MICHEL DEON
membru al Academiei Franceze

UN TAXI MOV

— Roman —

versiunea românească
Dan Deşliu şi *Alina Beiu*

EDITURA ELIT COMENTATOR

Lui Manuel Vinhas

Ne-am întâlnit nas în nas, ieşind dintr-un desiş, fără să ne facă cine ştie ce plăcere: lui — pentru că era pedepsit de tatăl său şi însemna aproape o vină să stea de vorbă cu un străin, mie — fiindcă prefer să fiu singur în timpul drumeţiilor lungi şi al orelor de pândă pe marginea lacurilor şi a mlaştinilor în aşteptarea vânatului. Nu mă grăbeam — cine se grăbeşte în asemenea împrejurări? — dar nu simţeam nevoia unei tovărăşii. Cel puţin, aşa îmi închipuiam. Am fi putut să ne mulţumim cu acel „Hello! what a lovely day!“[1], cu care se salută, zâmbind, irlandezii, fie că plouă, fie că e. Viscol, însă câinii noştri se împrieteniră pe loc: Grouse, seterul meu irlandez, cu timiditatea ei obişnuită, Pack, labradorul lui, cu o tandreţe plină de gingăşie. Parcă-i văd, ea aşezată cu dosul în iarbă, ferindu-şi părţile intime de botul labradorului, el, învârtindu-se în jurul ei, naiv şi stângaci.

Văzurăm că se completau de minune atunci când Grouse, lăsând precauţia la o parte, stârni o becaţă, pe care am împuşcat-o deasupra lacului, unde ea şi căzu. Se îndepărta, luată de curent, dar Pack se aruncă după ea, înotând disperat. Ieşi departe de noi, la vreo două-trei sute de metri, alergând să ne aducă pasărea noastră, cu frumosul ei cioc sfărâmat, cu ochii pe jumătate închişi.

Jerry şi cu mine ne-am adresat reciproc diverse formule de politeţe; în cele din urmă, am luat-o eu şi ne-am hotărât să

1 Hello, ce zi minunată! (în engleză în original).

ieşim împreună la vânătoare a doua zi, cu Pack şi cu Grouse.

Raporturile mele cu Jerry Kean au constat în plimbări şi tăceri îndelungi, o toamnă şi un început de iarnă. De câteva ori, Lough Roerg îngheţă aproape complet, iar

Pack spărgea gheaţa ca să aducă becaţele pe care le stârneam din tufişuri şi care cădeau ricoşând pe pojghiţa sticloasă. Am petrecut ore atât de frumoase, încât şi acum mi se strânge inima când mi le amintesc: dimineţi şi seri crepusculare, cerul plumburiu al după-amiezii, cu iluminări subite, poleind rarişti cu copaci bătrâni, întinderile mlăştinoase unde ne afundam până la şold. Zarea lacului părea o eternitate mută, împresurată de pini, înţesată de trestii îngălbenite în care se ascundeau lişiţe, ploieri aurii şi uneori câte o pereche de lebede albe.

„Mi se strânge inima” — exact cuvintele pe care -n-ar fi trebuit să le pronunţ, ba chiar să le alung din gândurile mele. Ca să le uit, umblam, umblam sau vâsleam pe lac, cu puşca proptită de genunchi şi cu Grouse aşezată la pupa bărcii, adulmecând văzduhul. Totul era frumos, imens, pustiu, un peisaj de început de lume, pur şi fremătător.

Jerry schimbă vorba, povestindu-mi despre un sunet de sirenă care-l urmărea noaptea şi, uneori, când se plimba de unul singur. O sirenă pe două tonuri, cum au maşinile de poliţie din New York. O auzea de departe, limpede, vibrantă, apoi părea că se estompează, înainte de a-i reveni în urechi atât de stridentă, încât aproape că-i spărgea timpanul. Într-o dimineaţă, când stăteam pe o stâncă delavă, ca un promontoriu ce înainta în lac, de unde pândeam cârdurile de raţe sălbatice, îşi prinse capul în palme şi rămase câteva clipe cu ochii închişi, palid, cu fruntea îmbrobodită de sudoare,

— Ţi-e rău? l-am întrebat.

— Nu, încerc să-mi amintesc. Înainte. Înainte să mă ducă pe targă. Da, ce s-a întâmplat atunci? Am vomitat, apoi cineva mi-a tăiat pantalonul. Nu simţeam nimic.
Abia noaptea a început să mă. Doară. Uite, priveşte…

îşi scoase cizma şi ridică manşeta pantalonilor. Pe picior, de la gleznă până sub încheietura genunchiului, avea o rană de arsură gravă. O carne roz, lucioasă, lipsită de viaţă, acoperea pulpa gambei.

Jerry îşi puse cizma la loc. Zâmbea.

— A trecut, zise el. Adeseori e de ajuns să-mi privesc piciorul şi cicatricea — şi sirena încetează. Revăd spitalul.

Douăzeci şi una de zile cu braţul legat de pulpa piciorului ca să prindă grefa. Ai zice că e insuportabil, dar nu-i aşa.
Orele trec foarte repede. Un fel de vid minunat.

Nu mi-a spus mai multe în ziua aceea. Un cârd de gâşte sălbatice trecea deasupra lacului, scoţând ţipete neghioabe.
Trecură undeva, sus, departe de bătaia puştii.

Jerry locuia într-o cabană cu acoperiş de paie, cu zidul văruit. De acolo pornise, cu un secol înainte, străbunicul lui, pe vremea când foametea transformase Irlanda într-un corp lipsit de vlagă. O potecă mărginită de lemn-câinesc ducea la cabană, care domina pădurea, turbăriile şi noua şosea spre Shannon. Ferestrele erau însă prea mici ca să-ţi îngăduie să observi dinăuntru această privelişte încântătoare. Tufe de hortensii împrejmuiau grădina mică, smălţată de narcise, încă din primele zile ale primăverii. În camera lui Jerry, un perete întreg era acoperit cu fotografii care alcătuiau un arbore genealogic, dominat de figura bărboasă a bătrânului Patrick Kean, aşa cum arăta pe vremea când lucra la faimoasa cale ferată din Munţii Stâncoşi, purtând pălărie cu boruri largi şi revolver la şold. Mai erau acolo şi alte fotografii ale sale, din alte perioade, cu barba tunsă ca a colonelului Cody

— Buffalo Bill, vânătorul de bizoni. Nu mai purta pistol, iar în locul bluzei şi al şnurului negru, legat neglijent în jurul gâtului, avea un guler tare. Devenise acţionar al căii ferate, iar o altă fotografie, de prin 1920, îl înfăţişa spre şaizeci de ani, aşezat pe un scaun, în mijlocul angajaţilor lui, avându-i de-o parte şi de alta pe fiul şi pe nepotul său, care era tatăl lui Jerry. Ultima fotografie a bătrânului Patrick fusese făcută

cu o zi înaintea morţii, la nouăzeci şi nouă de ani. Arăta ca o mumie, cu privirea stinsă şi cu pielea obrajilor lipită de pometţii proeminenţi. Fiul lui nu mai era în viaţă; nepotul îl ţinea de braţ. Erau într-o grădină cu plante exotice, iar Jerry — un copil blond cu privire naivă — mergea în faţa lor, ţinând în mână o minge.
Nu mă mai săturam privind aceste fotografii, care vorbeau despre mai multe generaţii: prima soţie, un adevărat monstru cu ochi saşii, a doua, cea a bunicului, parcă mai puţin interesantă, a treia — mama lui Jerry — o făptură suavă, cu ochi gri argintii, apoi cele două surori ale prietenului meu: Moira, care obţinuse Leul de Aur la Veneţia,

pentru rolul Augustei Brandebourg dintr-un film al lui Losey, şi Sharon, căreia i se zicea Prinţesa, pentru că tatăl ei îi cumpărase drept soţ un oarecare principe german, făcând parte dintre ultimele alteţe ale Europei. De la monstrul saşiu până la aceste două fiinţe de vis se putea măsura drumul străbătut de familia Kean de la plecarea ei din coliba cu acoperiş de paie, şi asta cu atât mai bine cu cât bărbaţi ca Jerry mai aveau încă silueta străbunicului lui, acel uriaş frumos şi grav, cu umeri largi. Doar forma acvilină a nasului se mai estompase din generaţie în generaţie, semn că ceea ce se câştigase în rafinament intelectual, se pierduse în energie. Unul dintre fraţii lui Jerry moştenise totuşi nasul agresiv al străbunicului, dar şi el era un pionier în felul lui, un deschizător de drumuri: Terence lucra la Aeronavale şi, de cinci ani, urma un antrenament pentru cosmonauţi, la N.A.S.A.

în decursul ascensiunii lor, cei din familia Kean nu uitaseră de coliba natală. La vârsta de cincizeci de ani, bătrânul Patrick revenise acolo în pelerinaj, dar cum terenurile din jur fuseseră încredinţate unor cultivatori, trebuise să se limiteze la restaurarea casei, refăcând-o, cu o grijă mişcătoare, exact aşa cum fusese la plecarea lui, pe când avea doar cincisprezece ani. Lui Jerry nu i se

permisese să instaleze electricitate. În schimb, tatăl lui prelinsese să aibă telefon. Acest aparat suna la ore neaşteptate, în timpul nopţii: câte un scurt apel de la New York, pentru a verifica dacă era acasă. Câteva cuvinte duioase ale mamei, apoi Jerry îşi regăsea singurătatea, nopţile de vijelie în pădurea unde copacii foşneau ca valurile mării, sau ploaia copleşind totul, ca să lase în zori pământul fumegând cu fîşii de pâclă cenuşie. Îl admiram că rezistă la acest tratament, cumplit pentru un băiat de douăzeci de ani. Ar fi putut să hiberneze ca o marmotă, să nu facă decât gesturile strict necesare pentru supravieţuire, să aştepte o salvare venită din afară, sau chiar să fugă, rupând ultimul fir care-l mai lega de ai săi; dar nu, el accepta orbeşte situaţia. Închis în el, fără cărţi, fără muzică, îşi descoperea o viaţă interioară, aşa cum un copil îşi descoperă buricul.

Deci, după cum spuneam, mi-a devenit imediat simpatic. Colindam împreună. Câte cinci-şase ore pe zi, prin pădurile din apropiere, pe lângă Lough Roerg sau prin pustietăţile pârjolite ale turbăriilor. Erau momente când vorbeam mult şi altele când nu scoteam un cuvânt. Citişe câte ceva, dar cunoştinţele lui se limitau, în mod ciudat, la secolul al XIX-lea american: îi plăcea Henry Da vid Thoreau şi cita adesea din *Walden, sau viaţa în pădure,* pe care încercasem şi eu pe vremuri, fără succes însă, să-l citesc, în schimb, vorbeam îndelung despre Whitman, al cărui’ lirism priapic ne încălzea când pândeam — stând pe jumătate în apă — raţele sălbatice. Poezia lui Whitman nu-şi prea găsea loc în Irlanda, însă exprima destul de bine entuziasmul omului în faţa naturii şi încrederea în el însuşi. Jerry mai ştia pe dinafară pagini din Emerson, filozof minor, cu o gândire aristocratică, al cărui merit este de a-l fi descoperit primul pe Whitman. Îmi vorbi odată şi despre Hawthorne, care mă interesa mai puţin decât

Henry James, Poe sau Mei viile; el însă abia dacă auzise despre aceştia. Avea oarecari noţiuni de cultură, de la vreun profesor, nişte repere, dar totul rămăsese

neterminat. Jerry nu avusese niciodată curiozitatea de a urmări un filon, de a-şi completa cunoştinţele disparate. Din secolul al XX-lea nu citise decât *Faulkner la universitate,* culegere de răspunsuri date de autorul volumului *în timp ce eram pe moarte...* întrebărilor puse de studenţii Universităţii din Virginia în cursul unui an şcolar. Cartea i se păruse atrăgătoare în sine, dar fără să-i trezească vreun interes faţă de opera prpriu-zisă a lui Faulkner. Lucru ciudat, pentru că *Faulkner la universitate* este o explicare a miturilor, obsesiilor şi visurilor autorului de către el însuşi, mai ales, o atitudine plină de bun simţ a scriitorului faţă de prostia, delirul obscen sau spiritul sucit al cititorilor săi. Jerry părea o inteligenţă care, abia desţelenită, ar fi fost lăsată în paragină. Brazda trasă cu chiu cu vai nu fusese încă năpădită de buruieni. Se va vedea cum a reuşit
Taubelman să încurce iţele şi să tulbure această neprihănire intelectuală.

Am pomenit de Taubelman. Aici are loc intrarea lui în scenă şi trebuie să fac efortul de-a vorbi despre el fără să dau frâu liber sentimentelor mele personale. Jerry l-a întâlnit la începutul lui octombrie, într-o zi când eram plecat, la Dublin, pentru unul din acele consulturi de rutină, după care mă întorceam nici vindecat, nici într-o stare

mai gravă. Asupra vestului Irlandei se abătuse un val de ploi interminabile şi peste tot se formaseră bălţi şi lacuri.
Raţele se aşezau la întâmplare, în locuri imprevizibile.
Jerry se instală la marginea unui iaz, unde se întâmpla destul de des să ne pice două-trei raţe la pasaje. Înălţasem acolo două metereze din pietre mari, în spatele cărora te puteai ghemui astfel încât să treci complet neobservat.
Erau aşezate faţă-n faţă, la o distanţă de vreo treizeci de metri, dar ne cunoşteam reciproc poziţiile destul de bine ca să nu tragem unul în celălalt, iar raţele, de altfel, soseau întotdeauna dinspre apus, ca nişte săgeţi negre pe cerul portocaliu sau întunecat de albastrul nopţii. De cîteva zile nu apăruse aici niciuna, dar Jerry se încăpăţâna.

îi plăcea, ca şi mie, locul acesta în care domnea liniştea, în umbra înserării se profila neagră liziera unei păduri, iar suprafaţa apei se adumbrea. Se postă în spatele meterezului său, cu Pack la spate, şi aşteptă. Amurgul se întindea peste câmpie, iar cristeii treceau grăbiţi, aproape atingând oglinda apei. Frigul şi umezeala îl pătrundeau, şi se simţea cuprins de o toropeală care îl paraliza încetul cu încetul. Stoluri de corbi se abăteau pe o insulă din Lough Roerg. Jerry se străduia să deschidă ochii, aţipea, se trezea la ţipătul unei lişiţe. În sfârşit, cu un şuier şi o fâlfâire puternică de aripi, apăru o pereche, atât de repede, încât până să tragă, erau deja în apă, înotând, plonjând abia vizibile. Jerry îşi stăpâni câinele, ţinându-şi respiraţia. Nu-şi dădu seama câte minute se scurseră astfel şi nici ce anume l-a determinat să tragă. Fapt e că a tras şi că răţoiul a căzut fulgerat, pe când raţa îşi lua zborul. Atunci un torent de injurii spintecă noaptea, un adevărat pomelnic, pe care Jerry îl încasă, uluit. Era vorba de onoarea familiei sale. Nu putea decât să-şi plece capul. După ce totul se isprăvi, Jerry întrebă:

— Cine sunteţi?

— Ridică-te şi ai să vezi! strigă o voce amplă, cu sonorităţi de bronz.

Instinctul îl îndemnă să-şi ridice mai întâi pălăria verde din tweed deasupra zidului. O salvă de alice o găuri, iar Pack, lovit în şold de un plumb ricoşat, scoase un urlet de durere.

Cineva se ascunsese în spatele meterezului din faţă, acolo unde obişnuiam să mă aşez eu. Jerry se simţi îneântat. În sfârşit, se întâmpla ceva.

— Ai murit cumva, ticălosule? strigă vocea.

— Nu. Iar acum e rândul tău.

Jerry ieşi din spatele meterezului şi trase două cartuşe, la noroc, în pietre. Răsună tunetul unui al doilea val de imprecaţii şi o umbră neclară ieşi la vedere. Lui Jerry i se păru imensă, umbra unui căpcăun, a unei creaturi înspăimântătoare. Un stol de corbi îşi luă zborul croncănind.

Gemetele pe care le scotea Pack, lingându-şi coapsa, conteniră şi se auzi un urlet de moarte. Jerry strecură fără zgomot două cartuşe de 16 pe ţeavă şi zise pe un ton egal:

— Mi-ai rănit câinele.

— Nu puteai să spui că ai un câine? N-am văzut în viaţa mea asemenea imbecil!

Umbra se deplasă printre trestii, pe malul lacului.

Bezna care se lăsase în câteva minute era atât de adâncă, încât silueta nu se mai zări. Se mai auzea doar zgomotul, purtat de apă, al unor cizme plescăind prin mâl. Jerry se retrase în spatele meterezului şi-l mângâie pe Pack care începu din nou să geamă. Coapsa cuprinsă de spasme era mânjită de sânge. Jerry se gândi că, dacă nebunul îl omorâse pe Pack, merita o salvă de plumbi în burtă.

— Unde ţi-e câinele? întrebă deodată o voce apropiată.

— Aici!

— Şi încă un câine negru! în plină noapte!

Omul se aplecă, iar impermeabilul pe care-l purta fâşâi ca un carton îndoit. Pack îşi conteni gemetele, când mâna începu să-l pipăie pe dibuite.

— Nu-i mare lucru! zise vocea, îmblânzită. O zgârietură. Poate să umble, dar am să-l duc eu. Vino după mine.

Jerry observă că şi celălalt era urmat de un câine, un labrador roşcat care-l adulmecă pe Pack.

— Jos, Blondie. Du-te şi caută.

Blondie sări în iaz şi înotă către răţoiul doborât.

— Adu-l repede, proasto!

Căţeaua depuse pasărea la picioarele vânătorului, care o luă şi o băgă fără s, a şovăie în tolbă.

— Să mergem la mine, zise el. Am tot ce trebuie ca să-l tratez pe... De fapt cum îl cheamă?

— Pack!

— ... ca să-l tratez pe Pack. Pentru că sunt convins că dumneata n-ai nimic pe-acasă.

— Nimic.

— Mă numesc Taubelman.

— Iar eu, Jerry Kean.

— A, dumneata eşti Kean cel mic.

— Am un metru optzeci şi şase şi în comitatul Clare mai sunt vreo două mii de Kean.

— Dar niciunul cu accentul ăsta american.

— În regulă, sunt într-adevăr Kean „cel mic“.

— Urmează-mă.

— Cunosc la fel de bine drumul.

— Calcă pe urmele mele, dacă nu vrei să te înghită mlaştina.

Cu Pack în braţe, Taubelman părăsi malul iazului, ca să străbată un câmp plin de pietroaie, pe care piciorul aluneca şi se-mpiedica. Vântul se înteţea, alungind ultimii nori, şi mii de stele se aprindeau pe bolta cerului de cerneală. Gâfâind şi ocărind, Taubelman înainta ca un buldozer, printre mărăcini şi bălării. Escaladară un zid de piatră măruntă, şi fiindcă Jerry dărâmă o parte din el, celălalt se opri, îl lăsă pe Pack în iarbă şi refăcu zidul.

— O matahală ca tine nu e-n stare să sară ca lumea peste-o nimica toată.

— Eu mă mir că unul ca tine se oboseşte să-l dreagă.

— Prăpăditule! Unul ca mine tu n-ai mai văzut, nici n-o să vezi vreodată, şi încă nici nu -ştii cu cine ai de-a face.

— Ştiu să-njur la fel de bine ca tine.

— În ce limbă?

— În engleză.

— Eu în cinci… piatra asta nu merge… una mai mică… Drace! când mă gândesc la foamea pe care au făcut-o strămoşii tăi ca să clădească miile astea de ziduri-, pe când tu nu eşti în stare nici măcar să aşezi o piatră peste cealaltă.

Ajunseră pe un drumeag plin de norof, unde aştepta im cep în o capotă improvizată dintr-un lădoi de lemn. Iiiiil’i’hiiiiM deschiseuşa părţii din spate.

— Urcă aici, porunci el, şi ţine-l pe Pack în braţe. Nu te pot lua în faţă. E acolo flică-mea, ea conduce mana.

Jerry se urcă, instalându-se, de bine de rău, între doi saci care, după miros, păreau plini cu ovăz. La volan era o

femeie cu un fular de mătase lucioasă pe cap. Nici măcar nu se întoarse, iar când făcu contactul, doar luminiţa galbenă a tabloului de bord se aprinse, scoţând în relief un profil încremenit, cu nas delicat. Jeepul se smulse din noroi şi ţâşni pe drumeagul îngust, biciuit din mers de crengile ţepoase ale tufelor de mure. Nu peste mult timp ajunseră la şosea, pe care maşina o traversă în viteză, fără să se sinchisească de stop, ca să ajungă pe alt drumeag, ceva mai bine întreţinut. Trecură pe lângă liziera unei păduri anemice, unde farurile ţintuiră locului două căprioare orbite de lumină. Hopurile îl aruncau în sus pe Jerry, aşezat incomod în maşină. După ce se lovi zdravăn de câteva ori cu ţeasta de plafon, îşi vârî capul între umeri şi nu mai încercă s-o privească pe tânăra aplecată asupra volanului.

După o goană de câteva minute, trecură printr-o poartă, depăşiră un ţarc pentru animale, şi jeepul. Frână într-o băltoacă, în faţa unei clădiri cu contururi pierdute în noapte. Se aprinse o lumină, dând la iveală o uşă frumoasă din lemn, cu ferecături metalice. Jerry coborî, cu încheieturile ţepene, se întinse, apoi îl luă din nou în braţe pe Pack.

— Haide! îi spuse Taubelman.

Jerry apucă s-o vadă pe fată dispărând în ceea ce îi păru a fi un turn înalt, lipit de o clădire. Un om de serviciu, în vestă albă, coborî cele trei trepte şi o fluieră pe
Blondie, care-l urmă spre cuşcă. Din coridorul strâmt, intrară într-o încăpere joasă şi rotundă, cu pereţii de piatră nefasonată. În jurul şemineului în care ardea focul, se aflau o canapea şi câteva fotolii mari de piele.

— Pune-l lângă foc. Aduc imediat tot ce trebuie.

Pack gemu, apoi îşi linse coapsa însângerată. Jerry îl mângâie pe cap şi cercetă cu privirea mobilierulheteroclit al camerei: câteva piese frumoase se învecinau cu adevărate orori. Pe pereţi erau reproduceri decupate din reviste şi înrămate, alături de gravuri englezeşti remarcabile, reprezentând scene de vânătoare. Într-o vitrină sclipeau scoici lustruite, în majoritate neinteresante sau ciobite. În

schimb, pe un gheridon acoperit cu catifea roşie, brodată cu fir de aur, se vedea o splendidă colecţie de roci sulfuroase.

Taubelman se întoarse aducând alcool, foarfeci, un sul de pansament şi o seringă. Aşezându-se pe covorul din faţa focului, începu să-i dea îngrijiri lui Pack, care i se încredinţa cuminte. Jerry îl privea pe omul acela ciudat, atât de violent şi de blând în acelaşi timp, în stare să-şi ucidă aproapele pentru o nimica toată, dar înduioşat de suferinţa unui câine. Avea o faţă respingătoare, ciupită de vărsat. Nasul era congestionat, iar una dintre urechi aducea cu o conopidă. Ochii negri, strălucitori, înfundaţi în orbite, erau umbriţi de. Gene lungi, aproape feminine. Părul grizonat îi acoperea fruntea joasă şi se ondula pe ceafă.
Tenul bronzat îi dădea înfăţişarea unui oriental. Urâţenia lui n-avea însă nimic respingător. Dimpotrivă, Taubelman atrăgea, iar mâinile lui puternice, cu degete spatulate, neîngrijite, reţineau atenţia în aceeaşi măsură ca şi chipul său. După precizia şi blândeţea mişcărilor, le ghiceai foarte îndemânatice, delicate chiar. Se opreau ca să mângâie botul şi capul lui Pack, iar acesta suporta totul fără să mârâie şi abia dacă tresări când Taubelman îi făcu o injecţie cu antibiotice.

— Aşa, zise el în sfârşit. Nu era cine ştie ce, dar totdeauna e mai bine să cureţi rănile produse de glonţ. Pack e un câine frumos. De unde îl ai?

— Mi l-a vândut un fermier.

— O’Shaughnessy?

— Da.

— Se pricepe să crească animale, dar ce tâmpit!

— Oricum, el nu trage în câini.

— În primul rând, n-am tras în Pack, ci în tine. Apoi, ce părere ai despre ăia care măcelăresc raţele aşezate pe lac?

— Poate că nu-i prea corect, dar nu face să omori un om pentru atâta lucru.

— Da’ ce, ai murit cumva? Nu! Aşa că taci din gură şi

trage o duşcă înainte să te duc pân’acasă.

înapoierea semănă cu venirea. Când Jerry ieşi din donjon, cu Pack în braţe, zări farurile aprinse ale jeepului, cu motorul deja pornit. Taubelman îi deschise uşa din spate, iar Jerry se aşeză de-a dreptul pe podeaua metalică. Sacii de ovăz fuseseră luaţi de acolo. La volan era fata. Taubelman se aşeză alături. Ea nici măcar nu întoarse capul. Se vedea că drumul îi e cunoscut, căci îl lăsă la poalele dealului, în dreptul scurtăturii care ducea la vilă.

— La revedere, zise Taubelman. Am să vin mâine să-l văd. S-ar putea să doarmă prost. Nu-i da nimic să mănânce, numai apă la discreţie.

— La revedere… şi mulţumesc, domnişoară.

— Nu te obosi. Nu vorbeşte.

Jerry intră în casă, unde aţâţă cu destulă greutate focul; foalele nu reuşeau să învioreze pâlpâirea slabă a jeraticului şi trebui să stea aproape o jumătate de oră ghemuit, suflând în vatră, până să izbucnească, în sfârşit, flăcările.
Când vântul începu să şuiere printre copaci, Pack se Culcă la gura sobei. Vuietul se înteţea din ce în ce, cu pauze de câteva secunde. Doi fagi se prăbuşiră, în trosnet de crengi.
Pădurea gemu, urlă, apoi tăcu. Jerry se prăvăli într-un fotoliu stricat. Nu putea să adoarmă, iar în urechi îi răsuna încă vocea tunătoare a lui Taubelman. Spusese: „Nu vorbeşte”. Asta însemna oare că e mută, sau că refuză să scoată vreun cuvânt? îşi amintea de fularul de mătase care-i acoperea părul, de silueta ce urca repede treptele peronului, de un profil nelămurit. Nimic mai mult. Dacă ar vedea-o în plină zi, n-ar recunoaşte-o. Dacă Pack n-o să se vindece, Jerry o să-i bage lui Taubelman două cartuşe de 16 în burtă.. Oare cum e să fii asasin? Problema nu erau remuşcările, ci poliţia, tribunalul, puşcăria. Toată lumea vorbea că moş Patrick Kean ar fi omorât un om în tinereţe. Odată, când era copil, Jerry îl întrebase:

— Bunicule, e adevărat că ai omorât un om?

— Da, dar nu un om, o canalie. Mai exact, două canalii.

— Ţi-a părut rău?

— Nu, deloc.
— Nu te-au condamnat?
— M-am ascuns câteva săptămâni, iar când am revenit, toată lumea uitase...
îşi amintea figura de mumie a străbunicului: pielea atât de lucioasă şi întinsă peste oase, încât părea gata să crape.
Pe la unu noaptea, sună telefonul. Părinţii lui luaseră masa. Plecau la cinema. În pâlnia telefonului sună, îndepărtată dar limpede, sirena unei maşini a poliţiei.
— Ce s-a întâmplat? întrebă Jerry, cu un nod în gât.
— Din nou se joacă nişte cretini cu moartea, zise tatăl lui. Sunt din ce în ce mai mulţi. Ţi-o dau pe mama.
— Alo, dragule... N-ai nevoie de nimic?
— De nimic.
— Nu ţi-e urât?
— Nu, deloc.
— M-a sunat în dimineaţa asta Prinţesa. De la Roma.
Vrea să treacă pe la tine peste câteva zile.
— Prinţesa? Adică Sharon?
— Da, ea, bineînţeles. O singură prinţesă avem în familie.
— E puţin.
— N-am putut face mai mult.
— Distracţie plăcută, mamă.
— Distracţie plăcută, fiule.
— Aici e unu noaptea.
— Ah, da, mereu uit. Culcă-te la loc.
— Nu dormeam. Pack a fost rănit.
— O, sper că se simte mai bine. E atât de trist, să vezi un câine suferind...
Atunci se gândi la copilărie, la jocurile cu Sharon, la fata aceea înaltă, cu ochi de căprioară şi obraz fin, la mâinile ei frumoase, aristocratice, care păreau bune doar să mânuiască fardurile, dar care în realitate cunoşteau atâtea secrete. Cu Sharon i se întâmplaseră lucruri pe care ea părea uneori că le-a uitat, despre care alteori îşi amintea fără jenă. Sharon, frumoasă şi tristă, cu pieptul plat, cu pântecele supt, băieţesc, umbrit de puf blond. Îi plăcea să

se balanseze, cu trupul gol sub rochia ei albă de pânză, în leagănul agăţat de cea mai groasă creangă a unui stejar de la Inglewood. Pe Jerry îl apuca ameţeala, nu pentru că era atât de sus, ci fiindcă şoldurile albe ale lui Sharon îi treceau mereu prin faţa ochilor. Se purta atât de drăgăstos cu el! Şi după aceea îl uita, îl ignora, de parcă nici n-ar mai fi existat. Sharon… De ce se măritase Sharon cu prostănacul acela distins, se oferise unui bărbat bleg şi ab:
ml7 I I visase pentru Sharon alt destin. De ce venea i. Mu.li11 i în Irlanda? Să-l rănească? Să-şi bată joc
’ ’I1 ’"! Ai tedcii o mortală dorinţă de viaţă?

Pe la cinci, vântul conteni. Jerry ieşi din starea aceea
. De toropeală şi-şi prăji două ouă, pe care le mâncă în picioare, la masa din bucătărie. Veni şi Pack, şchiopătând, să bea apă din vasul lui, apoi se culcă la loc. Jerry răsfoi distrat ziarul din ajun. Nu-l interesa niciodată decât cronica locală a Comitetului Clare, o lume pe măsura lui, cu toate că de fapt nu avea ocazia să vorbească aproape cu nimeni. O dată avusese surpriza de a găsi portretul Moîrei. Ziarul amintea că actriţa, care obţinuse Leul de aur era originară din Clare. Era ciudat să o revadă aşa, zâmbind printre anunţuri de decese şi publicitate pentru îngrăşăminte şi vânzări de vite. Fotografia n-o avantaja deloc pe frumoasa Moira. Părea o păpuşă cu ochi rotunzi.
Jerry n-o iubea pe Moi’ra. Îl tratase întotdeauna ca pe un copil.

Negăsindu-l a doua zi pe Jerry la întâlnirea obişnuită, am trecut pe la el. Dormea. Când mi-a deschis, avea ochii cârpiţi de somn. Grouse se repezi la Pack şi-l linse pe nas.

— Oh… intră, n-am idee cât e ceasul.

— Trei după-masă.

— M-am culcat târziu. În zori. N-am putut dormi din cauza vântului.

— A fost furtună astă-noapte. La Aran, în larg, a naufragiat un cargou. Ai mâncat?

— Nu. Mi-am făcut două ouă pe la cinci dimineaţa.

Doborâsem în stufărişul de la Lough Roerg două becaţe.

Le-am mâncat la botul calului, fripte la foc, bucăţele de carne cu gust sălbatic de ierburi şi de baltă. I-am spus tot ce ştiam despre Taubelman. Aproape nimic. Ceea ce era de notorietate publică. Se instalase în Irlanda acum vreo doi sau trei ani, după ce restaurase donjonul, dobândit în urma unei moşteniri. Se spunea că numele luiadevăr at nu era Taubelman, ci unul mult mai banal: Dubois sau Brown, sau Schmidt sau Martinez. Sau chiar Mac
Donald, căci într-o seară, la cârciumă, în timpul unui chef, spusese că e originar din Scoţia. Scoţian, de ce nu?
Scoţia e doldora de stafii, de nebuni, de zăpăciţi, de vagabonzi inspiraţi, de genii solitare care se autodistrug, precum Catoblepas, de mitomani care spun adevărul. Era considerat risipitor şi zgârcit în acelaşi timp, plătind uneori cu generozitate, iar alteori rămânând cu datoriile neachitate până la sosirea portărelului. Ambele ipostaze îi iritau în aceeaşi măsură pe irlandezi, care dispreţuiesc zgârcenia şi nu se lasă impresionaţi de fast. O zărisem de.
câteva ori pe Anne, fiica lui, la punctul de întâlnire al vînătorilor din Comte. Jeepul avea la remorcă un furgon pentru cai, ea nu vorbea niciodată cu nimeni, înşeua ajutată de tatăl ei, şi urmărea două-trei ore vânătoarea, călare fie pe o iapă roaibă, fie pe una neagră, amândouă nărăvaşe, dând cu copitele în câini şi în oameni. Înainte de a încăleca, Anne trebuia să le prindă în coadă o panglică roşie şi toată lumea se ţinea la distanţă. Poate că era mută, poate doar taciturnă. N-aş fi putut spune dacă era drăguţă sau absolut, ştearsă. Se înfăşură într-un impermeabil ponosit şi-şi înfunda pălăria până la sprâncene. Nu
i se vedeau decât bărbia voluntară, gura cu buze ferm desenate şi strânse, privirea întunecată. Călărea destul de bine, dar era imprudentă, obligându-şi iapa să facă sărituri pe care călăreţii mai ponderaţi le evitau. O dată, trebuind să treacă peste râu, căzuse, iar în timp ce unul dintre călăreţi se pregătea s-o ajute, pe când un altul prindea iapa, apăruse Taubelman, care o luase în braţe şi o ridicase, bătând-o uşor pe obraz. Cum ajunsese acolo, în

plin câmp, departe de locul unde staţiona jeepul? Nimeni n-ar fi putut spune, dar fapt e că nu lăsase pe nimeni altcineva să se ocupe de fiica lui. Mai putea fi găsit uneori la cârciuma din Innishgate a lui Willie Kox, un fost jocheu care luase,

’ înainte de război, trei premii: Marele Premiu al Dublinului, Epsomul şi Arcul de triumf, cu un celebru cal irlandez: King Lear. Fotografii reprezentându-l pe King Lear la păşune, în ţarc, în alergare, împodobeau pereţii localului, care se numea, bineînţeles, „Pintenul”. Taubelman îşi făcea apariţia acolo cam o dată pe săptămână şi stătea îndelung. De cum intra pe uşă, se ştia că începe o petrecere grozavă, care ţinea până la ora închiderii, adică miezul nopţii. Lua loc la o masă aşezată strategic, în colţul sălii, şi comanda *stout** şi coniac, din care sorbea alternativ.

Avea o capacitate de necrezut. Îi uimea chiar şi pe irlandezi, greu de întrecut la băutură. Trata pe toată lumea şi

«’ pi.1. M o regală condescendenţă, paharele pe care le

Ho MhhA a ofereau, la rândul lor, ceilalţi.. Îl asigura pe Willie că-l văzuse câştigând cele trei mari premii şi povestea, cu lux de amănunte, desfăşurarea curselor. Exista un singur detaliu asupra căruia nu reuşeau să se pună de acord: Taubelman afirma că în Derby, la sosire, Willie scăpase cravaşa din mână şi că, nu tocmai întâmplător, aceasta căzuse la picioarele lui Black Beauty, care era cât pe-aci să-l întreacă, făcându-l să se ferească lateral, exact cât trebuia ca să fie întrecut cu un cap pe linia de sosire. Lui Willie nu-i plăcea deloc povestea asta. Se jura pe Sfinta Fecioară că nu trişase în viaţa lui. Willie era un omuleţ irascibil, pierdut în nişte veşnice pulovere pe gât, atât de largi încât părea că vrea să dea jos o livră-două înainte de a trece la cântar, cu un cap ciudat, înşurubat pe un gât lung şi descărnat, cu nasul strivit şi buzele despicate de o lovitură de copită, primită pe când era îngrijitor la un antrenor din Newmarket. Taubelman insista, preciza, iar fostul jocheu ieşea din spatele tejghelei furios, cu pumnul

ridicat, vociferând. Cu cât vocifera el mai mult, cu atât era mai calm Taubelman.
Spectacolul îi încânta pe obişnuiţii localului, o adunătură de târâie-brâu, de beţivi, de palavragii, de englezi congestionaţi la faţă, veniţi aici ca să scape de fisc, sau de invertiţi îmbătrâniţi, care se fereau de cine ştie ce oprobriu. Toţi se simţeau la „Pinten" ca în familie şi se înfiinţau la bar cu conştiinciozitatea funcţionarilor care se duc la birou. Un metru şi şaizeci înălţime a lui Willie se întâlneau faţă-n faţă cu un metru şi nouăzeci a lui Taubelman, şi de mai multe ori fuseseră gata să se încaiere, dar, prin cine ştie ce minune, serile se terminau întotdeauna cu bine, într-o beatitudine greoaie şi o fumărie infernală. La închidere,
Taubelman, cu pasul şovăind imperceptibil, ieşea să urineze îndelung în rigolă. Scotea ostentativ la iveală un membru depăşind dimensiunile obişnuite, pe care, în serile când era foarte bine dispus, îl numea o trompă de elefant. Anne sosea la volanul jeepului, şi se întorceau la donjon, prin noaptea rece, petrecuţi de blestemele lui Willie Kox.

— Da, spuse Jerry, e un individ ciudat. Nu ştii ce să crezi în privinţa lui, iar asta te pune în inferioritate faţă de el. E în stare de orice. Dar mie nu-mi pasă, dacă mi-l
omora pe Pack, l-aş fi ucis. Ştii, în familia mea a mai existat un justiţiar.

Lui Pack îi mergea mai bine, cu toate că se prefăcea că e grav bolnav, cu afectarea aceea specifică a câinilor.
L-am scos în grădină, şi, uitând de durerea din coapsă, a început să se joace cu Grouse.

— Azi-noapte mi-a telefonat mama, spuse Jerry, ca să mă anunţe că Sharon va sosi în curând.

— Nu pari prea încântat.

— Nu ştiu. Sharon poate fi formidabilă sau imposibilă. Are din ce în ce mai mult tendinţa de a fi imposibilă, dar cum să i-o reproşezi? Toată lumea se închină în faţa ei, pentru că s-a măritat cu un tâmpit de prinţ. N-am nevoie de ea, sunt aproape fericit, şi, după ce-o să-mi termin pedeapsa, mă întorc în America. Sau poate că o să rămân la Clare. Cred

că se poate trăi cu foarte puţin. Tata o să-mi lase cabana asta. Voi creşte câini sau cai. Nu mă pricep la aşa ceva, dar o să învăţ.

— Încă nu se pune problema!

— E adevărat.

Ne-am dat o întâlnire pentru a doua zi şi m-a condus până la poartă. În fundul văii se vedea un Jeep mergând încet pe drumul desfundat.

— Uite-l! mai stai! zise Jerry.

— Nu prea am chef să-l cunosc.

— Te credeam mai curios.

— Acum nu sunt!

Pe scurtătură m-am întâlnit cu Taubelman. Am avut o clipă în faţă silueta lui enormă, pe care părea că vrea s-o amplifice purtând haine evazate, ca nişte mantale de cavalerist. M-am întrebat cu ce animal seamănă; sigur că da, aducea cu un urs grizzly. Încălţat cu cizme verzi imense, înainta cu paşi mari pe costişă. Ne cunoşteam din vedere.
Consideram suficient, ca şi în alte rânduri, un semn din cap, dar el se proţăpi în mijlocul potecii, spunându-mi într-o franceză fără accent:

— Domnule, cred că mă evitaţi!

— Nici vorbă!

— La Taroudant, când v-am scos Land Roverul din ued, eraţi mai sociabil.

Pentru o secundă n-am mai fost în Irlanda, ci în sudul
M.iioiului, într-o iarnă. Trebuia să ajung, împreună cu

Marthe, la Zegora, când, deodată, o ploaie iute făcuse să crească nivelul uedului pe care-l treceam de obicei prin vad. Şoferul înaintase prea mult, şi acolo ar fi rămas
Land Roverul, dacă, n-ar fi apărut un tractor, cu doi coloşi care s-au oferit să ne despotmolească. Nu-mi mai aminteam figurile celor doi inşi îmbrăcaţi în haine kaki şi purtând pălării coloniale. Afurisitul de Taubelman să fi fost unul dintre ei? Nu era imposibil. Se întâmplase. Acum cincisprezece ani, şi mi-am amintit puritatea acelei ierni

luminoase şi reci, cu traversarea Dadesului şi minunatul sejur de la Ksar es-Souk.

— Plantam portocali. Ce porcărie! Trei ani de muncă pe brâiici, fiindcă n-a plouat o iarnă! Pe când aici, e ploaie berechet. Ce mai face Pack?

— Mai bine. Ce te-a apucat să tragi în câine?

— N-am tras în Pack. Am tras în prostănacul de
Jerry. N-o să mai împuşte raţe care pescuiesc liniştite... Pe curând.

Continuă să urce cu pasul lui greu şi legănat. Jos, în dreptul scurtăturii, uşa maşinii se deschise, iar Anne coborî, cu o ţigară aprinsă în mână. Am fluierat-o pe
Grouse, care alerga într-acolo, iar fata întoarse capul. Fularul din mătase de culoare deschisă, legat sub bărbie, îi sublinia ovalul feţei. I-am primit privirea ca pe un şoc, era o privire catifelată, orientală, sub sprâncenele arcuite.
N-am să pretind că mi s-a părut frumoasă de prima dată când am văzut-o cu adevărat, altfel decât la vânătoarea cu câini. Avea o expresie prea dură, aproape ostilă, faţă de nepoftitul care îi tulbura şirul gândurilor. Am trecut, salutând-o din cap, şi păru să-şi piardă ostilitatea, răspunzându-mi cu un gest asemănător. M-am îndepărtat, păstrând pe retină imaginea acestei fete înalte, cu chip impasibil,.
îmbrăcată bărbăteşte, cu pantaloni de doc, cu haină de căprioară şi cizme verzi, la fel cu cele ale tatălui ei. Trebuie să fi avut un trup foarte frumos. Nu puteam să mi-o închipui altfel. În acelaşi timp, din cauza privirii negre, a pleoapelor uşor umbrite şi, poate, şi din cauza Taroudantului evocat de Taubelman, îmi' amintea de femeile berbere, cu voalurile lor albastre, stând ghemuite lângă izvoare, spălând sau jucându-se cu apa. Dar berberele erau micuţe, firave, suple, înainte să devină mame, la de totul

emana graţie: brăţările de argint de pe braţele subţiri, monedele de aur din păr, buzele groase şi copilăreşti, dezvelind dinţi ascuţiţi, ca aceia ai fennecilor, * chiar şi

degetele lor pătate de henne**. Marthe fotografiase o fată abia nubilă, iar imaginea ei stătuse mult timp pe masa mea, dăruindu-mi un zâmbet radios şi încrezător. De câte ori nu ridicasem ochii, întrerupându-mi lectura, să admir obrazul acela fericit! Nu, Anne Taubelman nu avea nimic comun cu micuţele berbere, dar dacă tatăl ei fusese, după cum pretindea, în acea perioadă în valea Dadesului, ea avea pe atunci vreo cinci sai şase ani şi poate că privirile noastre se mai întâlniseră.

După o sută de metri, drumul cotea ca să ocolească o biserică dărăpănată şi un cimitir năpădit de buruieni. Am întors capul: Anne, stând exact în acelaşi loc unde o depăşisem, mă privea. Ce instinct m-a împins să ridic braţul, în semn de salut? Nu ştiu. În orice caz, mi-a răspuns, făcând cu mâna. A fost un fior, un fel de val fierbinte, o ameţeală. Apoi n-am mai zărit-o, iar Grouse stârni o făzăniţă pe care am lăsat-o să zboare într-un tufiş. Cum s-o găsesc pe Anne, să mă apropii de ea, fără să dau de Taubelman? Faţă de Taubelman simţeam o neîncredere instinctivă şi în acelaşi timp mă atrăgea, irezistibil. El deschidea violent o uşă amintirilor şi curiozităţii, tulburând singurătatea şi liniştea interioară pe care mi le impuneam aici, în Irlanda. Dar el? De ce trăia aici, în peisajul acesta cu ape tulburi, cu câmpii verzi, printre dealurile încununate de grozamă aurie şi ferigi îngălbenite? Pe drumul de întoarcere, Grouse, ţâşnind pe şosea, era să fie lovită de un vehicul uluitor: un vechi taxi londonez, vopsit în mov, condus cu mare viteză de un omuleţ cu pălărie de tweed, pe care abia dacă am apucat să-l zăresc. După ce-o feri pe Grouse, taxiul mai făcu vreo câteva zigzaguri pe şosea, apoi trecu iar pe banda din stânga şi dispăru la cotitură, chiar înainte de Innishgate. Aveam să mai văd de câteva ori ciudatul taxi, înainte de a şti cui aparţinea, dar nu mă preocupă cu adevărat decât după ce-mi apăru într-unul din visurile interminabile pe care le-am avut la Leenden.
Acum, scriind această istorisire, care se sfârşeşte după o

— Spetii* de vulpe mică africană.

** Arbust lin Orientul Mijlociu.

iarnă însorită, ştiu că există în noi un adevăr visceral, care trebuie să iasă la suprafaţă, că doar anumite fiinţe sunt în stare să-l scoată la iveală, sau doar anumite semne să-l stârnească, şi că e extrem de important să nu-l înăbuşi, dacă nu vrei să dispari. El ne determină existenţa, viaţa noastră, o naştere dureroasă până la moarte, un amestec de desnădejde şi exaltare, fără de care totul ar fi lipsit de savoare. Taubelman era şi şarpele şi mărul. Fără făpturi ca el, lumea ar crăpa de certitudini. Dărâma tot, minţea şi spunea lucruri atât de adevărate, încât păreau insuportabile. Şi, în acelaşi timp, avea să se arate, în cursul acelei ierni, neajutorat'şi copilăros. Armura lui avea atâtea găuri, încât ţi se făcea milă, lucru de care el profita imediat, cu totală lipsă de scrupule. Dar dacă eu eram înarmai, Jerry nu era. Putea să treacă drept victima predestinată şi, cu instinctul lui infailibil, Taubelman avea să se năpustească asupra lui ca spre o pradă proaspătă.

*

— *

O, nu l-a înghiţit dintr-o dată! L-a ronţăit, dându-i din când în când lovituri care descumpăneau acest suflet slab şi Y'sător, în căutarea unei personalităţi. Fără ajutorul instinctiv datorat tinereţii lui, Jerry ar fi fost zdrobit. A şi fost, într-o măsură, mai ales în cele câteva clipe când l-am lăsat singur, se va vedea pentru ce. La urma urmei, nu-i
'eram nici dădacă, nici infirmieră. De fapt, am luptat mai mult împotriva lui Taubelman, decât pentru Jerry. Sharon m-a lămurit ce era cu misterioasa sirenă şi cu arsura.
După două zile ne-am dus s-o luăm pe Prinţesă de la
Shannon. Avionul avea o întârziere de trei ore şi am rămas la barul de la primul etaj, privind câmpia dinspre estuar. Pe aeroportul scăldat de razele soarelui, îşi făceau de lucru oameni în salopete verzi şi însoţitoare de bord, în costume la fel de verzi, din tweed. Pescăruşii se plimbau de-a lungul pistelor, atât de obişnuiţi cu zgomotul reactoarelor, încât nu-i mai deranjau nici aterizările, nici decolările. Pe cerul

senin se iveau avioane. Păreau rechini, calcani, ştiuci. Ba chiar o doradă şi un peşte ghimpos, sub forma unui vechi cargou cu elice, care ateriză strâmb, pe o

roată, la capătul pistei, cu ochi holbaţi, aruncând fulgere scurte. Ca în basme, un rechin o aduse pe Prinţesă, îmbrăcată în costum roz, cu părul blond în vânt, cu mâinile în buzunare. Sharon se detaşa net din rândul călătorilor cenuşii sau negricioşi, care coborau pasarela. În spatele ei zorea camerista, o chinezoaică grasă, împovărată de sacoşe şi pachete. Sharon nu se sinchisea de vamă, lăsând fleacurile astea în seama doamnei Li; care bâiguia o engleză îngrozitoare. Îşi sărută cu foc fratele, şi binevoi să mă observe, după ce Jerry mă prezentă cel puţin de trei ori. Privirea ei albastră, căreia miopia îi dădea o nehotărâre distinsă, mă izolă de mulţimea care se grăbea spre ieşire. În clipa aceea n-avea pic de naturaleţe.

O lăsarăm pe doamna Li la un hotel, la câţiva kilometri de cabana lui Kean; Sharon hotărâse să locuiască la fratele ei. Căsuţa de pe deal îi smulse aceleaşi strigăte de admiraţie pe care le-ar fi avut pentru Angkor Vat, Schonbrunn sau Versailles. Dar cred că mă înşel: probabil că palatele nu-i stârneau decât o strâmbătură de plictiseală.

Prinţesa avea gusturi nespus de simple: adora viaţa la ţară, poftea la omletă cu slănină şi la apă rece, scoasă din fintână. Îmi dovedi de îndată cât de simplă era, dezbrăcându-se de faţă cu noi, ca să se schimbe. Ar fi meritat să-i răspund cu aceeaşi monedă, spunând că dacă mă trata ca pe o mobilă fără importanţă, a cărei dorinţă nu putea s-q atingă, nici ea nu însemna nimic pentru mine. Dar cum să-mi păstrez stăpânirea de sine, când făptura aceea suplă trecu prin faţa mea, îmbrăcată doar cu un lănţişor de aur în jurul taliei? Corpul ei descumpănea prin frumuseţe, deşi aproape că n-avea sâni, ci un tors subţire de băiat, cu sfircuri de un roşu liliachiu neobişnuit, ca două flori strivite deasupra pectoralilor. Era exact opusul voluptăţii clasice, o

lungană care degaja, mişcându-se, un parfum puternic. După ce se încălzi, ghemuită în faţa vetrei, îşi trase nişte pantaloni de catifea şi un tricou. Ar fi putut la fel de bine să-şi pună o cămaşă de-a fratelui ei, ori să se înfăşoare într-o perdea, rămânând aceeaşi creatură suverană, a cărei degajare friza dispreţul. Într-adevăr, îndreptăţea titlul de Prinţesă, dacă asta mai putea să însemne ceva. Micile alteţe neîndemânatice şi dolofane care-şi căutau soţi prin Europa almanahului Gotha, de-a. Bia dacă ar li meritat să fie slujnicele ei.

Îmi plăcu şi vocea. Afectarea îi corecta accentul american. Amesteca în conversaţie cuvinte franţuzeşti sau nemţeşti, pe care-ţi venea să i le sufli în englezeşte. Avea, aşadar, tot ce trebuie ca să enerveze, şi dacă ăsta nu se întâmpla în măsura în care, probabil, ar fi vrut-o, era pentru că, aproape în ciuda ei, din glas şi din firescul fiecărui gest se năştea un farmec veninos, ceva imposibil de definit, poate că semnul planetelor care influenţaseră, printr-o şansă unică, naşterea ei. Cu toate astea, ca şi Jerry, se trăgea din bătrânul Kean, cel care scotea cu uşurinţă pistolul. În vine îi curgea sângele pionierilor din Vest, din timpurile eroice, şi de la ei moştenise o violenţă stăpânită care impunea, o superbă ignorare a convenienţelor. Adusese o sticlă de vodcă, din care nu mai rămăsese decât o amintire, iar Jerry plecă cu maşina mea până la localul lui Willie Kox, să mai cumpere ceva de băut. Am rămas împreună cu Sharon, care se tolăni pe blănurile de oaie din faţa şemineului, închise ochii şi începu să mă descoasă:

— Eşti prieten cu micuţul -meu Jerry?

— Cutreierăm împreună pădurile. E mai mult decât prietenie.

— Ai grijă de el, nu?

— Ştie să-şi poarte singur de grijă.

— Nu, nu, să nu crezi asta. M-am ocupat mult de el, înainte să mă căsătoresc. Era micul meu Jerry, jucăria mea, prietenul meu. L-am învăţat o mulţime de lucruri: să înjure, să fure din magazine, chiar să se masturbeze, în sfârşit, tot

ce nu se poate învăţa la şcoală. I-am arătat primul sex feminin, al meu. Îl interesa teribil. Dar să nu-ţi închipui că m-am culcat cu el. Nimic din toate lucrurile astea îngrozitor de vulgare şi atât de frecvente, încât au devenit de o banalitate lamentabilă. Dacă aş fi fost acolo, nu l-aş fi lăsat să se împotmolească în porcăria de la Greenwich. Nu, nu, l-aş fi împiedicat. Dar, la urma urmei, aveam şi eu dreptul să mă mărit, să-mi trăiesc viaţa. Jerry nu mai era un bebeluş: optsprezece ani, campion la patru sute metri garduri, fete la discreţie. Nu prea deştept, poate. Dar cine e într-adevăr inteligent? Şi apoi, am convingerea că e un creier amorţit, care trebuie să se trezească la viaţă. O să mă ocup de el. Mă ajuţi?

— Nu obişnuiesc să vorbesc prea mult.

Cred că abia atunci m-a privit cu adevărat. Privirea albastră şi voalată mă cercetă şi între noi se ivi ceva, ca un fel de identificare, de afinităţi cu semn contrar, care se puteau îmbina şi respecta. A urmat un răstimp destul de plăcut, când ea tăcu, privind focul de cărbuni care ardea mocnit. Apoi, Pack ieşi din culcuş şi adulmecă pe sub uşă. Apăru Jerry, ud până la piele, urmat de Taubelman, cu o glugă impermeabilă pe cap, mai urât ca oricând, cu albul ochilor brăzdat de vinişoare galbene, semn că băuse şi se smulsese cu greu de lângă tejgheaua lui Willie Kox.

— Cine e? întrebă Sharon, făcând o mutră dezgustată.

— Tipul care mi-a rănit câinele, şi acum îl îngrijeşte.

— Aha! Ai găsit vodca?

— Da, din cea fabricată la Cork.

Sharon se strâmbă, iar Taubelman, şocat o clipă de răceala primirii, profită de ocazie să se remarce:

— Orice imbecil poate fabrica vodca. Fac şi eu, când am timp, şi o să vă aduc s-o gustaţi. Fac pariu că r;o s-o puteţi deosebi de Ruskaia sau Stolovaia. Nu e niciun se-’
cret: un litru şi un sfert de apă, o lingură de zahăr, un litru de alcool de 90°. Încălzeşti, amesteci, încălzeşti din nou, o iei de pe foc, o răceşti. Puţină coajă de portocală, cinci picături de glicerină şi obţii vodca imperială — la

Moscova i se zice acum „cubaneză”.

— Cine e omul ăsta? zise Sharon. Barman? Farmacist? Ţăran?

— E vânător, spuse Jerry.

Taubelman rămase cu gura căscată, dar era genul care recuperează rapid.

— I-am dat reţeta unui tip din Pireu. Până atunci fabricase whisky, o poşircă îngrozitoare, pe care o vindea etichetată *very old pure whisky*[2], de cincisprezece ani vechime. A terminat cu whisky-ul şi a început să facă vodcă, din alcool de cartofi, iar acum e putred de bogat.
Până şi ruşii cumpără de la el; le-a luat clientela şi chinezilor, care o fabricau cu alcool de orez. De ce n-ar face şi irlandezii? Dacă nu vă place asta, am adus ce trebuie ca s-o dregem.

Scoase din buzunar o pungă de plastic, plină cu cuburi de gheaţă, nişte boia şi câteva lămâi verzi, şi, într-adevăr, drese vodca irlandeză din care băurăm până la miezul nopţii. Dar atmosfera rămase rece. Sharon vorbi puţin, mai mult ca să-l contrazică pe Taubelman, care se arăta de o platitudine incredibilă faţă de ea. Nu mi-aş fi închipuit în ruptul capului că haidamacul ăsta putea fi intimidat. Totuşi era, deşi se ţinea bine, încercând să se apere de sarcasmele lui Sharon. Nu-mi amintesc cine ce-a spus în seara aceea, şi nici n-are importanţă, căci discuţia s-a limitat la compararea calităţilor whiskyului scoţian şi ale celui irlandez, ale vinului din Chile faţă de vinul de Cali-
’fornia, ale vermuturilor italiene şi franţuzeşti, deşi, trebuie să recunosc faptul *vă,* cel puţin în domeniile la care mă pricep cât de cât, nu spunea prostii. De câteva ori, ieşi în grădină, şi, prin uşa pe care o lăsa deschisă, auzirăm jetul puternic al artileriei sale personale nimicind straturile de hortensii.

— Da’ mică vezică mai are prietenul tău, îi spuse Sharon lui Jerry. Ce mai e şi asta? Dacă ştii că nu te poţi ţine, nu

---

2 Whisky pur, foarte vechi.

bei atâta. E dezgustător. Şi minte, nu m-a mai văzut niciodată până în seara asta.

Căci, fireşte, Taubelman pretindea că a întâlnit-o pe Prinţesă la balul dat, cu cinci ani în urmă, la Veneţia, de Eric Schoelberg — un germano-chilian care se îmbogăţise din excremente de pasăre — o seară memorabilă, despre care se scrisese în toate ziarele. Sharon apăruse costumată în pasărea paradisului şi, în timpul balului, pălmuise un Pierrot aiurit, care se dovedise a fi ambasadorul Marii Britanii. Taubelman nu se oprise aici: o întâlnise pe Sharon şi la masa de joc de la Cazinoul din Monte-Carlo, în după-amiaza când ea câştigase 50.000 de dolari în mai puţin de o oră. Faptul în sine era adevărat, dar ce căuta -el, în toate locurile acelea în acelaşi timp, ca şi la Taroudant?

Degeaba te ciupeai, jurai că nu crezi, martorul acela invizibil, mereu prezent atunci când se întâmpla ceva neobişnuit, sfârşea prin a te convinge. Nu însă şi pe Sharon. Îl insultă, iar el răspunse izbucnind în râs. Spre miezul nopţii, când el tocmai râdea în hohote, Anne deschise uşa şi apăru în prag, îmbrăcată, ca de obicei, cu blugii ei tociţi, cu haina de piele, cu părul strâns sub fularul de mătase.

Râsul lui Taubelman se curmă. Zise cu voce răguşită de băutură: „Bine, vin!“ şi se ridică de pe un fotoliu vechi de nuiele. Păru deodată nespus de masiv. Anne nu se clintea.

Pe parcă nici nu ne-ar fi văzut. Când tatăl ei se apropie de uşă, Anne se răsuci pe călcâie şi pieri în noapte. Taubelman se opri şi ne adresă un „pe curând” care suna fals.

— Cine era? întrebă Sharon.

— Fiica lui, mi se pare.

— Arată destul de bine.

— Da, cu toate că vrea s-o ascundă, asta se observă.

— El, în schimb, e infect!

Sunt sigur că Taubelman o auzi, înainte de a închide uşa, dar, după o ezitare, preferă să facă pe surdul. Sharon căscă. M-am ridicat şi eu.

— Vânezi mâine, Jerry?

— Da, şi vine şi soră-mea. Nu, Sharon?

— Vedem noi. Mâine o să fiu mahmură.

— O, ţie nu ţi se întâmpla niciodată aşa cetfa!

— Îmbătrânesc.

— Nu, nu te-ai schimbat deloc.

— Mi se schimbă pielea. Uite, încep să am pete pe mâini. Ştii, ca bătrânii…

întinse mâna spre foc, avea degete lungi cu unghii sidefii şi bombate. Într-adevăr, pe alocuri se zăreau mici pete roşiatice.

— Aşa spuneai şi la cincisprezece ani!

— Acum am douăzeci şi opt.

— Încă nu eşti pe moarte, i-am spus. Eşti foarte frumoasă.

Sharon mă sărută repede pe obraz, aproape în colţul gurii.

— Jerry, prietenul tău e tare drăguţ. O să ne distrăm bine.

Pe drum am văzut jeepul oprit, cu stopurile aprinse, la marginea drumului. Alături, cu picioarele desfăcute, Taubelman se uşura. Sharon avea dreptate: o vezică de copil.

Omul ăsta avea şi puncte slabe, dar încă nu ştiam în ce măsură era conştient de asta, ba chiar trăgea foloase de pe urma lor. Am depăşit jeepul, semnalizând cu farurile, iar Anne îmi răspunse în acelaşi fel; lucrul ăsta îmi făcu plăcere, la fel ca şi gestul ei cu mâna, de acum câteva zile.

Era adevărat că, din cine ştie ce motive, nu vorbea, dar făcea semne, iar acestea ajungeau până la mine, singurul în stare să le recunoască.

Povestea lui Jerry ar fi semănat cu mii de alte poveşti dacă nu s-ar fi sfârşit printr-o dramă. Am aflat-o de la

Sharon, într-o dimineaţă, pe când stăteam la pândă pe malul lacului, ascunşi printre trestii. Jerry vâslea, într-o bărcuţă, vrând să ocolească o insuliţă de unde, cu puţin noroc, şi-ar fi putut lua zborul în bătaia puştii câteva raţe.

Cerul era, de câteva zile, tot mai cenuşiu şi trist. Ciori şi porumbei sălbatici se adunau pe crengile fagilor golaşi de pe malul lacului. Sharon era în acelaşi timp o zăpăcită care

vorbea prea mult şi te copleşea cu lucruri neaşteptate, şi o fiinţă în stare să se închidă în sine, fizic şi moral, ascultând doar zgomotele pământului şi ale cerului: ţipătul cufundărilor, plescăitul unui peşte care sare din apă, geamătul copacilor biciuiţi de vânt. Raţele zburară prea departe de noi. Jerry apăru, îngenunchiat în ambarcaţiunea şubredă, vâslind contra curentului care-l ducea în derivă în aval. Sharon se aşeză în iarbă, cu genunchii osoşi adunaţi sub bărbie, trăgându-şi gluga impermeabilă peste obrazul înroşit de frig. Atunci am aflat povestea lui Jerry, pe când el, în faţa mea, vâslea ca să ajungă la mal…

Cuvintele lui Sharon se suprapuneau pe silueta lui înaltă, deformată de impermeabilul verde. Silueta aceea care, în urmă cu câteva luni, sărise printre flăcări de la etajul doi, unde o mică iraniană de douăzeci de ani, Ashrami, se zvârcolea singură pradă focului. Da, Jerry, campion la patru sute metri garduri, fuma opiu împreună cu fata aceea. Cum se întâmplase una ca asta? Nimeni n-ar fi putut spune, Jerry însă o iubise pe micuţa aceea cu ochi de gazelă, întâlnită în campusul universitar. Ea nu se înţepa, fuma doar, de la vârsta de cincisprezece ani, nu exagerat, de altfel, cu înţelepciunea unei orientale. Se duseseră în Connecticut, la un camping, pentru două săptămâni, singuri într-un cort, absolut fericiţi, însă la întoarcere fuma şi Jerry. La început puţin, fără ca asta să-i dăuneze, apoi în scurt timp din ce în ce mai mult, cu lăcomia unui adolescent scăpat din friu. Se instală acasă la Ashrami, în Greenwich, — un mic studio într-o casă cu tencuială roşie. Nu era vorba de dragoste — dorinţa pierea

încetul cu încetul, stinsă de opiu — ci de o tandră complicitate, hrănită cu visuri copilăreşti din care-şi făceau o lume a lor, dincolo de mediocritatea înconjurătoare. În două luni, Jerry se schimbase fizic într-un mod neverosimil: slăbit, numai piele şi os, umbla ca un somnambul…

Jerry se opri din vâslit şi se ridică în picioare în barcă, ochind ceva negru care înota pe apă. Nu se distingea decât

un bot ascuţit, o spinare arcuită, o coadă care bătea apa. Trase, iar vidra se scufundă. Barca se abătuse cu vreo douăzeci de metri, iar Jerry trebui să facă eforturi serioase ca să învingă curentul. Auzeam scârţâitul ramelor cu manşoane de piele neunsă…

Cum de nu-şi dăduseră, seama părinţii? Se ştie că orbirea de care dau dovadă părinţii e o stare de graţie. Jerry luneca într-o altă viaţă, departe de ei. În sfârşit, totul devenise simplu pentru el: zidurile de care se lovise atâta timp se dărâmau, drogul îi oferea o viaţă uşoară, în care nu mai trebuia să-şi forţeze inima ca să ajungă la capătul unei curse de patru sute metri garduri. O iubea oare pe Ashrami? Nu era sigur. Trăiau ca o pereche de mic-burghezi, în faţa televizorului, mergând cu plasa după cumpărături la băcanul italian din strada vecină. Treptat, renunţară la cursurile de la Columbia. Renunţau la toate, nu mai făceau parte din lumea celor ’Vii. Iar drogul nu-i costa niciun ban. Un unchi de-al lui Ashrami, membru al unei delegaţii la O.N.U., li-l aducea în fiecare săptămână, dojenindu-i doar, când observa că provizia se termina din ce în ce mai repede. Măsura şi înţelepciunea lui Ashrami dispăreau lângă nesaţul lui Jerry. Într-o după amiază, lampa cu alcool se răsturnă. Covorul pe care erau întinşi se aprinse, şi ei priviră îndelung flăcările ce jucau pe pereţi, înconjurându-le trupurile inerte. Poate că Ashrami adormise, plutind într-un paradis trandafiriu, populat cu demoni hidoşi care se devorau unii pe alţii, până când nu mai rămăsese din ei decât o flacără mistuitoare. Atunci, Jerry sări pe fereastră şi se rostogoli pe o copertină, înainte de-a se prăbuşi pe trotuar, pe când poliţia şi pompierii soseau, precedaţi de urletele stridente ale sirenelor.

Nu era adevărat că Jerry uitase totul. Îi spusese lui Sharon, dar numai ei, în faţa căreia se simţea fără apărare. Îl cunoştea atât de bine!…

Pack, pe care-l ţineam de zgardă, îmi scăpă din mâini şi se aruncă în apă, îndreptându-se înot către barcă. Jerry vru să-l gonească înapoi, dar câinele puse o labă pe copastie,

iar ambarcaţiunea se răsturnă. Jerry abia avu timp să-şi ia puşca. Apăru din nou, aproape de mal şi veni spre noi, Ud leoarcă, târându-şi cizmele grele, pline de apă şi de noroi. Sharon îl obligă să se dezbrace ca să-l fricţioneze cu un tricou uscat. Dârdâind şi aproape fericit, Jerry îşi puse din nou impermeabilul, de-a dreptul pe piele. Întorcându-ne la cabană, văzurăm jeepul care tocmai pleca.
Deci Taubelman nu mai aştepta să fie poftit. Se înfăţişa singur, plin de tupeu şi încredere în sine. Încă puţin şi cu siguranţă că aveam să dăm de el la fiecare pas. Din fericire, omul ăsta, care semăna cu o enciclopedie, nu ştia să şofeze. Depindea de Anne, iar Anne îşi antrena câteva ore pe zi iepele. A două zi după baia forţată a lui Jerry, am întâlnit-o, singură, trecând dintr-o parte într-alta, sărind de douăzeci, de treizeci de ori un gărduleţ, cu înverşunare, fără să-şi piardă răbdarea. Nu ne-a văzut, fiindcă eram la marginea pădurii, aşa că am putut s-o privim în voie, admirându-i bustul drept, blândeţea şi fermitatea mâinii, ţinuta graţioasă, care-i oglindeau de minune caracterul: curaj, răbdare şi dorinţă de perfecţiune. Am avut impresia că suntem indiscreţi, de parcă am fi pândit-o prin gaura cheii în timp ce se dezbrăca. O văzusem adesea călărind la vânătoare, dar mai încordată, aproape ostilă faţă de privirile care o măsurau pe furiş. Când căzu, la o mişcare greşită, abia l-am putut opri pe Jerry. Anne se ridică, după câteva secunde de buimăceală. Fularul i se agăţase în tufişuri, lăsând descoperit părul negru, care-i ascundea faţa. Se îndreptă către iapa care începuse să pască şi o prinse fără greutate. Părul Annei flutura desfăcut, strălucând în bătaia soarelui. Era un păr în faţa căruia îţi venea să îngenunchezi, era feeric, dar ea se grăbi să-l ascundă iarăşi sub fularul desprins din mărăcini. De câte ori mă gândesc la frumuseţea Annei, aşa cum am văzut-o atunci, îmi amintesc şi de prima mea întâlnire adevărată cu ea, cîteva zile mai târziu, la Taubelman. Sean Coen, omul de serviciu, mă introdusese în camera circulară de la parter.

Anne, aşezată pe un taburet rotund, lângă foc, cu pletele spre tatăl ei, înarmat cu un pieptene mare de baga şi o

t

perie cu mâner de argint. Netezea coama aceea minunată cu o tandreţe nebănuită la el, atent să nu o tragă, ţinând bine în laba lui mare şuviţele cărora le descâlcea vârfurile, ce-i ajungeau Annei până lă şolduri. De data asta nu mai purta blugi şi haină de piele, ci un chimono albastru deschis, cu desene negre. Când m-a văzut, şi-a încleştat mâinile, iar picioarele goale şi albe i St-au crispat în lâna covorului. A zâmbit totuşi, iar obrazul, atât de dur şi bosumflat de obicei, i s-a luminat ca străbătut de un val de blândeţe, aproape de plăcere. Totul ar fi fost minunat — focul de lemne, dimensiunile neobişnuite ale camerei, tânăra în chimono pieptănată de un uriaş umil — dacă Taubelman n-ar fi început să vorbească. Nu-l ascultam, pătruns de o emoţie nespusă. Afară ploua şi bătea vântul, dar în mijlocul acestei odăi rotunde, mobilată bizar, o fată oferea pieptenului şi periei un păr de o frumuseţe ireală. După ce termină, Taubelman se aplecă s-o sărute pe frunte. Ea închise ochii, ca la un semnal, păru absorbită în sine, âpoi îşi contemplă chipul în oglinda mare şi aurită de pe şemineu. Deasupra ei se înălţa un uriaş care părea să implore un semn de recunoştinţă, orice, care l-ar înlănţui ca pe un câine credincios. Anne zâmbi şi se ridică. Trecând prin faţa mea, privirile ni se întâlniră şi zâmbi din nou. Da, ea eraaceea, însă transformată, radiind, cu pletele desfăcute.

— Ieşi, iar Taubelman începu din nou să vorbească. Vorbele lui mă uluiră. Nu mai era acelaşi. Era încă sub vrajă.

— Ai periat vreodată părul unei fete? Aşa-i că nu?
Nici măcar nu ţi-a trecut prin minte. Ei bine, în cazul ăsta habar n-ai ce înseamnă viaţa. Nu există bucurie mai mare decât să desăvârşeşti frumuseţea. Şi unde se află ea? în ochi, în păr?

Dar vraja se risipi repede când îmi vorbi — în termeni mai

mult decât licenţioşi — despre Sharon. M-am ridicat şi i-am strâns mâna.

— Ce ai? zise el. Nu suporţi adevărul?

— Nici minciuna.

— Ştiu despre ea ceva mai mult decât tine.

— Realităţile care-mi plac mie nu au nimic de-a face cu minciuna sau cu adevărul.

— Dar o cunosc pe prinţesa asta, de parcă eu aş fi făcut-o. Poţi să mă crezi.

— Da, însă ştii despre ea numai cât încape în bârfa ziarelor. Orice portăreasă le ştie la fel de bine ca tine.

Taubelman izbucni în râs.

— Mdrăgostit de Sharon! Asta-i! E bună!

— Eşti tâmpit.

— Bine, în regulă… dar şi o leacă de ghicitor. Să zicem că asta se observă de la o poştă. Mă rog… te-am prevenit. Şi mai e un lucru pe care-l ştiu numai eu: îi plac negrii, da, dragă… negrii! înţelegi de ce: nu-i nevoie să-ţi fac un desen la scară…

Făcu un gest grăitor cu braţul.

— Nu, mulţumesc. La revedere.

— Nu pleca fără să-mi spui de ce-ai venit!

— A, da, adevărat… dar acum cred că. A rămas fără obiect.

— Haide, haide, lasă mofturile.

— Sharon şi Jerry te invită la masă mâine seară, împreună cu fiica.

— Anne n-o să vină. Nu iese niciodată.

— Şi probabil că nici tu. Cum ai putea mânca în tovărăşia unei femei care-şi alege amanţii dintre negri?

— O, puţin îmi pasă. Am să vin.

— Încearcă s-o convingi pe Anne.

— Nici nu merită osteneala…

Ne păcălisem, pentru că, dacă Sharon se hotărâse să-l invite pe Taubelman, n-o făcuse, desigur, decât pentru a o cunoaşte pe Anne, despre care îi vorbisem. El veni la cabană şi dădu acestei seri (pentru care eu şi Sharon îl

blestemam din suflet) un aer destul de neobişnuit. Taubelman mâncând era un spectacol, în acelaşi timp respingător şi fascinant. Înghiţi cinci sau şase duzini de stridii, pe care puse piper din belşug înainte de a le duce la gură şi de a le înghiţi cu sorbituri zgomotoase, devoră o pâine întreagă şi cam o livră de unt. Nu mai vorbesc de cele pe puţin cinci sau şase pinte de *stout,* pe care le bău înainte de a trece la vodcă adusă odată cu somonul afumat. Şi toate astea, cu o viteză uluitoare, parcă temându-se ca nu cumva vreunul dintre noi să ia cuvântul şi să nu i-l mai dea înapoi. Spuse, de două-trei ori la rând:

— Ah, în seara asta merge… sunt în formă! Nimic nu mă poate opri.

Era un Gargantua, dar în acelşi timp un Ulysse şi, poate, un Tartarin. Ştia totul despre toate studiile din lume, gusta din *stout* de parc-ar fi fost un armagnac vechi.

N-a povestit mai mult de trei întâmplări, însă interminabile, pasionante, pline de amănunte bizare şi dezlânate.

Nu mai reţin tot ce-a spus în cursul serii aceleia, în care s-a străduit s-o cucerească pe Sharon. Nu-mi amintesc decât de o istorie absolut dementă, a unicei sale călătorii în America, la şaisprezece ani, pe un cargou panamez, putred de la chilă până-n vârful coşului. Era fochist, şi în ultima săptămână a călătoriei n-a dormit mai mult de zece ore, pus să pompeze, împreună cu echipajul, apa care năvălea în cală. În cele din urmă ajunseseră într-o stare vecină cu somnambulismul. Pompau, stând până la genunchi într-o mâzgă de cărbune şi ulei, au trecut pe lângă Statuia Libertăţii fără să-şi dea seama, acostând într-un doc exact în clipa când pistoanele pline cu apă, spărgându-şi cilindrii, îi opăreau pe mecanicul şef şi încă doi oameni. Taubelman, sfârşit, a adormit la adăpostul unor colaci de frânghie şi s-a trezit după douăzeci şi patru de ore, pe un vapor pustiu. Căpitanul, secundul şi echipajul fugiseră, văzând dezastrul încărcăturii. În docuri, nici ţipenie, portul părea încremenit în apele smolite, iar dincolo de el, un oraş negru, cu zgârie-nori orbi, pierduţi în norii cenuşii.

De unde era să ştie că e duminică? S-a crezut singurul supravieţuitor al unei catastrofe îngrozitoare, pe o planetă lipsită de viaţă.

Şi avea Taubelman un fel de a povesti, încât, în ciuda aversiunii noastre, parcă-l vedeam, mus de şaisprezece ani, negru de cărbune şi de murdărie, beat de nesomn şi de oboseală, mort de foame, contemplând de pe puntea unui cargou mort oraşul fantastic, obiect al visurilor lui, îngheţat într-o tăcere abisală, ca regatul Yo. Teama în faţa unei noi lumi, în care ar fi fost singur. Dar oameni ca Taubelman nu rămân niciodată singuri. Au parcă o înţelegere secretă cu soarta. Viaţa li se desfăşoară în salturi, iar fiecare salt în gol constituie un motiv de încredere în steaua lor…

Tânărul mus coborî pe cheiul docului şi rătăci printre şine, macarale, vagoneţi şi demoni părăsiţi. Viaţa oprită în clipa aceea i se păru de o forţă şi brutalitate nemaivăzute. O dragă îşi arăta colţii triunghiulari, montaţi într-un maxilar de oţel. Pilonii de amaraj, enormi, monstruoşi, erau ştrangulaţi de cablurile care legau de chei bătrânul cargou rănit, cu coastele mâncate de rugină. Cerul îndepărtat se reflecta în petele întinse de ulei şi păcură. Peste tot zăceau lanţuri cu ochiuri cât palma. Plăci de tablă modulau vibraţii ciudate când puneai piciorul pe de. Nu era pe-acolo nici măcar o pisică, sau vreunul din şobolanii atraşi de vecinătatea omului. Totul părea durat din oţel, insuportabil de ostil şi rece. Printre grămezile de lăzi se
. Întindeau labirinturi mirosind a paie şi a carton mucegăit, purtând semne din alte colţuri ale pământului — saluturi din Yokohama, Vancouver, Lisabona, Hâvre, Napoli —
şi cuvântul „fragil11, scris în toate limbile. Deodată se rătăci într-un asemenea labirint şi, încercând să se orienteze, se trezi nas în nas cu un câine poliţist purtjnd zgardă cu ţepi, un animal fantastic, cu ochi de jeratic, arătându-şi dinţii de lup…

În clipa când Taubelman pomeni de câinele acela, se întâmplă ceva straniu: Pack şi Grouse, care dormeau unul lângă altul în faţa focului, se întinseră şi veniră amândoi să-

şi sprijine boturile pe câte un genunchi al lui Taubelman, care se opri din povestit şi-i mângâie câteva minute, timp în care niciunul dintre noi nu scoase niciun cuvânt.

Atunci făcu — pe alt ton — o lungă digresiune asupra câinilor. Copilăria îi fusese populată de drahthaari, de ciobăneşti germani şi ciobăneşti de Flandra, dresaţi de tatăl său, care avea, în Estonia, un teren de vânătoare pe un domeniu de cincisprezece mii de hectare, la cinci ani se scula noaptea, se ducea la cuşti şi dormea lângă puii dogilor de care nimeni nu îndrăznea să se apropie. Le cunoştea limbajul, făcut nu din sunete, ci din unde telepatice, şi se pricepea să le vorbească, făcându-i să devină blânzi şi ascultători...

în faţa câinelui ameninţător, Taubelman rămase nemişcat, privindu-l în ochi, iar când poliţiştii sosiră în pas alergător, îşi găsiră dulăul culcat pe spate, cu labele în sus, lăsându-se scărpinat pe burtă de un băiat ciufulit, cu salopeta mânjită de ulei şi cărbune. Când au vrut să pună mâna pe Taubelman, câinile îşi arătă colţii, iar ei se întoarseră la post nedumeriţi, fără să înţeleagă ce vrajă se abă-

tuse asupra acestei fiare, care sfâşiase deja câţiva derbedei veniţi la furat în docuri. La post se afla întâmplător unul dintre acei vânători de informaţii care abia dacă pot fi numiţi ziarişti, un oarecare Romuald Fairbank, pe care toată lumea îl ştia de Romy Gălbdjitul, din cauza ochilor injectaţi de bilă şi a epidermiei de hepatic. Omul acela fără vârstă, cu o caschetă slinoasă, înşurubată între urechile clăpăuge, cu impermeabilul pătat de grăsime şi ars de ţigară, fusese în tinereţe un poet considerat, pentru singura plachetă de versuri albe, egalul lui Frost şi al lui
Pound. Ziarul la care lucra mai păstra această epavă umană — în ciuda lungilor sale dispariţii, când se cufunda în lumea halucinantă din Bowery — pentru că Romy, în nebunia, lui sinucigaşă, păstra un simţ poetic al faptului divers. Apariţia acestui puşti, jucându-se cu câinele poliţist

care ar fi trebuit să-l sfâşie, a fost pentru el un şoc. Asistă la interogatoriu — o chestie delicioasă: Taubelman făcea pe prostul şi pe nebunul, iar actele îi dispăruseră odată cu căpitanul cargoului. Romy Gălbejitul îi trimise câteva rânduri şefului de la informaţii, şi, chiar în seara aceea, un comando de la ziar se înfăţişă la postul din docuri. Musul a fost fotografiat în celulă, după gratii, înconjurat de câini poliţişti. În dimineaţa următoare, new-yorkezii găsiră în ziarul lor obişnuit povestea acestiu ciudat dresor. Printr-o subscripţie a cititorilor se obţinură în aceeaşi zi banii pentru cauţiune, iar Taubelman colindă în voie prin
New-York. Era recunoscut peste tot, toţi tăbărau asupra acestui adolescent care nu voia să-şi mărturisească naţionalitatea şi vorbea la fel de bine englezeşte ca şi nemţeşte, franţuzeşte’ sau ruseşte. Făcu ce i se păru cel mai simplu:
intră în serviciul unei bătrâne nebune, care ţinea douăzeci şi opt de câini în hotelul ei particular din Park Avenue,

Miss Olivia Pennyhurst…

— Mai spune-mi o dată numele, zise Sharon.

— Pennyhurst, ai auzit bine. Ţi-e mătuşă, mai precis soră cu bunica voastră, nu? Ştiu precis lucrul ăsta, de altfel mi-a pomenit de ea şi Frederic-Charles acum trei sau patru ani, când ne-am întâlnit ultima dată…

— Cum? îl cunoşti pe soţul meu? De ce nu mi-ai spus?

— Pentru că nu m-ai întrebat!

în clipa aceea, Taubdman, trebuie s-o mărturisesc, a fost superb, umil şi condescendent în acelaşi timp, savurându-şi triumful, uluit el însuşi de discreţia şi delicateţea pe care le dovedise. Şi pe ce ton o spusese! De parcă toată povestirea aceea fabuloasă n-ar fi fost inventată decât pentru a servi pe tavă, într-o paranteză — dar ce paranteză admirabilă — numele prinţului Frederic-Charles.
Indiferent dacă era adevărat sau nu, fusese o reuşită.
Jerry se arătă destul de mulţumit. Taubelman inspira, în sfârşit, încredere. Cât despre Sharon, agresivitatea ei se înmuie: pentru prima oară păru că-l vede pe Taubelman

care-şi reluă istorisirea...

S-a plictisit repede la Miss Pennyhurst, ai cărei câini, mai toţi de acelaşi sânge, nu prea puteau fi dresaţi. Într-o zi, lipindu-şi fruntea de geamul de la parter, Taubelman zări o siluetă cunoscută, jan omuleţ cu cascheta jerpelită, cu impermeabilul pătat; era Romy Gălbejitul, cu o scobitoare între buzele vinete, semn că ar fi vrut să bea, dacă ceva nu l-ar fi oprit. Acest „ceva" se găsea însă din belşug în buzunarele tânărului marinar: banii pentru hrana clinilor pe toată săptămâna. Îşi luă haina din cui şi se duse la
Romy. Timp de douăsprezece zile nu se mai despărţiră.

Astăzi, Bowery, de la capătul Manhattanului, s-a schimbat. Şi-a pierdut parte din raţiunea de a fi, pe care o constituia metroul aerian. S-a vorbit destul despre el şi despre epavele sale* umane, dar în epoca povestirii lui
Taubelman ea constituia încă o plagă tăinuită a New
Yorkului, un loc la cimitir sau la azil. Toată drojdia New
Yorkului se întâlnea acolo, în barurile duhnind a vomă şi a fum, unde ciorchini de oameni în zdrenţe, adunaţi în jurul tejghelei, consumau băuturi suspecte sau bere călâie cu iz de ouă clocite. La închidere erau zvârliţi afară, se prăvăleau pe trotuar, dormeau lângă stâlpii metroului, ghemuiţi unii lângă alţii, încătuşaţi în demenţa lor fără scăpare. Una dintre cele mai halucinante adunături de vagabonzi, din. Care nu se putea ieşi aşa cum se iese din
Maube spre Sena, unde aerul e ceva mai curat, unde sunt poduri sub care te poţi adăposti şi chiar copaci, în Câte, semn pe care vechiul paradis terestru le adresează mizeriei. De ce se ducea Romy să bea acolo, când New
York-ul era plin de baruri unde s-ar fi putut îmbăta liniştit? Pretindea că mirosul săracilor e o beţie fără nume, că moartea printr-o lovitură de şiş în burtă e o loterie grozavă, la care nu poţi juca altundeva. În orice caz, acolo îl învăţă pe Taubelman să bea, ştiinţă care cere delicateţe dacă ai bani, sau brutalitate dacă nu-i ai. În cea de-a zecea zi, o maşină a poliţiei, trimisă de ziar să-l caute pe
Romy Gălbejitul, îi adună din mijlocul unei încăierări.

Taubelman tocmai îl strângea pe unul de gât când poliţistul îl lovi pe umăr cu bastonul. Taubelman îi dădu drumul individului, care căzu pe trotuar ca un balon dezumflat.

— Poate că acela a fost primul om pe care l-am ucis! zise el. N-am s-o ştiu niciodată. În sfârşit... totul are un început, iar în Bowery aşa ceva n-are importanţă.

în fiecare dimineaţă treceau pe-acolo maşinile morgii, care-i încărcau pe cei ce zăceau ţepeni la marginea drumului. Trebuia să fii atent, când erai beat mort, să nu te adune din greşeală, fiindcă cioclii, plătiţi la bucată, erau dispuşi mai degrabă să te termine decât să te zvârle afară din morgă când te trezeai. Poliţistul m-a luat de braţ şi m-a băgat în maşină, ale cărei geamuri au trebuit deschise larg, în aşa hal puţeam, eu şi Romy. Am fost spălat, îmbăiat, lăsat să dorm treizeci şi şase de ore, apoi m-au anunţat că, în ciuda cauţiunii, pentru că nu fusesem cuminte, aveam să fiţi reţinut până când voi da numele şi adresa părinţilor mei. Atunci am cedat, i-am telegrafiat tatei, care mi-a trimis imediat un cec de două mii de dolari ca să-mi cumpăr îmbrăcăminte, încălţări şi bilet de clasa întâia pe „Mauretania" şi să mă întorc în Franţa. El urma să mă aştepte la Hâvre. Poliţiştii au rărrfas mască.
Nu mai văzuseră aşa ceva. Le-am dăruit cravate şi parfumuri pentru soţii. M-au condus cu maşina până la vapor, unde erau o mulţime de ziarişti care voiau să ştie cine-i taică-meu şi de unde are atâţia bani. Le-am spus tot felul de poveşti, cum că eram bancheri în Arabia şi nu ştiam ce să mai facem cu aurul regilor petrolului de acolo. Să mă fi văzut în salonul de la clasa întâia, cu pijama de mătase şi pantofi de lac, parfumat cu lavandă şi tămâie ca Valentino, mirosind a gardenie — nimic nu-i mai tare şi mai îmbătător decât gardenia, nici măcar tuberoza sau iasomia — în timp ce le răspundeam proştilor ălora. Din fericire, puţin înainte de plecare, când megafoanele zbierau ca vizitatorii să coboare, a sosit şi amicul meu cu impermeabilul lui echi, cu viziera caschetei ruptă, cu urechile lui clăpăuge: Romy Gălbejitul. Am băut împreună cu el un ultim pahar de

„şpunţ“ — aşa numea el un amestec de rachiu şi whisky, vermut şi bere, foarte întăritor pentru un mucos de şaisprezece ani şi un metru şi nouăzeci… Da, nu vă uitaţi aşa la mine: n-am mai crescut de atunci…
„Ş’punţur lui m-a turtit în asemenea hal, încât a trebuit să fiu dus în cabină, şi pentru a două oară am trecut prin faţa Statuii Libertăţii fără s-o văd…

N-am mai fost niciodată la New York. Am auzit că Bowery s-aschimbat mult şi e plin de intelectuali, dezertori şi curve… Aşa că, la ce bun?

M-am uitat la ceas: miezul nopţii. Taubelman vorbise încontinuu, de la începutul mesei. Iar acum nu mai putea.
I se uscase gâtul. Îşi turnă o pintă de *stout,* pe care o dădu peste cap*, cu ochii închişi. Avea obrazul tras de oboseală: cearcăne sub ochi, nările subţiate. Pielea pătată de pe obraji şi frunte era aproape ca a lui Romy Gălbejitul.

Bineînţeles că n-am încercat să redau bogăţia verbală a istorisirii sale, decât spre sfârşitul ei. Avea Taubelman un gust al cuvântului pentru cuvânt, un fel de muzicalitate pentru argou şi o preţiozitate imposibil de redat în scris.
Jos pălăria: povestitorii sunt regi, poeţi inspiraţi, cea mai înaltă ilustrare a geniului uman. Scrisul e nimic faţă de ei.
Cu Taubelman, eram în plină poezie, iar el, ca un iluzionist, ’ se ascundea în spatele cuvintelor, ca să apară ca un tânăr fugar de şaisprezece ani, cu carură de atlet şi fără pic de minte. Dar mintea se adună, iar Taubelman ştia un număr nesfârşit de lucruri. Enervant de multe. Recădea printre noi cu întreaga-i greutate, cu farafastâcuri mondene, cu graţii de elefant, având cu toate astea un farmec indiscutabil, cuceritor. Simţeam că ne-ar fi putut povesti toată viaţa lui şi că, dacă am fi avut destulă băutură — şi din când în când permisiunea de a ne duce, ca el, să stropim grădina — l-am fi ascultat la nesfârşit. Omul e făcut să povestească. De cum învaţă să scrie sau să citească, se atrofiază şi degenerează. Îl ctiprinde lenea. Memoria nu-i mai foloseşte la nimic, spiritul de bârfă începe să predomine asupra replicii. Taubelman la masă, întărâtat de mâncare şi

băutură, era genial. Trebuia s-o recunoaştem, orice rezerve am fi avut în privinţa lui. Ştiam că minţea, dar când? în ce moment? Trăise o viaţă cu întâlniri şi împrejurări de-a dreptul miraculoase, cum nu se mai întâlnesc decât în romanele de aventuri pentru copii. Era şi câte ceva adevărat. Se puteau contura nişte puncte de reper, dar Taubelman încurca urmele cu priceperea lui de flecar.

Miezul nopţii era ora la care venea Anne să-l ia. Am ieşit, sub un pretext plauzibil, şi am rămas câteva minute în grădină. Deasupra se întindea cerul, de o frumuseţe nebănuită, bătut în ţinte de aur, străbătut de dâre alburii, un cer cum n-am mai văzut decât în Irlanda. Pe când îl priveam astfel, poarta scârţâi. Fereastra luminată se răsfrângea pe peluză şi pe alee. Anne înaintă şi se opri în fâşia de lumină. Eram atât de aproape de ea, încât i-am auzit răsuflarea iuţită de urcuş. Neputmd să vorbim, am întins braţul. Schimbarăm o scurtă strângere de mână, apoi Anne se îndreptă spre uşă, ciocăni înainte de a o deschide, şi se opri în prag. Taubelman o urmă de îndată. Probabil că uitase de mine, căci trecu pe alături fără să mă observe, clătinându-se,. Cu o mână sprijinită pe umărul fiicei sale.
Dispărură în noapte. I-am auzit coborând greoi pe cărare.

În cabană, Sharon strângea masa, ajutată de Jerry. Şi el băuse cam mult şi sparse două pahare.

— Te-ai îmbătat, băieţaş, zise Sharon.

— Nici gând! Nu-i aşa că Taubelman e un tip formidabil?

— Mă întreb dacă-l cunoaşte într-adevăr pe Frederic-Charles?

— S-ar putea afla, am spus. Telefonează-i prinţului…

Nici nu terminasem bine de zis, că Sharon o sâcâia deja pe telefonista din oraşul învecinat, apoi pe cele din Dublin, din Londra, care ne făcură legătura cu Germania
Federală, cu un sat din Palatinat, şi, în fine, cu castelul.
Prinţul nu dormea, era în bibliotecă, terminând de citit al nu ştiu câtelea volum despre fluturi sau minerale, sau poate, pur şi simplu, despre butăşirea trandafirilor sau arta culinară de-a lungul veacurilor, căci Frederic-Charles era uh

prinţ în stare să-şi sublimeze într-o pasiune ştiinţifică sau pseudo-ştiinţifică iluziile sentimentale pierdute.
Sharon îi povesti mai întâi cele trei luni pe care le petrecuse fără să dea semne de viaţă. Urma să se întoareă.
Foarte curând. Întârziase, pentru că Jerry fusese bolnav, dar acum îi era mult mai bine. Da, era cu el, la cabană, şi tocmai trecuse pe la ei, la un pahar de vorbă, un individ despre care nimeni nu ştia nimic şi care se pricepea la toate, unul Taubelman.

— Taubelman! repetă vocea din aparat. Da, îl cunosc.
Nu l-am mai văzut de mult. Am făcut o parte din război împreună, apoi a dispărut. Un fel de uriaş, nu? Eston, mi se pare, dar maică-sa era orientală, o combinaţie neobişnuită.

— Zicea că v-aţi întâlnit acum trei sau patru ani.

— Aşa? Stai puţin... da, se poate. În sfârşit, nu-mi amintesc exact. N-aş putea să jur. Oricum, îi datorez mulţumiri. Dacă nu era el, aş mai fi aşteptat vreo câteva săptămâni veşti de la tine. Transmite-i salutări şi sună-mă înainte de a sosi, ca să-ţi pregătesc apartamentul. Pe curând, draga mea.

Sharon puse receptorul în furcă:

— E de-o indiferenţă încântătoare, nu-i aşa? Cel puţin ne-a Confirmat faptul că Taubelman există cu adevărat.

Eu eram mai puţin convins de acest lucru...

*

— *

Vrând parcă să întărească impresia pe care o făcuse,
Taubelman nu apăru a doua zi. Sharon părea iritată. Un bufon, sau un ţap ispăşitor, îndrăznea s-o înfrunte. Voi să treacă pe la el în cursul după-amiezii, capriciu de femeie care nu obişnuieşte să aştepte. În plină zi, donjonul şi clădirea pătrată de lângă el nu erau atât de fioroase cum mi se păruseră în singura seară când fusesem acolo, ca să-l invit pe Taubelman. Ferestre care se deschideau în jos înlocuiau ambrazurile, zidul era acoperit de iederă. În jur se întindeau dealuri ruginii, zone împădurite şi câmpuri înverzite, ca o tablă de şah, nemişcate, fie că era ploaie sau

soare, simfonie semnă, argintată de mişcările vântului.

îl găsirăm pe Sean Coen, omul de serviciu, aşezat pe trepte, fumând. Nu mai purta vestă albă, ci un costum peticit şi larg, de tweed, căpătat de la Taubelman. Îl cunoşteam pe Sean, pentru că-l văzusem adesea la localul lui
Willie Kox, la Innishgate. Se ducea acolo cu bicicleta în fiecare sâmbătă seara, făcea o beţie crâncenă şi la întoarcere îşi pierdea vehiculul, pe care îl căuta apoi toată dimineaţa prin şanţuri şi pe poteci. Sean făcuse parte din
I. R.A., Armata Republicană Irlandeză, care ocupase în 1922 Palatul de Justiţie din Dublin. Chatal Bruge murise în braţele lui, iar peste câteva săptămâni, Sean fusese rănit, alături de Michael Collins, muribund. De două ori, labele lui butucănoase de fost ucigaş fuseseră stropite cu sângele unor eroi ai independenţei. Periodic veneau ziarişti sau istorici ai războiului civil să-i pună întrebări, să-i stoarcă amănunte inedite. Dacă n.ar fi fost ei, poate că Sean ar fi uitat de-a binelea de războiul civil, de soldaţii englezi pe care-i omora lovindu-i cu un drug de fier, de bombardarea Palatului de justiţie, de viaţa pe care-o dusese timp de un an, ascunzându-se, în perioada represiunii. Dar după atâtea întrebări şi hărţuieli, bietul de el îşi cam pierduse capul şi i se întâmpla să imite, în timp ce-şi vedea de treburi prin grajd sau în grădină, zgomotul mitralierelor, al exploziilor obuzelor de 75, sau comenzile scurte ale ofiţerilor britanici. Chipul lui pătrat alcătuit din oase puternice şi carne brăzdată de riduri întunecate se înroşea, ochii de un albastru tăios priveau fix. Dar era de ajuns să-l atingi pe braţ ca să revină la realitate şi să spună, aproape de fiecare dată:

— O, domnule, Michael Collins era un bărbat adevărat! da, un bărbat adevărat, Michael ăsta.

Sean se ridică să ne întâmpine, şi, cu toate că era înalt şi lat în umeri, părea că înoată în costumul lui Taubelman, ca un clovn bătrân, uitat în arenă. Ne spuse că domnul plecase la Londra fără să spună când se întoarce. Niciunul dintre noi

nu îndrăzni să întrebe dacă Anne era acasă, dar am făcut în aşa fel încât să întorc maşina prin faţa garajului: jeepul, furgonul şi una dintre iepe lipseau.
Anne îşi antrena iapa în vreun loc îndepărtat, unde nu risca să întâlnească pe cineva cunoscut.

Sharon simţi deodată nevoia serviciilor doamnei Li, care se răsfăţa în hotelul ei de lux, la câţiva kilometri depărtare. N-am putut s-o refuz — deşi nemulţumit de corvoada care-mi farâmiţa timpul preţios în fot felul de drumuri absurde — şi m-am dus în fiecare dimineaţă s-o aduc pe cameristă, iar seara o transportam înapoi. Dar cum aş fi putut spune nu, cum să explic de ce eram acolo singur, liber şi, în anumite clipe, aproape fericit? Ar fi trebuit să mărturisesc tot: aşa că am tăcut.

în timp ce chinezoaica îi făcea lui Sharon pedichiura şi manichiura, apoi cosea, călca şi spăla, înainte de a se întoarce la camera ei de lux, mă plimbam împreună cu
Jerry. Descoperisem, la câţiva kilometri, un platou stâncos acoperit de mărăcini şi ferigi. Era greu de ajuns până acolo, dar era plin de păsările numite „picior-de-iepure".
Vânam până când cădeam de oboseală şi ne întorceam fără grabă la cabana familiei Kean. Jerry, cu care schimbasem până atunci doar cuvintele strict necesare pe drumul plin de mărăcini, vorbi în sfârşit:

— — Mă întreb cât o să mai stea Sharon. Venise pentru trei zile şi au trecut deja zece. S-ar zice că se instalează pentru toată viaţa aici. Nu mai suport. E îngrozitoare* imposibilă, cu totul alta decât era înainte, când ţineam atât de mult la ea. Dar nu pot s-o dau afară. Aş vrea să citesc din cărţile pe care mi le-ai dat, şi când colo, în fiecare seară, după ce pleci, ea stinge lumina, începe să vorbească despre unii şi alţii, şi nu se mai opreşte...

— Unii şi alţii? Afară de Taubelman, nu prea cunoaşte pe nimeni de pe-aici... poate doar pe mine, dar nu ştiu dacă îi par destul de important ca să-şi amintească de mine după ce ies pe uşă.

— Hai, nu mai face pe modestul. O interesezi pe Sharon.

Vorbeşte despre tine la fel de mult ca şi despre Taubelman. Nu poate înţelege de ce stai aici, e convinsă că există un motiv pe care nu vrei să-l mărturiseşti. Dacă i s-ar părea că o doreşti, s-ar culca imediat cu tine, cu condiţia să-i dezvălui secretul.

— Nu e niciun secret, Jerry.

— Nu vreau să te descos,

— Poate că o să-ţi spun totul într-o zi, dar nu-i nicio grabă.

— Iar când nu vorbeşte despre tine, îl ia la rând pe Taubelman. Îl ura, îl dispreţuia, iar acum ar vrea să ştie dacă-i mitocan, sau a trăit într-adevăr ceea ce povesteşte.

— Până la urmă o să se culce cu el ca s-o afle.

— Cam scârboasă chestie, nu?

I-am spus lui Jerry că nu existau criterii în materie. Cele mai asortate cupluri pot fi sordide, după cum cele mai monstruoase pot dezvălui o tainică frumuseţe. Fără îndoială că Taubelman îi dădea târcoale lui Sharon. Avea să-şi atingă oare scopul? Când ne întorceam şi o găseam tolănită pe un fotoliu, cu ochelarii pe nas, ascultând pentru a suta oară discul cu Miles Davis sau orchestra Tijuana, părea o fiinţă care încerca să uite de necazuri refugiindu-se în nimicuri. Dispariţia lui Taubelman o ţinea în alertă. Ca să se liniştească, ar fi trebuit să-l poată insulta, să-l strângă cu uşa. Dar Taubelman lipsi îndelung, iar eu şi cu Jerry am găsit într-o zi, în partea de nord a plajei Lahinch, furgonul Annei-şi iapa roaibă, singură, cu frâul atârnându-i pe gât. Abia am reuşit s-o prindem. Zburda veselă prin iarbă, galopând în jurul nostru pe nisip, se ridica nechezând în două picioare. În cele din urmă Jerry îşi aminti că ne rămăsese un măr de la gustare, iar iapa se apropie suficient ca s-o apuc de frâu. I-am scos şaua şi am făcut-o să intre în furgon. Dacă Anne era nevătămată, avea să revină la maşină. Am aşteptat-o un timp, înainte de a încerca să desluşim urmele amestecate ale picioarelor pe nisip, până când atenţia ne-a fost atrasă de zborul, unui stol de goelanzi. În timpul refluxului, plaja Lahinch se întinde cât

vezi cu ochii, în formă de semilună, presărată cu tufe de alge, pietre albe, dâre de spumă lăsate de valuri, stânci mari, cenuşii. Oceanul pare că s-a retras până la linia orizontului. Goelanzii zburau pe deasupra unei forme nelămurite, pe care, de departe, o puteai lua drept o barcă înnămolită sau un pietroi; ca o pată întunecată în acest spaţiu vast. Era chiar Anne, şi când am ajuns în fugă lângă ea, fluxul îi atingea deja picioarele. Întinsa pe spate, cu un braţ sub ea, mânjită de noroi, întorcea spre cer un chip livid, pe care sângele se uscase deja, năclăindu-i părul răvăşit şi acoperindu-i un ochi. Era rănită la frunte. I-am descheiat haina de căprioară şi i-am pus mâna pe piept.

Sub bluza subţire se simţea căldura şi mişcarea sacadată a sinului. Jerry o apucă de picioare şi eu de subţiori. Era grea, inertă. Părul ei frumos, desfăcut, se târa pe nisip.

Goelanzii se înălţară, dar continuară să se învârtească deasupra noastră, până când ajunserăm la maşină.

Jerry se aşeză la volan, iar eu mă instalai pe bancheta din spate, ţinând pe genunchi trupul nemişcat al Annei, care emana o mireasmă nelămurită, puţin acidă, amestec de ierburi marine şi aer oceanic. Ochii închişi, nările subţiate desenau o mască mortuară. În ultimul timp, avusesem adesea în faţă păsări muribunde şi le urmăream cu nespusă curiozitate dându-şi ultima suflare, ieşind cu un ultim frison, din viaţă. Cât de rece trebuie să fie lumea cealaltă! Am căutat mâinile Annei: erau îngheţate. Poate că fata asta necunoscută îmi va muri în braţe. Poate că, pe obrazul ei chinuit şi mânjit de nisip, aveam să surprind secretul de care nu mă mai temeam. O să mi-l poată încredinţa, oare, ca să mă ajute să trec, la rândul meu, pragul? în asta nu era nimic înspăimântător, nimic de temut, în clipa aceea, cred că am simţit o exaltare imposibil de stăpânit. Toate semnele se îndreptau spre aceeaşi întâlnire, şi le urmam fără teamă. Cu cât mă apropiam mai mult, cu atât chestiunea mă preocupa mai puţin. Am să dispar liniştit, fără să simt nici măcar amărăciunea de a părăsi atîtea lucruri frumoase — valurile oceanului, spărgându-se de

falezele de la Moher, un zbor de lebede pe cerul senin

— Sau atâtea speranţe — mâna Annei într-a mea, în noaptea aceea, în grădina lui Jerry.

Pe când treceam de Ennystimon, o maşină ne claxonă din spate, iar trupul Annei avu câteva convulsii. Am strâns-o mai tare în braţe şi mi-am strecurat mâna sub cămaşa ei ca să-i simt inima. Bătea sacadat, sub sânul tânăr şi gol. Era o senzaţie nemaiîncercată — o fericire tulbure, plină de nelinişte — să simt în palmă tremurul cărnii aceleia gingaşe. Am lăsat mâna acolo. Din când în când Jerry întreba dacă Anne mai trăia, iar eu răspundeam: „Da, respiră, îi bate inima“, cu o voce tremurată, străină. Treceam printre ziduri de piatră cenuşii care ne acopereau peisajul, dar când drumul urca pe coama câte unui deal, privirea întâlnea pentru o clipă câmpia golaşă, verde, cu miei care păşteau, printre pescăruşi gălăgioşi — *larus ridibundus,* ar fi spus, pedant, Taubelman — pe căre aproape că mă aşteptam să-l văd apărând la fiecare cotitură, pe negândite, aşa cum se întâmplase odată la vânătoare, ca să ne-o smulgă pe fiica lui şi s-o ducă în braţele lui imense.

Jerry mergea cu viteză şi am ocolit în ultima clipă un tractor, apoi un camion cu alge, înainte de-a ajunge la
Ennis. Am găsit spitalul, o clădire lungă din piatră cenuşie, aşezată în mijlocul unei grădini, prin care se plimbau perechi de infirmiere, îmbrăcate în halate albastre. O tăbliţă indica pavilionul accidentaţilor. Jerry frână în faţa intrării şi se repezi în loja portăresei. După câteva clipe, două infirmiere se apropiară cu o brancardă pe roţi. O
soră cu bonetă albă deschise portiera. Privirea i se opri asupra mâinii mele, aşezată pe sânul Annei. Am retras-o vinovat, smulgându-mă din căldura aceea delicioasă, în timp ce infirmierele o ridicau pe Anne şi o puneau pe brancardă, acoperind-o imediat până la bărbie cu o pătură. Jerry şi cu mine am urmat-o spre biroul de primiri, unde veni şi internul de serviciu, un tânăr roşcat, cu siguranţă timid, care însă, văzându-ne încurcaţi, prinse curaj:

— Accident rutier?
— Nu. De călărie.
— Aţi văzut cum s-a întâmplat?
— Am ajuns mai târziu acolo.
— Cât de târziu?
— N-aş putea spune.
— De ce e plină de sânge?
— A căzut pe plajă, la Lahinch.
— Dar calul?
— E o iapă roaibă. Am prins-o şi am închis-o în furgon…
— A, cu atât mai bine! Relataţi, vă rog, tot ce ştiţi la biroul de primiri. Eu mă voi ocupa de bolnavă.

Eram într-un coridor pe unde treceau infirmiere, oameni în halate albe, care abia dacă aruncau câte o privire asupra brancardei. Sora mângâia uşor fruntea Annei şi dezlipea şuviţele năclăite de sânge. La un gest al tânărului roşcovan, brancarda dispăru prin uşilebatante ale sălii de tratament. Imensul mecanism ne-o luă pe Anne, ca să ne-o redea sănătoasă sau moartă. Nu mai puteam face altceva decât să aşteptăm şi să-i dăm informaţii tinerei de la biroul de primiri. O clipă am crezut că visez: fata aceea era şi ea roşcată. Deşi purta o fundă în păr, semăna leit cu internul.

— Nu vă simţiţi bine? întrebă ea.
— Ba da, dar am impresia că semănaţi cu doctorul.
— E fratele meu.

Deschise un registru, netezindu-i cu grijă paginile.

— Numele bolnavei?
— Cred că Taubelman.
— Cum adică, „credeţi”?
— Aşa se numeşte tatăl ei… dacă i-o fi într-adevăr tată.
— Prenumele?
— Anne. De asta sunt sigur.
— Vârsta?
— Nu ştiu: între douăzeci şi douăzeci şi cinci de ani, # probabil.
— Am s-o trec aşa. Verificăm după aceea. Adresa?
— Dun Moiran Castle, la Innishgate.

— Trebuie să anunţăm pe cineva?

— Pe domnul Taubelman, la aceeaşi dresă, dar e plecat. La Londra, mi se pare…

— Putem ţine legătura cu dumneavoastră?

— Desigur! spuse Jerry. Putem aştepta aici?

— Da, luaţi loc în hol. De-acolo îl puteţi vedea pe fratele meu ieşind din sala de tratament.

Jerry plecă să parcheze maşina, apoi ne aşezarăm în nişte fotolii şubrede, în faţa unor teancuri de reviste. Mai erau acolo persoane care aşteptau, ca şi noi: o pereche în vârstă şi o femeie grasă, cu fusta prea scurtă, dezvelindu-i coapsele vineţii, aşezată pe un taburet. Un copil de vreun an, îmbrăcat în tricotaje multicolore, se zbenguia pe genunchii ei, râdea, miorlăia, gemea. De câte ori îl ridica, ajungea până la noi un miros neplăcut, de lapte şi de diaree. Apoi, femeia începu să plângă: lacrimile i se scurgeau din ochii verzui pe obrajii cu vinişoare roşii. Ca să le şteargă, încercă să pună jos copilul, dar acesta începu să urle şi-l ridică din nou, la porunca unei infirmiere care trecea prin hol. Am observat-o pe femeia aceea aşa cum rar mi s-a întâmplat să observ pe cineva. Aş putea descrie şi acum, după luni de zile, fusta ei, bluza înflorată, picioarele umflate, încălţate în pantofi cu şireturi, părul ei spălăcit, cam rar, încreţit pe frunte şi la vârfuri. N-avea nimic plăcut, era murdară, iar copilul mirosea urât. Cu toate astea îşi găsise un bărbat care trăia împreună cu ea şi de care o lega un sentiment nedefinit şi neînţeles. Şi existau mii de asemenea fiinţe, niciodată atinse de iubirea romantică, de dorinţă, mulţumite o viaţă întreagă cu ceea ce aveau. Perechea de bătrâni aparţinea aceluiaşi regn animal, doar ceva mai curată, mai bine întreţinută. Femeia îşi ţinea în poală poşeta de plastic negru, strălucitor, pe care n-o deschidea, cu toată plictiseala aşteptării. Poate că n-o deschisese niciodată, poate că nici nu ştia ce conţine poşeta de duminică, păstrată pentru biserică, botezuri, căsătorii sau înmormântări. Stătea pe un scaun, — desigur că în viaţa ei nu îndrăznise să se aşeze pe un fotoliu —

ţinându-şi spatele drept, însă maxilarele ştirbe i se mişcau, de parcă mesteca necontenit o îmbucătură inexistentă. Bătrânul era mai calm şi fuma dintr-o pipă neagră. O umplea cu lamele de tutun, decupate dintr-un mic calup, cu gesturi precise, care îi dezarticulau degetele mari. Era un uriaş slab şi ustăţiv, conservat în trudă şi sărăcie. Ce aşteptau, unii şi ceilalţi, fără ca nimeni să le azvârle o vorbă de încurajare? Mă ajutau să nu mă gândesc la Anne, în timp ce Jerry citea, absorbit într-o revistă, o istorie cu cowboys. În sfârşit, internul apăru, iar sora lui, din biroul cu pereţi de sticlă, îi făcu semn spre noi.

— Am scos-o din starea de şoc, spuse el. A reacţionat. Nu cred să aibă craniul fracturat. Dar o s-o ştim precis abia după-amiază, la radiografie. Încă nu sunt sigur, însă cred că nu trebuie să vă alarmaţi. O s-o ducem în secţia Saint-Joseph. Acum doarme. Mai sunaţi pe seară şi cereţi-o pe supraveghetoare, o să vă dea veşti noi… V-aş sfătui să nu lăsaţi prea mult timp în furgon iapa aceea. Se poate speria, se poate lovi. Unde are grajdul?

— La Dun Moâran Castle.

— A’ la familia Taubelman! Servitorul lor era în ’22
la Palatul de Justiţie din Dublin Sean… Sean Coen. Trebuie anunţat. O fi neliniştit. Dumneavoastră de unde sânteţi?

— Eu sunt francez, îi spusei.

— Iar eu, american, zise Jerry.

— Peste o lună plec la stagiu în America, la Houston.
Cunoaşteţi Houston-ul?

— Nu, răspunse Jerry.

— Păcat, mi-ar fi plăcut să ştiu ce fel de oraş e.

Se legăna de pe un picior pe celălalt, cuprins din nou de o timiditate care-l făcu să se înroşească puternic.

♦ — N-am putea s-o vedem? l-am întrebat.

— Nu, imposibil. Poate deseară, pe la şapte. Sora Agnes zice că fata ar avea nevoie de câteva mărunţişuri de toaletă. Aţi putea să i le aduceţi?

— Sigur că da.

în maşină, pe când ne îndreptam către Lahinch, i-am

spus lui Jerry:

— N-am uitat decât un singur lucru când am comunicat datele Annei.

— Da, ştiu la ce te gândeşti: că nu vorbeşte. Dar crezi că era nevoie s-o mai spunem? Au să-şi dea singuri seama. Am o senzaţie ciudată: mă cam tem de Taubelman, de parcă ne-am fi băgat nasul unde nu ne fierbe oala.

— N-avem nicio vină.

— Da, dar e nebun. Adu-ţi aminte că a vrut să mă omoare pentru că trăsesem într-o raţă care stătea pe baltă.

Ajungând la Lahinch, am constatat că, într-adevăr, iapa devenise nervoasă. Râcâia podeaua' cu copitele. I-am vorbit, am mângâiat-o pe crupă şi pe gât ca s-o liniştim, apoi Jerry se aşeză la volanul jeepului şi o luă spre Dun Moâran. Sean nu era îngrijorat, cum crezuse internul. Sau, dacă fusese, îşi calmase neliniştea cu o sticlă de whisky şi câteva beri. Ne-a întâmpinat bine dispus şi s-a aşezat pe trepte, în timp ce noi ne ocupam de iapă, ducând-o în boxa ei, dându-i să bea şi să mănânce, ba chiar ţesălând-o, pentru că se tăvălise prin nisip. Sean ne încuraja cu vorba şi cu gestul, glumind în stilul: „Pentru cât vă plătesc, nu munciţi destul!” în cele din urmă, iritat, l-am întrebat dacă înţelesese că Anne era la spital. Da, da, înţelesese perfect, dar dacă nu-şi rupsese nimic important, totul era în regulă.

— Trebuie să-i ducem câteva obiecte personale. Unde e camera ei?

— La primul etaj. Puteţi urca.

Jerry nu voi să mă însoţească. Curios ce frică-i era de Taubelman mai mult când lipsea decât când era de faţă! Nici măcar nu m-a contrazis.

— Sunt sigur că o să se înfurie când o afla că ne-am ocupat de fiică-sa.

— Doar nu era s-o lăsăm pe plajă, la Lahinch. *

— Nu, dar trebuia s-o veghem şi să-l anunţăm prin orice mijloace.

— S-ar fi înecat.

— Ştiu. Nu puteam proceda altfel. E o impresie, doar o

simplă impresie.

O seară în spirală, luminată de ambrazuri cu geamuri, urca spre turn. Piatra scotea sub paşi un sunet aproape vesel. La etajul întâi era un palier cu pereţii ascunşi de etajere, pe care se aflau colecţia completă a revistei *National Geographic Magazine,* dicţionare şi atlasuri; se vedeau două uşi. Am deschis una la întâmplare. Era camera Annei, şi i se potrivea perfect: o cameră pătrată, cu două ferestre înguste. Un pat mare, cu coloane, ocupa jumătate de perete. Acelaşi material, mătase de Bagdad albastră cu fir de aur-, tapeta pereţii şi acoperea patul, la picioarele căruia se afla o carpetă din blană de oaie. Anne se aranja în faţa unei oglinzi veneţiene, aşezată pe o masă de mahon, lângă o trusă de argint. O clipă mi s-a tăiat răsuflarea, de spaimă că am tulburat o intimitate atât de discretă, ca şi cum Anne ar fi fost prezentă, dar nu era acolo nimic ce-ar fi putut fi tulburat: totul era în ordine, pus cu grijă, fără urmă de praf. Pe peretele din spatele unui fotoliu amplu, se afla o bibliotecă. Dintr-o veche obişnuinţă, m-am apropiat şi am citit câteva titluri: un raft era consacrat cailor, dresajului, călăriei, altul — scriitorilor irlandezi, printre care Joyce şi Haherty la loc de cinste. Mai jos erau romane, mai ales englezeşti, câteva nemţeşti şi franţuzeşti, Printre cefe lianţuzeşti, trei dintre cărţile mele preferate, pe care le ’citeam şi le reciteam de nenumărate ori. Am deschis una din de: era adnotată. Anne, care nu vorbea, dis «iî «a cu cărţile. Ceva îmi spunea: nu-i cinstit,
Annei nu i «plăcea să mă ştie aici. Am aşezat cartea în raft şi am căutat locul unde-şi ţinea lenjeria. După uşă se afla o comodă englezească, masivă, cu minere de bronz, având deasupra o placă cenuşie de marmură. Pe ea erau trei fotografii, în rame bogate, de argint: Taubelman la douăzeci şi cmcireizeci de ani, cu obrazul neatins încă de vărsat, aproape frumos „cu o alură avantajoasă în orice caz, în costum alb, pe un teren de tenis, cu racheta în mână, într-o vreme când Anne cu siguranţă încă nu se născuse. Alături, o fotografie cu iepele ei, în curte la Dun

Moiran. Sean, zâmbitor, le ţinea de frâu. Iar femeia tânără, cu umerii goi, cu o bentiţă pe frunte, cu o mână la piept, nu putea să fie decât mama ei. Recunoşteam aceiaşi ochi negri sub sprâncenele delicat arcuite. Aceasta era lumea
Annei: tatăl ei (?), iepele ei şi Sean, mama ei (?). Trăia împreună cu ei. În odaie domnea un miros proaspăt, mireasma unui trup săpunit de curând. Venea din camera de baie de alături, unde am văzut un săpun de migdale, al cărui parfum îmi stăruia încă în palmă, după drumul lung până la spital. Etajera de sticlă nu conţinea produse cosmetice: doar o apă de toaletă, din aceeaşi gamă ca şi săpunul. O perie aspră de baie cu coadă lungă, vorbea despre o igienă severă şi despre un trup călit. Am luat obiectele necesare şi m-am întors la comodă. În sertarul de sus, pulovere şi tricouri de lână. Din al doilea, am luat lenjerie albă, de o discreţie aproape austeră, lucruri care ascundeau şi apărau silueta înaltă şi subţire, din care nu cunoşteam decât un sân. Închizând ochii, am visat-o o clipă pe
Anne îmbrăcându-se în mijlocul camerei, cu patul încă desfăcut, cu forma corpului întipărită pe pernă şi cu soarele dimineţii, galben portocaliu, intrând prin geam. La deşteptare, când trăgea perdelele, privirea-i descoperea un tufiş de alun, găurile negre ale turbăriilor şi satul Innishgaţe, cu biserica lui de granit şi ardezie, cu case învelite cu paie, şi hambarul comunal, al cărui acoperiş de tablăstrăluc ea în lumina dimineţii. Cât de neliniştitoare şi de simple 'erau toate astea!

Am luat din dulap chimonoul albastru, pe care-l purta în seara când Taubelman îi peria părul, şi o valiză în care, cu o stângăcie de bărbat, am îngrămădit obiectele de toaletă şi peria de argint de lângă oglindă. Am mai pus o carte pe care o citea, cu un semn la pagina 145. Am subliniat'cu creionul o frază care mi se părea potrivită pentru noi: „Schimbară semne, mai grăitoare decât toate cuvintele din lume".

Am ieşit pe palier, închizând fără zgomot uşa, şi, când să

cobor, auzii un sforăit formidabil cutremurând camera vecină. Un sforăit, un horcăit, sau mai curând un fel de bolboroseală care încetă imediat. Numai el putea atinge asemenea sonoritate. Lăsând jos valiza, am apăsat pe clanţă, iar uşa se deschise sjobozind un val de duhoare, cu iz de boală, de uremie. În-raza de lumină ce sestrecura prin perdelele trase, dansau firicele de praf. Pe un pat răvăşit, în colţul opus, zăcea o formă a cărei răsuflare

- greoaie se auzea de departe. Taubelman dormea adânc, cu un braţ atârnându-i pe jos, cu gura căsactă. La căpătâi, pe noptieră, erau mai multe’fiole şi pilule, o sticlă cu apă şi un pahar. M-am apropiat să-l văd mai bine şi mi s-a părut pământiu, aproape verde la faţă. Pleoapele închise se confundau cu cearcănele brune de sub ochi. Sudoarea îi şiroia pe frunte şi pe buza superioară. O criză de friguri în Irlanda? De ce nu, dacă — după cum spunea el — colindase toată lumea. Mă gândeam la zdrahonii prăbuşiţi pe câte un pat de campanie, la tropice, vegheaţi de boy-ul care alunga muştele. Am simţit răsuflarea acră a’lui Taubelman, când m-am aplecat deasupra gurii lui căscate, ca o gaură neagră în care se mişca o limbă greoaie, roşiatică, pe care o scoase ca să-şi lângă buzele. Hăul acela, lipsit de cuvinte, atrăgea irezistibil. Îmi venea să-l astup cu toate minciunile, flecărelile, extravaganţele pe care le debita treaz fiind. Poate că ar fi murit sufocat de veninul grosolăniilor sale, după cum poate că avea să moară otrăvit de tot ceea ce ţinuse pentru el. Era uluitor să vezi o asemenea stâncă prefăcută într-o cârpă neajutorată. Nu trebuia s-o uit, când va ieşi din nou la suprafaţă, lăudându-se, beat de propria lui fiinţă, plin de trufie şi de josnicie. Cu toate astea, nu l-am trezit, păstrând doar pentru mine satisfacţia de a-l prinde în flagrant delict când îşi va povesti călătoria la Londra. Ieşind de-a-ndărătelea , m-am împiedicat de oala de noapte de lângă pt şi am răsturnat-o.

  Taubelman nu se clinti.

— Dar mult a mai durat! zise Jerry.
— Nu găseam nimic. Anne este foarte ordonată.
— Eram sigur de asta.
Pe obrajii lui Sean se plimbau muşte albăstrui, stăruind în colţurile gurii. Adormise pe peron, cu faţa în sus.
Când l-am zgâlţâit s-a rostogolit pe o parte.
, „a w; — O să-i telefonăm deseară. Se trezeşte el până atunci, *vnsmtUB* Jerry. Sau, să-i lăsăm un bilet lui Taubelman, să-l gă-
1 sească la întoarcere.
— N-are rost să-l speriem. Dacă Anne n-a avut decât o comoţie, mâine sau poimâine se va întoarce la Dun Moiran...
La spital, i-am încredinţat valiza surorii Agnes; n-o revăzuse încă pe Anne, căreia i se făcea radiografie la etajul întâi.
— Telefonaţi deseară, ne spuse. Supraveghetoarea o
. Să vă informeze ce mai e nou.
Trecând prin faţa biroului de primiri, tânăra dinăuntru bătu în geam cu stiloul şi deschise ghişeul.
— Fratele meu credea că nu mai veniţi. Vrea să vă vorbească.
Am liniştit-o:
— Spuneţi-i că iapa merge bine. Cred că asta-l interesa.
— Da, mulţumesc. Am să-i transmit. Nu-l aşteptaţi?
— — O să-l sunăm la telefon.
Jerry conduse până la cabană. Acum, când nu mai trebuia decât să aşteptăm, ne simţeam, amândoi, groaznic de obosiţi.
— Mă întreb ce-o să creadă individul când o să constate că Anne nu vorbeşte, zise Jerry
— O, nimic! Va crede că e din cauza traumatismului.
Afară de cazul în care va vorbi. Adevărul e că n-am crezut niciodată că-i mută. Cu Taubelman, nimic nu e dar şi precis. Poate că ea îl urăşte şi nu vorbeşte *cu el* doar! Nu vrea să vorbească cu el. Aş vrea să-l întreb pe Sean. El trebuie să ştie. Din păcate, mă tem că beţia lui o să ţină toată

săptămâna. Nici măcar nu şi-a dat seama că Anne e la spital.

— Dacă am mai trece o dată pe la el?

— Ca să-l vedem năpădit de muşte? Mulţumesc.

— E totuşi un tip cumsecade.

— Da, e un om minunat.

Se opri în dreptul potecii care urca spre cabană, şi rămase nemişcat, cu mâinile pe volan.

— N-am chef să dau ochi cu Sharon, zise el. O să mă sâcâie până când o să-i povestesc tot ce s-a întâmplat astăzi.

— Şi de ce nu i-ai spune?

— O să facă tot posibilul să-l găsească pe Taubelman.
Când o să vină el, n-o s-o mai avem pe Anne.

— Da, înţeleg. Şi mie mi-ar plăcea ca Anne să rămână în grija noastră, dar n-o putem răpi fară voia ei.

Deşi spuneam „noi“, fiecare gândeam „eu“, şi, pentru prima dată, am avut impresia că amândoi jucam teatru.
Nu eram absolut sinceri unul faţă de celălalt, însă era îmbătător altruismul de a te ascunde, dăruindu-ne-o reciproc pe Anne. O clipă, am simţit impulsul de a povesti cum îl găsisem pe Taubelman, doborât de febră, în pat, dar nu, asta era arma mea secretă. Pe care trebuia s-o folosesc doar eu, atunci când va veni ziua, ora, clipa s-o fac.

— Pe cuvânt, repetă Jerry, n-am niciun chef să dau ochii cu Sharon în seara asta.

— Să ne ducem la „Pinten”, să aşteptăm acolo.

Localul abia se deschisese, iar Willie era încă treaz în dosul tejghelei, având la îndemână o cană cu *stout,* răspunzând scurt frazelor sibiline ale unui fermier vânjos. Şi uscăţiv, ca bastonul pe care-l ţinea rezemat de genunchi, Endas O’Callihier. Păru bucuros să ne vadă şi împinse către noi două pahare de Paddy.

— Frumoasă zi, nu-i aşa? spuse el. Cum merge vânătoarea?

— Bine, bine, dar nu prea sunt fazani.

— Ieri, Joe Mitchel! a doborât şase.

— Joe e vulpoi bătrân. Cunoaşte bine locurile. Ce mă miră, e că reuşeşte să doboare ceva cu vechitura aia legată cu sârmă. Într-o zi o să-i explodeze în nas…

— Lui Joe nu-i pasă. Când n-o să mai aibă puşcă, o să omoare fazanii cu băţul.

— Tu de ce nu vânezi, Willie?

— Cu picioarele astea rupte şi coastele fracturate, nu mai pot umbla prin păduri şi mlaştini. Nu-i de mirare…
Şi apoi, la vânătoare te poţi întâlni cu cine ştie cine…

Bău o gură şi i se adresă fermierului, deşi cuvintele, de fapt, ne erau destinate nouă:

— Tu-l cunoşti, Endas, pe bastardul de Taubelman?

Endas dădu din cap:

— Da, da… se pricepe bine la animale… la fel de bine ca Joe. Poate chiar mai bine.

— Asta, în niciun caz! Joe e cel mai bun vânător djn Clare.

— Oh, spun şi eu ce-am auzit!

— Spui verzi şi uscate.

— Nu te supăra, Willie. E cum zici tu.

— Oricum, e un nemernic, şi minte când spune că m-a văzut aruncând cravaşa la picioarele lui Blue Prince, la Epsom. Dacă mai susţine chestia asta, îl termin!

— Cum anume? întrebă ironic Endas.

— Ai încasat vreodată un scaun în scăfirlia ta aia tare?

— Da, Willie, mi s-a întâmplat o dată şi am fost la spital. E adevărat că doare, dar nemernicul n-o să-ţi lase timpul trebuincios să-l pocneşti.

— Vedem noi! Bună, Billie, bună Teddy!

Erau cei doi englezi, perechea vârstnică de homosexuali, clienţi obişnuiţi ai „Pintenului”, care locuiau într-o vilă la două mile de Innishgate. Îşi cumpăraseră un război de ţesut şi se întreţineau, modest dar suficient, fabricând tweed. Jerry, pe care îl invitaseră zadarnic de vreo două ori pe la ei, nu-i putea suferi.

— Hello, Jerry Kean, zise Billie, te-am aşteptat săptămâna trecută… dar ştiu că ai avut motive. E Prinţesa la tine…

Billie aducea cu un marchiz scăpătat: purta veste prea ajustate pe talie, avea în jurul cheliei o coroană de păr alb, ondulat cu grijă, un nor de pudră ascundea urmele lăsate pe tenul lui de piersică de climatul aspru şi de munca în atelierul prost încălzit. Mă enerva vorbindu-mi, ori de câte ori ne întâlneam, despre Gide şi Proust, iar cu opt zile înainte îl trimisesem la plimbare destul de dur, întrebându-l dacă se interesa de Gide şi de Proust pentru că erau mari scriitori, sau, pur şi simplu, fiindcă erau homosexuali notorii. Dar Billie nu se descuraja pentru atâta lucru, şi desigur că pentru el simbolizam — fiind francez —
cultura şi civilizaţia pe care le părăsise pentru a-şi trăi aici dragostea de bătrâneţe, împreună cu bietul Teddy, o zdreanţă şi fizic, şi moral, răcit tot timpul şi sclifosindu-se până-şi consuma cele trei-patru pahare de whisky cald. A
trebuit să-i suportăm până la sosirea celorlalţi obişnuiţi ai localului. Veneau pe rând, de parcă'ar fi vrut să-i lase lui
Willie timp să scoată pe-ndelete berea. Îmi plăcea atenţia cu care mânuia manetele aparatului, grija cu care lăsa berea sau *stout*-ul să se limpezească. Era o adevărată artă, pe care doar el o stăpânea, nu se îndura s-o împărtăşească nici măcar nepotului său, un băiat zdravăn, de vreo douăzeci de ani, roşcovan ca orice irlandez care se respectă, pistruiat, căruia-i ziceam în glumă Micul Willie, pentru că avea cam un metru nouăzeci, cel puţin cu treizeci de cm mai mult decât unchiul său. Am băut, nu glumă, în seara aceea, şi eu, şi Jerry, ca să ne facem curaj. Ni se spusese:
nu înainte de şapte fără un sfert, dar nici după şapte, pentru că supraveghetoarea va fi prea ocupată ca să mai răspundă la telefon. M-am uitat de mai multe ori la ceas, înainte ca Jerry să scoată din buzunar o fisă şi să ridice receptorul telefonului de pe tejghea. Am auzit apelul, centralista care spunea:

— Vă fac legătura cu supraveghetoarea de la secţia
Saint-Joseph.

Se auzi alt sunet, mai subţire, apoi Jerry îmi întinse

receptorul:

— Vorbeşte mai bine tu.

După un timp, supraveghetoarea răspunse. I-am spus cine eram, precizând că o adusesem pe Anne în cursul după-amiezii.

— E bine, cât se poate de bine. Adineaori am văzut-o…

Jerry se plimba de colo-colo prin local şi mi-am astupat urechea liberă ca să aud mai bine vocea supraveghetoarei:

— Cred că a şi mâncat… a mâncat, nu? da, a mâncat…
A, staţi puţin, aveţi un mesaj din partea internului, domnul Braithwaiter… da, întreabă… vai, ce scris îngrozitor are… da, vrea să ştie dacă iapa domnişoarei Taubelman este o Renwood roaibă?

— Habar n-am.

— Păcat, îl interesa foarte mult.

— Mai mult decât diagnosticul domnişoarei Taubelman?

— Domnule, asta-i treaba lui. Nu a mea.

închise destul de brusc. Mi-am dat seama că o supărasem.

— Ce e? întrebă Jerry.

— Important e că Anne a mâncat.

— Vorbeşte?

— Supraveghetoarea nu mi-a lăsat timp s-o întreb.
Dealtfel, pentru noi e mai bine s-o aflăm cât mai târziu posibil.

— Da… poate.

Am băut un ultim pahar, iar Billie se încumetă să ne spună lucrul care-l frământa de când intrase pe uşă:

— Am fi’foarte fericiţi, Teddy şi cu mine, dacă Prinţesa ar accepta să ne viziteze atelierul…

— Am să-i transmit, spuse Jerry, îngăduitor, dar Prinţesa, cum îi spui, n-are treabă cu artizanatul. Se îmbracă fie la marile case de modă, fie cu soldurile de la armata americană.

Se înnoptase când ieşirăm, era o noapte rece, care anunţa un îngheţ. Mi-am zis~că ar fi un gest omenos să trecem pe la Dun Mdiran şi să-l trezim pe Sean din beţie.

L-am găsit în grajd, unde, printr-un admirabil reflex de beţiv, se dusese ca să se culce în paie. Jerry îi turnă o găleată cu apă în cap, iar Sean se trezi furios, înjurând.
Avea paie până şi în urechi.

— Ce v-a apucat?

— Sean, e vorba de ceva important! Domnişoara
Anne a căzut de pe cal. E'la spitalul din Ennis. Acum se simte mai bine. Anunţă-l pe domnul Taubelman.

Sean se ridică, dezmeticindu-se brusc.

— Dumnezeii! Mă duc…

— Unde?

Era să spună: „Să-l anunţ”, dar în ceţurile minţii lui, un rest de luciditate îl opri. — La spital, se-nţelege. Are nevoie de mine.

— I-am dus tot ce-i trebuie.

— Cum?

— Am urcat azi după-masă, în camera ei.

— Domnul Taubelman o să se înfurie.

— Tu mi-ai arătat drumul.

— O să am probleme.

— N-avea grijă. N-am să-i suflu nicio vorbă… Domnişoara Anne e îngrijită foarte bine la spital. Mai bine aşteaptă să se întoarcă domnul Taubelmanl şi explică-i ce s-a întâmplat.

— Dar habar n-am!

— Am găsit-o, eu şi Jerry Kean, leşinată, pe plaja de

la Lahinch. N-a păţit nimic grav. O tratează foarte bine.

Sean îşi scărpină coama neţesălată. În costumul lui verde, semăna tot mai dar cu Albert Fratellini.

L-am lăsat cu neliniştile lui şi l-am condus pe Jerry până acasă.

— Nu vrei să intri? m-a întrebat.

— Am avut o zi groaznic de obositoare, prefer să mă duc şi să mă culc.

— Dar n-ai mâncat nimic toată ziua!

— Şi mai trebuie s-o duc şi pe doamna Li, era să uit.

— Îmi pare rău.

— Să nu-ţi pară.

Aşa cum mă aşteptam,am găsit-o pe Sharon cu ochelarii pe nas, citind, aşezată într-un fotoliu vechi, tapisat cu creton albastru oribil. Pe electrofon se învârtea un disc răguşit, cu festivalul Fats Waller. Doamna Li, pe un taburet scund, îşi încălzea mâinile la focul de cărbuni. Nici măcar nu catadicsi să-şi întoarcă spre noi chipul inexpresiv.

— În sfârşit! zise Sharon. Vă credeam rătăciţi, căzuţi în vreo prăpastie, mâncaţi de vulpi. Era să chem poliţia.

— Ne-am rătăcit, afirmă Jerry. Şi murim de foame!

Desfăcu o cutie de conserve, pregăti nişte ouă şi mâncarăm lângă foc, împreună cu doamna Li, care îşi ridica ostentativ degetul mic de câte ori lua paharul.

— Şi aţi venit cu mâna goală! zise Sharon. După o zi întreagă de vânătoare, nici măcar o becaţă? Să vă fie ruşine!

Jerry. Nu-i răspunse. Se mulţumea să mă privească din când în când, ca să-şi păstreze calmul. O clipă de neatenţie, o vorbă scăpată, şi ploaia de întrebări s-ar dezlănţui.
în seara aceea se înfiripă între noi un sentiment nou, aveam un secret comun, care trebuia apărat de curiozitatea lui Sharon. Ne simţeam ceva mai puternici, mai apropiaţi, cu aceeaşi nelinişte surdă în piept, ori de câte ori revenea imaginea Annei pe plajă, cu apa care urca, aţingându-i deja cizmele.

La întoarcere, pe drumul îngust care ducea spre vila doamnei Colleen, am văzut în retrovizor semnale nerăbdătoare de faruri. Am luat stânga, cât am putut de mult, şi o maşină mă depăşi în viteză, cu un vâjâit vesel: era. Taxiul cel vechi, de culoare mov, cu şoferul lui mărunţel, purtând pălărie de tweed, aplecat peste volan.

*

* *

N-am vorbit despre mine. Tot încercând să trec neobservat, am uitat şi eu de mine. Dar dacă-mi termin istorisirea — nu îndrăznesc să spun cartea, fiind total lipsit de

I experienţă în domeniul acesta, mi-ar plăcea să-i zic

„chestia asta“ — dacă, aşadar, termin istorisirea evenimentelor din iarna aceasta, portretul meu va lipsi din ea. Va exista un gol, doar o voce fără vârstă şi chip. Când mă recitesc, observ în ton o oboseală care nu e afectată, ci absolut reală. Despre altul, aş spune: împinge la extrem efectele unui ton monocord. Dar nu e nimic căutat. Scriu ca să umplu nişte ceasuri de singurătate, aşa cum alţii fac grădinărie, pasienţe sau broderie. Cei câţiva prieteni mă vor recunoaşte în acest ton, dacă exprimarea scrisă redă cu fidelitate vorbirea. Câteva cazuri în care această fidelitate se confirmă: Chardonne, Cocteau, Celine. Un caz diferit:
Jouhandeau, bâlbâit şi piţigăiat, pe când scrierile lui sunt de o luminoasă puritate. Să admitem deci că din aceste pagini se înalţă o voce, o voce întunecată. E totuşi ceva.
Mi-ar fi plăcut să scriu un roman. Personajele care se perindă în această istorisire ar fi potrivite. Dar nu mai devii romancier la vârsta mea, chiar dacă ştii destule despre capcanele, suspansul, întorsăturile neaşteptate care ţin trează atenţia cititorului. Timpul care-ţi trebuie pentru asta e, cred eu, limitat. Aşa că am povestit lucrurile aşa cum s-au întâmplat, fără să încerc să iwroduc, ici şi colo, artificii. Credeţi-mă: am încercat să fiu nepărtinitor şi sincer. Numai scriind cuvântul „sincer“, şi-mi vine să zâmbesc. Am trăit prea mult în preajma Mediteranei, ca să nu ştiu câtă neîncredere inspiră un personaj care vorbeşte bătându-se cu pumnul în piept. Trebuie să mai adaug că, pentru a fi citit cu atenţie — da, fără falsă modestie, vreau şi ţin să fiu citit cu atenţie — n-ar fi trebuit să scriu la persoana întâia. Prea târziu! Mă întorc la vocea din culise. Încă n-are chip. De ce trebuie să te legitimezi mereu?
Numele, prenumele, locul naşterii, vârsta, ocupaţia, domi-

ciliul. Aici nu-ţi cere nimeni, niciodată, buletinul de identitate. Eşti crezut pe cuvânt. Minunat respect faţă de sinceritate, care îi e mai firească omului decât minciuna, până în clipa când acesta descoperă cât de folositoare e minciuna. Îmi păstrez dreptul de a nu răspunde, sau de a

răspunde în doi peri.

Vârsta: între cincizeci şi cincizeci şi cinci de ani.

Oglinda de pe uşa dulapului reflectă o siluetă pe care mi-e teamă s-o recunosc. Omul încetează să mai crească la douăzeci de ani. Imediat după aceea, începe să îmbătrînească, operaţiune îndelungată, care îşi arată roadele, de la caz la caz, în jurul vârstei de cincizeci de ani. Umerii şi torsul mai rezistă. Dedeâubt începe deteriorarea, pielea capătă cute, şi trebuie să fac zilnic eforturi ca abdomenul să rămână la locul lui. Picioarele au muşchi prea noduroşi. Ca toţi singuraticii, îmi place să merg, întovărăşindu-mi gândurile. Ca şi acum, în pădure, când calc cu paşi apăsaţi prin mărăcinişuri. Când îmi îndrept spinarea, sunt încă verde, dar în poziţie de repaus nu mai simt decât dezgust faţă de mine, în vremurile astea, în care trupurile tinerilor sunt atât de frumoase, încât le vezi în toate revistele şi au devenit aproape o obsesie. Despre obraz, să nu mai vorbim: nasul iese în evidenţă, linia părului dă înapoi, apare o chelie, ochii se adâncesc în orbite, dinţii se strică.

Pe scurt, ce câştigi în expresivitate, pierzi în frumuseţe.

Slabă consolare!

Locul naşterii: Paris. Ce indicaţie vagă! Parcă ar fi tot aia dacă te-ai fi născut la Villette sau lângă parcul-Monceau, la Bastilia sau la Passy. Rase diferite, care nu se amestecă şi deseori se urăsc, atunci când nu le e de ajuns să se dispreţuiască. Şi mă simt prea puţin parizian, fiindcă am trăit mereu în alte locuri:, Mediterana, Asia, America,

Africa, iar acum, Irlanda. În fiecare din aceste locuri, m-am născut încă o dată: la mare, în brusă, în inima deşertului, iar astăzi în landă, biciuit de un vânt atlantic cu iz de sare când îl guşti. Am avut parte de câteva învieri, mult mai importante decât naşterea mea de la Paris.

Inima îşi iuţeşte bătăile, imaginaţia o ia razna. Te. Cuprinde-o nesfirşită dragoste frăţească. Care nu este întotdeauna o decepţie.

Ocupaţia: şi aici, mă întreb, ce importanţă avea asta, în

momentul când începe istorisirea, la întâlnirea mea cu
Jerry printre tufişuri. E destul de limpede că pe atunci nu făceam nimic. Sunt un om fără nicio treabă, care umblă zilnic ore în şir, şi-a făcut un prieten, pe Jerry, citeşte, ascultă muzică şi, în sfârşit, scrie. Adevărul e că am scris dintotdeauna, mi-am făcut carnete cu notiţe legate de munca mea, am redactat articole pemtru reviste. E drept că majoritatea acestor reviste erau ştiinţifice sau de popularizare. Dacă aş fi avut ceva mai multă încredere în mine, aş fi încercat cu siguranţă să fac literatură sau măcar ziaristică. În afara ocupaţiilor mele profesionale, am publicat în reviste note de călătorie, scrise pentru plăcerea mea şi poate din dorinţa de a le insufla tinerilor atracţia pentru vastele spaţii necunoscute. Se va vedea, mai departe, că unul dintre aceste reportaje a avut un rol în relaţiile mele cu Taubelman. Nu simt nevoia de a mă dezvălui, de a povesti despre mine, cel care eram „înainte de“
Irlanda. Am închis în mine un trecut interesant, de-a lungul căruia am avut senzaţia preţioasă de-a tiăi ca un om liber, privilegiu împins acum la extrem. Din respect pentru Balzac, care preciza întotdeauna acest amănunt, atunci când îşi caracteriza vreun personaj, adaug că am mijloace cinstite de trai, care-mi ajung cu prisosinţă.
Aceasta e încă una dintre libertăţile pe care mi le-am cucerit eu însumi, plecând de la zero.

Situaţia socială: vă las să alegeţi între patru posibilităţi: burlac, însurat, văduv, divorţat. Tăiaţi menţiunile care nu corespund. Asta nu priveşte pe nimeni. Întotdeauna am fost singur, mai ales în clipele când nu s-ar fi zis, chiar şi când eram cu Marthe.

Domiciliul: la doamna Colleen, pe şoseaua de la Innishgate spre Corofin. Aş putea vorbi despre doamna Colleen mai mult chiar decât despre mine:o cucoană curăţică şi aranjată, cu pleoapele umflate. Poartă ciorapi gri de bum-*
bac şi pantofi plaţi, cu paftale. Duminica, ta biserică, are pe

cap o pălărie neagră cu panglică albă. Îşi croşetează singură gulerele şi manşetele de dantelă. Proteza dentară o jenează la cuvintele cu *ş,* şi când vorbeşte încearcă să le evite, formând uneori fraze bizare. S-a născut în casa asta şi ai jura că n-a ieşit niciodată din Comitatul Clare, dar, dacă o întrebi, afli că vorbeşte limba tailandeză (thăî). Soţul ei conducea o exploatare de lemn preţios, la Nakon Ratchima. Doamna Colleen a stat treizeci de ani în Asia.
A vânat tigri, urcată pe spatele unui elefant, şi, călare pe un yak, a mers până la Lhassa. Peste o mie de mici siamezi au fost convertiţi la catolicism, datorită ei. Jumătate din aceştia au făcut şi prima împărtăşanie. Câţiva au rămas creştini. De multe ori stau de vorbă cu ea, la o ceaşcă de ceai. A ştiut să se bucure de viaţă, şi, cu toate că soţul i-a murit, ea consideră drept o mare bucurie timpul ce i-a mai rămas de trăit. Am închiriat aripa stângă a casei: o odaie, un salonaş, o cameră de baie. Bucătăria o folosim amândoi, ca să ne prăjim ouă cu slănină sau câte un peşte. Urâţenia interiorului ei mă lasă absolut rece.
Doar dacă mă gândesc în mod special la asta, observ abajururile din pânză încreţită, împodobite cu ciucuri roşii, litografiile cu subiecte biblice de pe pereţi, scaunele gotice şi fotoliile acoperite cu huse cenuşii. Cu toate astea, am rugat-o pe doamna Colleen să ia păpuşa chinezească din salonaşul meu. Doamna Colleen a fost foarte afectată.
Păpuşa provenea din Hong Kong. Avea păr veritabil. Din fericire, există destule subiecte asupra cărora ne înţelegem perfect. Mai întâi, căţeaua mea, Grouse, căreia îi pregăteşte mâncăruri din orez după reţete chinezeşti. Faţă de doamna Colleen, Grouse manifestă o tandreţe de copil adoptat şi mă întreb dacă, în sinea ei, nu mă consideră iubitul sau soţul gazdei mele. Cum să-i explic adevărul?
Doamna Colleen îşi petrece mult timp în grădină, şi o ajut şi eu, când niă satur de citit. Gazonul e tuns la răsăritul soarelui. În fiecare a treia sâmbătă din lună, doamna Colleen îşi primeşte prietenele la ceai, şi cu această ocazie „împrumută” de la mine propriile ei ceşti şi linguriţe. Până

în urmă cu doi ani, aceste întruniri erau prezidate de preotul parohiei, părintele Brett. După moartea lui, a sosit un preot tânăr, părintele Martin, care are tendinţa de a considera că, în afară de sufletele unor păcătoase de felul doamnei Colleen şi a prietenelor sale,

I există pe lume şi alte lucruri demne de atenţie. E văzut mai adesea pe terenurile de hochei, decât la reuniunile „mondene" de la Innishgate. Nu ştiu despre ce discută doamna Colleen şi prietenele ei. Prin perete răzbate doar un ciripit nedesluşit. Vocile, cu aceleaşi sâsâituri provocate de plăcile dentare, se confundă. Când suntem doar noi doi, se întâmplă acelaşi lucru: doamna Colleen vorbeşte încontinuu preţ de o oră, şi, la sfârşit, am impresia că n-a spus nimic. Cu insistenţe, am reuşit să scot de la ea câteva amintiri despre viaţa ei din Asia, dar a trebuit să i le smulg una câte una. Cred că trecutul n-o mai interesează deloc, şi revenind la bătrâneţe în locurile unde şi-a petrecut tinereţea, a şters dintr-o dată cei patruzeci de ani de trai cu răposatul domn Colleen.

Scriu în salon, unde se îngrămădesc pretutindeni cărţi şi discuri, dosare inutile, aşezate pe etajere, unde vor sta până la curăţenia *post-mortem,* pe care o va face doamna Colleen, înainte de sosirea unui nou chiriaş, de preferinţă unul tânăr şi sănătos, ca să dureze mult, pentru că nimic nu-i mai neplăcut pentru o femeie atât de ordonată şi de punctuală, decât schimbarea tabieturilor. Camera nu-i prea mare, şi mai încurcă locul şi un cufăr-cabină, adus din Franţa — unul dintre acele bagaje de modă veche, cum nu mai vezi astăzi — găsit de mine, în ajunul plecării, la târg. Hotărâsem să îngrămădesc în el lucrurile la care ţineam; bineînţeles că lada s-a umplut, înainte de-a avea timp să pun ce era mai important, şi aşa se face că am plecat fără să ştiu ce aveam acolo. Abia la sosire am deschis cufărul, şi am găsit un Jules Verne, în colecţia Hetzel *(20 000 de leghe sub mări,* carte care a fost atât de importantă pentru imaginaţia lui Rimbaud, ca şi pentru imaginaţia copiilor de vârsta mea, şi mi-a insuflat dorinţa

de a călători), nişte scoici din Pacific, un şal indian, un trandafir de nisipuri, adus din Mauritania, o puşcă, mult prea bună pentru un ţintaş ageamiu ca mine, câteva din cărţile, de căpătâi ale tatălui meu, despre păsări şi teozofie, un portret al mamei. Voi povesti ulterior ce s-a întâmplat cu unele din aceste relicve, într-o seară de Crăciun. Masa cu tăblie de nuc îmi ajunge pentru lucrul meu sporadic;
am luat de pe ea învelitoarea croşetată şi am împins-o în faţa ferestrei, care dă spre colţul ţie grădină unde doamna

63

a

Colleen îşi cultivă hortensiile albastre.

Parc-o revăd pe Anne, cu braţul în eşarfă, deschizând poarta şi îndreptându-se spre casă. Da, după accident,
Anne a început să vorbească. Am aflat-o a doua zi, căci
Taubelman, anunţat în cele din urmă de Sean, se puse, cu un efort diabolic, pe picioare, alungându-şi febra, cu toată energia pe care o mai avea. Un taxi îl transportă până la spital, de unde încercă, fără succes, să-şi ia fata. Am sosit, împreună cu Jerry, la faţa locului, în plin balamuc. Sora
Agnes încerca să liniştească un Taubelman livid, slăbit cu câteva kilograme, abia târându-se, dar încă în stare să tune şi să fulgere. Când şi-a îndreptat spre mine privirea aprinsă, ochii cu albul injectat, mi-a fost milă de el.

— Ah, aţi venit! în sfârşit! strigă el, ridicându-şi braţele într-un fâlfâit de mâneci şi pulpane, care-l făcu să semene cu o pasăre de noapte, poate cu o bufniţă, din cauză ochilor îngălbeniţi.

— Ce mai face Anne?

— Minunat… Se simte foarte bine, iar dobitocii ăştia nu vor să-i dea drumul. Spune-le că am o casă unde ar fi îngrijită de o sută de ori mai atent decât aici.

— De cine, de Sean?

— De mine!

— Abia te ţii pe picioare!

— Vin de la Londra. Sunt nedormit…

— Da, îmi închipui.

îşi trecu degetele peste ochi şi, dintr-o dată la capătul puterilor, pricepând că ştiam, mă strânse de braţ, ca să mă facă să înţeleg că trebuie să tac.

— Mai las-o câteva zile, i-am spus. A suferit un şoc
, serios, a fost în comă cel puţin două-trei ore. Cum îi mai merge, soră Agnes?

— Radiografiile sunt bune. Diagnosticul pus de intern se confirmă. Are doar o claviculă ruptă, o luxaţie şi câteva contuzii uşoare, dar trebuie să se odihnească. Vorbeşte cu greutate.

— De ce nu mi-a ţi spus că vorbeşte?! urlă Taubelman.

Sora Agnes făcea parte dintre persoanele care răspund la enervarea crescândă a cuiva printr-un calm din ce în ce mai profund.

— Dar, domnule, v-aş fi spus mai degrabă dacă s-ar fi

M

întâmplat contrariul. E normal să vorbească, deşi o face anevoie, probabil din cauza analgezicelor pe care le-a luat

\ ultimele douăzeci şi patru de ore.

— Nu înţelegeţi nimic, doamnă. Absolut nimic. Sunt trei ani de când Anne n-a scos niciun cuvânt.

— Mă numesc sora Agnes… Asta n-am ştiut-o, domnule. Nu ne-a spus nimeni…

Se întoarse către Jerry şi repetă:

— Nimeni, aşa-i?

— Nu ne gândeam la asta.

— Dar atunci, domnulev spuse sora Agnes împreunându-şi mâinile, e un miracol, şi mă duc chiar acum la capela noastră, ca să-i mulţumesc Domnului. Doriţi să veniţi cu mine?

— Nu, e de-ajuns că te rogi dumneata! zise ei, cu grosolănie.

— Desigur… Reveniţi deseară, pe la şase, cred că o puteţi vedea… dacă n-are nimic împotrivă.

Şi, după ce aruncă această săgeată partă, sora Agnes o porni în grabă pe coridor. Taubelman păru cât p’aci să se prăbuşească.

— Nu mă simt prea bine.

— Aici e cel mai bun loc pentru tratament, zise Jerry.

— Pe dracu'… Mă tratez singur. Mă puteţi conduce până la Dun Moâran?

E puţin spus că l-am condus, de fapt l-am cărat. Pe scările donjonului, Sean l-a dus pur şi simplu în spate.
Camera era aşa cum o văzusem în ziua precedentă, cu patul în dezordine şi masa plină de medicamente. Taubelman îşi scoase haina. Avea pe el bluza de la pijama şi un pantalon vechi de catifea, pe care-l scoase, dând la iveală două picioare lungi, ' solide şi păroase, şi un chilot cu floricele, care i se potrivea ca o mănuşă de box unei pisici.

— Friguri, zise el, cu voce înăbuşită. Blestematele astea de friguri… până la urmă or să mă dea gata.

îşi turnă singur un pahar de apă, pe care-l bău cu lăcomie, luând şi câteva pilule.

— Bună seara, prieteni. Încerc să dorm vreo cinci-şase ore, înainte de a merge la spital. Treziţi-mă la vreme.

Apoi, pe când mă îndreptam spre uşă, adăugă sarcastic, trăgându-şi cearşaful până la bărbie:

— Atenţie la oala de noapte, când ieşi.

Jerry a înţeles imediat:

— N-a fost plecat la Londra. Ştiai?

— Doar de ieri.

— De ce n-ai spus nimic?

— Ca să-l prind în flagrant delict. Am şi făcut-o: dar e destul de abil ca s-o întoarcă aşa cum îi convine. Ieri l-am văzut stând în pat, şi, când să ies, m-am împiedicat prosteşte de oala aia de noapte. A ghicit că eu fusesem şi-şi face din mine un complice.

— Cred că-i putem spune acum şi lui Sharon.

— Da, din moment ce Taubelman e aici.

Sharon era uimitor de bine dispusă. Nu ne-a reproşat nicio clipă că i-am ascuns ceva. Bolnav, gălbejit, cu ficatul infestat de amibe, cu globulele roşii devorate de hematozoare, Taubelman n-o mai interesa. N-avea vocaţie de infirmieră. În schimb, nu-şi mai găsea locul de nerăbdare

s-o cunoască pe Anne şi să stea de vorbă cu ea. Ne-am dus cu Sharon să mâncăm stridii, într-un sătuc din golful Galway. Era cu o săptămână înainte de Crăciun, şi cu toate astea era atât de cald, încât ni s-a pus masa afară, la marginea plajei. Goelanzii treceau pe deasupra noastră, înşfăcând cu lăcomie bucăţelele de pâine pe care le aruncam spre ei. Pe stâncile de lângă apă, păsări cu penaj negru şi alb şi cu picioare roz îşi curăţau aripile şi pieptul cu ciocurile lor roşii.

— Vă dau o veste bună, spuse Sharon. Imediat după ce mă întâlnesc cu Anne, plec. I-am telefonat în dimineaţa asta lui Frederic-Charles. Ar dori să fiu acolo de Crăciun. Avem masa cu fermierii, ştiţi, cu veterinarul, cu bătrânul medic de ţară şi cu notarul din ţinut. Şi cu doamnele lor, în rochii sobre de mătase sau de organdi. Sunt nişte tradiţii pe care nu vreau să le ratez… Mi-e dor de tradiţii…

Era foarte frumoasă aşa, în lumina aurie a iernii, cu puloverul strâmt pe gât, cu obrazul strălucitor, stând picior peste picior. Poate că semăna prea mult a reclamă de modă, însă, oricât de prinţesă ar fi fost, rămânea o autentică americancă. Printr-o tumbă perversă a imaginaţiei, mi-am închipuit-o bătrână. Ei bine, avea să îmbătrânească fără să se schimbe prea mult, produs perfecţionat al unei civilizaţii curate şi igienice. Desigur că era cam nebună, dar fără nebunie şi-ar fi pierdut farmecul.

— Bineînţeles, l-am chemat aici pe Frederic-Charles, spuse ea. O să-i placă atât de mult Adoră simplitatea. Dimineaţa, ar putea vâna împreună cu voi. După-amiezile şi le-ar petrece cu vechiul şi bunul său prieten Taubelman… Şi-ar depăna amintirile din campanii. Apropo, Frederic-Charles m-a întrebat dacă Taubelman mai este căsătorit cu o pianistă, Maria… Maria… şi nu mai ştiu cum, un nume germano-italian, parcă…

— Maria Schmitt del Tasso, am spus eu.

— Da, exact! O cunoşti?

— Toată lumea o ştia.

— A murit?

— Acum trei ani. Am un disc de-al ei. Cu o sonată de Schubert.

— Tare-a, ş vrea să-l ascult! Adu-l la Jerry. O să i-l punem bietei Anne să-l asculte.

— De ce „biata“? (

— Nu ştiu... am impresia... cred că pianista asta e mama ei.

N-am răspuns nimic, respingând instinctiv acest fel de confruntări pe pielea Annei, al cărei echilibru psihic nu putea fi prea solid. Sharon o ştia foarte bine, şi, după sclipirea veselă din ochii ei, mi-am dat seama ce plăcere i-ar face să urmărească reacţiile lui Taubelman şi ale fiicei sale. Era oare posibil ca în sinea ei să fie într-adevăr crudă, nu doar în felul unui copil răsfăţat? Dacă era aşa, devenea mai interesantă şi mai periculoasă în acelaşi timp.

O maşină se opri la marginea drumului. Din ea coborâră două perechi de francezi veseli şi gălăgioşi. Li s-a instalat o masă alături de a noastră, şi am aflat imediat că vânaseră fazani la Kildare, cu o zi în urmă, şi că mâine vor vâna raţe în Connemara. Pentru nişte francezi, nu erau nici nesuferiţi, nici exagerat de expansivi. Femeile erau de-a dreptul drăguţe, aveau între treizeci-patruzeci de ani şi erau genul căruia nu i se refuză nimic şi care ştie să scoată de la un bărbat tot ce se poate în materie de bijuterii, cadouri sau plăceri. Bărbaţii erau suportabili, aproape deloc vulgari, lucru rar acum, când o categorie de francezi se străduiesc să vorbească într-un argou complet artificial. Încrezându-se în „Gaulţ şi Mallau”, veniseră aici să mănânce savuroasele stridii de Galway, dar refuzau să bea *stout.* Printr-o minune inexplicabilă, s-au găsit pentru ei două sticle de vin alb, care-i umplură de bucurie, de parcă sticlele acelea pe o masă luminată de razele soarelui, pe malul apei, ar fi reconstituit puţin d[3]n atmosfera cu care erau obişnuiţi şi căreia, după numai trei zile, îi şi simţeau lipsa. Buna lor dispoziţie ajunse la culme, când un cormoran moţat, după

ce plană greoi, ateriză pe un bolovan de pe malul opus. Aşa cum stătea, cu aripile pe jumătate desfăcute, mişcându-şi înainte şi înapoi gâtul lung şi flexibil, semăna halucinant cu Don Bazilio în aria calomniei. Doamnele se repeziră într-acolo, chemându-l cu ţipete care voiau să semerie a glas de pasăre. ’Entuziasmul lor spori când cormoranul le răspunse cu un croncănit aspru şi puternic. O clipă, ne-am crezut într-o volieră, asurziţi de vocile doamnelor şi dfe cârâitul goelanzilor argintii.
Apoi cormoranul, enervat, fără îndoială, de atâta gălăgie, îşi luă zborul şi se lăsă cu vreo sută de metri mai departe, ca să-şi termine toaleta. Franţuzoaicele se întoarseră la masa lor şi începură să discute despre natura acestei păsări îndoliate:

— Trebuie să fie un borniol, ’ zise unul dintre soţi.

Urmară râsete, până în clipa când comesenii observară prezenţa noastră, şi în special a lui Sharon, care-şi oferea obrazul uns cu cremă razelor de soare. Şuşotiră. Am auzit: „Sunt sigură că da..:” „E chiar ea“. Nu mai lipsea decât să mă ia pe mine drept Frederic-Charles şi pe Jerry drept iubitul ei. Sharon era foarte conştientă că le-a atras atenţia. I-am şoptit perfid la ureche:

— Te-au luat drept prinţesa Grace de Monaco..

Dacă Jerry, care mă auzise, n-ar fi izbucnit în râs, probabil că ea s-ar fi supărat, dar râsul fratelui ei salvă gluma proastă. Era pentru prima dată când vedeam obrazul prietenului meu luminându-se, ca şi cum deodată s-ar fi tras o perdea. Mi-a plăcut râsul acela: era’ potrivit cu vârsta, cu vigoarea lui. Venea din străfundul fiinţei, unde-l ţinuse până acum chinul ascuns al lui Jerry. Şi mie îmi plăcuse, la vârsta lui, să râd tinereşte, pasionat de tot ceea ce îmi dăruia viaţa. Sigur, Jerry ar fi putut să-mi reproşeze că —
din discreţie, dar şi din egoism — îl lăsasem până atunci să trăiască pierdut în amintirile groaznice care-i răneau sufletul, pentru că nimeni nu-i întinsese o mână de ajutor.
Şi nu eram, într-un fel, asemenea lui? Nu purtam pe chip

umbra ameninţării care mă urmărea? Da, râsul lui Jerry, cu tot ce avea el copilăresc şi irezistibil, urmat îndată de cel al lui Sharon, sfâşie brusc vălul de convenienţe şi de sfială care ne ascundea pe unul celuilalt. Il bucura şi salvarea Annei, care, după căzătură îşi regăsise cuvintele, şi poate, de asemenea, boala căzută la ţanc a lui Taubelman.

— E prima dată că te aud râzând, Jerry, şi, cum nu pot crede că o faci din pricina glumei mele prosteşti, sunt convins că ai avut nevoie de asta, dincolo de tot ce te apasă. Să ne strângem mâna.

Nu mi-a strâns-o, ci aproape mi-a strivit-o. În clipa aceea ar fi trebuit să ne ridicăm, să ne înghiontim, să ne batem pe umeri. Francezii ne priveau îngrijoraţi, întrebându-se dacă nu cumva ne băteam joc de ei. I-am liniştit, înălţând paharul spre masa lor.

— Sper că nu vă deranjează veselia noastră cam zgomotoasă. Sărbătorim o înviere.

Am apropiat mesele şi am petrecut un moment plăcut, ciocnind cu vin alb de Mâcon, cu *stout* din Dublin, cu sherry din Jerez de la Frontera şi inevitabilele *Irish coffees**, pe care patroana localului le prepara cu mâna ei: în pahare cu suport metalic încălzit, zahăr nerafinat, topit în whisky fierbinte,cafea neagră ca smoala şi guler de frişcă de la gheaţă. O fată cu obraji trandafirii, proaspătă ca
Mollie Malone, ni le aduse cu îndemânare de scamator, fără ca o singură picătură de frişcă să tulbure cafeaua.

Făcusem cunoştinţă şi ne-au spus nişte nume pe care nu le mai ţin minte. Întâmplător, una dintre femei vizitase, cu un an înainte, un castel de-al lui Frederic-Charles din Germania. Sharon fu sublimă, purtându-se ca o adevărată prinţesă. Îi invită pe aceşti necunoscuţi să petreacă un week-end la ea, şi nu păru înspăimântată când acceptară grabnic invitaţia. Jerry îi ştirbi puţin efectul, amintindu-i surorii lui că întrucât nu stătea niciodată acasă mai mult de opt zile la rând, erau puţine şanse s-o găsească.

t

Frederic-Charles nu se mişcă de acolo. O să aibă el grijă

să se ocupe de musafiri în lipsa mea. Veţi vedea: Frederic-Charles este minunat. O să vă arate ultima lui manie.
Zic ultima, pentru că nu ştiu prea bine cu ce se ocupă acum. Anul trecut, erau fluturii. Ştie totul despre fluturi.

A purtat o corespondenţă pasionantă cu Nabokov în legătură cu fluturii din Honduras...

— Nabokov, cel cu *Lolita?* întrebă doamna care nu prea călătorea, însă citea — intelectuala grupului, desigur.

— Chiar el. Îl cunoaşteţi şi dumneavoastră?

— O, nu, deloc. De altfel, nici nu cred că aş dori...
Ştiţi, fiica mea Catherine, are treisprezece ani... în sfârşit, totuşi am citit *Lolita.* E o carte periculoasă, cu atât mai mult cu cât e foarte bine scrisă, nu-i aşa, Jean?

— Ce? făcu Jean, care n-o asculta şi tocmai se gândea că prinţesa este fermecătoare, dar, din păcate, nu prea are sâni...

— Oh, face pe nevinovatul, adăugă nevastă-sa, dar după ce-a citit *Lolita* o punea mereu pe Catherine să-şi invite prietenele la noi...

Celălalt soţ încercă să pară mai puţin ipocrit decât numitul Jean.

— Am citit şi eu *Lolita;* în fond, Nabokov n-a făcut decât să exprime limpede ceea ce simţim cu toţii. Uite, e la hotel o italiancă de vreo paisprezece-cincisprezece ani, căreia nu i-aş spune nu, mai ales când e în costum de călărie. Am văzut-o de două ori la barul de la „Clare Palace“...

— A, staţi la „Clare Palace“, zise Sharon, întrerupându-l, pentru că nu putea suferi să se vorbească despre femei mult mai tinere decât ea. Se pare că e un hotel bun.
Camerista mea e foarte mulţumită.

— Acolo stă camerista dumneavoastră? spuse cea care vizitase castelul lui Frederic-Charles.

— O, da, e foarte dificilă. E chinezoaică, din Canton, şi a dus întotdeauna o viaţă luxoasă.

— Chinezoaica aceea care ia masa, în fiecare seară, singură, la restaurant este camerista dumneavoastră? Vezi, dragă Jean, că te înşelai când credeai că e soţia unui

mandarin.

— O spuneam în glumă.

— Dar dumneavoastră, prinţesă, zise mama Catherinei, prinzând ocazia să plaseze şi ea un titlu în conversaţie, unde locuiţi?

— În casa părintească. Mă găzduieşte fratele meu. E un loc frumos şi simplu. Două camere, nici canalizare, nici curent electric. De aici a pornit bătrânul Kean, străbunicul meu, să cucerească America. I-a mers mai bine acolo decât dacă ar fi rămas aici să păzească vacile, nu-i aşa, Jerry?

— Da, am fost crescuţi în cultul acestei case…

Şi cu aceste cuvinte — simţeam că noii noştri prieteni aveau să mediteze asupra lor — ne-am despărţit. Înainte de a ne duce la Ennis, trebuia să trecem să-l luăm pe Taubelman de la Dun Mo'iran. După ce se urcă în maşină, între mine şi fratele ei, Sharon scoase un suspin de satisfacţie.

— Am fost de o simplitate admirabilă, nu-i aşa?

— Admirabilă! conveni Jerry.

— Cuvântul e prea slab, am adăugat.

în douăzeci de minute ajunserăm la Dun Moâran. În ocolul din spatele grajdului, Sean plimba la lonjă iapa vinovată. Nu mai purta costumul de tweed verde, ci costumul lui vechi şi peticit, de grăjdar, ceea ce însemna că ieşise dintr-o perioadă de beţii care nu avea să se mai repete decât peste o lună-două. Strigă în direcţia noastră că Taubelman încă nu coborâse, şi să urcăm la el.

— Ptiu, un bolnav, o cameră de bolnav, n-am poftă să văd şi să adulmec aşa ceva! zise Sharon.

Rămase în curte, în tovărăşia lui Jerry, în timp ce eu urcam la etajul donjonului. Trezite de căldura acestei zile de vară în plină iarnă, sute de muşte albăstrii jucau la geamurile ambrazurilor, bâzâind enervant. Uşa camerei era deschisă, iar patul — gol. Tocmai voiam să-l strig pe Taubelman, când auzii vocea lui adâncă; pe palier se deschise brusc o uşă, pe care aş fi luat-o mai degrabă drept

uşa unui dulap. El era înăuntru, aşezat pe scaunul closetului, îmbrăcat în pijama vărgată, cu pantalonii în vine, aplecat înainte cu ochii holbaţi şi gura schiţând o strâmbătură.

— Încă puţin şi termin! Aşteaptă-mă! zise el, scremându-se cât putea.

După o clipă, pe chip i se aşternu o deplină satisfacţie,

pe când în coridor se împrăştia un miros greu. Ar ti trebuit să mă întorc cu spatele, dar eram fascinat de priveliştea dezgustătoare a acestui ins care se uşura cu o totală lipsă de ruşine. Era de-a dreptul hidos, congestionat şi în acelaşi timp galben la faţă, cu părul cenuşiu zbârlit, cu genunchii osoşi goi, ţurloaiele păroase, ca o figură zoomorfă. Descifram un dispreţ absolut faţă de mine, faţă de ce-aş fi putut gândi în faţa unui asemenea spectacol. Se şterse zgomotos, şi, ridicându-şi pantalonii, zisS:

— Gata, vin. Unde-s ceilalţi?

— Jos, în curte.

Se clătina pe picioare şi se rezemă o clipă de tocul uşii, înainte de a-şi face vâot spre cameră. L-am ajutat să se îmbrace.

— S-a terminat, spuse el. Am scăpat. O să vezi ce repede îmi revin. Ai telefonat la spital?

— Nu, de ce?

— Ca să afli dacă putem merge acolo.

— Sora Agnes a spus să venim la şase.

— De altfel, nu-mi pasă: dacă nu-mi dau drumul, intru cu forţa. Înţelegi, Anne e toată viaţa mea. N-o am decât pe ea. Dacă nu era ea, aş fi crăpat demult. Trebuie s-o aud vorbind.

— De cât timp nu mai vorbea?

— De trei ani, dar nu te priveşte. Nu-mi place să-şi bage cineva nasul în treburile mele.

Aveam în mână vesta lui, pregătindu-mă să-l ajut să şi-o pună. Am aruncat-o pe jos şi am ieşit.

— Ce te-a apucat? strigă. Da’ susceptibil mai eşti!

Aşteaptă-mă…

Jos m-au întâmpinat Sharon şi Jerry.

— Nu vine? m-a întrebatea.

— Ba da. Şi *mort ar veni, dar nu mai vreau eu să merg cu el. Mă depăşeşte mitocănia lui. Lăsaţi-l să se descurce singur. Să cheme un taxi, dacă nu-i în stare să conducă jeepul.

Pe când ne urcam în maşină, una din ferestrele donjonului se deschise. Taubelman strigă cu o voce jalnică:

— Sunteţi nişte netrebnici! Aşteptaţi-mă. Vă cer scuze.

Sharon insistă să-l luăm cu noi. Am aşteptat, cu motorul mergând în gol. Taubelman apăru în prag, se opri o clipă, apoi traversă curtea, clătinându-se.

— Vin! Nu vedeţi că-s bolnav?

Se aşeză pe bancheta din spate şi am pornit spre Ennis. Tot timpul drumului bolborosi ceva de neînţeles, ca o litanie în care revenea mereu numele Annei. De fapt, nu mă deranjase grosolănia lui, dar mă arătasem supărat mai mult ca să şcap de un personaj care-mi era nesuferit decât din susceptibilitate. Relaţiile cu Taubelman deveniseră o înfruntare în care nu trebuia să-i permit niciun avantaj.

Nu mă legam de mitul personajului fabulos pe care încerca să-l creeze, dar trebuia să simtă că aş fi putut s-o fac, şi mai ales că, dacă aş fi vrut, puteam să-l dau de gol.

într-o anumită măsură mă interesa ca personaj de roman, cu îndrăznelile şi vicleniile pe care timpul avea să le năruie. Dar, mai presus de asta, conta faptul că era tatăl

Annei — ceva îmi spunea însă că nu se putea, că şi asta era o înşelătorie, dar n-avea importanţă; ciudata relaţie dintre ei mi se părea comodă şi sănătoasă — şi, în această calitate, avea dreptul la menajamente, adică să i se răspundă cu aceeaşi monedă, lui, cel atât de iscusit în sforării. O privire în retrovizor îmi dezvălui un chip devastat de febră şi de suferinţa din ultimele zile. Va trebui să-mi amintesc de asta mai târziu, atunci când, în plenitudinea forţelor, va începe din nou să ne trateze de sus, cu vigoarea şi vocea lui tunătoare.

La spital, ne rugă spăşit să-l lăsăm mai întâi să-şi vadă fiica între patru ochi. După aceea, puteam urca, dacă ea ar fi vrut să ne primească. Râmaserăm jos, în sala de aşteptare, un sfert de oră, care păru interminabil. Tânărul intern trecu şi se apropie de noi.

— De ce nu vă duceţi sus?

— E tatăl ei acolo. Îi lăsăm puţin singuri.

— Tare-aş vrea să-l văd… se pare că ea nici nu vrea să mai audă de iapa aceea. L-aş întreba dacă n-o vinde.

Părea foarte preocupat de această idee şi l-am sfătuit să vorbească mai degrabă cu Anne decât cu tatăl ei. În sfârşit, apăru şi Taubelman, radiind, complet schimbat, şi ne facu un semn larg cu braţul, invitându-ne să-l urmăm la etajul întâi.

Ea era într-o cameră albastră, singură, aşezată pe un fotoliu, cu braţul în aţele, îmbrăcată în chimonoul pe care i-l adusesem împreună cu celelalte mărunţişuri. Încăperea era luminată doar de o veioză, care-i scălda obrazul într-o lumină dulce. Sharon avu un gest inspirat când intră, unul dintre acele gesturi pentru care i se ierta că este ceea ce este: se aplecă şi o sărută pe obraz pe Anne, care înălţă spre ea o privire strălucind de bucurie. O imită şi Jerry, apoi eu; atingând cu buzele obrazul neted şi călduţ, am simţit mireasma atât de dulce a săpunului de migdale, a cărei amintire o păstram de când intrasem în camera de baie. Un bandaj îi acoperea fruntea şi sprâncenele. Îl atingea mereu, cu o mână neliniştită, tot timpul cât dură vizita noastră, intimidată că suntem atâţia şi că nu prea găseam ce să-i spunem.

— Să ştii, spuse Sharon, că binecuvântez căzătura asta, fără de care n-aş fi avut ocazia să te cunosc înainte de a pleca.

Anne zâmbi, tuşi, apoi zise, cu o voce care mi se păru grozav de răguşită, articulând cuvintele cu grijă, ca un copil:

— Asta e, într-adevăr, o consolare.

— Da, e o consolare! repetă Taubelman din spatele

nostru, cu un nod în gât.

L-am privit: avea ochii plini de lacrimi, pe care le lăsă să curgă, cu fruntea sus, îndreptându-şi,spinarea, cu o mândrie nespusă:

— Nu sunt în formă… cea mai mică emoţie mă face să plâng, zise el, ca să se scuze.

— Pentru că vorbesc, nu-i aşa? întrebă Anne.

— Nu, nu, nu-mi făceam griji, ştiam că o să vorbeşti din nou…

Anne i se adresă lui Sharon, zâmbind:

— Nu-i chiar atât de afurisit cum pare…

— Închipuie-ţi că mi-am dat seama.

Jerry rămăsese în picioare, cu mâinile în buzunare, cu ochii aţintiţi asupra Annei, care observă şi-i zâmbi:

— Nu v-a fost prea greu să mă căraţi?..

— Nu. Însă ne-ai speriat grozav.

— Da, aşa e, am spus şi eu. Apa urca, goelanzii se roteau deasupra ta…

Mă privi intens. Oare ce-ar zice dacă ar şti că mâna mea zăbovise îndelung pe sânul ei?

— A fost un amănunt după care mi-am dat seama cine mi-a aleslucrurile din valiză.

— Într-adevăr, eu am făcut-o.

— Te-ai gândit la toate, mi-ai adus chiar şi o carte.

— E un intelectual irecuperabil, zise Sharon. Iartă-l.

— Nu numai că-l iert, îi mulţumesc din toată inima…

Sora Agnes apăru în uşă.

— N-o obosiţi prea mult astăzi. O s-o vedeţi şi mâine.
Trebuie să mai stea aici câteva zile.

în maşină, Taubelman începu să cânte refrene deocheate, parcă ar fi vrut să ne facă să uităm momentul de slăbiciune şi lacrimile. Vocea lui puternică, bine timbrată, ’
umplu maşina. Era de necrezut câte cântece ştia, în franţuzeşte, în englezeşte, în nemţeşte… Ţinu morţiş să ne oprim la „Pinten”, unde intrarea lui făcu senzaţie. Vestea accidentului Annei răscolise deja ţinutul acela, în care, chiar

dacă nimeni nu vorbise cu dânsa, mai toţi o zăriseră, fie pe câmp, fie pe şosea, fie în pădure, antrenându-şi iepele sau conducând maşina. Până şi Willie Kox se bucură revăzându-şi clientul, pe care nu-l putea suferi. Numai Billie şi
Teddy, care se temeau de el, din cauza glumelor dubioase şi a aluziilor neruşinate la adresa lor, voiră să se retragă;
se răzgândiră însă, văzând că ne însoţeşte şi Sharon. O priveau cu gura căscată, muţi de admiraţie, gata să cadă la picioarele acestei noi divinităţi, pe care nici nu nădăjduiau să o vadă aievea. Luaţi prin surprindere de intrarea Prinţesei în cârciuma plină de fum şi duhnind a bere, nu fură în stare să articuleze niciun cuvânt, însă Jerry salvă situaţia, chemându-i cu un semn ca să-i prezinte surorii sale:

— Sharon, uite-i pe Billie şi Teddy* despre care ţi-am vorbit, cei care fac tweed-ul acela admirabil.

Fireşte că nu-i pomenise niciodată despre ei, dar Sharon, pe cât era de afurisită faţă de unii, pe atât de bună şi îngăduitoare se arăta faţă de alţii. Îi asigură că, de când sosise la Clare, cea mai mare dorinţă a ei fusese să-i vadă şi să le admire produsele. Billie şi Teddy nu-şi mai încăpeau în piele de bucurie, dar Taubelman, care nu suportaca în centrul atenţiei să fie altcineva decât el, trecu în spatele lor şi, cu palmele sale zdravene, îi apucă de bucile fundurilor dolofane, strângându-le atât de cumplit, încât ambii urlară de durere.

— Ia te uită — exclamă el — credeam c-a’veţi dosul ceva mai tăbăcit!

— Taubelman, eşti un porc! strigă Sharon, scoasă din fire. Lasă-i pe oamenii ăştia în pace şi scuteşte-ne de grosolăniile tale.

Dar clientela din cârciumă, majoritatea fermieri şi crescători de animale din împrejurimi-, hohotind de râs, găseau gluma pe gustul lor.

— Lăsaţi, prinţesă, nu face nimic — zise Billie, încurajat de sprijinul neaşteptat — domnul Taubelman este consvins că-i mare specialist în glume bune.

— Dragă Billie, urlă Taubelman, aşa încât să-l audă toţi — dacă-ţi baţi joc de mine, te înhaţ de păsărică şi ţi-o vâr între ovare!'

— Gata! — făcu Jerry, suficient de calm pentru ca

Taubelman să înţeleagă că s-ar putea să încaseze un pumn în mutră, iar toţi petrecăreţii să râdă în sens invers.

Puterea de recuperare a lui Taubelman mi se păru fantastică. De dimineaţă, abia se ţinea pe picioare, după-amiază ieşise cu chiu cu vai din aşternut, iar astă-seară, proptit de tejghea, îşi turna pahar după pahar de whisky irlandez, cu care-şi clătea gura înainte de a-l înghiţi pe nerăsuflate, fără pic de respect pentru măruntaiele sale prăpădite şi pentru bietul său ficat ros de microbi. Chiar
Willie Kox era uluit. În momentul acela, Taubelman angajase un pariu primejdios între moarte şi lecuire. Se lecui în pele din urmă, cum era de aşteptat, şi unul din vecinii săi — fermier — îl duse la Dun Moâran pe grapa unui tractor. A fost imposibil să suie această enormă masă amorfă pe scara în spirală, iar Sean îl culcă într-o boxă din grajd, învelindu-l cu paie, ca pe un fel de Iisus. Ar fi exagerat să pretinzi că Taubelman s-a trezit proaspăt şi trandafiriu, dar, în fine, s-a sculat, a mers pe picioare, a băut şi a mâncat. Era deci lecuit, ceea ce i-a permis să dezvolte ulterior o teorie îndrăzneaţă asupra utilizării alcoolului ca antibiotic.

Noi plecaserăm din cârciumă cu mult înainte de prăbuşirea lui Taubelman şi-mi lăsasem maşina la Jerry. După o zi atât de istovitoare, abia aşteptam să rămân singur. În bucătărie, doamna Colleen îşi prăjea nişte ouă cu şuncă, instalată pe un taburet înalt, cu un manual de grădinărit alături. Schimbarăm câteva cuvinte despre cultura florilor de zinnia[4], despre cum a fost vremea şi cum o să fie mâine, după care intrai în camera mea cu senzaţia că, de-acum înainte, singurătatea mea reclamă vigilenţă şi ocrotire. Pacea, care visasem o clipă să mă-nconjoare, se

4 Planta tropicală americană, familia Compositae.

destrăma din toate părţile. Vrăjmaşul intra, invada grădina liniştită în care cultivam acele preţioase flori care se cheamă renunţare, detaşare. Trebuie ori să te aperi, ori să organizezi acest dezastru — altminteri numeroase elemente ale vieţii se vor arăta în adevărata lor lumină:
greaţa de ouăle cu şuncă ale doamnei Colleen, oroarea de plapuma roşie a patului meu, de insuportabilele obiecte cromate ale salonaşului în care citeam şi ascultam muzică, spaima de iarna târzie care jefuia aurul copacilor, lăsând doar tulpini cărbunoase, oboseala de toate, de toate… întins în pat, cu ochii deschişi în întuneric, mă năpădi o disperare sfâşietoare. Nu eram pornit contra lui Jerry, nici contra lui Sharon, ci a lui Taubelman şi mai ales a fiicei sale. De primii, nu mi-era greu să mă descotorosesc. Numai ceilalţi doi îmi încâlceau firul gândurilor. Taubelman destrăma acel om pe care încercam să-l realcătuiesc din resturile vechiului eu propriu, îl dezechilibra, îl neliniştea, îl compromitea, implicându-l în viaţa lui febrilă şi mincinoasă. Oare ce curaj moral îmi lipsea, pentru ca să-l strivesc? Şi de ce nu l-oi fi făcut de râs cu povestea falsului său voiaj la Londra? E drept că, reflectând la asta, i-am găsit o scuză nobilă: omul nu suporta să se ştie că-i bolnav, doborât de febră şi de crampe umilitoare. Orice formă de orgoliu, inspiră respect. Cât despre Anne, nu trebuia să fiu clarvăzător pentru a înţelege în ce fel îmi năruia marile visuri înfiripate în aceste ultime luni, când venisem să mă îngrop de viu la Innishgate. În fond, rareori fusesem atât de fericit în toată existenţa mea, ca în acea jumătate de oră când o ţinusem, pierdută, în braţele mele.

Şi mă străduiam să regăsesc, de-a lungul ceasurilor veşnic tulburătoare ale nopţii, nesfârşit de dulcea savoare a obrazului ei, mângâiat uşor la spital. Reverie istovitoare, care nu înceta decât în zori, odată cu ţipetele unui cârd de corbi, şi cu tropăiala de şoricel a doamnei Colleen pregătindu-şi prima ceaşcă de ceai pe ziua aceea.

*

— *

Doamna Colleen, în capot roz de nailon matlasat şi cu părul pe bigudiuri, îşi sorbea ceaiul în felul ei obişnuit, cocoţată pe un taburet înalt şi având alături o carte aşezată pe marginea bufetului. Nu mai era un tratat despre grădinărit, ca în ziua precedentă, cio broşură despre îngrijirea câinilor.

— Bună ziua! spuse ea. Frumoasă zi, nu-i aşa? O să ai parte de becaţe…

Perdeaua era trasă; se vedeau grădina, câmpia şi arborii brumaţi. Ciori zgribulite îşi fâlfâiau aripile pe crengile golaşe.

— Nu ştiu dacă-i dăm destule grăsimi lui Grouse, zise doamna Colleen. Pe asemenea vreme are nevoie de calorii. Te duci spre mlaştini?

— Nu, mai degrabă în pădure. Când pământul e îngheţat, becaţele caută locuri umede şi adăpostite.

— N-am văzut maşina la locul ei.

— I-am împrumutat-o lui Jerry Kean când a venit sora lui.

Doamna Colleen luă o gură de ceai şi-şi aprinse o ţigară, din care trase puternic mai multe fumuri, semn că şovăia să spună ceva neplăcut.

— Prinţesa asta nu pare, deloc prinţesă. În sfârşit, sunt prinţese şi prinţese. Nu prea izbuteşte să ascundă că e americancă.

— Probabil că nici nu vrea s-o ascundă.

— Da, se poate.

Am ieşit s-o caut pe Grouse, care dormea în cuşca din spatele casei. Am băgat-o în bucătărie şi s-a dus imediat la strachina ei cu lapte călduţ şi bucăţele de pâine pe care i-o pregătise doamna Colleen.

— Joe Mitchell, care-i cel mai bun vânător din Clare, zise ea, spune că înainte de vânătoare câinii nu trebuie să mănânce prea mult.

— Willie Kox e de aceeaşi părere cu dumneavoastră în ceea ce-l priveşte pe Joe Mitchell, dar Taubelman, care pretinde că el e cel mai bun vânător din Clare, susţine exact contrariul.

— Nu-l cunosc pe domnul Taubelman. E probabil un om foarte încrezut, dar are o fată grozav de frumoasă…
Când iese din spital?

— În curând.

Doamna Colleen nu părea să facă parte din tagma bârfitoarelor, dar strecura câte o vorbă prin care-ţi dădea a înţelege că ştie tot. Deci, cu toate că evitasem să-i pomenesc ceva, era la curent cu mesele luate la cabană şi întâlnirile cu Taubelman. Nu era de acord cu de, pentru că ţinea la mine şi dorea ca un om de treabă, aşa cum mă considera ea, să nu intre într-un anturaj compromiţător.

— Nu mai asculţi muzică, spuse ea, pe un ton de reproş.

— Mă tem uneori să nu vă deranjez.

— Doar ştii că nu mă deranjează. Îmi place muzica, în tinereţe cântam la harpă, dar era un instrument incomod de transportat până în Thailanda. Domnul Colleen nu mi-a îngăduit bucuria asta. A trebuit să mă mulţumesc cu un armoniu pe care l-am găsit acolp, dar îmi lipsea exerciţiul. Iar acum, din păcate, la armoniul bisericii cântă doamna Campbell. Are ea optzeci de ani, dar nu se îmbolnăveşte niciodată.

— Păcat!

— Ei, nici chiar aşa…

— Vreau să spun: păcat că n-aveţi ocazia să cântaţi şi dumneavoastră…

— Uite-o: şi-a terminat laptele şi ar mai vrea.

— Am să-i mai dau la întoarcere.

— Cred că ai dreptate.

Doamna Colleen stinse ţigara în scrumieră şi coborî de pe taburet ca să-şi spele ceaşca şi ceainicul. De ceaşca mea şi de strachina lui Grouse mă ocup de obicei eu. Ne înţelegeam bine, pentru că s-au stabilit între noi nişte rânduieli care fac să nu ne stingherim reciproc. De multe ori îmi spun că şi raporturile ei cu domnul Colleen erau probabil la fel de formale şi că nu-i împărtăşise mai multe gânduri intime decât mie acum. În fond, în ciuda diferenţei de douăzeci de ani dintre noi, formăm o pereche

exemplară, bună de citat la predica de duminică dimineaţa.

Nicio stânjenitoare relaţie sexuală nu-şi aruncă umbra impură asupra prieteniei noastre. Adaug că, la micul dejun, doamna Colleen nu e fardată, oferindu-mi gol obrazul ei proaspăt, de bătrânică. Din păcate, în timpul zilei consideră că trebuie să-şi dea cu pudră albă şi să-şi înroşească buzele. Nimeni nu e perfect…

Întorcându-mă în camera mea, am scos electrofonul.

De două luni nu-mi mai permisesem o clipă de muzică, nici măcar în timp ce-mi faceam toaleta, — moment în care, de ani de zile, obişnuiam să ascult arii de operă.

Poate că şi muzica mă părăsea pe nesimţite, aşa cum mi se întâmlase şi cu alte plăceri care dispăruseră în urma dezinteresului de care dădusem dovadă faţă de de. De fapt, sunt un meloman întârziat, al cărui auz a avut nevoie să fie educat. Stăruind, am descoperit în muzică ecoul multor sentimente confuze care mă încercau. Acest ecou mă ajunge uneori cu o violenţă neaşteptată. Mă răneşte sau mă entuziasmează şi simt o delicioasă nemulţumire că nu-l pot păstra în mine. Dacă aş fi avut ureche muzicală, mi-aş fi putut readuce în minte anumite fraze care-mi impresionează nervii până la durere. Această incapacitate de a reţine muzica, de a o face să cânte în mine, ca versurile lui Racine, Nerval sau Apollinaire, m-a făcut s-o consider întotdeauna ca pe o artă care nu suportă decât libertatea.

Nu reuşesc s-o ţin în colivie, trebuie s-o las să se piardă în văzduh, de unde, poate, senzaţia de angoasă în faţa infinitului, pe care am simţit-o o dată, ameţitoare, la teatrul în aer liber din grădinile Vittoriale de la Gardone, într-o noapte, ascultând un concert de Mozart pe care îl cânta orchestra de la Scala din Milano. În arhitectura complicată a unei simfonii discern detalii care-mi acaparează adesea atenţia în detrimentul întregului, detalii care-mi abat visul pentru că, prin note izolate, exprimă bucurii şi tristeţi pe care cuvintele le-ar exprima într-un fel mult mai grosolan. Chiar cu ignoranţa mea, pot asculta cu egală plăcere

meditaţiile grandioase ale lui Beethoven sau tânguielile fermecătoare ale lui Schubert, melancolia atâtde pură, atât de fragilă, a unei inimi fără apărare în faţa vieţii. Acolo unde melomanii gustă frumuseţea unui ansamblu, constat cu spaimă că nu înţeleg decât fraze. Sunt fraze pe care aş putea să le ascult de mii de ori fără să mă satur. Aşa s-a întâmplat şi cu *Sonata în La major,* opus 120, de Schubert, pe care o am în mai multe interpretări: una, de o delicată puritate, detaşată, aeriană, a lui Vladimir
Ashkenazy, alta, mai viguroasă, a lui Wilhelm Kempff, şi în sfârşit, încă una, preferata mea, pe care am căutat-o în dimineaţa aceea, cu nelinişte, câteva minute, până să dau de ea, a Mariei Schmitt del Tasso. Pe copertă are imaginea unei femei tinere la pian, cu bustul înclinat înainte, cu capul plecat, în timp de mâna stângă ţine un acord. Profilul ei regulat exprimă o concentrare intensă, o totală detaşare faţă de orice, în afară de piesa pe care o interpretează. Dacă n-ar fi panglica de pe frunte, probabil că n-aş fi identificat-o în fotografia înrămată în argint din camera
Annei de la Dun Moiran, însă acum, când o văzusem, distingeam o expresie de-a Annei, o voinţă de-a ajunge la perfecţiune, pe care o apreciasem într-o zi pândind-o la marginea unei păduri, pe când sărea şi iar sărea acelaşi gard, până ce iapa ajunsese să-şi măsoare perfect avântul.

Am aşezat acul pe placă, şi mica frază muzicală îmi străpunse de îndată inima. Mi-am amintit paginile lui
Proust despre sonata lui Vinteuil, pagini care, citite la douăzeci de ani, nu mă impresionaseră prea mult, dar, recitite după treizeci de ani, căpătaseră un nou înţeles, pentru că anumite fraze muzicale erau legate de perioade din viaţa mea. Fără sonata lui Vinteuil, Proust n-ar fi putut.
să explice iubirea lui Swann pentru Odette. Era vorba de o vrajă, pentru ca încântătorul şi pătrunzătorul Swann să facă o pasiune pentru o damă ca Odette de Crecy, care nici măcar nu-i pare frumoasă, de a cărei nulitate intelectuală e conştient şi care-l înşeală fără scrupule. Doar vraja poate explica o asemenea orbire. În fraza lui Schubert, repetată

cu o insistenţă care mă îmbăta, am descoperit în ziua aceea un motiv în stare să provoace aceeaşi stare magică, şi mi-am dat seama, la rândul meu, că fraza lui Schubert va rămâne pe veci legată de numele Annei, de camera ei, de silueta ei în chimonoul albastru deschis cu desene negre, de părul ei desfăcut, de trupul ei zăcând pe plaja de la Lahinch, sub zborul rotat al goelanzilor argintii. Câteva note intonate cu infinită exactitate vor fi de ajuns pentru a mi-o evoca, întotdeauna, orice-ar fi, orice s-ar întâmpla cu ea.

Am şters geamul aburit, ca să admir câmpul acoperit de promoroacă, pe care soarele abia răsărit o împodobea cu sclipiri portocalii, şi am simţit imboldul să plec imediat, fără să-l mai aştept pe Jerry, să ies singur în întâmpinarea păsărilor, să umblu prin iarba îngheţată, parcă pudrată cu zahăr, clipă minunată în care vân, atul încă amorţit nu se arată atât de temător. Dar pe când mă îmbrăcam, sosi Jerry întovărăşit de Sharon şi, după o scurtă şovăire, le-am fost recunoscător că nu mă lăsau să mă pierd mai adânc în tentaţiile singurătăţii.

Sharon îmi păru mai frumoasă ca oricând, deşi era îmbrăcată în nişte ţoale vechi, rupte şi murdare, de-ale fratelui ei şi avea o bonetă albă de lână cu ciucure, cum poartă pescarii din Aran. Frigul îi însufleţea chipul în nuanţe pastelate: ochi albăstrui, obraji trandafirii, buze roşu aprins. N-avea puşcă, pentru că refuza să tragă, dar îi plăcea să vină cu noi, cu mâinile în buzunarele largi, pe care obişnuiam să i ie umplem cu vânat.

La trei minţite de acolo era o pădure de fagi, în mijlocul căreia se aflau ruinele unui vechi conac georgian, relicvă a unui trecut măreţ, cu grajduri încăpătoare, pe jumătate dărâmate. Obţinusem de la paznicul care locuia alături permisiunea de a vâna din când în când pe acolo şi nu abuzam, venind cam o dată pe lună la fazani sau, acum, la becaţe. De îndată ce ne-am aşezat la pândă, pădurea ne învălui cu izul ei dulceag de muşchi umed, de lemn uscat şi de frunze putrede. Fremăta aproape imperceptibil, crengile înalte trozneau, scuturând asupră-ne picături reci, care ne

cădeau pe nas şi pe mâini. Frunze ruginii pluteau încet în jurul nostru, îngroşând covorul gros care înăbuşea zgomotul paşilor. Porumbei sălbatici îşi luau zborul la apropierea noastră, fâlfâind zgomotos din aripi.

Pack şi Grouse scotoceau împrejurimile aleii pe care o străbăteam, atenţi la vânat, şi visând totodată la trăsurile şi cabrioletele ce trecuseră cândva la trap pe sub bolta de crengi, conduse de bărbaţi cu pălării înalte şi cu pasagere purtând voal de muselină. Femei tinere şezuseră pe băncile acestea de piatră, înnegrite de licheni, îşi înscriseseră numele pe scoarţa groasă a fagilor, iar acum totul dispăruse, domeniul se întorcea la starea sălbatică. Înaintam într-o lume a cărei viaţă tăcută şi ascunsă emana un parfum de mister. Jerry doborî prima becaţă, abătută şi stârnită minunat de Grouse, la stânga noastră; dintr-un tufiş ţâşniră un căprior de doi ani şi perechea lui. Fugiră în salturi, sărind atât de repede peste un zid, încât ne-am întrebat dacă îi văzusem cu adevărat sau fusese doar o iluzie.

Mâna lui Sharon o căută pe a mea.

— Ce frumos el zise ea. N-ar trebui să mai plecăm de aici.

Dar sosi Pack, dând din coadă, cu becaţa în gură.

Jerry îl mângâie şi luă pasărea care, după câteva tresăriri, îşi dădu sufletul. Sharon o băgă în buzunar şi merserăm până la un iaz, mărginit de arbuşti uscaţi, pe care creşteau ciuperci verzui, fosforescente în lumina ştearsă care răzbea printre copaci. Îşi luară zborul două becaţe, pe care din fericire am reuşit să le doborâm de la prima împuşcătură, singura scuză a vânătorii când o pasăre se prăbuşeşte ca o piatră, învârtindu-se, cu aripile zdrobite. Becaţel?“

pluteau în mijlocul lacului, iar Pack sări să le aducă. Pe când se întorcea, zărirăm un vârtej apărând brusc lângă el, un fel de şarpe negru, lătăreţ, încordat ca un arc, apoi şarpele se scufundă, imediat ivindu-se o spinare neagră, lucioasă şi un bot înconjurat de mustăţi ţepoase. Pack dădu drumul becaţei urlând. Vidra dispăru. După câteva secunde îi văzurăm din nou coada, apoi, pe malul opus, trupul lucios

strecurându-se printre ierburi şi mărăcini.
Pack luă iarăşi becaţa şi o depuse la picioarele lui Jerry. Avea pe coapsă o muşcătură care abia dacă sângera, dar refuză să se ducă după a doua pasăre. Grouse plonjă şi o aduse. Apariţia animalului aceluia ţinea de fantastic, de parcă pădurea sălbatică se răzbuna astfel pe intruşi. Am privit-o pe Sharon: era lividă, cu buzele crispate într-un rictus.

— Să plecăm! zise ea. Asta nu-mi place.

Ne-am întors pe aleea năpădită de buruieni şi de frunze uscate, către luminişul unde se înălţa casa dărăpănată. În lumina veselă a dimineţii, priveliştea, care ar fi trebuit să ni se pară deprimantă — imaginea părăginirii, a dispariţiei unei familii ruinate — ne frapa, dimpotrivă, prin romantismul său teatral. Porticul, susţinut de coloane masive de gresie, aştepta parcă personajele unei piese decadente, jocurile unor copii sălbatici, vreun câine hieratic, întorcând încet capul spre noii veniţi, sinuciderea vreunui tânăr palid cu buze prea roşii şi păr prea lung.
Soarele zvânta bruma de pe iarba peluzei neîngrijite şi am înaintat, printr-o baie de rouă, până la peron. Ferestrele erau astupate cu scânduri bătute în cuie. Jerry smulse o scândură, dezvăluind un geam spart. Ne izbi un miros puternic de mucegai.’ânăuntru se putea zări un şir de fotolii acoperite cu huse zdrenţuite, un biliard cu pânza crăpată, rame fără tablouri. Sharon dori să intre, iar Jerry, rupând câteva bucăţi de lemn putred, roase de furnici, deschise o trecere prin care ne-am strecurat în mormântul acela prăfuit.

— Am s-o cumpăr, zise Sharon. Haideţi s-o vizităm…

— Eu în niciun caz, spuse Jerry. Am oroare de reşedinţele familiale. Mă-ntorc la becaţe.

Ieşi, iar eu am rămas cu Sharon, care se răsucea pe călcâie, cuprinzând cu o privire circulară odaia aceea moartă. Deasupra şemineului se afla o oglindă mare, cu o spărtură la înălţimea obrazului. Sharon împinse o uşă şi ne-am trezit în holul de la intrare, unde nu mai rămăseseră

decât o altă oglindă, spartă şi ea la înălţimea obrazului, şi un suport mare de lemn, în care stătuseră pe vremuri bastoanele domnilor şi umbrelele doamnelor. Din încăpere în încăpere, descopeream aceleaşi mobile greoaie, din lemn negru sculptat, şi mai ales oglinzi, sparte la înălţimea feţei. De fapt, toate ramele erau goale şi toate oglinzile sparte în acelaşi fel, o gaură din care porneau fisuri. Am scos cu cuţitul un glonţ înfipt într-una din oglinzi. Deci toate fuseseră sparte metodic, cu focuri de pistol, şi nu putea fi opera unor copii puşi pe rele, pentru că gloanţele fuseseră plasate aşa încât oglinda să nu mai reflecte niciun chip.

— Tare-aş vrea să ştiu povestea casei ăsteia! zise Sharom îşi scoase boneta, şi valul auriu al părului îi căzu pe umeri, încadrându-i obrazul. Da, era într-adevăr frumoasă, atât de frumoasă încât merita o poveste, şi i-am spus — eu, care nu mai născoceam nimic, ci trăiam demult într-un trecut a cărui substanţă se subţia mereu —
ca unui copil, o poveste despre casa Templer. Ne aflam la etajul întâi, într-o cameră al cărei tapet, umflat de umezeală, se dezlipise pe alocuri lăsând să se vadă pe pereţi lungi crăpături igrasioase. Încă se puteau distinge —
foarte decolorate, parcă ar fi fost spălate îndelung, roase de ani şi pătate cu o spuzeală maronie — scenele câmpeneşti care înveseliseră camera: miei pe o păşune, păstori cântând din fluier şi perechi romantice plimbându-se pe câmp. Aici locuise, acum treizeci sau patruzeci de ani, o femeie tânără, care visa în faţa măsuţei de toaletă a cărei marcheterie încadra o oglindă, spartă şi ea. Poate că privirea-i rătăcea prin luminişul pe care îl străbătea acum
Jerry, urmat de Pack, îndreptându-se spre un tufiş de rododendron. Probabil că acolo era o becaţă, pe care n-o zăream. Un foc de armă, îndepărtat, făcu geamurile să vibreze şi clătină pânzele de păianjen care filtrau lumina…

Templerii erau englezi, din mica nobilime, originari din Staffordshire, unde castelul lor a devenit acum o colonie de vacanţă. Dar nu le plăcea decât în Irlanda, unde-şi construiseră, pe la mijlocul secolului trecut, casa asta, jn

centrul unui domeniu de trei mii de acri. Trăiau acolo mai mult de şase luni pe an, ocupându-se cu vânătoarea şi cu caii. Nu erau oameni răi, mai degrabă săraci cu duhul, afectând o atitudine plină de morgă, ca să compenseze faptul că titlul lor data de curând. Adevăraţii aristocraţi nu se lăsau păcăliţi, însă oamenii simpli le admirau trufia, graţia soţiilor şi fiicelor, vigoarea conţilor şi a fiilor acestora.
De mai multe generaţii, nu se ştia exact de când, o boală ereditară îi afecta pe conţii de. Templer, boală care de altfel nu părea să-i deranjeze prea mult, pe care o priveau chiar ca pe un semn al spiţei, un dar al Celui-de-Sus, pentru a-i distinge de muritorii de rând. Curios era faptul că această boală nu-l atingea decât pe primul născut al familiei, cruţându-i pe cei care urmau, ca şi pe femei. Se declanşa în jurul vârstei de zece ani, când moştenitorul, ieşind de sub supravegherea dădacei, făcea, în sfârşit, cunoştinţă cu tatăl său. Copilul, care se comportase normal până atunci, lua boala de la capul familiei: lătra vorbind.
Desigur că nu era propriu-zis un lătrat, fiindcă în sunetele ce-i ieşeau din gură —; pe care toţi Templerii o aveau mare, cu dantura solidă, ca a unui câine de vânătoare — o ureche deprinsă putea distinge cuvinte. Anturajul lor îi în-
ţelegea destul de bine, şi chiar servitorii se obişnuiau cu acest fel de a vorbi. Oricum, conţii de Templer nu discutau decât despre vânătoarea cu hăitaşi, aşa că exista un prim indiciu în descifrarea lătrăturilor. Era vorba fie de faptul că vânătoarea fusese sau nu reuşită, fie de unul dintre câinii din haită care nu-şi făcea treaba ca lumea, fie de o vulpe deosebit de vicleană, fie de un cal nou care-şi rupsese piciorul, refuza să sară obstacolele sau, dimpotrivă, ţâşnea ca săgeata. Această metamorfoză vocală era însoţită de o treptată schimbare a fizicului, insesizabilă în tinereţe, dar evidentă în perioada maturităţii. Nu putea fi observată decât de cei ce nu-l mai văzuseră de zece-douăzeci de ani pe contele de Templer. Remarcabil era faptul că transformarea nu se petrecea identic de la generaţie la generaţie. Căci Templerii, băieţi frumoşi până la douăzeci

de ani, zdraveni şi bine făcuţi, căpătau o urâţenie caracteristică. Lobii urechilor se lungeau şi se acopereau cu peri, obrajii începeau să atârne, colţurile exterioare ale ochilor coborau, iar albul ochilor era acoperit de pleoapele îngreunate. Nu se mai vedea din ei decât irisul, de un cafeniu şters „şi pupilele care, odată cu căderea serii, se dilatau.
Într-un cuvânt, conţii de Templer începeau să semene cu nişte câini. Şi fiecare cu un alt fel de câine. Probabil că ei nu-şi dădeau seama, căci fiecare, în jurul vârstei de patruzeci de ani, chema câte un pictor renumit, care rămânea cu ei în Irlanda câteva luni şi făcea portretul fiecărui membru al familiei. Moştenitorul titlului era pictat în întregime, celorlalţi li se făcea doar bustul. Această extraordinară colecţie, care putea fi văzută până la sinuciderea dementă a lui Mary-Dorothy, a fost distrusă în întregime de notarul însărcinat să execute ultimele dorinţe ale ultimei Templer. Dar notarul a avut grijă să fotografieze mai întâi galeria castelului, pentru colecţia lui personală. Îmi arătase opt generaţii de Templeri, printre care erau uşor de recunoscut un cocker spaniol, doi Saint-Bernard, doi grifoni sârmoşi, un setter irlandez şi un dog de Bordeaux. Restul familiei avea, dimpotrivă, o înfăţişare cum nu se poate mai omenească. Mezinii şi fetele, chiar dacă nu spuneau cine ştie ce lucruri înţelepte, cel puţin vorbeau limpede —
în afara afectării la modă pentru cei ce terminau liceul.
Toţi trăiau astfel şi erau fericiţi. Pământul se învârtea, fără ca şapte sau opt generaţii de Te’mpleri să se sinchisească de asta. Revoluţiile, războaiele, industrializarea nu-i atingeau. Astea erau treaba poliţiei, a soldaţilor şi a muncitorilor. Templerii nu erau afectaţi de de, iar printr-o întâmplare norocoasă, primul născut era întotdeauna băiat, zdravăn şi cu picioare solide la douăzeci de ani, cam burtos spre patruzeci, din cauza unei înclinaţii congenitale pentru bere, bolnav de gută la şaizeci, ramolit la optzeci şi dându-şi sufletul pe ia nouăzeci de ani, plâns, dacă nu de ai lui, cel

puţin de servitori. În 1914 însă, când în Anglia a apărut obiceiul recrutării, lucrurile se schimbară.
Această familie, care fusese fericită ca în timpurile dinaintea Potopului, descoperi deodată că trăia într-o lume plină de orori, în care oamenii erau trataţi de parcă ar fi fost vulpi sau căprioare. Bătrânul conte de Templer muri din cauza asta înainte de vreme, la numai optzeci de ani.
Fiul său, Edward, mobilizat la cincizeci de ani în corpvJ
de pază a căilor ferate, a fost singurul mort al acestei stirpe respectabile, adormind într-o seară pe şinele căii ferate Londra—Bristol. În sfârşit, nepotul, George-Andrew, ultimul descendent, a fost înrolat în infanteria britanică unde, datorită numelui şi titlului său, ajunse într-o şcoală de ofiţeri. N-ar fi fost în stare să ia niciun examen, dacă superiorii nu i-ar fi remarcat sonoritatea specială a vocii.
Aşa încât i-au trecut cu vederea capacităţile intelectuale şi l-au pus să conducă oamenii. Trupele britanice staţionate în Artois aveau nevoie de comenzi stridente şi repetate ca să se hotărască să iasă din tranşeele lor mirosind a ceai şi a gem de portocale. George-Andrew făcu minuni. Tocmai când i se decernase un D.S.O.[5], un şrapnel curmă spiţa
Templerilor. Vestea ajunse în Staffordshire, la bunica, mama şi sora lui, frumoasa Mary-Dorothy. Castelul părintesc începu să li se pară odios, şi nu mai avură decât un gând: să se întoarcă în Irlanda, unde fuseseră atât de fericâte. Se instalară în casă şi încercară să reînvie trecutul.
De îndată ce se termină războiul, Mary-Dorothy se erijă în maestru de vânătoare, iar pădurea şi câmpia răsunară din nou de chemări de vânătoare, emise de vocea tot mai puternică a fetei firave în vestă roşie, care călărea ca un

bărbat. În această” “perioadă, cei din anturajul ei începură să observe o schimbare: era tot mai greu de înţeles. Stigmatul Templerilor se abătea şi asupra femeilor: Mary-Dorothy lătra. Efectul era uimitor, de parcă ar fi fost

---

5 Decoraţie de merit militară.

mai evident ieşind dintr-o gură frumoasă decât dintre fălcile pătrate ale conţilor. Bunica ei, o bătrânică drăguţă, cu obrazul ca un măr, muri de durere. Mama se închise în camera sa, de unde nu mai ieşi. Mary-Dorothy îşi dădu destul de târziu seama de schimbarea vocii ei. Când nu mai avu nicio îndoială, deveni foarte mândră de acest lucru, luă obiceiuri bărbăteşti, care nu se potriveau deloc cu frumuseţea ei gingaşă, demnă de penelul unuia dintre nenumăraţii discipoli ai lui Gainsborough. În 1930, după moartea mamei sale, Mai'y-Dorothy rămase singura stăpână a domeniului. Atunci, pasiunea ei pentru vânătoarea cu câini nu mai cunoscu limite. Era călare şapte-opt ore pe zi tot anul, înconjurată de haita ei, bătând câmpia şi pădurea până la epuizarea forţelor întregului echipaj. De multe ori termina singură vânătoarea, la douăzeci sau treizeci kilometri depărtare de locul de întâlnire, obligată să telefoneze ca să i se trimită furgonul pentru câinii şi calul sleiţi de puteri. Se zicea că gusta cu calul plăceri pe care altele preferă să le aibă cu un bărbat. Nebunia aceasta furioasă păru să se risipească la apariţia unui tânăr american de origine irlandeză, care se stabilise prin partea locului şi ceru să facă parte din echipaj. Harold, un băiat înalt cu şolduri înguste de cow-boy şi cu un chip frumos, plin de bărbăţie, îşi petrecuse copilăria în Texas. Călărea în felul campionilor de rodeo, cu scările coborâte, înşurubat parcă pe cal, dar în scurt timp îşi adaptă stilul la natura terenului, la zidurile de bolovani, la garduri, la banchete şi — cu toate că i se reproşa că încalecă dintr-o săritură, ca indienii din filmele despre Far-West — rămase unul dintre cei mai buni călăreţi ai echipajului. Mary-Dorothy îl numi conducătorul haitei, deşi nu reuşea să-i ştie pe nume pe toţi cei treizeci de câini şi treizeci de căţele din liotă. Toată lumea aştepta să se producă inevitabilul: căderea (morală) a lui Mary-Dorothy. Care nu se lăsă prea mult aşteptată, însă Harold rezistă. Pasiunea creştea într-o singură parte, pe când tânărul îşi chema prietenii să-l admire în noua lui funcţie. Într-o zi, Mary-Dorothy,

înfierbântată la culme, şi, poate, pentru că Harold — care era, împreună cu doi texani, în spatele ei, — o privea, se avântă călare peste o poartă de lemn, înaltă de şase picioare. O sări, însă calul, aterizând greşit, îşi rupse piciorul drept din faţă. Fata se pomeni aruncată într-o groapă plină de noroi şi de pietre. Îşi pierdu cunoştinţa pentru o clipă, dar se trezi la timp ca să-l audă pe unul dintre prietenii lui Harold glumind pe socoteala ei:

— Da’ frumoasă logodnică mai ai!

— Oh, spuse Harold, aşa zice lumea, dar seamănă din ce în ce mai mult cu un un ogar englezesc. M-aş fi căsătorit cu ea, dar nu-mi convine să am în loc de copii nişte ogari mititei. Adevărul e că nu pot suferi ogarii. Nu-mi plac decât sky-terierii.

După ce ajunse acasă, Mary-Dorothy se privi în oglindă şi descoperi groaznica realitate: nasul lung, bărbia ştearsă, urechile mărite şi rozalii pe dinăuntru. La următoarea ieşire se purtă atât de urât şi dispreţuitor cu Harold, care încurca mereu numele câinilor, încât acesta îi răspunse imitând un lătrat. Mary-Dorothy îi şfichiui obrazul cu cravaşa. De două ori, în diagonală, făcându-l să urle de durere. Apoi luă cornul şi adună câinii. În aceeaşi seară, sparse cu focuri de pistol oglinzile din casa Templer. Harold plecă din Irlanda cu un X umflat, întipărit pe faţă. Mary-Dorothy continuă să vâneze cu înverşunare.

Asemănarea ei cu un ogar deveni înspăimântătoare şi nici nu-şi mai dădu osteneala să articuleze cuvintele. Toţi cei din preajmă trăiau sub teroarea era va şei, cu care, la cea mai vagă nemulţumire, pleznea şi servitori şi cai şi câini.

Rămase în curând singură în casă, cu o bătrână bonă infirmă, refugiată în bucătăria’din subsol, unde pregătea, în cazane demne de o vrăjitoare, o fiertură comună pentru

Mary-Dorothy şi pentru câini. Ca să îngrijească grajdurile şi haita, păstrase în slujbă un flăcău din partea locului,

Christopher, surdo-mut, o forţă a naturii, a cărui unică plăcere era să se ia la trântă cu taurii tineri. Pe lângă asta, un fizic destul de plăcut, nişte mâini de ucigaş, şi tot atâta

minte cât a unui copil de cinci ani. Mary-Dorothy îşi conducea singură enormul furgon până la punctul de întâlnire pentru vânătoare, cu Christopher alături, totdeauna atent la cea mai mică dorinţă a stăpânei. Spre prânz, când calul

domnişoarei Templer era istovit, oriunde s-ar fi aflat aceasta, Christopher apărea cu un alt cal înşeuat, iar echipajul pornea din nou. Ura lui Mary-Dorothy faţă de vulpi devenise o adevărată obsesie. De mai multe ori se întâmpla să descalece şi să se avânte în mijlocul haitei, încât vînătorii îngroziţi puteau crede că va participa la sfâşierea în bucăţi a prăzii. Se întorcea cu mâinile pline de sânge, fluturând coada sau capul vulpii, printre câinii care săltau în jurul ei.

Până în dimineaţa când află că Harold se căsătorise în Statele Unite, puţin înaintea începerii ostilităţilor din 1939. Stătu încuiată în camera ei. Două zile, fără să mănânce sau să bea ceva, răspunzând bătăilor sfioase în uşă a doicii sale, prin lătrături. Apoi coborî în curte, deschise cuştile, iar cele două haite fugiră pe câmp, hăcuind mieii care păşteau, băgând spaima în cirezile de vaci şi făcând prăpăd prin păsările de curte. Apoi le dădu drumul şi celor şase cai şi se întoarse în casă, unde-şi scrise testamentul. După ce termină, îl chemă pe Christopher în camera ei, se dezbrăcă în faţa lui şi, stând în patru labe, făcu dragoste cu el. Apoi îi puse în mână un revolver cu butoiaş, îi arătă prin gesturi că trebuia să tragă în urechea ei, apoi tot în patru labe, începu să mănânce un pui. Christopher o ucise, aşa cum îşi ucidea ea câinii prea bătrâni sau atinşi de o boală incurabilă. Cei care i-au văzut cadavrul au afirmat că faţa ei recăpătase frumuseţea din tinereţe, de parcă glonţul ar fi omorât diavolul care o stăpânise. Christopher a fost arestat şi închis într-un ospiciu, unde se află şi acum. Casa îi aparţine. Nu poate fi nici vândută, nici reparată. Oricum, nimeni n-ar cumpăra-o, pentru că este bântuită. La fiecare aniversare a morţii lui

Mary-Dorothy, toată noaptea răsună pe câmp şi prin pădure lătrat de câini şi nechezat de cai. Cunosc doi băieţi care pariaseră că vor petrece o noapte în camera ei. La miezul nopţii au auzit gemetele de plăcere ale unei femei în călduri, care conteniră la un foc de armă. Au luat-o la fugă. Cel mai tânăr şi-a rupt un picior sărind pe fereastră, iar prietenul lui a murit peste puţin timp, răpus de o boală a cărei natură n-a putut fi stabilită.

Sharon mă privi lung, înainte de a-şi înălţa mâna subţire şi rece, mângâindu-mi uşor obrazul şi fruntea.

— Ce ai? întrebă ea.

I-am spus, iar mâna ei stărui pe faţa mea. Dosul arătătorului mi se opri pe buze şi sărutai acest deget care se oferea. Afară se auzi un foc de armă, iar Sharon, pălind, se ghemui lângă mine. Geamurile se cutremurară, o bucată de tencuială se desprinse din tavan căzând pe podeaua prăfuită. Apoi ne strigă Jerry, de la parter, şi coborârăm.

— Ce faceţi acolo?

— M-am decis, nu mai cumpăr casa asta, zise Sharon.

Jerry scăpase trei becaţe, cum se întâmplă de multe ori după câte un început foarte bun, şi părea profund scârbit, dând vina pe Pack şi Grouse, pe frigul care-i înţepenea degetele,.pe cele câteva pahare în plus băute înainte de culcare şi pe Sharon, care-l ţinuse de vorbă o bună parte din noapte. Ne-am întors la cabană, unde doamna Li, părăsindu-şi scândura de călcat şi acul, ne gătise un fazan. Pe tynd ne încununam prânzul cu o cafea irlandeză, apăru Taubelman, arătând ca un cadavru. Respinse fără vlagă paharul de coniac oferit de Jerry. Prăvălit într-un fotoliu, cu obrazul de un galben strident, urâţenia lui nu mai avea nimic special: era pur şi simplu respingător. Se întorcea de la spital, unde i se spusese că Anne nu putea fi externată înainte de a i se mai face încă o radiografie. Tânărul intern îi propusese să-i cumpere iapa vinovată şi, cu un tupeu nemaipomenit, îi oferise trei sute de livre, când ea valora de patru ori pe atât. Sora Agnes îl ameninţase din nou că o să se roage în locul lui. Era într-adevăr o persoană

îngrozitoare. Când oare aveau de gând să laicizeze spitalele, în care prezenţa Domnului însemna o insultă la adresa suferinţei omeneşti? Anne se simţea bine, dar continuau să-i ţină braţul în atelă, lucru absurd pentru o simplă fractură de claviculă. Era dar că doctorii de la spitalul ăsta făceau pe nebunii. Dar el, Taubelman, care petrecuse doi ani într-o universitate italiană, ştia mai multe decât ei.

L-am întrebat la ce universitate.

— La Facultatea de medicină din Bologna, domnule! -
zise el, de parcă dorinţa mea de a preciza l-ar fi jignit.

La urma urmelor, era o chestie posibilă, deşi cu neputinţă de verificat, iar Taubelman ar fi putut avea acea spoială de cultură medicală pe care ţi-o oferă revistgle pseudoştiinţifice. Cu această ocazie, ne povesti o istorie neverosimilă, care i se întâmplase pe atunci, în timp ce escalada Gran Sasso, în Abruzzi, împreună cu studenţii de la facultate. Traversând o păşune, observaseră o turmă de capre îngrămădite în jurul unei stâne construite din lespezi de piatră, din care se auzeau ţipetele unei femei. Se repeziseră într-acolo şi descoperiseră, pe un culcuş de paie, o ţărăncuţă de vreo douăzeci de ani, care se ţinea cu mâinile de burtă. Diagnosticase o criză de apendicită acută şi o operase imediat, în cabană, la lumina unei lumânări, folosind o lamă de ras, o pensetă de sprâncene şi aţă de cusut nasturi. Cel mai greu lucru fusese să-i scoată chiloţii, pe care-i apăra cu înverşunare, cu toate că, odată scoşi, nu descopereau nimic deosebit. Patru dintre ei o ţineau, în timp ce caprele, la început speriate, care se adunaseră din nou în jurul colibei, behăiau cât puteau.

Totul se sfârşise cu bine, şi, abia cusută, păstoriţa voise să se scoală şi să iasă. O împiedicaseră cu multă greutate, promiţându-i să-i trimită pe cineva din satul vecin.

Ea începu să răzuie nişte brânză mucedă de capră pe o scândură, şi să mănânce, împreună cu mucegaiul verzui adunat de pe ciuperci, singurul leac, după spusele ei, împotriva oricărei infecţii. Ţăranii din zonă îl foloseau de

când lumea. Da, îi încredinţă Taubelman, muntenii din Abruzzi descoperiseră penicilina cu mult înaintea lui sir Alexander Fleming...

Când ieşiră din stână, pe la cântători, ţapul se năpusti asupra lor cu o furie şi o îndârjire cumplită şi trebuiră să se lupte cu el aproape un ceas, înainte să-l răzbească şi s-o ia la goană. Dar încleştarea corp la corp cu acei monstru acoperit de blană unsuroasă, îi făcu să prindă o du-
’hoare năpraznică, drept care, după ce se spălară de câteva ori în* apa unui pârâu rece ca gheaţa, trebuiră să-şi sacrifice veşmintele, punându-le pe foc. Surprinşi în jurul rugului, goi-goluţi, de carabinieri, au fost arestaţi şi închişi în temniţa din Sulmona, unde aveai ocazia să putrezeşti în nişte carcere mai vechi decât Roma. Nimeni nu dădu crezare istoriei lor; în această poveste cu ţapul şi cu păstoriţa operată cu o lamp de ras, şeful carabinierilor bănuia o chestie de vrăjitorie. Zvonul se răspândi printre cetăţeni şi, la căderea serii, grupuri adunate la poarta închisorii cereau pedeapsa cu moartea pentru vrăjitorii care ţopăiau goi în jurul focului, trăsnind a putoare de ţap. Din fericire, un avocat mărunţel, negru din cap până-n picioare şi cu gulerul plin de mătreaţă, răzbi până la ei, aşa că îl rugară să-l anunţe pe rectorul Facultăţii şi s-o caute pe ţărancă.

Aceasta veni, tremurând toată, cu mâinile încleştate de fustă, ca şi cum se aştepta să i se ceară s-o ridice, pentru a-şi arăta cicatricea. Se jură pe toţi sfinţii că-i salvaseră viaţa, iar telegrama rectorului îi dezvinovăţi pe deplin în cele din urmă. Dar cei cinci studenţi fură siliţi să părăsească puşcăria pe furiş, în timpul nopţii, ca să scape de răzbunarea familiei. Tatăl Mariei şi cei patru fraţi veniseră la Sulmona, clamându-şi sus şi tare hotărârea de a-i gâtui pe vrăjitorii care îndrăzniseră să le dezbrace fiica şi sora, osândită pesemne să rămână nemăritată, căci niciun bărbat din Abruzzi n-ar mai fi luat-o de-acum de nevastă...

Insist asupra acestui punct: în poveştile lui Taubelman

— Şi aici, ca şi în aceea de la New York — există o parte

de adevăr care le face plauzibile. Penicilina din mucilagiile brânzeturilor nu era o noutate. Am auzit deja despre asta în Grecia, de la un ţăran bătrân din Andritsaina, iar în Sulmona, orăşel admirabil şi prea puţin cunoscut, mai vechi decât Roma, puşcăriile erau, cel puţin înainte de război, nişte ocne infecte. Fără îndoială, Taubelman născocea, dar cu un asemenea lux de amănunte, în anumite privinţe, încât mă simţeam cuprins de un fel de nelinişte: totul era prea frumos, şi prea se sfârşea totul cu bine. Un *deux ex machina* se făcea luntre şi punte ca să-l scoată pe eroul nostru din încurcătură. Şi chestia cu ţapul? Am auzit de ciobani îndrăgostiţi de vreo mioară, dar un ţap amorezat de păstoriţa lui, şi gelos pe deasupra? Mă rog, la urma urmelor... de ce nu?

Deci, Taubelman venise — graţie camionetei lăptarului

— Ca să ne mărturisească deplinul său dezgust de viaţă, şi faptul că acum conta pe noi ca s-o smulgem pe Anne din ghearele medicilor şi ale clerului. În caz contrar, era hotărât să facă un tămbălău la scară mondială, aducând acest diferend pe scena internaţională, determinând să se dea un vot de blam Irlandei în Consiliul Europei, poate chiar la O.N.U. La drept vorbind, nu putea să trăiască fără Anne,

t

iar acum, când ea îşi regăsise graiul, ardea de nerăbdare să fie singur cu ea, ca să afle din gura ei ce o zăvorâse în muţenie timp de trei ani. Sigur, nu va dezvălui nimănui nimic asupra acestei conversaţii, subiectul putând să pericliteze serios miturile în care îi plăcea să se învăluie. Ochii i se umplură brusc de lacrimi, care însă nu curgeau, ci se opriră în gene, stropi tremurători, irizaţi de lumină. Cât pe-aci să ne emoţionăm de-a binelea; am chemat-o la telefon pe sora Agnes, a cărei voce liniştită şi blândă reduse la adevărata proporţie sentimentele pe care acest ins încerca să le stârnească în noi. Ea avu bunăvoinţa să-mi spună adevărul: Anne nu voia să revină la Dun Mo'iran, dar tatăl ei nu trebuia să afle asta. Putea să mai rămână în spital două-trei zile. Eram rugat să explic situaţia, cu multe

menajamente, chiar minţind la nevoie, pentru ca el să nu se neliniştească. Am mulţumit surorii Agnes şi am pus receptorul în furcă, întorcându-mă spre ochii galbeni ai lui Taubelman.

— Ei?

— Nimic grav, mai fac nişte verificări de rutină. Anne a suferit un şoc serios. Îţi închipui, cred, ca nu treci de la tăcerea în care se ferecase, la vorbire, fără să se năruie ceva în fiinţa respectivă. Îi supraveghează starea generală, încă două sau trei zile, şi o vei recăpăta. Acestea fiind zise, să ştii că, după chiolhanul de ieri, arăţi mai rău decât ea. Cuminte ar fi să te culci şi să dormi. Mâine, o să vezi lucrurile mai limpede.

Se declară de acord şi această bunăvoinţă îmi stârni oarecari remuşcări, văzând că l-am păcălit atât de uşor. Mi se părea dezarmat, ca un om ce se teme de un anume adevăr şi se montează pentru a nu-l vedea, fiindcă adevărul cu pricina l-ar răni mortal. S-ar fi putut ca Taubelman să merite iertare, în numele dragostei pe care o nutrea faţă de fiica lui.

în cele din urmă îmi ceru să-l conduc până la Dun Mo’iran. În timp ce coboram cu Taubelman sprijinindu-se greoi de umărul meu ca să nu alunece în noroiul de pe cărare, Sharon — îmbrăcată cu un impermeabil — ne ajunse din urmă. Doamna Li o urma, păşind săltat, cu o sacoşă mare în mână.

— Du-ne la Ennis, spuse Sharon, cu tonul acela poruncitor care nu admitea replică.

L-am lăsat pe Taubelman la Dun Mo’iran, în grija lui Sean, care-l duse în camera lui. O luasem către Ennis, când Sharon mă apucă de braţ:

— Nu, la urma urmei… prefer să mergem la Connemara… ştii, în locul acela frumos… Leenden… cred că azi e momentul.

— O să ajungem pe seară. Ar fi mai bine mâine.

Să rămânem acolo şi mâine, şi poimâine…

— Acordă-mi două minute, să las puşca şi pe Grouse la

doamna Colleen.

— Două minute sunt mai mult decât. De ajuns.

Am zăbovit totuşi cât să mă schimb şi să-mi arunc într-o valijoară peria de dinţi, briciul şi o carte de Swift.

Cerul se întunecă de cum ieşirăm din Galway, iar Connemara arăta ca un acvariu. Maşina înota prin valurile dese aleploii, care se scurgea şuvoi pe geamuri şi pe parbriz.

Tic-tacul de metronom al ştergătoarelor abia despica pentru o clipă perdeaua mişcătoare. Totul în jur părea deformai, ca privit printr-o prismă de sticlă, care amesteca şi estompa culorile peisajului, galbenul ierburilor şi negrul turbei, verdele pinilor şi albastrul mişcător al lacului Corrib. Drumul nu mai era decât un fluviu noroios, pe care-l urcam fără să ştim de unde izvorăşte. Roţile stârneau trâmbe de apă, care biciuiau partea de jos a caroseriei sau stropeau capota încinsă. După ce trecurăm de Oughterard, nu mai zărirăm decât făpturi învăluite în pelerine cu glugă care ne adresau în treacăt semne prieteneşti, ca nişte înotători pe sub apă înainte de lovitura de călcâi care să-i readucă la suprafaţă. O siluetă ciudată, contorsionată de refracţia parbrizului, se apropie; era un măgar bălţat, singuratic, stând în mijlocul drumului, ud leoarcă, cu piedică la picioarele din faţă. Nu se sinchisi de claxon şi a trebuit să-l împing cu paraşocul ca să trec. Părea că ploaia, sau mai degrabă puhoiul ce se revărsa din rezervoarele cerului, nu se va mai opri niciodată, că viaţa din ceea ce fusese Connemara era încet-încet înlocuită de un fund de mare. În sfârşit, pe când ne apropiam de Atlantic, într-o penumbră prevestitoare de rele, ploaia se opri la fel de brusc cum începuse, iar norii se risipiră, descoperind o fîşie de cer albastru, a cărui limpezime împodobi cu nuanţe

i

pastelate sfârşitul de zi. Treceam pe lângă ţărm şi întregul golf străluci într-o lumină roz, dansând în hula al cărei foşnet îl auzirăm când am coborât geamul, ca să tragem în piept aerul proaspăt. La cotitura unui drum

particular, mărginit de urzici lustruite de ploaie, apăru acoperişul de ardezie sclipitoare al lui Leenden House, apoi ferestrele lucind ca nişte vitralii sub razele piezişe ale soarelui ce apunea la orizont, în direcţia Americii lui Sharon.

De cum intrarăm, mirosul lemnelor şi al cărbunilor ce ardeau în vastul şemineu, fotoliile adânci de piele, lambriurile de stejar şi gravurile de epocă, atmosfera intimă de casă locuită şi nu de hotel, ne izolară de restul lumii.

Nu există oameni mai plicticoşi decât cei care se apucă să povestească ce au visat. Dacă mă încumet s-o fac totuşi, nu e din îngăduinţa faţă de acest alt eu, detaşat şi legat de moment, confruntat până la spaimă, sau până la plăcere, cu realitatea onirică, ci pentru că, din popasul la Leenden cu Sharon şi cu umbra chinezească a doamnei Li, ce! mai mult m-au marcat clipele când eram pradă unor vise de o nespusă claritate. Mă trezeam de mai multe ori pe noapte, păstrând în gură savoarea delirului meu. Era de ajuns să-l notez, chiar şi în câteva rânduri dezordonate, ca să nu-l mai uit. Şi cu toate că de obicei un vis întrerupt se risipeşte atunci când, dându-ne seama de el, încercăm să-i continuăm, la Leenden am avut surpriza să reînod firul visului, de fiecare dată când, după ce mi-l notam, stingeam din nou lumina. Aşa se face că am trăit vise care ţineau toată noaptea, care porneau de la un incident întâmplător, de cele mai multe ori absurd, şi se încheiau în zori cu o dorinţă îndeplinită, ca şi când aş fi putut alcătui din elemente disparate adevărate piese de teatru, pe care le cream, le jucam şi le contemplam în acelaşi timp.

Am păstrat notiţele luate în momentele de trezie. Le am în faţa mea, pe masă, şi nu reuşesc să-mi recunosc scrisul din aceste rânduri. Văd acolo *b*-uri, *h*-uri, *d*-uri cu totul altfel decât le fac eu, o punctuaţie al cărei ritm mi-e străin, cuvinte pe care a trebuit să le caut în dicţionar ca să aflu ce înseamnă, aşa că mă întreb dacă nu cumva visele mele erau realitate, iar scurtele treziri — vise înşelătoare. Cel mai ciudat, într-un fel, este rolul jucat de doamna Li.

Această persoană, care ştia să pară invizibilă şi să se închidă într-o tăcere absolută, care apărea numai atunci când era nevoie de ea, mergea cu paşi neauziţi, dispărea în clipa când erai pe punctul de a-i da atenţie, această persoană a fost prezentă în toate visele mele.
Uneori ea era cea care le dirija în tăcere desfăşurarea, alteori începea deodată să vorbească într-o engleză perfectă, de parcă şi-ar fi bătut joc şi de ea, şi de credulitatea noastră. Aşa s-a întâmplat în tot timpul petrecut la Leenden, care îmi apare acum, când îl evoc, ca o criză neaşteptată de somnambulism, o stare fericită de inconştienţă, după o lurigă perioadă de tensiune. Totul contribuia la izolarea noastră de lumea rămasă dincolo de cortina ploii care se lăsase la Connemara.

Eram unicii clienţi ai acestui hotel tăcut, în care singurele sunete erau clinchetele tăvilor de ceai duse în camere, ale paharelor servite la bar, vuietul Atlanticului care se lovea de ţărm şi ţipătul goelanzilor ce planau prin faţa ferestrelor.

În prima seară, după ce am adormit, am dat de doamna Li, şezând pe un scaun prea înalt. Picioarele ei mici, încălţate cu pantofi de pânză, se legănau într-o mişcare egală, de parcă ar fi bătut tactul unui cântec pe care îl cânta în gând. Semăna, mai mult ca oricând, cu un Hopa-Mitică mare şi dolofan. Până şi obrazul rotund ca o lună plină părea modelat din ceară, cu trăsături abia schiţate. Părul, de un negru-albăstrui, scos în evidenţă de cîteva fire albe la tâmple, îi era legat fa spate cu o panglică.
Cârpea o pereche de indispensabili lungi, din pânză gălbuie, genul de lucruri care se mai găsesc doar prin prăvăliile de la ţară. Erau, evident, ai lui Taubelman, pe care l-am zărit stând în picioare în celălalt colţ al camerei, doar în cămaşă. Vorbea, dar fără sunet, i se vedea mişcarea buzelor fără să se audă nimic, şi cineva se distra pe seama lui, deschizând şi închizând microfonul, căci deodată se
'auziră fragmente de fraze neterminate: „... atunci, i-am spus eu, erou! tău, voinţa. Apoi, se agită pe muteşte, până

când fu lăsat să adauge: „… e mult mai bun cu sos…“
Dar bietul om era de plâns, mai ales pentru că o adiere de vânt îi mişca poalele cămăşii şi era nevoit să le ţină, cu o mână în faţă şi cu cealaltă la spate, ca să-şi acopere fesele şi sexul, pe care nu voia nici în ruptul capului să i le dezvăluie doamnei Li. Dar, în timp ce-mi spuneam că situaţia lui trebuie să fie foarte neplăcută, am descoperit că şi eu eram gol şi că doamna Li îşi ţinea privirile plecate, făcându-se că nu mă vede, ca să nu mă simt jenat. M-am simţit atât de prost, încât m-am trezit. Eram, într-adevăr, dezbrăcat, în patul încălzit cu o buiotă de cauciuc. Prin fereastra întredeschisă răzbea un vânt rece, încărcat de umezeala şi miresmele. Oceanului, ridicând perdelele aproape până la picioarele mele. Doamna Li şi Taubelman dispăruseră, sau cel puţin nu-i mai vedeam în bezna adâncă din cameră. M-am sculat ca să închid geamul şi m-am întors zgribulit în pat, unde am adormit la loc aproape imediat, aşa cum îmi dorisem. Taubelman îşi punea izmenele şi se plângea — de data asta nimic nu-i mai stăvilea vocea — că indispensabilii erau făcuţi dintr-un material prea grosolan şi-l jenau între picioare, loc foarte sensibil, unde nu putea suporta nimic în afară de mătase.
Doamna Li, cocoţată pe acelaşi scaun prea înalt, îl privea cu ură şi răbdare, aşteptând să termine de bombănit, apoi spuse cu o voce limpede câteva cuvinte care se detaşau silabă cu silabă:

— Destul m-ai chinuit, acum e rândul tău. Vei fi pedepsit în ceea ce ai păcătuit cel mai mult. Moartea ar fi prea puţin pentru un ticălos ca tine. Aminteşte-ţi nopţile când te pândeam la uşile hotelurilor cu ora, unde te desfătai cu târfe. Eram flămândă şi îngheţată, n-aveam cu ce să-mi cumpăr o haină sau ceva de mâncare, în timp ce domnul suna ca să i se aducă şampanie şi icre negre. Şi nici măcar nu goleai sticla, nici nu terminai icrele negre pe care le mânca băiatul de serviciu în timp ce ducea jos tava.

Taubelman, strâns cu uşa, se foia în izmene, fără să se poată hotărî dacă să-şi bage cămaşa pe dinăuntru sau s-o

lase pe deasupra.

— Nu mai dezgropa trecutul, doamnă Li. Te rog din suflet. La ce bun? M-am schimbat, numai pe tine te iubesc cu adevărat, (iar lasă-mă să port chiloţi cu floricele.
Pe alea nu le iubeam, aşa că nu te-am înşelat. Cât despre şampanie şi caviar, exagerezi. Căutam doar să mă ameţesc, voiam să uit că nu te-am avut fată mare...

Doamna Li fremătă de mânie şi coborî de pe scaun.
Am crezut că se va repezi să-i sfârtece obrazul cu unghiile ei ascuţite, dar mă observă: se opri deodată, zâmbind, şi îmi spuse:

— Nu ne luaţi în serios, jucăm teatru, aşa facem de treizeci de ani, de când ne-am căsătorit. Uite, îi dau chiloţii cu floricele care-i stau atât de bine.

Taubelman râdea în hohote de festa pe care mi-o jucase. Îşi scoase izmenele, punându-şi în locul lor chiloţii înfloraţi care-i erau mult prea mari:

— Am slăbit din cauza emoţiilor, zise el parcă scuzându-se. Nu cumva să-4 spui Prinţesei. Nu gustă acest gen de glume şi nu vreau să ştie despre căsătoria mea secretă cu doamna Li.

Terminând de vorbit, observă că Sharon era acolo, în întuneric, şi auzise tot. Urmă o clipă de confuzie.
Doamna Li se aşeză la loc pe scaun, Taubelman îşi căută pantalonii, îi găsi sub masă şi îi puse din greşeală cu faţa în spate:

— Am făcut, într-un circ cehesc, un număr fantastic cu pantalonii. Sala murea de râs, trebuia să fiu înfăşurat într-un covor şi scos din arenă...

— Foarte interesant, şopti vocea lui Sharon, încet şi atât de înăbuşită încât am crezut că era pe moarte.

Am vrut s-o iau de mână, dar acolo nu era decât un cearşaf călduţ şi mototolit, care răspândea parfumul ei.

Mai târziu, în aceeaşi noapte, Taubelman, aşezat pe marginea ferestrei, cu picioarele atârnând în gol, chema păsările care veneau în picaj să-i ciugulească din palmă şi le numea pe fiecare, cu pedanteria lui obişnuită.

— Ia uite, un goeland burgmaistru. Cred că s-a rătăcât. Locul lui e în Arctica. În schimb, goelandul ăsta brun e de aici. Priveşte-i labele galbene. Sunt o mulţime de imbecili care-i consideră pe toţi pescăruşi, de parcă n-ar exista decât o singură specie de păsări de mare. Dar sunt mii, prieteni, mii de specii... Fii atent la ăsta mare... cam neobişnuit pe aici, dar, în fine, nu e chiar atât de rar... Ornitologii îi zic *Stercorarius skua,* ceea ce nu se potriveşte deloc cu ferocitatea lui. Da, dragă, un răpitor, un răpitor marin. Se năpusteşte la alţii din specia lui, le ia prada, înghite cu lăcomie hrana pe care le-a smuls-o din cioc şi de multe ori îi şi omoară pe nenorociţii pe care i-a jefuit.
Asta îmi aduce aminte de o întâmplare, pe când eram în Bengal...

— Ah, nu, ajunge! strigă doamna Li, apărând în spatele meu. Ajunge, ajunge!

Taubelman întoarse către mine un chip batjocoritor:

— A auzit-o de zece ori, o s-o mai asculte şi a unsprezecea oară!

— Nu! zbieră doamna. Li.

Şi se repezi spre el ca să-l împingă în gol. Taubelman dispăru fară să scoată un sunet, iar doamna Li se îndreptă către Sharon,care căsca lângă mine.

— Doamna Prinţesă mai doreşte ceva?

— Nimic. Absolut nimic. Mi-e bine, mi-e foarte bine aşa. Aş dori doar ca lumea să nu se mai învârtească, să nu se mai mişte. Ai vrea să faci asta, doamnă Li?

Vocea îi devenise cavernoasă, şi a durat câteva clipe până să-mi dau seama că semăna cu cea a Gretei Garbo, aproape bărbătească, mlădiindu-şi sonoritatea armonioasă ca a unui gong, sau, mai degrabă, ca a unui contrabas, ale cărui vibraţii le prelungea.

Doamna Li dispăru, păşind mărunt, şi am închis geamul, ca să nu intre păsările în odaie. Sharon, înfăşurată într-un prosop pluşat prins la subţiori, îşi lăcuia unghiile de la picioare. I-am spus că avea vocea Gretei Garbo.

— Da, ştiu. Ciudat, nu-i aşa? N-avem nimic comun, dar

această asemănare mi-a distrus cariera în cinematografie. Nu se putea să fie lansată o a doua Garbo. Nu trebuie să existe decât una. Niciodată nu va mai fi o alta.
Taubelman a fost foajte dezamăgit. Mizase totul pe un film pe care trebuia să-l facem amândoi. Peste noapte s-a trezit ruinat. A plecat de la Hollywood pe jos, în espadrile, şi s-a întors în Europa, după ce traversase înot strâmtoarea Bering. Când a ajuns în Germania, eram deja căsătorită cu Frederic-Charles. S-a prefăcut că e disperat, deşi sigur că nu l-aş fi luat niciodată de bărbat.

Gândul că Taubelman ar fi putut nutri o pasiune pentru Sharon mi s-a părut atât de odios, încât m-am trezit.
Furtuna se potolise, deşi rafale de vânt mai zgâlţâiau din când în când geamul. Întunericul se risipea treptat. O pată albastră difuză se lăţea pe cer. Mă resimţeam după oboseala acestei nopţi agitate, care încă mă stăpânea în aşa măsură, încât am deschis fereastra ca să mă asigur că Taubelman nu zăcea în grădină. Dar nu, nu era acolo şi m-am regăsit în singurătatea mea, cu o nelinişte care s-a localizat repede în piept şi în gât, ca o mână cu degete de fier, încleştate în mine să mă zdrobească. Cunoşteam prea bine această durere, o analizasem şi o descrisesem cu luciditate prea de multe ori ca să mă mai tem de ea, în ziua aceea, cel puţin. Când ajunge la această intensitate, e de ajuns să te lungeşti, să iei un calmant şi să zaci cu ochii închişi până te linişteşti. M-am culcat deci. După calmant, m-am simţit de parcă aş fi dormit adânc toată noaptea.
Doamna Li aştepta lângă pat, aşezată cu spatele spre geam, aşa încât, orbit de lumina ce inunda camera, nu vedeam decât o siluetă întunecată, cu contur nelămurit, care mi se adresă:

— Doamna Prinţesă ar fi bucuroasă să ia micul dejun împreună cu domnul.

Durerea dispăruse şi eram încă buimac de somn, mirat
» s-o văd în faţa mea pe chinezoaica din vis, care vorbea deodată ca o cameristă de casă mare.

— Poftim? am zis.

— Doamna Prinţesă bucuroasă domnul dejunat împreună…

Doamna Li făcu gestul de a bea ceai şi de a ronţăi un sandviş, şi am înţeles că, în prelungirea nopţii, corectasem chiar eu, involuntar, fraza pe care o spusese mai întâi.

— Domnul nu vrut?

— Ba da, imediat.

îmi călcase pantalonii şi aşezase pe un scaun o cămaşă şi un tricou, gesturi de care mă dezobişnuisem. M-am îmbrăcat şi m-am bărbierit la iuţeală, apoi am trecut în camera lui Sharon: stătea în pat, rezemată de perne, cu tava

P genunchi, cu părul mai auriu ca orickid, în lumina soarelui care trasa o dungă mătăsoasă până la căpătâiul patului. M-a cuprins o recunoştihţă profundă pentru prezenţa lui Sharon acolo, cu frumuseţea ei pe care nimic n-o putea atinge, pentru că ziua se anunţa atât de luminoasă, pentru că-mi dispăruse durerea din piept. Dar tot un pericol însemna şi recăpătarea bucuriei de a trăi, şi, poate, de a iubi! Mă apuca ameţeala şi am refuzat ispita capabilă să tulbure ordinea liniştitoare pe care mi-o înjghebasem.

Sharon nu şi-a dat seama de nimic, şi am petrecut o zi fericită, calmă, plimbându-ne pe plajă la vremea scăderii fluxului.

Noaptea, visurile reîncepură când am rămas singur, iar doamna Li apăru din nou, îmbrăcată într-un halat lung de mătase. Îmi oferi, în farfurioare încântătoare de porţelan, aperitive: stafide, cuişoare, seminţe de dovleac, apoi îmi turnă ceai de iasomie. Îmi reproşă că-l lăsam pe Jerry pe mâna lui Taubelman, care va face din el un adevărat sclav.

— E un copil, nu ştie nici să se îmbrace singur. Am grijă de el de când era bebeluş. Eu — şi nu iraniana aceea absurdă — l-am învăţat să fumeze opiu. Avea opt sau nouă ani şi-i provoca vise, încântătoare, pe care mi le povestea amănunţit. Îmi zicea „mama Li“; maică-sa îl certa când îl auzea. Avea — şi cred că mai are şi acum — un

Sex lung şi frumos, dar suferea de fimoză, şi cât a fost copil

— până pe la optsprezece ani — eu, mama Li, îl curăţăm şi îl spălam. Nici nu ştii cu câtă răbdare suporta, deşi avea dureri de fiecare dată. Soţul meu era foarte gelos din cauza asta… îl ştiţi pe soţul meu.

— Taubelman!

Râse de gafa mea.

— Nici gând! Taubelman era soţul Mariei Schmitt del Tasso. Aţi auzit de ea, nu?

Şi începu să fredoneze sonata de Schubert.

— Repetă împreună cu mine. Am să te învăţ s-o cânţi în întregime. Poate că nu există nimic mai frumos pe lume pentru o inimă simţitoare. Imaginează-ţi o fată care intră tiptil într-un salon mare, cu vaze pline de flori. Imaginează-ţi un muzician, stând ia pian, singur în faţa unei pagini neterminate…

Tăcu şi ascultarăm sonata până la sfârşit.

— Ştiu ce înseamnă pentru tine, zise doamna Li. Ia-ţi gândul de la ea. Anne nu va fi niciodată a ta. E a lui Jerry. M-am înţeles cu Taubelman. E dorinţa lui… Tu o ai pe Prinţesă. E de ajuns…

Apoi intră Jerry şi se aşeză să bea un ceai împreună cu noi. Am observat cu surprindere că abia dacă o cunoştea pe doamna Li. Ea însă nu părea deloc jenată de faptul că mă minţise atât de sfruntat.

Jerry o aştepta pe Anne, cu care trebuia să se întâlnească. De cfteva ori se auziră bătăi în uşa de la intrare şi el se duse să deschidă, însă nu era nimeni pe coridorul luminat de torţe fixate în perete.

— E o farsă, spuse doamna Li. De altfel Anne n-o să vină. Ştii din ce cauză.

îmi aruncă o privire complice şi se ridică. Execută un dans pe care-l învăţase în copilărie, pe când era una dintre cele o sută de favorite ale ultimului împărat al Chinei.

Jerry căscă şi-mi şopti la ureche:

— E o pisăloagă*. De ce nu-ţi petreci după-amiaza cu Taubelman, mai degrabă? El, cel puţin, e amuzant! Dar tu o preferi pe Sharon. Ţi se pare mai frumoasă decât e cu

adevărat, fiindcă-i prinţesă. Cum poţi fi atât de snob! Adevăratul ei nume e Sharon Kean. După cum eu sunt Jerry Kean. Iar străbunicul nostru era un aventurier sărac-lipit şi care trăgea fără să stea prea mult pe gânduri.

— Nimeni n-a pretins vreodată că nu-i aşa, zise Sharon, din spatele meu.

Apăru în capot, iar prin transparenţa materialului se vedea că nu are’pe dedesubt decât un lanţ de aur petrecut în jurul şoldurilor. Se aşeză lângă mine şi bău ceai din ceaşca mea, apoi, luându-mă de mână, spuse — fără să le dea nicio atenţie fratelui ei şi doamnei Li:

— Vreau să-ţi vorbesc despre Marthe…

Numele Marthei mi-a tulburat primul somn şi m-am trezit pentru o clipă, repetând „Marthe, Marthe”, dar ea nu era acolo, în camera tăcută, a cărei fereastră se detaşa în întuneric mai luminoasă, cu reflexe argintii. Am adormit cu numele Marthei pe buze, iar vocea lui Sharon continua, fără să se sinchisească de scurta mea absenţă.

:

— … ea ieşea din apă. Îmi place sobrietatea ei: părul drept, tuns scurt, costumul de baie negru, privirea liniştită cu care te urmăreşte când îi vorbeşti. Sunt atât de deprinsă cu femeile fardate care nu mănâncă decât camembert stropit cu whisky sec, încât făptura asta frumoasă, care avea

în faţă un peşte prăjit, un coşuleţ cu fructe şi sorbea vin alb de la gheaţă, mi s-a părut culmea fericirii. A vorbit, bineînţeles, despre tine, iar eu m-am prefăcut că abia dacă te cunosc, ca să nu se simtă stingherită. Află, dragul meu. că nu e supărată pe tine. E grozav de înţelegătoare, şi, după ce-ai plecat, nu s-a refugiat în desfrâu sau în alcool; mi se pare că a luat o carte — una foarte groasă — şi a început să citească. N-a terminat-o, pentru că citeşte încet, cu atenţia pe care o dovedeşte în tot ce face. Am vorbit despre cartea asta. E o lucrare importantă. Din păcate i-am uitat titlul — o frază, o frază citată dintr-un poem, mi se

pare. În sfârşit, n-are importanţă. Seara, s-a îmbrăcat cu o rochie foarte sirrjplă şi am stat pe terasă ascultând muzică. I-am pus sonata aceea de Schubert, care-ţi place atât de mult, dar ea nu se omoară după muzica romantică, parcă i-ar fi frică să nu se înduioşeze inutil. Mi-a povestit despre călătoria voastră în Maroc şi apariţia lui
Taubelman la Taroudant… Pleacă… ţi-am interzis să vii aici… doamnă Li, închide, te rog, fereastra…

Apăruse capul lui Taubelman. Probabil că se căţărase pe zid folosindu-se de burlan, iar mâinile îi erau încleştate pe pervaz. Se strâmba din cauza efortului. Doamna Li închise geamul, prinzându-i degetele, care se zbăteau cu disperare. Taubelman slobozi un val de injurii, iar Jerry, spre surprinderea noastră, se repezi să-l elibereze şi să-l ajute să urce.

— Nu-l putem lăsa să se înece, bietul de el, spuse
Jerry. Dacă se prăbuşeşte, îl iau valurile, iar Anne rămâne fără tată.

Sharon se ridică şi-mi făcu semn s-o urmez. Am trecut prin coridorul friguros şi, ajungând în camera ei, am luat-o în braţe. Am avut o senzaţie nemaipomenită, un elan de tandreţe. Şi de plăcere care m-a trezit, j îmi era tare sete şi a trebuit să beau apă ae la robinet, într-un pahar care mirosea a pastă de dinţi. ’Oboseala mă dobora, abia am reuşit să notez pe o foaie de hârtie ceea ce tocmai trăisem. În zori am adormit din nou, iar când m-am trezit am zărit-o pe doamna Li, care aşeza pe umeraş o cămaşă proaspăt călcată şi se îndrepta’ spre fereastră s-o închidă. O clipă mi s-a părut că văd mâinile încleştate ale lui Taubelman, şi am scos un ţipăt de groază la gândul că vor fi din nou strivite de nepăsătoarea chinezoaică.
Doamna Li se întoarse:

— Domnul bolnav? Doamna Prinţesă aşteaptă domnul.

Nu, nu eram bolnav. Pur şi simplu nu mai eram sigur de nimic, cu atât mai mult cu cât, deschizând uşa dintre camera mea şi a lui Sharon, am văzut-o aşezată pe marginea patului, goală sub acelaşi văl transparent de

mătase pe care-l purtase în visul meu. Îşi spălase părul şi îl strânsese sub un prosop pluşat înfăşurat ca un turban, care făcea ca trăsăturile să pară mai fine, obrajii mai supţi, iar nasul

— Care, cu timpul, va deveni prea lung şi proeminent — mai pronunţat. Nu mai lipsea decât să pomenească de Marthe, dar n-o cunoştea. Nimeni pe insula asta, ultima din Europa, nu auzise de la mine numele Marthei. Ea şi trecutul făceau parte dintre lucrurile aşezate cu grijă într-un sertar menit să rămână închis pe vecie. Am privit-o pe Sharon, care-şi mânca oul fiert. Exista, nu era o creatură a visului, mânca un cu moale, cu o linguriţă de fildeş, şi, în ciuda faptului că era atât de slabă, carnea ei era moale şi plăcută când îi atingeai cu buzele palma, umărul sau pântecele

Afară era o vreme cumplită: rafalele zgâlţâiau ferstrele, culcau urzicile, răvăşeau gardul viu al grădinii. Pe ţărm, valuri prelungi ţâşneau ca nişte gheizere, spărgându-se de stânci. Eram ca nişte copii trişti şi descumpăniţi că nu pot ieşi în grădină, aşteptând, cu fruntea lipită de geamul rece, înseninarea care le-ar îngădui să iasă pe-afară. Dar cerul rămase înnourat şi am stat toată ziua în casă, jucând cărţi, fumând şi încercând să lichidăm rezervele de vodcă poloneză ale barului. Lângă noi, doamna Li, aşezată pe un scaun prea înalt (tot ca în visul meu!), broda în tăcere cu fir de aur o eşarfă de gaz indian. În timp ce Sharon dădea cărţile sau reflecta ce carte să joace, priveam pe furiş la chinezoaica cea grasă, absorbită în lucrul ei, cu privirea plecată şi pleoapele ca două jumătăţi de ou. Noaptea, visurile mele îi împrumutau o viaţă paralelă atât de uimitoare, încât nu mai puteam s-o deosebesc de autoritara doamnă Li care-l teroriza pe Taubelman, obligându-l să poarte izmene lungi din pânză gălbuie. Dincolo de fruntea aceea calmă, netedă, s-ar fi putut afla un gând ascuns pe care nu-l vom cunoaşte niciodată, o iubire sau o ură înăbuşită, care ne priveau şi pe noi, dar despre care nu vom afla nimic. În acea după-amiază lenevoasă, îmbibată de vodcă, stând tolăniţi în fotoliile de piele de la bar, unde

mocheta înăbuşea zgomotele paşilor din jur, cel mai greu lucru era să nu le confund pe cele două doamne Li. De mai multe ori mi-a venit s-o rog să danseze, pentru noi, aşa cum dansa în faţa ultimului împărat al Chinei, sau să-mi vorbească despre copilăria lui Jerry, deşi era evident că minţea. Nu puteam crede că totul fusese o născocire a minţii mele. Desigur că în unele momente îşi ieşea din muţenie, dădea semne de afectivitate, evoca amintiri;
sau poate că nu era decât o. Umbră, umbra lui Sharon, al cărei rost era să ascundă faptul că Sharon îşi vânduse Satanei adevărata umbră. Ca să-şi îndeplinească misiunea, doamna Li îşi arsese propria viaţă într-o căţuie cu miresme şi mă întrebam dacă, povestindu-i visele mele, n-aş putea s-o fac să le trăiască. Poate că până şi ideea bizară de-a o mărita cu Taubelman era mai banală decât realitatea pe care hotărâse s-o uite când intrase în serviciul lui
Sharon. Eram ispitit să le confund pe cele două doamne
Li, a căror viaţă din vis părea mai adevărată şi cu mult mai seducătoare decât viaţa reală, de automat fără grai.

A fost o zi grea, lungindu-se fără rost, parcă Sharon şi cu mine am fi ajuns deja la graniţa dincolo de care interesul pe care-l simţeam unul faţă de celălalt s-ar fi tocit. În timpii morţi, m-am gândit la Marthe, ba chiar şi la savoarea pe care i-o simţise gura mea.

Mi se părea nostim că Sharon o descrisese atât de bine în visul de noaptea trecută, din câteva trăsături superficiale, dar de o exactitudine perfectă, mai bine decât aş fi făcut-o eu însumi, deşi cunoşteam toate elementele care-i alcătuiau portretul, inclusiv cele foarte intime. Din acea evocare nocturnă îmi rămânea un neastâmpăr, o insatisfacţie pe care — cu perfectă inconsecvenţă şi o lipsă aproape feminină de logică — eram tentat să i le reproşez lui Sharon; îi reproşam în acelaşi timp şi că-mi vorbise despre
Marthe, şi că nu-mi mai vorbea despre ea, mă temeam să mă trezesc singur, dezarmat, în faţa acestei reînvieri şi doream plecarea lui Sharon ca să-mi eliberez sentimentele

înăbuşite de bună voie după atâţia ani de fericită prietenie amoroasă cu Marthe.

Sharon îşi dădu seama că eram distraţ şi mi-o spuse în faţă:

— Joci aiurea! Unde ţi-e gândul? Citisem în cărţi că un bărbat poate fi distrat, însă nu ştiam cum e asta. Niciodată un bărbat n-a fost distrat lângă mine. Nu numai că nu i-aş permite, dar n-ar putea el.

Pe moment, vorbele ei m-au emoţionat. Afirmaţia aceasta categorică ascundea o mărturisire sfâşietoare. Dar eu nu eram Jerry. Nu eram atât de uşor de zgâlţâit. Sharon îşi dădu seama de acest lucru, zvârli cărţile şi îmi povesti cum se căsătorise cu Frederic-Charles, după ce citise în *New York Times* că un prinţ german îşi vinde castelul. Se urcase împreună cu tatăl ei în avion, şi în aceeaşi zi văzuse şi cumpărase castelul…

— … înţelegi: holului aceluia, ca o gară barocă, i-ar fi lipsit un suflet. Eram acolo când Frederic-Charles, în costumul lui verde, cu pălăriuţa lui cu pană, şi-a luat rămas bun de la toate, cu demnitatea lui obişnuită. Urma să plece la Miinchen, să stea într-o cameră închiriată şi să-şi vadă de pasiunea care-l subjugase atunci: o istorie completă a împerecherii căprioarelor de-a lungul timpurilor…
sau, mă rog, ceva asemănător. L-am rugat pe Frederic-Charles să rămână acolo, şi, cum e un tip foarte manierat, mi-a răspuns că ar putea s-o facă doar dacă s-ar căsători cu mine. Aşa că m-am măritat cu el. Nu e o chestie ultraromantică? Fiindcă în fiecare zi apar în presă o mulţime de anunţuri cu castele de vânzare, iar eu l-am nimerit tocmai pe cel în care era pe deasupra şi un mic prinţ de vânzare, vreau să zic, de închiriat…

Când se înseră, am rămas în semiîntunericul barului.
Doamna Li plecă să îndeplinească nişte treburi misterioase care se cereau rezolvate înainte de masă. Sharon având din nou, după popasul la cabană, o cameră demnă de acest nume şi o baie, doamna Li triumfa, iar victoria ar fi fost şi mai completă dacă am fi adus un cufăr-cabină şi o duzină

de valize; oricum, sacoşa, foarte grea de altfel, cu care trebuise să se mulţumească, conţinea tot cetrebui a pentru baia, sculare a şi culcarea unei prinţese şi asta era suficient ca să-i dea de lucru, de cum cădea întunericul. Lăsasem cărţile, cuprinşi de o nespusă lene, aproape

de somnolenţă, prin care străbătea vocea gravă a lui Sharon; îmi vorbea despre sora ei, Moira:

— ... invidia personificată. Îşi doreşte cu ardoare tot ce nu are, dar cum are totul — în sfârşit, aproape totul —
se consumă întrebându-se ce-i lipseşte. Ai s-o vezi. Va veni şi ea aici, după mine. Totdeauna ajunge după mine, totdeauna cu o călătorie, un film, o carte, un bărbat mai târziu... într-o seară când ne aflam la Roma, a descins la
Frederic-Charles... îţi închipui pentru ce. V dar Frederic-Charles n-a înţeles sau n-a vrut să înţeleagă. I-a vorbit toată seara despre fluturi. Moira l-a pălmuit. El a dat-o afară. De atunci ne evităm, eu şi Moira... de fapt e ao prostie, căci, Doamne sfinte, ce-mi pasă mie de asta? în fond, vina e şi a lui Frederic-Charles.

Paddy, barmanul, aprinse lumina la bar, iar sticlele sclipiră deodată, ca nişte pietre preţioase: ambra whiskyului, diamantul, vodcii şi lichiorului, verdele şi galbenul lucios al chartreusei, catifeaua vermuturilor. De ce nu se putea cere o anumită culoare în locul unei anumite mărci? I-am spus asta lui Sharon, care aprobă cu tărie:
ideea aducea varietate în monotonia îngrozitoare a staţionării într-un bar. Îl chemarăm pe Paddy. Şchiopătă până la masa noastră. Fireşte că nu înţelese ce doream, iar pe chipul lui se aşternu o expresie de uimire, dar nu fu descumpănit, fiindcă ceea ce depăşea înţelegerea lui nu exista. Ne aduse prin urmare orice, care nu era mai rău decât ceea ce doream. I-am mulţumit, şi mi-a cerut permisiunea să decoreze barul, idee care ne păru caraghioasă, noi fiind, evident, singurii clienţi ai hotelului şi simţindu-ne bine în acest decor dickensian, fără alte pretenţii decât să mai omorâm câteva ore de amorţeală.

Dar uitasem să privim calendarul, care ne-ar fi spus că era ajunul
Crăciunului, sărbătoarea care se comemorează în locurile publice prin banderole de hârtie, lampioane „steluţe aurii sau argintii, un val de paiete şi de ghirlande. Într-o clipă am fost înconjuraţi' de serpentine întinse prin bar, pe când
Paddy scria cu un spray pe oglinda din spate şi pe uşile de sticlă: *Merry Xmas!*[6] cu litere enorme din cristale albe, care se lipeau de sticlă şi se uscau imediat.

— După aceea, am spus, totul va trebui curăţat, măturat-, răzuit ore întregi şi tot o să mai rămână urme din decoraţiunile astea absurde. Fantastic le măi plac oamenilor treburile inutile, plăcerile stupide — de pildă, să se înconjoare de lucruri care le prelungesc copilăria, poate singura perioadă ocrotită a vieţii lor. Nu există adulţi. Mă duc să fac o baie…

Am fost anunţaţi că trebuia să mai vină lume chiar în seara aceea, şi, cum n-aveam haine mai elegante decât pantalonii de catifea şi tricourile — iar după zilele acelea de singurătate, simpla idee de a înfrunta priviri străine şi curioase ni se părea inacceptabilă — Sharon comandă cina în cameră. Doamna Li luă în primire masa pe rotile şi lăsă chelnerul să plece. Se vedea că nu tolerează imixtiunea unui terţ în funcţiunile ei şi în relaţia cu Sharon.
Aproape că mă aşteptam s-o văd gustând felurile înainte de a o servi pe stăpâna ei, ca să fie sigură că nu-s otrăvite, şi cred că doar prezenţa mea a oprit-o s-o facă. Când împinse în hol masa pe rotile şi îi ură noapte bună lui Sharon (nu şi mie, eu nu existam) aş fi vrut s-o mai reţin, atât de mult mă obişnuisem cu tăcerile şi atitudinile ei din vis.
Oricum, era plăcut să-mi închipui că, deşi plecase, cu mersul ei săltat, la noapte va reveni să se instaleze în mintea mea.

Am mai stat cu Sharon, aproape fără să vorbim. Vântul se oprise, iar ploaia nu mai bătea în geamuri, în bezna

6 Urare de Crăciun.

opacă. Ne simţeam foarte bine aşa, rostind din timp în timp câte un cuvânt care exprima, reţinut şi cu zgârcenie, o gamă de sentimente, ecoul şurd al unei vagi plăceri, poate un fel de tandreţe venită de nu ştiu unde, căci noi, niciunul nici celălalt, nu mai aveam aşa ceva. Nu voi mai vorbi despre Sharon. Cum să vorbeşti despre o fiinţă care nu se apropie şi de care nu poţi să te apropii, ale cărei rare elanuri sufleteşti ţin de un joc învăţat demult, repetat şi devenit în cele din urmă plicticos pentru spectatori?
Oricât de puternică ar fi graţia lui Sharon, ea ştie s-o înăbuşe şi poate că e nevoie de curaj ca să procedezi astfel, sau de laşitate, sau de inconştienţă. În seara aceea, despărţindu-mă de ea, am simţit o greutate pe suflet. Nu mă afecta prea mult — oricum, mai puţin decât tristeţea de a şti că într-o zi nu prea îndepărtată, voi pleca din viaţă —

dar umbrea ca o pâclă armistiţiul acestor trei zile fără pată. Am adormit greu, mi se învârteau prin cap prea multe imagini proaspete şi gânduri grave, şi aveam în faţă frumuseţea lui Sharon, ca un spectru în bezna camerei.
Ce nefericit m-ar fi putut face pe vremuri o asemenea întâlnire, cum m-ar fi chinuit, bântuit, secătuit! Certitudinea că nu va ieşi nimic, că, după ce Sharon va pleca, nu mă voi mai gândi la ea, era destul de jalnică. Culorile vieţii se ştergeau. Treceam printr-o penumbră cenuşie care înăbuşea glasurile, usca lacrimile. În sfârşit, mă cuprinse primul somn şi am revăzut deodată un peisaj frumos, care mă fermecase cu mult timp în urmă, când îl priveam din foişorul castelului Medinaceli, din Spania. Stăteam cu coatele sprijinite de balustrada ce domina munţii golaşi de un brun roşcat şi văile ce convergeau spre o depresiune în care se zărea un sat alb cu acoperişuri de ţiglă. Marthe era lângă mine, lucru care m-a uimit nespus, căci îmi aminteam cu precizie că nu mă însoţise în călătoria aceea, pentru simplul motiv că pe atunci încă nu ne cunoşteam.
Era aşadar acolo şi arăta cu degetul spre o casă, repetând:

— Ea e acolo! Acolo el

Am sărit şi mi-am luat zborul, atent la vântul care mă

purta, la golurile de aer pe care le ocoleam ca să nu cad peste stâncile ascuţite ale unui munte vulcanic. Vocea îndepărtată a Marthei îmi striga să am grijă, să cobor spre sat şi spre casă, dar mă îmbăta măiestria aceea care nu era nouă, pe care o mai experimentasem de multe ori în alte nopţi, în împrejurări de care nu-mi mai amintesc bine. Ştiam să zbor. Nimic nu m-ar fi oprit, şi, nefiind grăbit să ajung la adresa indicată de Marthe, am gustat din plin această bucurie, jucându-mă cu curenţii ascendenţi şi descendenţi, aproape atingând crestele, sau înălţându-mă iar, deşi sunt predispus la ameţeli. Am aterizat, în sfârşit, într-o străduţă murdară, plină de hârtoape, mărginită de căsuţe prăpădite, date cu var. Pe pragul fiecărei case stătea câte o bătrânică îmbrăcată din cap până-n picioare în negru, care torcea. Marthe, în balcon, părea un punctuleţ pe fondul norilor coloraţi de soarele care apunea, dar vocea ei se auzea repercutată şi amplificată Succesiv de ecourile fiecărei văi şi ajungea până la mine clară, metalică, urmată de ecou, ca şi cum ar fi vrut să-mi repete ceea ce nu înţelegeam: îmi spuse să urc strada, că voi găsi foarte uşor casa indicată de ea. Am luat-o în susul străzii, într-un murmur de voci tremurate, căci toate femeile aşezate pe scăunele vorbeau cu cele de pe partea opusă, fără să ridice tonul şi nici măcar privirile, aşa cum fac controloarele de la metrou, de pe un-peron pe celălalt.

Marthe avea dreptate, casa era mai sus şi pe partea dreaptă. Se deosebea de celelalte prin curăţenie şi avea muşcate roz în spatele grilajului bombat al unicei ferestre.

Nicio femeie nu torcea pe prag, dar când m-am oprit, în cadrul uşii a apărut o siluetă foarte cunoscută: doamna Li în costum castilian, cu un pieptene de baga în păr, ţinând în dinţi o garoafă roşie. Mi-a spus, într-o spaniolă perfectă, stăpânindu-şi cu greu bucuria:

— Ar fi trebuit să te grăbeşti puţin, n loc să planezi pe deasupra noastră. Anne a plecat chi r acum cu Taubelman. N-au mai putut să te aştepte. Caii erau pregătiţi de azi dimineaţă.

— Încotro au luat-o?

— O, pe-acolo... Vezi drumul acela, care trece prin vale, mărginit de tufe de măceşi...

— Da.

— O să le găseşti uşor urmele. Aseară a plouat. Pământul e moale. Una din potcoavele calului lui Taubelman se clatină. Cu siguranţă că o s-o piardă pe drum, iar calul va şchiopăta. Îl ştii doar... puţin îi pasă. De altfel, habar n-are să călărească.

Doamna Li se bucura de necazul meu. Un zâmbet răutăcios îi strâmba gura. Scuipă floarea, o strivi cu piciorul şi adăugă:

— Du-te... O să-i ajungi, doar zbori atât de bine...

Am încercat, dar zadarnic. Trupul îmi atârna greu, poate o tonă şi nu puteam nici măcar să ridic piciorul, în ciuda efortului disperat care mă făcu să mă trezesc lac de sudoare.

în auz îmi răsuna încă râsul batjocoritor al doamnei Li şi cu greu mi-am dat seama unde mă aflam, am recunoscut contururile camerei, în timp ce în minte îmi jucau vorbele crude ale chinezoaicei. Simţeam în trup aceeaşi greutate copleşitoare şi mi s-a părut că n-o să am niciodată puterea să mă ridic din patul acela. Oare chiar aşa avea să se întâmple? Uite că n-aveam niciun chef s-o ştiu, mă deranjau îngrozitor toate astea, ideea că într-o noapte voi deveni un cadavru rece într-un pat cald încă, un lucru stânjenitor pentru hotel, supărător pentru doamna Colleen. În sfârşit, am reuşit să mişc un braţ, apoi pe celălalt, un picior, apoi pe celălalt, iar spaima dispăru. Mi-am reamintit seara petrecută cu Sharon şi frinturile de vis erau pe punctul de a se risipi când m-am sculat să le notez. În clipa aceea eram de o luciditate perfectă, care înlătură repede senzaţiile neplăcute ale visului, acea imposibilă căutare a Annei, pe care tare-aş fi dorit s-o revăd cu adevărat. Ce nebunie să plec de lângă ea chiar în’momentul în care poate.că avea nevoie de mine! Aşa ratăm frumoasele prilejuri pe care ni le oferă viaţa, iar pentru mine acesta era, fără îndoială,

ultimul. Sau trebuia, poate, să consider că, plecând cu Sharon, evitasem o capcană care m-ar fi făcut să mă revolt împotriva deznodământului pe care-l aşteptam de luni. De zile.

Somnul nu mă cuprinse decât spre dimineaţă, când mă simţeam istovit. Din subconştient urcară imagini, însoţite de o muzică gravă şi o voce îndepărtată pe care am identificat-o cu greu. Totul se petrecea într-o lume necunoscută mie, în mijlocul unei mulţimi pe care o străbăteam în contra curentului, cu greutate, cu mâinile întinse ca un orb, ca să-mi croiesc drum prin masa aceea compactă, defilând în tăcere, cu steaguri roşii cu stea galbenă şi steaguri albe cu flori de crin. La un moment dat l-am urmărit în mulţime pe Willie Kox, care-mi facu cu ochiul, apoi pe
Teddy şi Billie, strânşi în vestoanele lor de tweed, râzând pe înfundate — pesemne că cineva tocmai îi ciupea de
. Fese. Mai departe, l-am recunoscut pe R.P., cel mai bun prieten al meu, pe care-l credeam mort; chiar era palid şi avea chipul mai tras decât mi-l aminteam eu. L-am strigat, dar mi-a făcut semn să tac şi l-am urmărit din priviri cu nesfârşită tristeţe, ştiind că n-o să-l mai revăd niciodată, că odată cu dispariţia lui în mulţime îmi pierdem pentru totdeauna şi tinereţea. Printre bărbaţi apărură şi câteva femei. Două dintre de îmi fuseseră foarte apropiate, dar ne certaserăm şi s-au prefăcut că nu mă văd, ceea ce m-a necăjit. Doamna Li trecu pe lângă mine şi scoase limba. Am căutat-o pe Marthe, singura în stare să-mi explice de unde venea muzica aceea gravă şi vocea îndepărtată care cânta.
Nu era nicăieri, şi mi-am resimţit cu spaimă singurătatea, când masa pelerinilor (ce alt cuvânt aş putea folosi?) se răsfiră deodată ca să facă loc taxiului zăpăcit, taxiului mov, condus de omuleţul cu pălărie de tweed, care cu o mână răsucea volanul iar cu cealaltă apăsa frenetic claxonul. După aceea, n-au mai venit decât întârziaţii care fugeau să-i prindă din urmă pe ceilalţi: Jerry cu puşca în mână, apoi Taubelman, care mă întrebă gâfâind dacă o văzusem

cumva pe Anne şi o luă iarăşi din loc, înainte de a-mi auzi răspunsul. În cele din urmă am rămas singur pe o câmpie galbenă, plină de băltoace. De sub picioarele mele îşi luau zborul becaţe. Am mers mai departe şi, pe un zid făcut din pietre suprapuse, am văzut-o pe Sharon, care şedea, îmbrăcată cu un impermeabil verde şi cu tichia ei nostimă de lână. Mă aştepta, lovind zidul cu călcîiele. Se uita la mine cu un aer grav şi când am ajuns lângă ea, mâna ei mi-a mângâiat obrazul, ceea ce m-a făcut să mă trezesc în cameră, unde pătrundea prin fereastră o lumână cenuşie. Mâna însă era chiar pe obrazul meu şi am zărit-o ca prin ceaţă pe Sharon, aşezată pe marginea patului.

— Te-ar deranja să mă duci până la Shannon? zise ea.
Am la prânz un avion pentru Londra şi pot să schimb ia Heathrow, ca să iau avionul de Frankfurt la ora trei. Am să fiu acasă de Crăciun. Mă simt obligată faţă de Frederic-Charles.

— Să mergem!

După o jumătate de oră rulam sub un cer plumburiu, care se sparse când am ajuns la Maam Cross. Picături mari loviră parbrizul, prevestind un potop. Din nou am avut impresia că dirijez un submarin printr-un peisaj de alge unduitoare şi stânci fantastice care tremurau dincolo de geam.

— Trecem frontiera, spuse Sharon. Oh, o să-mi amintesc întotdeauna că fericirea se ascunde în spatele acestor perdele de ploaie. Poate că acolo nu se îmbătrâneşte.

La Oughterard, furtuna se potoli la fel de brusc cum începuse şi totul în jur deveni de un verde strălucitor. Zilele de la Leenden aveau să rămână izolate de restul lumii.
Nimeni nu ni le putea răpi.

Am trecut pe la Jerry. Nu era acolo. Am luat nişte bagaje de la hotelul doamnei Li, apoi, melancolic, am luat-o către Shannon, amintindu-mi de ziua când o aşteptasem pe Sharon, de rechinii care se învârteau prin aer şi de avionul din care ieşea ea, cu pletele în vânt, urmată de pasul mărunt al doamnei Li. Ne luarăm rămas bun. Mi se pare că i-am spus „mulţumesc”, iar ea rămase câteva clipe

gânditoare, ca şi cum ar fi fost tulburată. Buzele ei mi-au atins obrazul fără ca eu să-i pot răspunde în acelaşi fel.
Făcu câţiva paşi şi se opri:
— Ai grijă de micul meu Jerry, până mă întorc.
Prin peretele de sticlă de la etajul întâi, am văzut-o trecând, urmată de doamna Li, şi urcându-se în avionul care se îndreptă spre pista principală şi se înălţă spre cerul alb.
*
— *
După ce m-am întors de la Shannon, am trecut din nou pe la Jerry. Nu era acasă, dar, cum nu încuiase uşa cu cheia, am intrat. Focul nu fusese aprins de două sau trei zile. Cenuşa din vatră era rece, patul nefăcut, iar lângă maşina de gătit zăceau o cratiţă şi două farfurii murdare.
Toată viaţa pe care i--o insuflase Sharon acestui interior lipsit de suflet pierise, ca şi parfumul ei, care nu se mai simţea. I-am contemplat fotografia de pe perete, în partea de jos a arborelui genealogic. Nu semăna deloc cu ea, aşa cum o cunoşteam acum, părea mai dură şi mai puţin naturală, de parcă ar fi dorit să scoată în evidenţă, în faţa indiscreţiei obiectivului, ceea ce se aştepta, dată fiind firea ei.
Voiam să ies, când sună telefonul. Centralista îmi spuse să aştept. New York-ul voia să vorbească cu domnul Kean. Era să spun că nu-i acasă, dar m-am răzgândit la timp, amintindu-mi că părinţii lui îl controlau din când în când, pe neaşteptate. Auzii, într-adevăr, o voce guturală şi autoritară pe care, *a priori,* i-o atribuii tatălui:
— Alo, Jerry?
— Nu, nu e Jerry.
Nu m-a auzit — sau poate făcea parte dintre acei oameni care nu ascultă niciodată ce li se spune — şi continuă pe un ton iritat:
— Ce s-a întâmplat? Te căutăm de două seri şi nu răspunzi. Ştii bine că vreau să te pot găsi oricând. Sharon e acolo?

— Sunteţi domnul Kean?

— Cum? mugi el. Îţi baţi joc de mine?

— V-am spus că nu sunt fiul dumneavoastră, ci unul dintre prietenii lui!

— Ah!

Urmă o frază de neînţeles, pe jumătate înăbuşită de palma pusă pe receptor, pentru că se adresa cuiva de lângă el. Apoi îmi vorbi din nou, cam răstit, de parcă aş fi fost un servitor:

— De ce nu făspunde Jerry? Unde e?

— E aici, dar stă în pat, e bolnav. Are laringită. De două zile nu poate vorbi.

— Niciun. Cuvânt?

— Nici măcar un cuvânt. Poate că mâine sau poimâine…

Se auzi un zgomot, apoi o voce feminină, destul de ascuţită, chemă:

— Alo! Alo!

— Da, vă ascult.

— Sunt mama lui şi mă îngrijorează…

— Nu fiţi îngrijorată. Încă o ’zi-două, şi o să vorbească normal. Clima e prea umedă.

— Sper că Prinţesa e cu el.

— A plecat azi-dimineaţă spre Germania.

— Cum de l-a părăsit în starea asta? N-a făcut bine.

— E Crăciunul. Are obligaţii acolo.

— Evident.

Un moment păru că se gândeşte, sau că şovăie, şi n-am făcut nimic pentru a-i veni în ajutor, sau să-i spun cine eram, căci nu îndrăznea să mă întrebe.

— Voiam să-i dăm o veste bună…

Tăcu iarăşi, şuşoti cu soţul ei, apoi, văzând că n-o ajut, adăugă:

— Oh, dar mai poate aştepta până mâine. Vă rog să-i spuneţi, domnule, că ăsta va fi cadoul lui de Crăciun. Mai spuneţi-i că sora lui, Moira, este acum la Londra, pentru prima reprezentaţie a filmului ei. După aceea, va veni în

Irlanda să petreacă împreună cu el câteva zile. Şi încă

ceva…

Din nou şuşoteli. Doamna Kean părea să nu fie de acord cu soţul ei. Îl convinse, după un timp care-mi păru interminabil:

— Alo, alo… mă auziţi… în legătură cu chestia aceea… trebuie să se uite la televizor începând din 6 ianuarie la miezul nopţii, o să-l intereseze foarte mult… O ghicitoare, o adevărată ghicitoare…

— Jerry n-are televizor, am zis.

— Cum? Ce spuneţi?

— Cred că, în primul rând, nu-l interesează, iar în al doilea rând, n-aţi fost de. Acord ca ’sanctuarul familiei

Kean să aibă curent electric. Oricum, am să-i transmit…

— O, da, vă rog! Sunt sigură că totul se va aranja. Şi, domnule, oricine-aţi fi, aveţi grijă de el, vă rog. Ştiţi, chiar când copiii cresc, o mamă se îngrijorează din orice.

O spunea pe un ton care m-a făcut să nu cred nicio iotă. Închise, cu oarecare părere de rău, de parcă această convorbire cu un individ laconic i-ar fi priit de minune.

I-am privit fotografia din arborele genealogic: o femeie frumoasă, matură, cu privire inexpresivă şi gură lacomă.

Din ea emana o impresie ameţitoare de goliciune intelectuală, în care ar fi fost aproape interesant să te cufunzi, ca într-o fântână cu apă vie. Totul era ordonat: părul, genele, sprâncenele şi, mai ales, buzele pe care retuşul — se observa când te uitai mai de aproape — le îngroşase uşor.

Cu totul altfel era Moira, chiar dedesubtul ei, lângă Sharon, o Moira dinainte de Hollywood, necunoscând încă machiajul, la şaptesprezece sau optsprezece ani, după o partidă de hochei pe iarbă, cu crosa în mână, râzând de una singură în mijlocul unui teren de joc. Acestei brunete cu ochi verzi, cu ten alb, irlandeză sută la sută — măcar ca fizic, dacă nu şi ca fire — cu farmecul fraged şi proaspăt al fetelor din vest, trebuia să-i suprapun acum o altă

Moira, mai gravă, cu un chip mai osos, o privire mai puţin zglobie dar adâncă şi deschisă către demenţa Ofeliei, către

visul Emily-ei Bronte şi mai ales, mai ales către angoasa obsesivă a Augustei Brandebourg, din admirabilul film al lui Losey, Astfel, fiecare regizor, fiecare autor de dialoguri contribuiseră la alcătuirea unei personalităţi eterogene care, în final, nu datora nimănui nimic, care era însăşi Moira, aşa cum o vedeai în ultimul ei film, *Rasa,* inspirat de propria viaţă şi despre care se spunea că îşi alesese singură tema, regizorul, partenerii, compozitorul, cameramanul, totul până la cel mai mic amănunt. Încă nu-l văzusem, acesta era filmul pe care-l prezenta în premieră mondială la Londra, dar din ziare, din fotografiile publicate ici-colo, fusesem impresionat de noua expresie a acestei actriţe, de inteligenţa precisă şi dispreţuitoare a răspunsurilor date de ea la interviurile din reviste.

Sosea, şi avea să tulbure din nou — după Sharon, aşa cum prevăzuse Sharon — viaţa lui Jerry, care n-avea nevoie de aşa ceva, care dimpotrivă, dorea să fie lăsat în pace, de parcă numai în singurătate şi-ar fi putut evalua resursele, adevăratele lui bogăţii. Cum o să se împace
Moira cu modul de viaţă de la cabană? Era puţin probabil s-o încânte viaţa rustică. Şi, mai înainte de toate, trebuia ca Jerry să se întoarcă. Dezordinea pe care o lăsase în urma lui —cenuşa în vatră, patul vraişte — dovedea fie o plecare precipitată, fie o absenţă prelungită fortuit, situaţie care mă descumpănea — mă obişnuisem cu tovărăşia lui discretă — şi mă liniştea, pentru că, după toate probabilităţile, escapada mea cu Sharon n-avea cum să-i fie pe plac, şi, chiar dacă nu mi-ar fi reproşat-o, între noi ar fi persistat o stinghereală. Atunci, deodată — fară îndoială din cauză că o visasem şi că absenţa ei din convoiul pelerinilor mă duruse — deodată am simţit nevoia s-o chem pe Marthe, să-i aud vocea la telefonul negru, ghemuit ca o broască pe masa din bucătărie, inofensiv, mort şi totuşi legat printr-un fir nevăzut de cei care aveau, oriunde în lume, o broască asemănătoare, adormită într-un colţ de odaie. Am chemat Parisul şi am obţinut aproape imediat legătura. Se auzi un apel îndepărtat şi am ştiut că suna în casa Marthei, în

fundul coridorului, pe o măsuţă de acaju. În clipa când vocea grăbită a
Marthei răspundea în sfârşit: „Alo! Alo!“ cu o nelinişte pe care’ nu o avea de obicei, mi-a venit să închid telefonul.
„Alo! Alo!“, poate că aceste patru silabe ar fi fost de ajuns ca s-o regăsesc pe Marthe. Dar pentru păstrarea liniştii mele interioare, nu trebuia să cedez. Am lăsat-o să mai repete o dată „Alo!’Alo!“ şi am răspuns în sfârşit, cu o voce care parcă nu era a mea:

— Eu sunt.

— O, Doamne! zise ea, cu voce sugrumată. Ce s-a întâmplat? Te simţi rău?

— Nu, sunt bine. Cât se poate de bine. Dar te-am visat azi-noapte şi am vrut să-ţi aud vocea.

— Doar atât? Nimic altceva?

— Nimic.

— M-ai speriat!

— Iartă-mă. N-ar fi trebuit, dar m-am gândit numai la mine, la nevoia mea de a constata că nu eşti doar un vis.

— Nu sunt vis: mănânc, dorm, mă îmbrac, umblu pe stradă, conduc maşina şi imediat voi pleca la Megeve. Nu, nu sunt doar un abur, şi’mă gândesc la tine.

— Ar fi mai bine să nu te gândeşti.

— Cât despre asta, n-ai să mă poţi opri niciodată.

Accentuă pe „niciodată” şi am rămas mut, nehotărât.

Toate astea erau atât de departe de mine, încât mă întrebam deja de ce stăteam aşa, cu receptorul la ureche, în-*
cercând să ghicesc, ca un caraghios, dacă Marthe mă mai iubea.

— Eşti singur de Crăciun? zise ea.

— Da.

— Vrei să vin?

— Şi cu Megeve cum rămâne?

— Nu-i nicio pagubă. Megeve era bun doar în lipsa ta.

— Cred că e mai bine să nu ne revedem. Aşa hotărîsem, nu?

— Da… mă rog, cum vrei.

Accepta cu o uşurinţă care mă uimise întotdeauna. De parcă propriile ei sentimente n-ar fi contat. Am vrut s-o mai reţin o clipă:

— Mai ţii minte călătoria noastră în Maroc?

— De ce aş uita-o?

— Oprirea de la Taroudant şi cei doi tipi care ne-au scos din mlaştină cu Land Rover-ul lor?

— Da, îmi amintesc foarte bine.

— M-am întâlnit aici cu unul din ei.

— Mă mir: unul a murit puţin după aceea, iar celălalt locuieşte aproape de mine. Fi întâlnesc pe stradă în fiecare

— Eşti sigură?

— Absolut sigură.

— Atunci cum se face că omul de aici pretinde că e unul din aceia doi?

— Ştiu şi eu… un impostor…

— Dar mi-a povestit lucruri pe care le uitasem, în legătură cu intuirea noastră.

— O fi citit reportajul pe care l-ai publicat la întoarcere în *National Geographic Magazine.*

Cu Marthe, totul era simplu şi dar. Era de ajuns să te gândeşti puţin. Văzând că tac, adăugă:

— Eşti tulburat? Da, înţeleg. Individul încearcă să te escrocheze?

— Nu, nici pomeneală. Am să-ţi explic… asta face parte dintr-un ansamblu. O întâlnire tare ciudată… îţi doresc sărbători fericite…

— Eşti sigur că n-ai nevoie să vin?

— Absolut. Mă simt foarte bine.

Ne-am sărutat la figurat.

Pe când coboram poteca, m-am gândit la fanteziile memoriei. Tot ce descrisesem şi povestisem în viaţa mea îmi ieşise din cap, aşa cum scapi de lucrurile nefolositoare, care stânjenesc şi îngreunează. În schimb, ceea ce nuspuse sem sau ţinusem în secret — relaţiile mele cu mama, cu tata — sau renunţasem să scriu, din comoditate, era

prezent, de neşters în memoria mea şi puteam retrăi cu o înspăimântâtoare precizie, fără să uit’culoarea unei perdele, forma unei vaze, şedinţa de lanternă magică cu un cearşaf întins pe un dulap în casa de la Châtenay, pe când aveam abia trei ani, sau o scenă absurdă, în cursul căreia o jignisem prosteşte pe mama, fără să am curajul de a-i mărturisi adevăratul motiv al proastei mele dispoziţii.

în timpul călătoriei în Maroc îmi notasem totul într-un carnet, şi, abia întors, scrisesem articolul în două zile, fără să mă opresc, împins parcă de la spate de ideea sumei (considerabilă, în acea perioadă) care mi se oferea pentru cele douăzeci de pagini. După ce transpusesem întreaga călătorie în acest articol, mă uşurasem, aşa cum te uşurezi de un păcat spovedindu-te, ca să pornesc apoi, cu sufletul curat şi inima uşoară, spre alte păcate sau alte că-

lătorii. Fără îndoială că Taubelman îmi citise articolul — avea doar în hol o colecţie completă a lui *National Geographic* pe ultimii douăzeci de ani — şi se dăduse drept unul dintre salvatorii noştri de la Taroudant. Probabil că acelaşi lucru se întâmplase şi cu celebrele curse câştigate de

Willie Kox cu King Lear. Poate că Taubelman nu asistase la niciuna din de şi le povestea folosindu-se de ziarele care redaseră în amănunt cursele şi victoriile lui Willie

Kox, pe vremea când acesta era considerat dacă nu cel mai bun, măcar unul dintre cei mai buni jochei din lume.

Draga de Marthe, care nu se lăsa niciodată păcălită de nimic! Mulţumită ei, găsisem un fir. Cât despre celelalte imposturi ale lui Taubelman, trebuia să mai am răbdare.

Până la urmă, totul va ieşi la iveală, ba chiar — trebuia să ne aşteptăm şi la asta — vor fi şi false imposturi, adică momente când va spune adevărul, şi ne-o va demonstra vesel, făcându-ne să ne îndoim de bănuielile noastre...

I-am lăsat lui Jerry un bilet pe masa din bucătărie, anunţându-l că m-am întors, că vorbisem din întâmplare la telefon cu tatăl şi mama lui şi că ei credeau că are laringită.

Doamna Colleen îşi prăjea o felie de costiţă, pe lângă ochiuri, când am intrat în bucătărie.

— Ţi-o fi foame! spuse ea.

— Da, mai ales de când am intrat aici. Parfumul costiţei e irezistibil.

A adăugat încă două felii şi două ouă. Nu mi-a fost greu să observ că mă dezaproba, că ştia totul, ba chiar ceva mai mult decât mine, fiindcă-mi spuse de îndată că
Jerry Kean locuia de două zile la Dun Moâran. Taubelman reuşise să-şi ia fiica de la spital şi s-o aducă la donjon cu jeepul condus de Jerry. La „Pinten14, Sean Coen sărbătorise magistral această întoarcere. Se bătuse cu Joe
Mitchell, vânătorul, lovindu-se cu sticlele, şi se alesese cu capul spart şi o tăietură adâncă la mână. Era la spital, sub supraveghere, şi se părea că e foarte caraghios, aşezat într-un pat alb şi povestind întregului salon întoarcerea domnişoarei Anne. Jerry făcea cumpărături în sat, gătea, mătura, curăţa grajdurile, pansa caii, îi hrănea şi îi plimba în fiecare dimineaţă câte două ore. Doamna Colleen nu-mi ascunse faptul că această sclavie i se părea condamnabilă şi că „micul” Kean merita o soartă mai bună, decât să cadă în plasa unui ins atât de primejdios şi dubios ca
Taubelman. Da, dubios, o afirma cu tărie. Nu de mult, trecuse prin ţinut o echipă din acei israelienj care caută
prin toată lumea pe criminalii de război nazişti. Se spunea că se interesau de Taubelman şi-l bănuiau căar fi de fapt
Gunther Horchitz, călăul din Ţările de Jos. Îl pândeau şi, la cea mai mică neglijenţă a lui, erau gata să-l răpească pentru a-h duce la Tel Aviv, unde-l aşteptau judecătorii care-i cunoşteau faptele. Doamna Colleen vorbea serios.
Repeta zvonurile insistente care circulau prin ţinut. Desigur, nu le lua de bune, ea nu era o bârfitoare, dar considera că-i bine să le ştiu, în caz că ar fi conţinut şi ceva adevărat. I-am mulţumit sincer, gândindu-mă cu tristeţe la ravagiile provocate de prostie, când e ajutată şi de imaginaţie. Erau slabe şanse ca Taubelman să fi fost un criminal de război, pentru bunul motiv că avea probabil sânge de evreu, dacă

nu în totalitate, cel puţin în proporţie de cincizeci la sută.

Mi se părea insuportabil gândul să mă întorc în camera mea, cu fereastra spre grădina tristă a doamnei Colleen, cu cărţile care, sprijinite de zidul umed, căpătau un miros de stătut, cu discurile, dintre care nu mă interesa decât exact acela pe care preferam să nu-l ascult. Grouse nu este un animal de companie. Nu-i plac decât pădurile şi mlaştinile, bolovanii înconjuraţi de ferigi, care se confundă cu blana ei roşcată, locurile' în care instinctul trezeşte în ea o inteligenţă plină de cruzime faţă de vânat.

Odată întoarsă acasă, devine un animaf amorf, ce se ascunde sub pat şi doarme, tresărind mereu, până când o dau afară ca să-şi termine somnul în cuşcă. N-are nimic din acele prezenţe mute şi calde, cu care schimbi o mângîiere, o privire, un gând afectuos, în liniştea unei încăperi în care se aude doar ticăitul pendulei de la capul patului.

Dacă timpul nu mi-ar fi măsurat, aş scrie o carte despre oameni şi câini, despre raporturile lor perfecte în timpul peripeţiilor sau al încercărilor grele, raporturi ce se deteriorează datorită slăbiciunilor vieţii de fiecare zi, trec în suspiciune sau acreală, atunci când nu cad în dulcegării copilăreşti. Dar n-am să scriu nici cartea asta, nici multe altele ale căror proiecte zac în învelişuri trandafirii pe o etajeră prăfuită, reverii evocate în câteva trăsături grăbite de condei, uneori chiar şi câte o schemă care, pe moment, m-a entuziasmat, iar acum mă lasă rece, pentru că nu-mi mai place nimic în afară de viaţa în aer liber. Vântul printre pomi, priveliştea fluxului şi refluxului Atlanticului pe plaja de la Lahinch sau de la Kerry, scârţâitul nisipului sub tălpi, piatra rece de care te sprijini ca să treci peste un zid, ploaia care-ţi biciuieşte obrajii, atât de îngheţată încât îţi taie pielea ca nişte lame de brici, toate astea se potriveau mai bine pe atunci cu simţământul teluric de a mă contopi cu pământul ce mă purta şi, după ce mă născocise acum câteva milioane de ani, aştepta să mă întorc. Trebuie să povestesc în ce fel mi-a trecut acest sentiment teluric în ajunul Crăciunului, cum de mai păstrez încă un tremur de

revoltă faţă de ceea ce mi s-a întâmplat.

în după-masa aceea, în loc să ascult muzică sau -să frunzăresc o carte (sunt luni întregi de când aproape că n-am mai deschis pe dragul meu Swift, deşi n-am citit nici cincizeci de pagini), m-am luat arma şi am fluierat-o pe Grouse. Era şi ăsta un mod de-a uita vocea Marthei şi, mai. Ales, de-a fugi de Sharon, de-a uita parfumul pe care-l lăsa în urma ei, ca pe un voal de mireasă pe care paşii se mulţumesc să-l adulmece în extaz, ridicând ochii spre cer, şi pe care-l gustasem ca pe un alcool tare, prefăcând în irealitate cele trei zile de la Leenden, fără să lase nimic adevărat în afara fantasmagoriilor nocturne.

Pădurea răcoroasă şi umedă pe care am traversat-o ajunge, după un kilometru de landă stâncoasă, la un iaz lung şi mlăştinos, care şerpuieşte printre două coline. Îl numesc „răsplata mea“ şi nu mă duc la iaz decât o dată pe lună, ca să nu sperii vânatul. N-am întâlnit niciodată vreun alt vânător, şi n-am dus pe nimeni acolo, nici măcar pe Jerry. E rezerva mea, curtea miracolelor, un peisaj golaş, cu grohotiş, cu ierburi înalte ruginii şi pestriţe, îngreunate de ploaie, trestii subţiri, înfipte într-un lac de nisip.

Cele două coline care strâng între de iazul, sau îl lasă să iasă dintre maluri, formează unul şi acelaşi baraj de pietre cenuşii în formă de dolmeni, înălţate pe lespezi mari, crăpate, ca o şosea printre uriaşi. La fiecare incursiune în acest peisaj de început de lume, am avut impresia că sunt un precursor, pregătit să văd ridicându-se din ape vreun monstru preistoric. Monştrii nu apar, însă, dacă mergi pe malul iazului când bate vântul, becaţele îţi sar de sub pi-» cioare, oferindu-ţi timp de o secundă priveliştea pântecului lor de zăpadă şi a ciocului lung, meteori ţâşnind dintr-o trapă şi urcând după un zigzag ca săgeata, strigând „tick-up... tick-up...“, ca să dispară în văzduh. Nu cunosc altă pasăre mai pasionant, mai greu de vânat, din cauza vitezei şi a inteligenţei ei. Totul la becaţă este neprevăzut, teama care o face să zboare de la o sută de metri, sau curajul cu care aşteaptă să treacă vânătorul, plecând din

spa-
. Tele lui, „tick-up... tick-up. Se poate întâmpla să te enervezi, să tragi ca un nebun şi să n-o nimereşti, după cum poţi fi calm, cu reflexele sigure şi tot să tragi pe alături.
De multe ori, furia e o reacţie potrivită. După ce ai ratat zece păsări din apropiere, tragi la noroc într-o becaţă de la 50 de metri şi o vezi căzând în apă. Cine n-a ţinut niciodată în palmă trupul cald şi moale al unei becaţe uşor rănite nu ştie nimic despre pasărea asta ciudată, care manifestă atunci o încredere extraordinară. Am petrecut ore întregi pe malul acestui iaz, de multe ori stând pur şi simplu pe o piatră, cu puşca la picioare, fumând şi întrebându-mă, în faţa acestei linişti şi tristeţi molipsitoare, dacă totul nu-i decât o iluzie, dacă nu născocesc aici o viaţă inexistentă, ca un copil care-şi făureşte aventuri cu indieni şi cow-boy în mijlocul unei grădini obişnuite, dar era suficient s-o trimit pe Grouse, şi difttre trestii ieşeau becaţe, raţe sălbatice, lişiţe, cufundări şi găinuşe neroade de apă, o lume animală, plină de culoare, de graţie, de forţă.

Plimbarea mea din acel ajun de Crăciun a fost foarte plăcută, până în clipa când, ca să iau din apă o becaţă pe care Grouse refuza cu încăpăţânare s-o aducă, am pus piciorul într-o baltă având pe fund nisipuri mişcătoare, înainte de a-mi da seama ce se întâmplă, aveam deja un picior cufundat până la genunchi, iar celălalt până la jumătatea coapsei. Am rămas nemişcat, lunecând încet, atras de o forţă nevăzută, o fiară ascunsă în mlaştină, animalul preistoric la care mă gândisem cu o clipă mai devreme, o gură nesăţioasă care-mi aspira picioarele. Băşicuţe de aer urcau la suprafaţa apei, plezneau, răspândind un miros urât, o miasmă de putreziciune venită din străfundurile pământului. În cele câteva secunde de nemişcare, am întrevăzut limpede o moarte neprevăzută, care n-avea nimic frumos, era chiar îngrozitoare şi m-a apucat frica, o frică de care credeam că am scăpat. Cel mai mult poate că m-a revoltat ideea spaimei acestor ultime

clipe. Mi-am aruncat cascheta şi puşca pe mal, semne care să rămână alături de
Grouse, ca să fiu cândva dezgropat, smuls din acest mormânt de nămol. Aceste două mişcări, deşi stăpânite, au fost de ajuns ca să mă afund mai mult. Apă rece şi nisip îmi intrară în cizme, îngreunându-le. Două smocuri de trestii îmi rămaseră în mâini. Încă puţin, şi apa mi-ar fi ajuns până la brâu. M-a cuprins o indignare naivă în faţa acestui destin tâmpit, de parcă morţile nu s-ar fi asemănat, putând să alegi între de, să înlături accidentele de avion sau de maşină, suferinţele cancerului, şi să-ţi rezervi o moarte în timpul somnului, curată, frumoasă, după care nişte necunoscuţi vor aştepta să te răceşti, ca să te ia de cap şi de picioare şi să te depună într-un sicriu capitonat.
O clipă, am văzut echipa de săpători ocupaţi să mă dezgroape, aşa ciim descoperisem şi eu pe vremuri un schior îngropat de o avalanşă, atâta doar că schiorul era galben şi avea buzele vinete, în timp ce eu voi fi probabil negru şi cu gura plină de viermi de nămol. Apoi mi-am amintit acţiunea din nu ştiu ce roman, care se desfăşura la Mont
Saint-Michel. Un om scăpa de nisipuri târându-se pe manta. Mi-am întins impermeabilul, m-am lungit pe el şi am reuşit să apuc o piatră ascuţită, care îmi opri alunecarea. Grouse mă privea cu ochii ei galbeni, înţelegători. Ea ştiuse tă acela era un loc periculos şi mi-o spusese în limbajul ei. Am chemat-o şi, cu mâna liberă, m-am prins de coada ei. Încet, încordindu-şi spinarea, mă trase, am scos un picior, apoi pe celălalt, şi am ajuns pe mal. Îngheţat, dârdâind, încremenit de o spaimă retrospectivă, am stat întins pe iarbă, fără putere, până când bătăile inimii au revenit la normal. Un stol de raţe trecu pe deasupra mea, jos, cu o viteză vertiginoasă, spărgând tăcerea cu măcăiturile lor caraghioase, care mă făcură să râd. Eram ud până la oase, cu picioarele îngheţate, sfârşit. Totuşi, drumul de întoarcere, oricât de lung, mi s-a părut o sărbătoare. Niciodată n-am gustat cu atâta plăcere puritatea aerului pe

care-l respiram, graţia suplă a copacilor golaşi, mirosul covorului de frunze moarte. Întreg universul revenea la viaţă pentru că scăpasem de o moarte pe cât de josnică, pe atât de prostească, dar, pentru mine, acest lucru căpăta încă o semnificaţie: poate că resemnarea, seninătatea,. Nu erau decât-bravadă în faţa destinului. Era o descoperire încurajatoare, care făcea să se clatine edificiul pe care-l durasem. Simţisem o dorinţă nebună să supravieţuiesc, şi, uneori, asta e de ajuns.

Când am intrat pe uşă, doamna Colleen scoase un strigăt de oroare. Duhneam a nămol, iar trestiile îmi zgâriaseră faţa.

— Ascultă, zise ea, crezi că e frumos?

Slavă Domnului, nu adăugă: „La vârsta dumitale!”

O baie caldă mă făcu să-mi revin şi alungă tremurul care mă cuprinsese la contactul cu apa bălţii. Pe când mă îmbrăcam, am zărit-o prin fereastră pe Anne, deschizând poarta grădinii. O vedeam pentru prima dată cu fustă, cu o haină scurtă de piele, purtând o beretă albastră de lânî.
Pletele desfăcute îi cădeau pe spate. Aşa, i se putea ghici vârsta, în jur de douăzeci de ani. Ţinea doar pe umeri haina de piele, iar când se întoarse, după ce închisese poarta, i-am văzut braţul legat de gât cu un fular de mătase. Doamna Colleen, la pândă, deschidea uşa şi o întâmpână cu vocea ei ascuţită. Anne răspunse prin câteva cuvinte pe care nu le-am înţeles, dar când am deschis uşa dinspre hol, mi-a zâmbit fără jenă, cu uşurare:

— Vrei să iei masa cu noi în seara asta?

Vorbea cu o anume greutate, cu atât mai mişcătoare, cu cât îţi aminteai că, în urmă cu câteva zile, era mută, sau, în orice caz, nu voia să vorbească. Cineva neavizat ar fi luat poate vocea ei joasă şi intonaţia deosebită drept rezervă sau extremă corectitudine. Adăugă:

— O să fie şi Jerry. E cu jeepul.

Se răsuci pe călcâie, arătând cu braţul liber maşina care aştepta pe drum, în spatele gardului viu. De ce nu venise şi el? Doamna Colleen, părând o păpuşă cu obrazul zbârcât,

încă. Mai mică, pe lângă Anne, întinse gâtul să-l vadă pe Jerry.

— Nu-l văd! zise ea.

Anne schiţă un gest vag cu mâna spre maşină, şi se întoarse spre mine:

— Da?

— Da.

— La ora nouă?

— La nouă.

înclină capul spre doamna Colleen, care reacţionă invers şi-i' zise „la revedere", săltându-şi bărbia ascuţită.

După ce Anne ieşi, doamna Colleen mă privi cu un aer sever şi-mi spuse exact ce mi-ar fi spus mama, dac-ar fi fost de faţă:

— N-ar fi trebuit să accepţi, eşti mult prea obosit după asemenea păţanie.

— Nu sunt obosit şi am chef să trăiesc, să trăiesc aşa cum spunea Sharon.

— Prinţesa?

Avu o mică strâmbătură de dezgust, atât de naivă, încât nu mi-am putut reţine un zâmbet.

— Da, Prinţesa.

— Nu mă miră că spune lucuri atât de vulgare.

— O, nu e vulgară, e doar un pic extravagantă, şi de multe ori extravaganţele astea au şi o parte bună.

— Mă tem că niciodată nu va fi aşa cum ar trebui.

— Eu nu mă tem, ci sper.

Auzirăm jeepul demarând, iar doamna Colleen se retrase în camera ei ca să-şi revadă partitura, căci în seara aceea, doamna Campbell, în sfârşit, răcită pentru prima dată în viaţă, nu putea cânta la harmoniu la slujba de la miezul nopţii. Fără îndoială că gazda mea, deşi mă ştia necredincios, sperase că voi asista la acest eveniment atât de îndelung dorit. Sincer dezolat să o dezamăgesc, aş fi vrut să-i explic de ce trebuia să-l regăsesc pe Jerry, s-o văd pe Anne şi să-l suport până şi pe insuportabilul Taubelman. Mă interesau, îmi aduceau o căldură omenească, şi fiecare

dintre ei avea o părticică din ceea ce dă existenţei adevărata ei savoare. La fel de important era şi faptul să nu fiu singur, după plecarea lui Sharon, şi după scena din mlaştină.

Fără să-mi fac scrupule din cauză că doamna Colleen se gargarisea cu imnuri în aripa dreaptă a casei, am deschis electrofonul şi am pus sonata de Schubert, cântată de
Maria del Tasso. Şi Anne fu din nou în faţa mea, trecând prin grădină, oprindu-se la poartă; şi nu în mine, ci în sufletul ei, se strecură mica frază, cu o blândeţe delicioasă, până când, sigură de ea, izbucni într-un *allegro* strălucitor de cutezanţă şi mândrie. După această clipă de îndrăzneală, mica frază păru speriată, scuzându-se prin câteva cuvinte smerite, vesele totuşi, care se traduseră pe claviatură prin note atât de clare, de limpezi, încât păreau cânta te de un copil, un copil cuprins apoi de melancolie, de o tristeţe sfâşietoare de-ţi frângea inima. Lacrimi căzând una câţe una, grave şi lente, până când copilul zăreşte pe fereastră ceva nedefinit — curcubeul, luna în plină zi, un zbor de pasăre — care-l face să uite tristeţea. Electrofonul se opri, iar Anne dispăru încet, prezenţă imaterială pierind de îndată ce vraja încetează. Tentat să mai pun o dată discul, am renunţat, ca să nu abuzez de această înviere, care mi-o aducea aproape pe Anne. Era bine să apară aşa, în anumite momente, imediat după ce pleca, sau când îi voi simţi lipsa…

Şi, pentru că era Crăciunul, o să mă prind în joc şi n-am să vin cu mâna goală. Din cufărul relicvariu, am scos o eşarfă de gaz, pictată manual, amintire din Nepal, unde fusesem în 1915, când regele Tribhuvan a luat domnia din mâinile puternicilor Rana, care-l sechestraseră împreună cu fiul său. Patru ani mai târziu, fiul său, Mahendra Bir Bikhram Shah Deva, îi urmase la tron, şi mă invitase la încoronare, dăruindu-mi o Purdey fabricată în Anglia, special pentru el, cu patul încrustat cu aur şi sidef.
I-o voi face cadou lui Jerry. Pbntru Taubelman va fi ediţia princeps a cărţii lui Delmain despre păsări, o amintire

— Ultima pe care o mai aveam — de la tatăl meu. Ce suflu de generozitate! Nu mă mai recunoşteam.

La Dun Mo'iran, când am intrat în curte, ferestrele se luminară. În mijlocul camerei rotunde, care mirosea plăcut, a foc de lemne, se înălţa un pom de Crăciun, împodobit cu beteală argintie, ale cărei paiete tremurau la cea mai mică adiere, şi cu beculeţe multicolore care clipeau.

Jerry, în genunchi, termina de pus pe crengile de jos globuri sclipitoare şi figurine de carton presat, colorate: Moşi Crăciuni, îngeraşi, soldaţi, păstoriţe cu un miel, făcute de Anne. Se ridică şi-mi spuse bună seara, fără să-i simt în» comportare sau în voce vreo schimbare a atitudinii faţă de mine. Era acelaşi, avea aceeaşi privire timidă şi aceeaşi stângăcie. Greşisem crezând că s-ar fi putut supăra pe mine.

— Ai trecut pe acasă azi? l-am întrebat.

— Nu. De ce? r

— Ţi-am lăsat un mesaj.

Nu păru dezolat că nu vorbise cu tatăl lui şi găsi scuza laringitei cu atât mai plauzibilă cu cât o avusese de multe ori în copilărie. Ideea de a o vedea pe Moira făcându-şi apariţia îl lăsă indiferent; cât despre surpriza de Crăciun, se strâmbă:

— Îmi închipui ce-ar putea fi: sunt graţiat. Tata, care mă iubeşte mult, se simte mai pedepsitdecât mine. Mă vor chema în Statele Unit? Din păcate, n-am niciun chef să mă întorc, iar dacă nu mă întorc, or să-mi sisteze subvenţia. Trebuie să găsesc de lucru. Şi ce-o mai fi şi cu ideea asta, să mă uit la televizor pe 6 ianuarie! Nici n-am aparat, iar programele de aici mă plictisesc. Părinţii mei sunt nebuni. Au impresia că lumea se învârteşte în jurul Americii…

Dar nu, nu erau nebuni, şi aveam să constatăm după câteva zile că lumea se învârtea uneori în jurul Americii, sau, cel puţin, al unora dintre oamenii ei. Jerry uitase de fratele lui, Terence.

Sub pom erau aşezate cadouri, învelite în ambalaje

multicolore, legate cu panglici roşii. Mi-am văzut numele, de trei ori, şi-mi-a părut bine că mă gândisem şi eu la ei, umblând la cufărul cu relicve. Jerry m-a ajutat să le împachetez frumos.

— Dar ei unde sunt? l-am întrebat.

— Taubelman e la bucătărie. Şi-a pus un şorţ şi găteşte, cred că prepară o masă rusească. Anne e în camera ei. Se odihneşte.

— Mă întreb, cine a aprins luminile în donjon când am sosit?

— Precis că Anne. E un întrerupător sus.

— Mai stai mult timp aici?

— Nu ştiu. Sean Coen mai rămâne câteva zile Sa spital. Anne nu poate să se ocupe de cai şi să cureţe grajdul, cât o mai doare umărul. Nici măcar maşina nu poate s-o conducă. Sunt şi eu de folos cuiva. Un sentiment foarte plăcut după ultimele luni… x

— Ar trebui să anunţi la poştă că eşti aici, pentru cazul că ar mai suna tatăl tău.

— A, da, adevărat… uitasem.

Puţin îi păsa. Găsise un cotlon în care să-şi strecoare trupul mare şi deşirat. Îi era bine şi cineva se folosea de puţina lui pricepere. Restul nu mai exista. Când se duse la Taubelman, în bucătărie, am rămas singur în încăperea vastă, goală şi rotundă. Era pentru a doua oară că mă aflam acolo. Ar fi fost foarte plăcut dacă mobila şi decoraţiunile ar fi fost mai bine alese, dar amestecul acela de bun şi de prost-gust, comparaţia între scoicile mediocre, culese de un copil pe orice plajă, şi minunata colecţie de sulfuri, aranjată pe o pernă de catifea roşie, brodată cu aur, gravurile englezeşti şi pozele încadrate, decupate din revistele hipice, mahonul uşor al unei mese cu patru scaune Chippendale, strivite de două fotolii cu basculă victoriene, şi o canapea monstruoasă, acoperită cu o falsă tapiserie, creau un dezechilibru iritant, de parcă ai fi intrat fără veste într-o casă neterminată, unde mobilele fuseseră aduse şi lăsate grămadă de hamali, până să bea la

bucătărie un pahar de vin.

Pereţii erau încadraţi de rafturi joase, încărcate cu volume grele, legate în pânză sau în piele, clasoare pentru reviste. M-am aplecat să citesc titlurile. Taubelman colecţiona periodice şi dicţionare. Era uimitoare bogăţia aceea, de dicţionare într-un asemenea loc izolat, şi pentru un om care părea să nu se ocupe cu vreo muncă intelectuală. În afară de clasici şi de lexicoanele în vreo duzină de limbi, erau acolo şi ciudăţenii: un manual de conversaţie pentru
Amazon, dicţionare religioase, sexuale; fizionomonice, muzicale (erau patru), geografice, istorice, biografice şi multe altele, pe care le-am uitat, părându-mi-se cu atât mai pasionante, cu cât îmi dorisem dintotdeauna să am o astfel de bibliotecă, lucru imposibil în viaţa mea de nomad.
Revistele erau la fel de interesante, căci cuprindeau principalele subiecte pe care le regăseam în conversaţia lui Taubelman: turful, vânătoareaj călăria, animalele. Desigur că în revistele despre turf era şi descrierea curselor lui Willie
Kox.

Stăteam în genunchi, răsfoind colecţia din război a revistei *Signal,* când Anne intră fără zgomot şi se duse să mai pună două lemne pe foc. Apoi se întoarse şi-mi zâmbi. Îmbrăcase un *sari* care-i desena trupul, lăsându-i descoperit un umăr, pe cel cu clavicula ruptă. Nu mai avea braţul în eşarfă, dar îl ţinea îndoit la piept.

— Te-au lăsat singur?

— Da, ar trebui să le dau o mână de ajutor, însă habar n-am de bucătăria rusească.

— Stai.

îmi arătă cu mâna canapeaua tapiţată şi se duse la o masă pe care străluceau pahare de cristal, un shaker de argint şi sticle. Puse degetul pe o sticlă de whisky, şi eu am încuviinţat. Umplu pe jumătate un pahar, adăugă gheaţă şi mi-l aduse.

— Mulţumesc. Dar tu?

Dădu negativ din cap.

— Încă eziţi să vorbeşti?

— Da, puţin, zise ea. Dar o să-mi revin.

— Eşti mai fericită aşa?

— Încă nu ştiu.

Anne se apropie de pomul de Crăciun, îndreptă o figurină ce se înclinase pe o creangă, privi grămada de cadouri.

— Ard de nerăbdare să-ţi spun ce ţi-am adus, zisei.

Ridică o privire mirată.

— Spune!

— O eşarfă indiană care o să meargă la *sari,* dar nu ştiam că vei purta un *sari.* Uite de ce-mi place prezenţa ta: nu e nevoie de cuvinte. Există lucruri mai limpezi decât cuvintele.

— Cuvintele sunt inutile, repetă ea. Da, e adevărat.
Ştiu asta.

— Şi nu cred că numai întâmplarea m-a mânat spre
Lahinch în dimineaţa când ai căzut.

— Nu. Nu numai întâmplarea.

Vocea ei joasă şi încordată era dezarmantă. Simţeai cu câtă prudenţă trebuie să te apropii de ea, fără să tulburi echilibrul precar în care se menţinea datorită unei concentrări extreme. La fiecare frază, aproape la fiecare cuvânt, i se adâncea pe frunte o dungă verticală, în locul unde mi-ar fi plăcut să-i desenez un punct roşu, ca să se accentueze şi mai mult aerul indian pe care-l avea, cu părul ei lung, negru, prins la ceafă cu o agrafă de baga încrustată cu argint. Aerul acela vag oriental pe care-l avea Taubelman devenea la Anne şi mai evident când se îmbrăca aşa.

Eram acolo, singur cu ea, ocazie care poate că n-avea să se repete prea curând, şi descopeream că nu sunt în stare să-i smulg secretul, ba nici măcar o indicaţie care să-mi ofere o urmă, ceva ce să nu constituie o legătură între noi (n-o voiam nici eu, şi, probabil, nici ea) ci o punte care să ne ajute să depăşim ceea ce ne despărţea şi să ne ofere iluzia de a locui în lumi vecine. Faptul că-şi recăpătase

glasul, distrugea limbajul pe care-l folosisem până atunci, semnele acelea atât de grăitoare şi discrete — fluturarea mâinii pe drum, chemarea farurilor şi, într-o noapte, în grădina lui Jerry, degetele noastre împletite — care-mi hrăniseră iluziile.

— Vă sunt recunoscător că nu m-aţi lăsat singur în seara asta. Doamna Colleen era cât pe-aci să mă ducă la slujba de la miezul nopţii. Nu mă vedeam cântând *Gloria în excelsis Deo* împreună cu corul fecioarelor din Innishgate. Oricum, niciodată n-am fost un cântăreţ prea grozav, îmi place muzica, dar nu sunt muzician.

— N-o să te obligăm să cânţi în seara asta.

Jerry deschise vijelios uşa.

— Anne, bucătarul moare de sete! Acuşi e gata…

Anne umplu un pahar mare de vodcă, pe care Jerry îl duse în bucătărie.

— Tu nu bei?

— Nu, spuse ea. Nu simt nevoia.

— Petrecerile ar fi la fel de reuşite chiar dacă nimeni n-ar bea, dar frica de a nu părea mai prejos de cel care a băut îi antrenează şi pe ceilalţi. Taubelman bea zdravăn.

— E de oţel.

:

Apoi păru că uită de mine şi începu să aranjeze masa, cu un serviciu al Companiei Indiilor, pahare de Boemia, argintărie englezească. Aş fi vrut s-o ajut, dar pentru asta ar fi trebuit să renunţ la priveliştea gesturilor ei sinuoase, la plăcerea de a-i urmări trupul subţire, mulat în *sari-u*l albastru cu fir de aur, care se înclina cu o supleţe fascinantă. Când trecea prin dreptul flăcărilor, transparenţa materialului îi dezvăluia picioarele lungi, încălţate cu sandale aurii, bătute în pietricele colorate. Chipul ei, care nu era propriu-zis frumos — cu gura mare, prea senzuală, şi cu bărbia destul de dură — avea o expresie închisă, de parcă Anne îşi încorda voinţa ca să păstreze în adâncul fiinţei ei raţiunea ascunsă a vieţii pe care o ducea, atât de

diferită de a celorlalte fete de vârsta ei.

Aprinse două candelabre cu câte trei braţe, apoi stinse lumina, iar odaia nu mai fu luminată decât de luminiţele intermitente din pom, şi de. Văpăile roşii din sobă, care se reflectau pâlpâind pe pereţi, stârnind reflexe în suporturile de pahare. Când Anne trecu pe lângă mine, am prins-o de braţ:

— Într-o noapte, în grădina cabanei, ţi-am întâlnit mâna.

— Crezi că am uitat? spuse ea, eliberându-se uşor.

Taubelman intră, numai în cămaşă, având legat peste burtă un şorţ alb.

— Salutare, oameni buni! strigă el, fluturând un polonic, şi intonă pe melodia Legiunii: *Uite, ăştia-s colţunaşi!*

în urma lui venea Jerry, având într-o mână un platou cu colţunaşi şi în cealaltă, o cutie de icre negre. A fost o adevărată cină rusească, o surpriză gândită până la cele mai mici amănunte, de un Taubelman exaltat, de un rafinament uimitor pentru un personaj atât de voluminos. După amărâtele de ouă cu costiţă, rasolul de vacă garnisit cu napi, gătite de doamna Colleen şi acceptate cu o vinovată indiferenţă de mine, pe masa acoperită cU muşama, în bucătărie, m-am desfătat din plin cu plăcerile civilizaţiei: argintăria netedă la pipăit, vinul de Bordeaux sclipind voios în paharele de Boemia. Prezenţa Annei îl transfigura pe Taubelman, aşa cum îl mai văzusem în seara când, în aceeaşi încăpere, îi peria părul. Era frumoasă în felul ei, hieratică în teaca ei albastră, şi ne eclipsa în aşa fel, încât ni se părea că nu mai eram decât nişte umbre pieritoare, a căror singură datorie era să o servim, să dăm şi mai multă graţie gesturilor ei.

De două-trei ori, Taubelman, încălzit de vodcă, apoi de vin, începu o povestire pe care privirea liniştită, fără

— Ostilitate, a Annei, o curmă pe loc. L-am văzut, gata să-i ceară iertare, cu un aer timid şi ruşinat, ca un copil vinovat. Anne vorbi foarte puţin, mereu cu acelaşi efort, aceeaşi concentrare care-i aspreau, timp de câteva secunde, chipul, pe care pâlpâirea flăcărilor lumânărilor şi ale focului

aşternea umbre şi reflexe. Parcă-l aud pe Jerry spunând:

— Ah, ce bine e să trăieşti!

La care ea adăugă:

— Nu să trăieşti! ci să reînviezi!

Iar Taubelman, într-un moment de exaltare, aproape că strigă:

— Nu-i destul să trăieşti, şi nici chiar să reînviezi.
Trebuie să trăieşti de trei ori. Eu mi-am trăit deja două vieţi. Am s-o trăiesc pe a treia!

Când sosi clipa desfacerii darurilor, Anne arătă o bucurie stăpânită, îl sărută pe Jerry, pe mine, pe Taubelman, încercă eşarfa indiană, mângâie o pereche de scări pentru şa, îşi petrecu pe încheietura mâinii un lănţişor. Puţin după miezul nopţii, dispăru, şi râmaserăm o clipă în tăcere, atenţi la zgomotul paşilor care urcau scara în spirală până ce dispărură, înăbuşiţi de grosimea zidurilor.

— Nu-i aşa că-i frumoasă? făcu Taubelman, în dorinţa naivă de a auzi laude la adresa Annei.

— Mai mult decât atât! am spus.

Jerry şopti, cu nasul în farfurie:

— Cum de există cu adevărat?

— Da, aşa-i, cum de există? întrebă Taubelman. Nici nu-mi vine să cred. Totuşi, este aici! Aţi văzut-o şi voi, nu visez.

Dar vraja se destrămase, nu mai aveam altă dorinţă decât să plec, să păstrez în suflet liniştea adâncă a acestei seri care ştergea atât de bine urmele groaznicei întâmplări de după-amiază.

Jerry ieşi ca să-mi întoarcă maşina în curtea îngustă, iar Taubelman, în prag, cu ochii injectaţi, îmi strivi braţul în mâna lui de fier:

— Ia spune, zise el. Cu Prinţesa, s-a făcut?

— Îţi mulţumesc pentru această seară minunată. Altfel, eram condamnat să ascult un concert la armoniu.
Noapte bună!

— O, dacă vrei să faci pe cavalerul, n-o să prea avem să ne spunem mare lucru.

Jerry era alături:

— Nu ţi-am mulţumit pentru puşcă. E mult prea fru-

moaşă pentru mine. Un dar regal.

— Chiar aşa şi este: darul unui rege din Nepal.

— Cunoşti Nepalul? întrebă Taubelman. O să putem discuta despre el. Eram dascălul unui mic prinţ Rana, care n-a apucat să domnească.

— Nu-i grozav? De treizeci de ani, drumurile noastre se tot întâlneasc. O să vorbim mâine despre Nepal.

— Da, mâine.

M-am întors prin noaptea înstelată, trecând prin Innishgate, unde, prin fiecare fereastră, se vedea scânteind câte un pom de Crăciun.

*

— *

Nu-mi vorbi despre Nepal, nici a doua zi, nici în cele care urmară. În februarie mă anunţă, de parcă ar fi primit personal o înştiinţare, că Shah Deva murise, dar am găsit în aceeaşi săptămână informaţia în revista *Time,* pe care Taubelman o citea regulat. Am primit, în schimb, confirmarea veştii care înconjura cu nori şi mai groşi acest personaj. Marthe îmi scrise din Megeve că, pe când urca în taxi ca să meargă la gara din Lyon, îl întâlnise pe stradă pe acela dintre foştii noştri salvatori care locuia în cartierul ei. Se numea Chatto, şi era comisionar la hala din Rungis, unde se ocupa de trufandale, meseria pe care o avusese în Maroc. Era unul dintre oamenii pe care prăbuşirea sistemului colenial francez îi descumpănise şi care, dat fiind caracterul lui, nu se putea adapta noilor condiţii în care trăiau europenii din Africa. Dinpură curiozitate, Marthe îl întrebase cum se numea fostul său asociat de la plantaţia de portocali din Taroudant. Se numea chiar Taubelman, şi murise, la puţin timp după plecarea lor din Maroc, într-un accident de avion. Fuseseră foarte apropiaţi, iar Marthe înţelesese că dispariţia lui

Taubelman era cauza deprimării lui Chatto, care se

mulţumea să supravieţuiască unui trecut aventuros. Marthe mai adăuga că-i e imposibil să înţeleagă cum puteam eu să întâlnesc zilnic un om mort, îngropat, plâns de prieteni…

într-adevăr, asta schimba totul. Dacă Taubelman era mort cu adevărat, personajul devenea, fireşte, altul. Nu mai era nimic forţat sau factice, contradicţiile lui, mitomania, grosolănia, pofta pantagruelică de mâncare, setea neostoită, până şi raporturile sale misterioase cu Anne, totul aparţinea unei lumi de coşmar, cu fantome care cresc sau se micşorează în voia visurilor, baloane fanteziste cu chipuri groteşti şi obsedante pictate pe de. O răbufnire de vânt, (o uşă care se trânteşte, un geam care se sparge), un exorcism, (semnul crucii, făcut de doamna Colleen) ne pot mântui de de, şi chiar să radă de pe faţa pământului, sau să atragă în adâncuri donjonul de la Dun Mo'iran, nelăsând în urmă decât o câmpie netedă, unde încolţeşte grâul primăvara. Primul gând mi-a fost să alerg la telefonul cel mai apropiat ca să-l sun pe Taubelman şi să-i comunic vestea că a murit, veste mai importantă decât oricare alta, pe care n-o putea citi în *Time* sau în altă parte, căci morţii n-au de unde să ştie că au murit. Păcat că Marthe nu precizase unde şi cum, dar accidentul trebuie să fi avut loc deasupra munţilor. Un avion se loveşte de un perete stâncos şi-şi împrăştie încărcătura de cadavre pe o distanţă atât de mare, încât salvatorii necrofagi, descurajaţi de atâta dezordine, se mulţumesc să adune bucăţile, pe care le îngrămădesc la întâmplare în cutii. Taubelman, lipsit de o înmormântare creştinească, va rătăci prin universul celor vii, până ce se va găsi vreun om bun şi drept care să curme această situaţie penibilă şi iraţională, dezvăluindu-i adevărul, lucru care i-ar aduce liniştea, căci e de datoria celor vii să redea liniştea stafiilor. În seara de Crăciun, nu-mi dezvăluise oare Taubelman o parte din secretul său, exclamând că trăise deja două vieţi şi spera s-o trăiască şi pe a treia? Singura piedică în calea acestei exorcizări era, evident, Anne. Ea părea că aparţine —
chiar mai mult decât Taubelman — unei lumi a ceţurilor.

Dacă suflai asupra lui, riscai să dispară şi ea. Trebuia acţionat cu prudenţă...

în dimineaţa de după Crăciun, doamna Colleen îmi bătu la uşă. Venise un copil din sat s-o anunţe că aveam să primesc peste o oră un apel telefonic internaţional. Puteam să-l aştept la „Pintenul”, la Willie Kox. Nu ştia de unde eram chemat, copilul nu putuse să-i spună. Prin scândura uşii, vocea şuierătoare a doamnei Colleen îmi păru plină de curiozitate. I-am mulţumit şi m-am îmbră-

cat în silă. De mult nu mă mai căutase nimeni din străinătate. M-am gândit la Marthe, regretând deja că-i telefonasem în ziua precedentă, şi mirându-mă că se şi grăbise să mă caute. Nu era genul ei, totuşi. M-am dus la Willie, care încă dormea. Nepotul lui, „Micul” Willie, era la tejghea, mai pistruiat ca oricând, cu o şuviţă de păr roşu stându-i drept în sus, în vârful capului, dovadă că abis, se sculase din pat ca să deschidă localul pentru primul client, inevitabilul Joe Mitchell. Joe, cu cea mai congestionată mutră şi cel mai formidabil nas borcănat pe care l-am văzut în viaţa mea, era deja la a treia pintă de *stout.*
Spre deosebire de mulţi irlandezi, pe care băutura îi preface în nişte vrejuri uscate şi roşiatice, el se colora în cenuşiu. O nuanţă gri i se întindea pe sub piele, pornind în cercuri concentrice de la ochi şi cuprinzând tot trupul, căci, după ce cobora până sub gulerul zdrenţuit al cămăşii, apărea, după o scurtă traiectorie subterană, pe dosul mâinilor. Fiindcă se pornise din ajun, Joe era deja într-o stare care promitea. O superbă cicatrice încă împodobită de sânge închegat îi brăzda obrazul stâng. Îi rămăsese de la încăierarea, de acum trei zile, cu Sean Coen, încăierare care părea să fi reînnodat între ei o prietenie de nezdruncinat, din moment ce Joe se dusese cu o zi înainte la spital, să-i ţină de urât amicului său şi să-i aducă pe ascuns ceva întăritoare. „Micul” Willie se mulţumea să-i răspundă prin monosilabe singurului său client, în timp ce clătea paharele, încerca manetele aparatului pentru bere,

cu un aer concentrat, care mă încânta întotdeauna, căci îmi imaginam golul interior asupra căruia se apleca.

După un timp, telefonul sună iar, şi centralista din Ennis mă anunţă că eram căutat de cineva din Germania, în clipa aceea intrară pe uşa localului Billie şi Teddy. Se mai auziră pe fir câteva glasuri intermediare, apoi, deodată, fără menajamente, de parc-ar fi fost lângă mine şi mi-ar fi vorbit fără să-i pese că o aud clienţii din local, Sharon:

— Am plecat cam brusc ieri, zise ea, şi mă întreb dacă m-ai înţeles. Uite… Nu era vorba numai de Crăciun, deşi e şi ăsta un motiv foarte plauzibil, ci şi de tine, de mine. Te obişnuieşti atât de repede! îmi era tare bine cu tine, iar ăsta e un lucru care nu mi s-a mai întâmplat niciodată în asemenea măsură. Atunci m-am gândit că amândoi am face o prostie dacă am merge mai departe, şi în dimineaţa asta mă întrebam ce diavol mă împinge să distrug ceea ce iubesc, ca să nu mai rămână decât firimituri fără haz. N-o să ne mai vedem *(se înşela)* şi aş vrea ca din aceste trei zile să ne rămână ceva. Cald, o amintire adevărată, ceva care să nu semene cu relaţiile pe care le am cu restul lumii. Spune-mi că se poate…

Am avut senzaţia că implora un „da” şi, în acelaşi timp, că-şi bătea joc de mine. Nu puteam crede în dezorientarea ei subită. Era de-ajuns să-mi amintesc atitudinea ei plină de dispreţ când sosise la Shannon, ca şi la plecarea ei, când nimic nu-i trădase zbuciumul. Ca atâtea altele, alerga după trecut ca să-l aranjeze, să-l rectifice, să se simtă cu conştiinţa nepătată. Acum născocise că ne iubisem, ceea ce nu mi se părea conform cu realitatea. Adevărul era că fusesem atraşi unul de celălalt în unicul moment potrivit din viaţa noastră. Eram totuşi conştient de calitatea sentimentului care o călăuzise după mărturisirea mea, la etajul I al casei Templer. Oare câte clipe de generozitate o fi avut în viaţa ei? Puţine, foarte puţine, cu siguranţă, cu toate că-l iubea sincer pe Jerry, frăţiorul ei, jucăria ei.

— Ascultă, Sharon, sunt la „Pinten”, şi mă uimeşti. Nu vreau să-ţi răspund la întrebare aşa, fără s-o cântăresc

întâi în minte. Aş vrea să te mai văd. Trebuie să mă gândesc la tine. Pentru asta, aş dori să fiu singur, dar ştii că, oricât de mult aş dori-o, singurătatea este lucrul cel mai greu de apărat...

M-am oprit, pentru că Billie şi Teddy, lângă mine, ascultau şi mi-am adus aminte că pronunţasem numele lui Sharon. Tăcerea mea a surprins-o.

— Cine e cu tine?

— Sunt la „Pintenul”.

— Ah, înţeleg!... Doamne, cât de complicat e tbtul!
Dă-i afară pe toţi, cumpără cârciuma şi rămâi la telefon.

— E o idee bună, însă ar dura cam mult. Am să-ţi scriu.

— Nu-mi scrie. Nu deschid niciodată scrisorile.

— Ai s-o faci acum pentru prima dată.

— Nu mă simt în stare.

t

— Ieri, după ce ne-am despărţit, am ieşit să vânez becaţe şi era să mă scufund în mlaştină. Frumos sfârşit, nu? în situaţia noastră...

— Da, foarte frumos, absolut ca-n romane. La revedere, te sărut.

— Şi eu.

închisese deja, când am întâlnit privirile lui Billie şi Teddy.

— Sărbători fericite! zise Billie. Ni s-a spus că Prinţesa a plecat. Speram atât de mult să ne facă o vizită! Dar pari a crede că se va întoarce.

— Nu cred nimic.

Descumpănit, se legăna înainte şi înapoi, ca un hopa-mitică, pe care plumbul îl readuce la verticală după fiecare oscilaţie. Mi-a pârut rău cări răspunsesem pe un ton atât de aspru. Billie şi Teddy erau nişte fiinţe fără apărare, aruncându-se singuri înaintea loviturilor, cu o naivitate din care nu lipsea ceva masochism. Soarta lor era să fie maltrataţi. Au şi fost, de altfel, după câteva săptămâni, şi am avut remuşcări fiindcă dispreţuisem biata lor prietenie. Ţapi ispăşitori ai cruzimii şi nedreptăţii, nu înţelegeau de ce

sunt respinşi de societatea în mijlocul căreia se învârteau fără să găsească niciodată o mână întinsă.
„Niciodată” este, de altfel, o exagerare, căci Sharon, singura dată când se întâlniseră, îi copleşise cu cele câteva cuvinte mai mult decât amabile, la care se gândeau şi acum.
în mijlocul dispreţului general, aleseseră să trăiască pentru ceea ce credeau că înseamnă artă şi frumuseţe, şi, oricât de neînsemnaţi păreau, aveau dreptul la un fel de respect. Nu simţeam deloc însă nevoia de a face conversaţie la ora aceea matinală. Telefonul lui Sharon mă tulbura mult mai mult decât amintirea celor trei zile de la Leenden. Era posibil să aibă în ea ceva autentic? începeam să cred că da. Peste tot în jurul meu vedeam oameni schimbându-şi chipul de la o zi la alta, modificându-se, corectându-mi prima impresie. Chiar Taubelman avusese accente de sinceritate când Anne era la spital, iar după trei zile aflam datorită Marthei lucruri noi despre el, şi nu erau fleacuri, din moment ce acest om viu era de fapt mort.
Anne vorbea, iar personajul apărea încet la orizont. Jerry râdea, ieşea din amorţirea lui visătoare şi poate că, în sfârşit, lua viaţa în piept, după ce surorile, părinţii şi mica iraniană Ashrami îi prelungiseră atât de mult copilăria.
Doamna Colleen, pe care o crezusem doar vorbăreaţă, dădea dintr-o dată la iveală o răutate pe care n-o mai putea ascunde. Iar eu, eu o sunasem pe Marthe!

în dimineaţa aceea am avut senzaţia că lumea începe din nou să se clatine. Totul scârţâia, iar prin crăpături răsărea o infinită varietate animală care lupta pentru a supravieţui şi a modifica timpul, a-i reda minunata fluiditate. Crezusem că totul a încremenit, fiindcă îmeremenisem eu, privind în jur cu o privire îngheţată, fixată într-o seninătate care se dovedea falsă. Mă gândeam la trupul
Marthei, la extravaganţa lui Sharon, la secretul Annei şi la legenda neverosimilă care-l înconjura pe Taubelman.
Puteam să-i las pe toţi aceştia să plece de lângă mine şi să-i urmăresc cu privirea fără să mă mişc din loc, dar uite că-

mi venea cheful să-i urmez, iar asta mai ales de când fusese cât pe-aci să mă înghită nisipurile mişcătoare din mlaştină, sub ochii miraţi ai lui Grouse.

Am sacrificat aşadar câteva minute lui Billie şi Teddy, şi am avut surpriza de a afla că Teddy purta numele unei mari bănci britanice, că era cel mai mic dintre fiii lordului V… că studiase la Eton şi era frate cu actualul Cancelar al Eşichierului. Billie era fiul majordomului familiei V… Cei doi băieţi crescuseră împreună, şi, cum se întâmplă adesea, fiul servitorului era mai înstărit decât fiul lordului. Practic, nu se despărţiseră niciodată, în afară de perioada petrecută de Teddy la Eton. Puţin câte puţin, cu pudori de fată mare, îmi povestiră viaţa lor, un popas îndelungat în Provence, la Gordes, printre artişti, un altul în Tunisia (ochii lui Billie se aprinseră de poftă), altul în Italia…

Au fost cum nu m-aş fi aşteptat: de o sinceritate mişcătoare, plini de recunoştinţă pentru că binevoiam să-i ascult mărturisind iubirea profundă pe care o împărtăşeau din copilărie, iubire pentru care demnitatea lor avusese de suferit, însă pe care se mândreau că o păstraseră întotdeauna mai presus de interesele lor şi de orice altceva. Le-am promis să le vizitez atelierul şi s-o aduc acolo şi pe Sharon, dacă se întorcea.

Localul se umplea. Numeroşi clienţi obişnuiţi soseau morţi de sete în această zi de după Revelion, iar Willie Kox apăru, pentru a lua conducerea treburilor, trimiţân-

du-l pe nepotu-său în sală, să strângă halbele goale şi să golească scrumierele. Joe Mitchell atacă a cincea sa porţie de *stout*. Nimeni nu se putea întrece cu el în ziua aceasta. Mă întorsei pe jos la vilă, în atmosfera rece şi mohorâtă de afară. Doamna Colleen tocmai ieşea, când treceam de barieră, cu canotiera neagră-înflorată pe cap şi încălţată cu cizme, ca un jandarm.

— Nădăjduiesc că totu-i în ordine — îmi spuse. În zilele astea de sărbătoare, localurile sunt foarte aglomerate. Nicio veste proastă, sper?

— Dimpotrivă, excelente!

Satisfăcându-şi astfel curiozitatea, o luă la picior către Innishgate, cu acelaşi mers hotărât, ca şi cum ar fi păşit pe drumul spre Lhassa. Întrucât obişnuia să-i încredinţeze diverse munci mărunte lui Joe Mitchell, eram convins că o să-l vadă în dimineaţa asta şi o să afle cine mi-a telefonat.
Nu mă gândisem niciodată că este o păienjeniţă atât de laborioasă, care se preumblă neîncetat de la un capăt la altul al pânzei sale, înhăţând gângăniile îndeajuns de nătoade ca să se încâlcească în firele acesteia.

După-amiază ascultam *Simfonia a V-a,* când Jerry opri jeepul lângă barieră şi făcu o „foarfecă” peşte gardul viu.

— Hei, strigă, ciocănind cu degetul în geamul ferestrei.

Ridicai geamul şi el se strecură înăuntru, mlădios ca un şarpe, apoi se îndreptă şi mi se păru imens. Dusei un deget la buze şi ascultarăm în picioare *allegro*-ul final din a V-a, o sărbătoare strălucind de viaţă.

— Asta-i anume pentru mine! zise el. A V-a, celebrează eliberarea mea.

— Ţi-a telefonat tata?

— Da, şi a fost de acord să rămân aici până la sfârşitul iernii. La primăvară, om vedea. Oricum, trei luni câştigate. O să-ncerc să-mi găsesc ceva de lucru. Taubelman are o idee.

M-ar mira să nu aibă.

— Nu îţi este simpatic, nu?

— N-am spus asta, Jerry. Dar mă intrigă, şi mă intrigă în aşa măsură, încât nu mai rămâne loc pentru alt sentiment, afară de curiozitate.

Jerry păru dezamăgit. Uitase până şi faptul că Taubelman fusese cât pe-aci să-i facă de petrecanie, cu prilejul primei lor întâlniri. I-am reamintit-o, şi a convenit că, adevărat, era cam straniu, cu atât mai mult cu cât, după aceea, Taubelman se arătase foarte prietenos. Părea chiar că nu se mai poate lipsi de prezenţa lui Jerry. Dealtfel,
Taubelman devenise parcă altul, ca urmare a ceea ce el numea tămăduirea miraculoasă a lui Anne, fără să

consimtă să explice, totuşi, de ce hotărâse ea, cu trei sau patru ani în urmă, să nu mai rostească niciun cuvânt. În urma cărui accident, cărui şoc psihic se ferecase atunci în tăcere?

— Eu nu cred, zise Jerry, că avem dreptul ’să punem această întrebare, sau să încercăm să aflăm pe vreo cale ocolită. Taubelman povesteşte ce-i convine lui, iar Anne tace. Voi respecta bezna de care se înconjoară. Mâine vreau să văd dar cum stau lucrurile.

— Spune-mi, simţi ceva pentru Anne?

Jerry îşi trecu degetele prin pletele blonde şi nu răspunse imediat. Reflecta, sau poate se făcea că reflectează.
Ca să nu-l stânjenesc, am înlocuit *Simfonia a V-a* cu un concert de Vivaldi, pentru oboi şi fagot, debutând superb.

— S-ar putea să simt ceva pentru ea, răspunse, în sfârşit:

Ascultarăm concertul, care-şi pierdea treptat rigurozitatea şi forţa juvenilă, ca să sfârşească într-un *allegro molto* de o banalitate întristătoare. O muzică la comandă, în care compozitorul se mulţumea să se autoparodieze, după o inspiraţie iniţială foarte fericită.

— Sharon ţi-a telefonat, spuse Jerry.

— De unde ştii?

— De la doamna Colleen. Am întâlnit-o în drum.

— Da, Sharon mi-a telefonat, şi asta mi-a făcut plăcere. Mă tem că escapda noastră ţi-a fost cam dezagreabilă,

— E destul de mare ca să ştie ce face. Însă nu vreau să se mai amestece în viaţa mea. Prov-oacă tot felul de catastrofe, apoi o ia din loc mai nepăsătoare ca oricând, ca să strice viaţa altora. Aş putea îndrăzni să pun, în legătură cu ea, întrebarea pe care mi-ai pus-o tu în legătură cu Anne.

— Nu-i o întrebare indiscretă; şi aş putea să răspund şi eu cam în acelaşi fel în care mi-ai răspuns.

— Ah, da! facu Jerry.

Dacă s-ar fi îngrijorat, n-aş fi avut cum să-l liniştesc;
el însă făcu doar un gest vag, putând să însemne orice.
Poate simţi chiar un fel de uşurare, după cum am înţeles

ulterior, când mi-a mărturisit că se temuse, la un moment *dat’* ca Sharon să nu se încurce cu Taubelman.

— O intriga, îmi spuse, şi ea nu suportă să nu ştie.

Nu seamănă deloc cu mine. Mie puţin îmi pasă dacă poveştile lui Taubelman sunt sau nu adevărate. Pe mine mă amuză şi-mi arată că, pentru mine, viaţa mea încă nu-i cine ştie ce.

— Există viaţă şi viaţă. Acum câteva zile te gândeai să te îngropi aici, să trăieşti din nimic şi să tai frunză la câini. Ce-i drept, eu nu sânt’ un bun exemplu. Acum ţi-ar plăcea să-l scuturi pe moşneagul care zace-n tine şi să trăieşti de două-trei ori ca Taubelman...

— O să mă hotărăsc curând.

— Nu te pripi.

— Da, ai dreptate!... Am venit să te-ntreb dacă mâine n-am putea merge la becaţe, la Forest Hill. Taubelman nu ştie locul ăsta...

— Uite măcar ceva ce nu ştie.

— O să-l lăsăm să creadă că el ne-a dus acolo, făcu Jerry, râzând.

A ieşit aşa precum venise, prelingându-se prin fereastră, ceea ce o buimăci pe doamna Colleen, care tocmai intra în grădină. Seara, ea îmi atrase atenţia că nu-i plăcea de fel să nu se respecte obiceiurile casei.

în ziua următoare, când jeepul claxonă lângă barieră, terminam de citit un lung articol despre reprezentaţia de la Londra’cu filmul Moirei Kean, o aiureală cum rar mi-a fost dat să văd. Întrucât nu prea deschideam ziarele, acest articol mi-ar fi scăpat, fără bunăvoinţa grijulie a doamnei Colleen, care-l încadră cu un creion roşu şi-mi întinse jurnalul, fără comentarii. *Rasa,* era un film în care o tânără din marea burghezie americană (rolul Moirei) îşi făcea mendrele cu nişte negri, din ură pentru părinţii ei. Pelicula fusese proiectată în faţa unui public select, în versiune integrală. Producătorii (între care şi Moira) acceptaseră să se elimine anumite secvenţe pentru reţeaua de difuzare. Semnatarul cronicii susţinea că, dacă jumătate din

spectatori părăsiseră sala, nu o făcuseră din excesivă pudoare, ci din teama de a nu muri de plictiseală. Trei scene ale unui act sexual repetat, între o albă şi câţiva negri, ţineau de un cinema porno cam infantil, nemaivorbind de faptul că partenerii Moirei surprindeau prin lipsa lor de virilitate. Cât despre împerecherea cu negri, de ce să ne mărginim la experienţele unor mătuşi — se întreba articolul cu pricina. Fidelii care au rezistat până la capăt sub acest potop de naive obscenităţi au aplaudat frenetic ultimele imagini, în ciuda protestelor unui grup de tineri jamaicani, indignaţi că negri pot să se culce cu o albă. Dezastrul serii cădea în întregime asupra Moirei, producător, scenarist, regizor şi interpretă principală a filmului. Aceea care fusese o Augusta Brandebourg memorabilă era implorată să-şi încredinţeze destinele cinematografice unor regizori autentici şi să nu se mai considere o intelectuală obsedată de un „mesaj“. Dacă nu-şi iubea propriii părinţi şi dorea să-i insulte în public, ea ar fi putut s-o facă la un preţ mai convenabil decât costul unei producţii de două milioane de dolari.

Evident, articolul era lipsit de orice urmă de bunăvoinţă, dar se străduia să rămână imparţial, anunţând că, înainte de *Rasa,* Moira fusese considerată una din primele
. Actriţe ale ecranului mondial.

Am strecurat ziarul în buzunar şi m-am urcat în jeep, împreună cu Grouse. Bineînţeles, Taubelman luase locul cel mai bun, alături de Jerry, eu rămânând la spate, cu câinii. Mă amuzam la gândul unei vorbe scârnave a lui Taubelman, pe socoteala lui Sharon, când mă încredinţase că ea se culcă cu negri. Ca în tot ce spunea, era şi aici o brumă de adevăr şi o parte de neadevăr. O confunda pe
Sharon cu Moira, de care gurile rele ale gazetelor se ocupau sistematic. Dincolo de asta, confuzia de persoană putea să nu fie chiar involuntară, cum s-ar fi crezut; Taubelman, înzestrat cu o memorie excepţională, era în stare să încerce să creeze confuzie numai din plăcerea de a-şi descumpăni interlocutorul. Îi era foarte lesne, apoi, să se ascundă după

deget, pretinzând că n-a spus niciodată nimic rău despre Sharon sau Moira, dar a fost greşit înţeles.
Aceasta metodă îi îngăduia să aibă dreptate întotdeauna şi să te facă să treci drept un imbecil răuvoitor, atât la adresa lui cât şi la aceea a persoanelor în cauză. Aşezat deloc confortabil în partea din spate a jeepului, examinam ceafa lui Taubelman, o masă informă sub viţele de păr încărunţite, slinoase de uleiul în care le scălda în fiecare dimineaţă. Riduri adânci brăzdau această piele tăbăcită, pe care se zărea o cicatrice în cruce, al cărei centru era un mic crater albicios, amintirea unui antrax, la care ducea mâna din când în când, ca şi cum ar fi vrut să se încredinţeze că tumoarea nu a revenit.

întreg Taubelman era aici, o uriaşă ţeastă hugoliană, plină de visuri sforăitoare, care ţâşneau fie prin purulenţa antraxului, fie prin vorbele ce-i ieşeau din gură. Într-un anumit sens, cuvintele erau parcă mai liniştitoare. Ele erau o lume imaginară, la căre nu puteai rămâne insensibil şi, neîndoielnic, eu greşeam atunci când încercam să pun
’v în discuţie niscai amănunte ale adevărului taubelmanian.
Acest ins învăluit în aburi nu minţea mai mult decât alţii şi, în felul său, emana o poezie al cărei farmec era incontestabil.

Nu-mi mai amintesc exact cum a decurs vânătoarea noastră la Forest Hill, în comitatul Galway. Îmi revine în memorie doar o zi minunată, în care soarele şi scurtele înnourări alternau, apoi un drum pe jos, în trei, şerpuind pe clina colinelor, printre pădurişuri tinere, plantate de cei de la ape şi păduri, un popas pe o stâncă ce străjuia valea, un picnic lângă un izvor care curgea spre o baltă năpădită de hreniţă. Taubelman povestea că vânase becaţe în Java, unde erau numite *scolopax saturata.* Trebuie să spun că se pricepea grozav le becaţe, ştia unde pot fi găsite şi încotro îşi iau zborul. Regăsea urmele trecerii lor observând găinaţul, arătând cu degetul pe cel de becaţă, mai fluid şi cu o pată neagră în centru, de consistenţă pământoasă. Pentru un ins atât de greoi, era deosebit de agil, sărea

peste ziduri, suia coastele, gâfâind, dar rapid, fără să bombăne, ca şi cum ar fi avut de urcat până la vila lui Jerry.

El smulse fiecăreia din cele zece becaţe pe care le-am doborât, prima pană din aripi, — „pana pictorului" — pe care le strângea, după spusele lui, pentru un prieten, cel mai mare artist al epocii, un român refugiat în Italia, specialist în peisaje după natură, amator de pensule dure, dar poate că, de fapt, le păstra ca să meşterească muşte artificiale, pentru deschiderea sezonului de pescuit la păstrăvi.

La întoarcere, Taubelman, cu o pasăre în mână, ne vorbi în mod inteligent, fără didacticism, despre zborul becaţelor care, având oase foarte subţiri, se pitesc prin tufele pădurii, ca să se adăpostească de vântul puternic şi îşi înclină capul înainte, fiindcă nu văd în faţă. Deasemenea, el despărţi vânatul în masculi şi femele, masculii având labe gri-cenuşiu, spre plumburiu, femelele gri-deshis, spre roz.

Mânuia păsările extrem de delicat, netezindu-le penajul răvăşit de alice, înreptându-le gâturile, întinzându-le aripile, ca să le putem admira fineţea. Se dovedi pasionat fără preţiozitate, erudit fără să devină plicticos, într-adevăr, un cu totul alt om, pe care-l ascultam fermecaţi. Am lăsat să zacă-n buzunar articolul despre *Rasa,* pe care intenţionam să i-l arăt, în clipa când vom rămâne singuri, pentru a vedea cu ce tupeu îşi va justifica acele confuzii, mai mult sau mai puţin voite.

înainte de a ne urca în jeep, se întâmplă un accident care mă întristă. Jerry purta sub braţ frumoasa puşcă pe care i-o dăruisem în seara de Crăciun. Până să sară peste zidul ce ne despărţea de drumeag, patul armei se izbi de o piatră, crăpându-se pe întreaga lungime. Am simţit un junghi în inimă: această operăde artă, ieşită din mâinile unui meşter englez, cumpărată de un rege, dăruită mie de către el, în amintirea mior ani grei, această minunăţie nu va mai fi niciodată ceea ce a fost, oricât de migălos ar repara-o cineva. Despărţirea de un obiect nu mă afecta în mod deosebit, dar distrugerea obiectelor, indiferent cum, era

pentru mine extrem de dureroasă, era aproape o trădare — şi asta cu atât mai mult cu cât Jerry, ştiind că are în mână o armă de mare valoare, ignora că este vorba de o adevărată capodoperă. Taubelman, însă, ştia, şi-mi adresă o privire expresivă, gen „dacă dai prăjituri porcului, o să te câieşti", ferindu-se totuşi de comentarii. I-am fost recunoscător că nu-mi măreşte amărăciunea.

Am stabilit ziua când vom mânca împreună becaţele şi ne-am despărţit în faţa barierei de la casa doamnei Colleen; aceasta lucra la grădină, în cizme, înfăşurând tufele de trandafiri în ciorapi de nailon vechi, pentru a-i feri de frigul brusc, pe care îl anunţau crainicii televiziunii. Frigul n-a fost punctual la întâlnire, şi trandafirii rămaseră înveşmântaţi în nailon încă vreo lună, alcătuind în mica grădină o surprinzătoare suită de sculpturi nonfigurative, aurite şăgalnic de razele zorilor.

Plimbarea la Forest Hill fusese lungă şi grea, dar nu simţeam nici urmă de oboseală, doar o foame cumplită, şi senzaţia atât de rară, copleşitoare că am tras de mine fără menajamente. Ei, da, acest corp, pe care-l suprasolicitam fără să-l îndop însă cu băutură şi hrănindu-l raţional, îşi regăsea de câtva timp o parte din siguranţa pierdută sub asaltul maladiei — o maladie morală, la drept vorbind. În preajma vârstei de cincizeci de ani, dacă n-aş fi fost prevenit să mă menajez, aş fi fost cu siguranţă indestructibil.

Uitând de interdicţiile medicale, simţeam o autentică exaltare de a fi mers până la limitele posibilului. În seara aceea am citit până târziu, netulburat de alte gânduri sau de fantasme, până ce pleoapele prinseră să mi se închidă asupra cărţii. Atunci a început cea mai rea dintre nopţile mele. Primele spasme m-au trezit către ora unsprezece.

Am mai spus că această durere mi-era prea bine cunoscută ca să mă îngrijorez. Mă ţintuise adesea la pat, două-trei ceasuri, sau mă încercase vag, ca la Leenden.

După două pastile şi. O injecţie în coapsă, am rămas nemişcat, cu braţele încrucişate pe piept, ca un faraon în

sarcofag, cu o veioză aprinsă, pentru a nu-mi scăpa nimic din cele înconjurătoare, de la deformările provocate de starea de angoasă, la fragmentul de univers real care îmi rămânea: plapuma, tăbliapatului, o etajeră fixată de perete, aplecându-se spre stânga sub povara cărţilor, o gravură prost înrămată, reproducând grosolan admirabilul tablou al lui Leonardo, cu Fecioara, pruncul Iisus şi sfânta
Ana, tablou în care Freud a distins prezenţa unei acvile ascunse în rochia virginală. N-aveam niciun regret. Restul

— Era noapte. Această urâţenie a banalului, dacă n-aş zice că o voisem, măcar o acceptasem cumva, mai demult, din scârbă de teatral, după ce crezusem că te-ar putea consola să mori în sânul frumuseţii, într-un peisaj luminos, ca în acel poem al lui Jean Mareze, pe care îl cânta superb
Edith Piaf:

„Marea e verde. Cerul senin.
Lasă fereastra deschisă puţin…"

Deschizând fereastra mea, nu vedeai decât grădina dezgolită de iarnă şi formele groteşti ale trandafirilor cu glugi de nailon, opera doamnei Colleen. O clipă îmi trecu prin minte să-mi chem gazda, însă efortul" putea fi excesiv şi mi-am zis că tăcerea şi nemişcarea, suferinţa închisă în sine, pentru sine, era poate singura şansă de salvare ce-mi rămânea. Imagini şi impresii din aceste ultime luni treceau iar şi iar prin sufletul meu, ca şi nepăsarea de neînţeles, lipsa oricărei urme de curiozitate cu care am acceptat această stare de lucruri şi sfârşitul ei probabil. Mă bucuram de viaţa câtă-mi mai rămăsese, lără temeri, fără calcule; dacă m-am aplecat asupra chipului Annei, inconştientă, când o duceam la spitalul din Ennis, n-o făcusem pentru a învăţa ceva, un fel de lecţie, ci dintr-un sentiment firesc: să vezi momentul precis în care viaţa ne părăseşte, schimbându-netrăsăturile. În unele picturi primitive, se distinge adesea, deasupra gurii întredeschise a celor morţi, un fir de fum albicios, sufletul, sau acea ultimă suflare pe care oamenii încearcă s-o reţină, de teama saltului dincolo. Poate că după fumegarea aceasta aş putea să-mi pun mie

însumi diagnosticul morţii. Cât nu se iveşte, voi continua să sper, cu toate că gheara nemiloasă care-mi măcina inima şi arterele nu mă cruţa nicio clipă, în sfârşit, la capătul unei jumătăţi de oră, pilulele potoliră durerea şi am reuşit să observ mai atent ceea ce mă înconjura. Un suflu gheţos pătrundea prin fereastră. Am ţras cearşaful, plapuma, cuvertura până sub bărbie, înfăşurat într-un soi de gogoaşă care nu-mi lăsa descoperit decât chipul şi-mi reaminti deodată bolile din copilărie, gestul tandru al mamei învelindu-mă cu grijă. Dacă ea nu a apărut de astă dată, rugându-mă să o regăsesc, cum a făcut-o atât de adesea în visele care mi-o evocau, înseamnă că încă n-a sosit momentul. Am simţit o dorinţă arzătoare să mă vegheze, să-i simt mâna caldă pe frunte, ocrotindu-mă de curentul de aer îngheţat care bântuia prin odaie. Pilulele calmante m-au cufundat într-o somnolenţă vagă şi binefăcătoare, un fel de stare pâsloasă, întretăiată de reverii informe, îmbucătăţite, de cum începeau să se precizeze, de o bruscă revenire a junghiurilor, apoi înlocuite de altele, cu feţe necunoscute şi cuvinte fără şir! Către şase dimineaţa, am mai luat două pilule şi am adormit

adânc. M-a trezit doamna Colleen. Era amiază şi ea se neliniştise. Realmente. I se citea o tulburare pe chip, deoarece vedea înscris pe figura mea zbuciumul de peste noapte. E-n regulă deci, n-a fost nici de astă dată.

— Tocmai yoiam să chem un medic, zise ea. Pari sfârşit. Doctorul Scully e omul care-ţi trebuie. Vrei să-l rog să vină?

— Era s-o mierlesc, dragă doamnă Colleen, dar acum e în regulă. Nu-l deranja pe doctorul Scully, n-ar servi la nimic.

Văzu pe noptieră cutia cu pilule, seringa, fiolele, şi cred că a bănuit că mă droghez. Se vorbea atât de mult despre droguri, încât nu era de mirare că se gândise la una ca asta. Luciditatea mea o linişti şi îmi spuse, încercând să pară veselă, că era o vreme ca de vară, că un stol de gâşte trecuse de dimineaţă chiar pe deasupra casei, făcând atâta gălăgie, de ziceai că latră o haită întreagă de câini. Păcat

că-mi scăpase aşa ceva.

M-am sculat, resimţindu-mă după oboseala acestei nopţi diabolice şi după analgezicele luate, dar, oricum, trăiam, supravieţuisem şi acum, ca atunci, în mlaştină, şi asta era de ajuns ca să îmbărbăteze un om.

Când am intrat în bucătărie să-mi prăjesc obişnuitele ouă cii costiţă, am găsit-o pe doamna Colleen în tovărăşia unui bătrânel cu favoriţi albi, îmbrăcat într-un costum de tweed, cu vestă purpurie, pe care se lăfăia un lanţ gros de ceas, din argint, şi având la butonieră o garoafă cam pleoştită. Doamna Colleen îmi şopti un nume pe care nu l-am înţeles, iar omuleţul, ’care vorbea cu un pronunţat accent irlandez, îmi strânse puternic mâna. Bea whisky sec şi îmi oferi şi mie unul, scoţând din buzunarul de la spate o sticlă plată.

— Ăsta-i elixirul meu de viaţă lun’gă! zise el, într-o franceză aproape fără accent.

Doamna Colleen făcu o mutră dezaprobatoare.

— N-ar trebui să vorbeşti aşa, Seamus. Un. Bărbat ca tine…

— Sunt un bărbat ca oricare altul! răspunse Seamus.
De fapt nu există bărbaţi care să fie altfel decât ceilalţi.
Fiindcă s-ar şti de ei!

Adăugă la adresa mea, tot în franţuzeşte, făcând cu ochiul:

— Toţi bărbaţii sunt nişte porci. Ăsta-i numitorul lor comun!

I-am spus că avea, probabil, o îndelungă experienţă în materie de viaţă pariziană şi izbucni într-un râs strident, care nu părea deloc forţat.,

— Aşa e. Cinci ani la Paris!

Şi schiţă, în mijlocul bucătăriei, câţiva paşi de french-cancan, săltându-şi o fustă imaginară.

— Niciun oraş nu-i ca Parisul pentru irlandezi, spuse el, tot în franţuzeşte. Unde s-ar putea pierde fecioria, dacă nu la Paris?

— Seamus, vorbeşti porcării, zise doamna Colleen.
Ştiu că da, nu mă contrazice!

— Dragă Violette, eşti un înger de nevinovăţie. Mai degrabă mi-aş tăia beregata decât să spun lucruri urâte în prezenţa ta.

Ea îi întinse cuţitul zimţat de tăiat pâine, şi mi-am dat seama, pentru prima dată, că avea umor.

— Mulţumesc, nu, zise dl. Viaţa e prea frumoasă. Şi apoi, mai am nişte întâlniri. Păstrează-ţi cuţitul de pâine pentru eretici… Am auzit că eşti francez, domnule. Întrucât francezii sunt aproape singurul popor civilizat de pe pământ, ar trebui să ştii cine-i William Butler Yeats. Află, domnule, că eu, ăsta de aici, am fost cel mai bun prieten al lui. Eram şi eu la Roquebrune când a murit. Geniilor irlanefeze le place să moară în Franţa…

— Nu ştiu să i se mai fi întâmplat decât lui Oscar Wilde.

— Da, dar Wilde înseamnă altceva. Iar Joyce a murit la Ziirich, ceea ce-i aproape acelaşi lucru. Şi cu doamna Yeats am rămas bun prieten până la moartea ei, nu/de mult. Îţi plac poeziile lui Yeats?

— Mai mult decât piesele lui" de teatru.

— Vai, domnule, să nu spui nimic rău despre despre *Clepsidra* şi despre *Pragul regelui,* piese admirabile, în care versul e mai presus de acţiune…

Scoase din portofel o fotografie îngălbenită, reprezentându-l pe Yeats aşezat în fotoliu lângă o sobă: avea o figură blândă şi visătoare, cu privirea pierdută. Într-un colţ, pe jumătate ştearsă, era semnătura înclinată a poetului.

— Din păcate, domnule, nu l-am cunoscut pe Synge, care era şi qI un îndrăgostit de Franţa, ca şi Beckett. A murit prea devreme, dar Yeats mi-a vorbit atât de mult despre el, încât mă simt de parcă l-aş fi cunoscut bine. Vom discuta altădată despre el.

Scoase din buzunar un ceas de argint.

— Am fugit. Să nu întârzii. La revedere, dragilor.

Înşfăcând o geantă de voiaj încăpătoare, cum se purtau pe vremea lui Dickens, dispăru, după ce schiţase ceva ce

semăna cu o piruetă. Doamna Colleen îl urmă cu paşi mărunţi. L-am văzut prin fereastră pe Seamus trecând ca o furtună prin grădină şi sărind în vechiul taxi londonez, vopsit în mov. După câteya poticneli şi rateuri, maşinăria porni, scoţând un nor de fum albăstrui.

îmi prăjeam ouăle, când doamna Colleen îşi băgă capul prin uşa întredeschisă.

— N-ai nevoie de nimic?

— De nimic, mulţumesc, dar cum se numeşte persoana aceasta ciudată?

— Seamus.

— Seamus şi mai cum?

— Seamus Scully, spuse ea, pronunţându-i numele de familie în aşa fel încât să nu-l înţeleg.

Apoi închise uşa. Mă minţise puţin, din pudoare sau ca să nu mă supăr. Nu „se gândise“ doar să-l cheme pe doctorul Scully, d chiar îl făcuse să vină, şi asta imediat ce mă trezisem. Întâlnirea din bucătărie fusese aranjată ca să-mi vadă mutra descompusă şi să-mi audă vocea stinsă.
Dacă era cât de cât experimentat şi psiholog, însemna că doamna Colleen îmi cunoştea acum diagnosticul. Aşa-i trebuia! De acum înainte avea să trăiască cu spaima de a mă găsi într-o dimineaţă ţeapăn în pat, afară de cazul în care aveam să fiu adus pe o targă de la Willie Kox, sau din pădure, cu faţa mâncată de vulpi. Şi toate astea fără să ştie ce hram purtam.

’Dar acum ştiam al cui era taxiul mov şi cum se numea îndrăzneţul şofer cu pălărie de tweed.

*

— *

Apariţia lui Reginald la „Pintenul” a rămas un moment memorabil în viaţa acestui local. Deşi toţi cei de faţă erau oameni solizi, îi depăşea cu o jumătate de cap.
Excepţie făceau doar Billie şi Teddy, care de-abia îi ajungeau până la umăr, şi păreau pe lângă el nişte pitici, cu siluetele lor dolofane şi cu ţestele lor la fel de chele. Reginald îşi propti fundul pe un scaun înalt de bar, întinse

braţul pe tejghea, ca’să i se vadă mai bine lănţişorul de aur şi smaraldul de pe deget. Prin deschizătura cămăşii roz se vedea un medalion, strălucind pe pielea lui lucioasă. Căci Reginald era de un negru frumos, abia atenuat de un bunic alb. Datorită noilor metode cosmetice, părul îi cădea, neted şi moale, pe umeri. Buzele negroide, de un violet pronunţat, nu se asortau deloc eu nasul drept şi fin. „Micul“ Willie, care nu mai văzuse niciodată negri, decât în benzile desenate, în care servesc sau apără vânătoriţe blonde cu căşti coloniale, se aplecă spre el şi îl întrebă, strâmbându-se ca să fie mai uşor de înţeles:

— Domnul vrea băut ceva?

„. Reginald, cu o superbă indiferenţă, răspunse cu o frumoasă voce de bas, prin cuvintele Christinei Rossetti:

„Every val/ey drinks
*Every dell and ho//ow...“**

„Micul” Willie rămase cu gura căscată:

— Scuzaţi-mă domnu’, n-am înţeles!

— Un whisky dublu, dragă. Fără gheaţă, fără apă.

Oricum, nici nu se găsea gheaţă la „Pinten”, iar tendinţa generală era de a bea sec. Cât despre „dublu”, era ceva mai rar, din cauza preţului.

— Da, murmură „micul” Willie.

Din păcate, fusese atât de emoţionat încât nu auzise nimic, şi, în loc să roage să i se repete, puse, ca pentru toţi ceilalţi, un pahar de *stout* pe care-l aşeză în faţa lui

Reginald. Îşi înţelese greşeala, văzând expresia condescendentă şi scârbită a acestuia. „Micul” Willie îşi scărpină ceafa netunsă. Un fermier care stătea lângă Reginald îl scoase din încurcătură:

— A zis că un whisky dublu fără gheaţă şi fără apă,

— Cum de nu! zise „micul” Willie, cu un surâs iluminat, de parcă, în sfârşit, i s-ar fi tradus într-o limbă pe înţelesul lui ceea ce comandase Reginald.

Dar, în entuziasmul lui, turnă apă în whisky, iar negrul făcu un gest plictisit de parcă ar fi spus că n-avea nicio importanţă, la ţară, ca la ţară. Dintr-un portţigaret de aur

(observasem cu toţii că-i place aurul), scoase o ţigară lungă, o lovi de metal şi o aprinse cu o brichetă de aur.
în sfârşit, îşi roti privirea’ asupra clientelei localului, fie pentru a o observa, fie pentru a face să se plece ochii aţintiţi asupră-i. Capetele se’ întoarseră, conversaţia reîncepu, dar stăruia o uşoară stânjeneală. Parcă s-ar fi aşteptat ca, de fiecare dată când se deschidea uşa, să apară în prag alte făpturi la fel de neobişnuite. Nu se putea ca negrul acesta elegant să fi venit singur. Mai târziu, Joe Mitchell mi-a povestit că îl luaseră pe Reginald drept unul din regii magi a căror sosire avea să fie sărbătorită a doua zi cu plăcinte. Şi coroane de hârtie aurită. În timpul acestei scene, eram aşezat într-un colţ al circiumei, la. O măsuţă, împreună cu Seamus Scully. Eram în umbră, căci Reginald nu ne-a observat imediat. A făcut mai întâi un lucru uimitor, care a uluit sala. Scoţând o oglindă din buzunar, s-a privit îndelung, îndepărând buzele ca să-şi descopere dinţii mari, puţin îngălbeniţi, strâmbându-şi gura într-o parte ca să pună în evidenţă un coş de pe obraz. Când scoase o pensetă ca să-şi smulgă un fir rebel din sprâncene, gâturile se lungiră şi douăzeci de perechi de ochi se holbară.

— E negrul (lui) Narcis! îmi spuse Seamus.

în sfârşit, Reginald mă văzu şi veni la masa noastră.
I-am făcut cunoştinţă cu Scully, iar acesta din urmă era să leşine când, într-un moment de rătăcire, negrul secretar al Moirei întinsese mâna de parcă ar fi aşteptat ca medicul să i-o sărute. Totul n-a durat decât o fracţiune de secundă, apoi Scully îşi regăsi agresivitatea plină de umor.

— Iartă-mă, dar nu sunt... mai există şi excepţii.

îl cunoscusem pe Reginald cu trei zile înainte, când ve’
nise Moira la Shannon, unde eu şi cu. Jerry aşteptam sosirea „Tridentului” de la Londra.

Moira nu se deplasa fără să anunţe presa. Imediat ce avionul se opri, o duzină de fotografi escaladară scara mobilă pe care tehnicienii o duceau spre uşa din faţă. A
trebuit să fie respinşi, parcaţi la baza scării, până la apariţia calculată — cel puţin două minute de aşteptare,

deschiderea uşii, o însoţitoare de bord în poziţie de drepţi —
a Moirei, în costum de călătorie, ţinând în braţe un buchet de trandafiri roşii, înveliţi în plastic transparent. Rămase acolo cât trebuia, mitraliată fără să-şi piardă surâsul.
în clipa când începu să coboare scara ca să se îndrepte spre microfoane şi spre camera de luat vederi a unui reporter de la televiziune, pe uşa scundă a „Tridentului” se strecură, aplecat de şale, un negru imens, ducând o valijoară şi vizonul Moirei. Nu era îmbrăcat din cap până-n picioare în roz, dar nici mult nu mai lipsea, iar când se îndreptă, toată lumea putu admira un fel de uriaş, pe care străluceau tot felul de zorzoane de aur. Spre deosebire de
Sharon, Moira, după ce-l sărută pe Jerry (o făcu de trei ori, din cauza fotografilor), păru să nu mai acorde atenţie decât prietenului prezentat de fratele ei. Această simpatie fără margini devenise naturală pentru ea, nu avea pic de ostentaţie. ’Degeaba am căutat să descopăr condescendenţa unei vedete sau calculul unei femei care hotărăşte că până şi ultimul dintre rataţi poate fi folositor pentru cariera ei. N-are rost s-o descriu: toată lumea îi cunoaşte "
chipul, atât de des marcat de pasiuni împrumutate din rolurile ei. Tocmai suferise un eşec în carieră şi, cu toate că avea de partea ei politica şi utila pălăvrăgeală a antirasismului monden, întreaga presă îi ridiculizase filmul.
Această unanimitate nu părea s-o afecteze, sau, oricum, nu lăsă să se observe nimic. Era curaj, era orbire voluntară? Nu se ştia. Cum natura a înzestrat-o cu o voce admirabilă, şi-o foloseşte în cel mai potrivit mod. Lasă pauze între fraze, ca să le pună în evidenţă, de parcă ar aştepta un ecou, un eventual murmur de admiraţie, iar asta-i conferă o dicţie foarte personală, neegalată decât, poate, de Garbo.

La ieşire o aştepta un Rolls. Se urcă împreună cu Reginald, iar şoferul primi ordin să ne urmeze. Desigur, nu se punea problema ca Moira să locuiască în cabana lui
Jerry. Îşi reţinuse un apartament la Great Southern, din

Galway.

în maşină, pe care-o conduceam cât se putea de repede, ca să nu-l umilesc pe şoferul Rollsului, Jerry repeta mereu, ca un copil supravegheat prea îndeaproape când se joacă:

— Mă sâcâie, mă sâcâie…

— Eu o găsesc seducătoare.

— Asta-i tot ce ştie! îşi foloseşte seducţia ca pe o vioară. Toată lumea trebuie s-o asculte şi să rămână cu gura căscată de admiraţie. Ai să vezi… cu mine o să se poarte altfel. O să mă ia deoparte, o să mă dăscălească, o să încerce să mă convingă să mă întorc în Statele Unite.
Trebuie să scap de ea până nu redşeşte…

— N-ai decât să spui nu! Şi gata! E cel mai simplu răspuns.

— Ai văzut-o: îmi zice „Jerry puiule“, ca pe vremea când aveam cinci ani. Nimeni încă nu s-a gândit să descrie chinurile mezinului unei familii numeroase.

— Lasă-ţi barbă! N-o să mai îndrăznească să-ţi spună
Jerry puiule.

Aşa a şi făcut, nu chiar în clipa aceea, ci în zilele următoare. O săptămână păru neras, apoi, cum avea părul des, chipul i se accentuă, i se lărgi, subliniat de o barbă ondulată, cu reflexe roşcate. Îşi pierdu aerul de copil vinovat. Nu glumisem, dându-i acest sfat, căci remarcasem de multe ori cât de mult schimbă barba atitudinea celorlalţi faţă de noi,: apoi, ca urmare, şi propriul nostru caracter, de parcă modul de comportare ar depinde de impresia pe care le-o facem altora. Adevăratul Jerry — cel pe care-l ştiam, sau, cel puţin, credeam că-l ştiu, influenţat şi eu de chipul lui neted, cu înfăţişare copilărească — adevăratul Jerry descoperi deodată că i se vorbea pe alt ton. Şi, ca toate firile slabe şi influenţabile, îşi formă o altă părere despre el însuşi. Fără să-şi piardă cumpătul, pentru că avea îndoieli asupra profunzimii acestei metamorfoze, şi pentru că de fapt îi convenise slăbiciunea iniţială — sau, mai bine zis, docilitatea — caracterului său. Comportarea

Moirei se schimbă. La fel şi cea a lui Taubelman, care

aproape că-l prefăcuse în sclav. Faptul că nu i se mai zicea într-una Jerry puiule, sau pur şi simplu Jerry, pe un ton poruncitor, a contat foarte mult pentru el pe plan psihologic. Când spunea nu, interlocutorii lui ţineau acum seama de asta. Într-o zi am stat mult timp de vorbă şi mi-a mărturisit că-l dezgusta faptul că o simplă aparenţă modifică până într-atât relaţiile dintre oameni. Dar şi generaţia lui suferise, fără să-şi dea seama, aceeaşi metamorfoză, pentru a scăpa de un exces de respect faţă de strivitoarea generaţie precedentă. Părul lung, barba, îmbrăcămintea înzorzonată, un adevărat carnaval al nebunilor, au uluit vârstnicii, le-aii zdruncinat atitudinea faţă de tineret, devenit deodată înţelept şi poetic, deşi de obicei nu era vorba decât de dezordine şi prostie. Moira, pe care-o credeam mai hotărâtă, fu cea mai impresionată. În timpul lunii pe care o petrecu în Irlanda, nu-l mai copleşi pe Jerry cu sâcâitoarea ei dragoste maternă. Această femeie inteligentă se arătă chiar de o naivitate nespusă când i se păru că descoperă în barba lui Jerry o evoluţie spre „stângismul“ ei ostentativ, lucru cu atât mai inept cu cât Jerry era

— Şi mai este, cred, mă tem, sau sper — o fiinţă total incapabilă de pasiuni politice.

Şi, întorcându-mă la Reginald, în seara când îşi făcu o intrare atât de remarcabilă la „Pintenul1*, trebuie să spun că se arătă repede într-o lumină mult mai favorabilă decât s-ar crede. De doi ani, Moira e nedespărţită de el. Îl prezintă drept secretarul ei, dar asta nu stă în picioare, Reginald fiind incapabil să bată la maşină sau să claseze corespondenţa. Dacă răspunde la telefon, o face în silă. Nici amant nu-i este, dintr-un motiv uşor de ghicit, pe care nu mai trebuie să-l precizez. Moira îşi alege amanţii după alte principii. De fapt şi l-a ataşat pe Reginald ca să nu fie singură, în puţinele clipe când nu lucrează, nu aruncă praf în ochi. Când e ocupată, îl dă afară, îl trimite la dracu, chit că apoi se plânge dacă nu apare din nou în clipa când e din nou singură. El există ca să-i asculte nimicurile, să-i dea

replica în timp ce-şi învaţă rolurile, s-o spele pe spate când face baie, să-i dea cu ojă pe unghiile de la picioare şi să-i calce lucrurile, căci calcă minunat, mai bine decât orice cameristă, pretindea ea. Reginald, născut la Boston, e foarte mândru de originea sa. După câte povesteşte, strămoşii lui „erau cât pe-aci“ să sosească pe „Mayflower“. Pe cât e de simpatic, pe-atât e de snob.
Nu-i deloc prost, şi de la cincisprezece ani s-a învârtit prin lumea teatrelor, ca actor, dansator, machior, dublură. Vi-’
sul lui: să joace Othello, apoi Hamlet, un Hamleţ negru.
Şi de ce nu? Doar a existat şi o Carmen negresă. În afară de asta, mai satisface, după cum am observat de-a lungul timpului, unul dintre defectele paradoxale ale Moirei. În calitate de negru, şi pentru răscupipărarea păcatelor urmaşilor proprietarilor de sclavi, are toate drepturile, în principal, pe acela de a fi nemulţumit de toate, de a refuza prânzul vedetei, de a-l suna de douăzeci de ori pe omul de serviciu, de a-l chema pe directorul hotelului dacă cearşaful are o cută sau dacă pe dulap e un fir de praf. Vă daţi seama ce de probleme a avut într-un hotel irlandez. Adevărul e că aceste pretenţii de copil răsfăţat sunt ale Moirei, plină de capricii, dar conştientă că nu trebuie să-şi strice imaginea publică, aceea a unei vedete
„angajate”, defilând pe la mitingurile muncitoreşti, semnând apeluri pentru pace în Vietnam. Ar fi o contradicţie flagrantă, iar ea este destul de deşteaptă — sau vicleană

— Ca să-şi dea seama de asta. O duplicitate care de altfel n-are nimic jenant pentru actori, atâta ne-am obişnuit cu puterea lor de a se dedubla.

Reginald se aşeză, aşadar, la masa noastra, meetind astfel să mai fie pentru asistenţă un marţian sau un rege
. Mag. Îl cunoştea pe unul dintre noi, aparţinea deci lumii pământenilor.

— Parcă n-ar mai fi văzut un client comandând un whisky dublu, zise Reginald.

— Greşeşti! afirmă Scully. Cred mai degrabă că-i

interesează culoarea pielii tale.

— Ia te uită, n-aş fi crezut că-s rasişti.

— L-ai citit pe Joyce?

— Da, sigur, *Ulysse* şi *Oameni din Dublin.* N-am reuşit să citesc *Fimegan's Wake.*

— Lasă-l pe *Finnegan's Wake,* dacă nu eşti lingvist, dar poţi găsi o explicaţie în *Ulysse.* Când Stephen Dedalus se duce în vizită la domnul Deasy, acesta îl reţine la plecare şi îi şopteşte, gâfâind: „Voiam să-ţi spun doar atât. Se zice despre Irlanda că e singura ţară care se poate mândri că n-a persecutat niciodată evreii. Ştiai asta? Nu. Şi ştii pentru ce?" Bineînţeles că Stephen nu ştie. „Pentru că, spune cu emfază domnul Deasy, nu i-a lăsat niciodată să intre în ea".

Reginald râse superb, deschizând o gură roz cu dinţi puternici. Ne plăcură agerimea, farmecul şi veselia lui. Iar când ne-a poftit, pentru a doua zi, la Great Southern, la Galway, Scully, care murea de poftă s-o cunoască pe Moira, acceptă bucuros.

De o săptămână de când ne cunoşteam, nu-l părăseam nicio clipă pe micul doctor cu taxiul mov. Un fel de dragoste reciprocă, la prima vedere. Cum oi fi putut să trec pe lângă el, să-i ignor prezenţa, personalitatea, când drumurile noastre se întretăiau mai tot timpul? Eram gata s-o învinovăţesc pe doamna Colleen că ne-a ascuns pe unul celuilalt, ceea ce este neadevărat, fiindcă, dacă e drept că se cunosc încă din copilărie, Scully evită din răsputeri predicile prietenei sale, Violette, şi nimic nu-l amuză mai mult, când sunt împreună, decât să o şocheze, debitând enorme obscenităţi. Prea puţin jenat de aceste grosolănii, ceea ce mă încântă la Scully este o vivacitate, un haz irezistibil. El ştie absolut totul, cunoaşte tot ce-i pe lume, cântă cu frumoasa voce de cap a irlandezilor, scoate iepuri din pălăria lui de tweed, sau monede din nasul copiilor de
— Nomazi *tinkers*[7], pe care-i întâlnim pe marginea drumului, ca să le dăruiască părinţilor acestora, cu un' aer

---

7 Tinichigii (în engleză în original).

important. În principiu, a renunţat să mai profeseze, şi totuşi e solicitat peste tot. Balansând între dorinţa de a nu şi-l face duşman pe tânărul medic din Corofin, care răspunde de această zonă, şi dorinţa creştinească de a veni în ajutorul celor ce i-o cer, nu merge în vizită la vreun bolnav decât pentru a-l zgândări cu paradoxuri şi vorbe înţepătoare. Ca un arhanghel motorizat, în luptă cu bolile psihosomatice, alungind demonii prostiei. Dincolo de asta, medicina în sine îl enervează. Nu mai crede în ea. A fost o vreme discipolul unui mag rus, care trata şi răceala, şi'ulcerul, şi cancerul cu duşuri reci apoi acupunctor, până când un vraci neamţ'âl vindecă de astm cu ceaiuri din plante şi făcu din el un adept convins al medicinei vegetale, căreia,

e drept, îi adăugă doze regulate dintr-un whisky irlandez foarte deosebit — vechi de treizeci de ani, precizează el, cu degetul ridicat — pe care i-l procură un prieten de-aL
lui, care are o distilerie în Comitatul Wicklow.

L-am luat cu mine într-o seară la Taubelman, iar la întoarcere m-a asigurat că Anne nu fusese niciodată mută.
O cunoştea, de altfel, pe sora Agnes de la spitalul din Ennis, care-i povestise despre sosirea tinerei în comă, primul ajutor, felul cum îşi revenise.

— Crede-mă, spuse el, Anne hotărâse — dintr-un motiv necunoscut, dar interesant de aflat într-o zi, pentru că va arunca o lumină şi asupra personalităţii şi vieţii neclare ale lui Taubelmananne hotărâse să nu mai scoată o vorbă. Foarte puţini oameni reuşesc o asemenea performanţă. Calcă-l pe unul din ei pe picior şi-ţi va arunca imediat o înjurătură oarecare. Anne a vorbit după traumatism, pentru că nu se mai controla. Iar după aceea, ar fi fost greu să dea înapoi. Sau poate că, obosită de comedia asta care 'ţinea de trei ani, a prins din zbor ocazia aceasta plauzibilă de a-şi recăpăta glasul. Nici nu ştii cât de departe poate merge prefăcătoria unor alienaţi…

— Nu-mi place cuvântul „alienat" în legătură cu'

Anne.

— Uşurel! Să nu ne legăm de cuvinte. Oare nu sunt şi eu un alienat? Şi chiar tu, fie spus în paranteză, ascunzi ceva ce-ar putea prea bine să însemne o formă de alienare. Care anume? încă nu ştiu, şi-ţi las timp să mi-o mărturiseşti, cu luciditate sau după câteva pahare. Află că tulburările de vorbire se asociază cel mai adesea cu o uşoară ataxie locomotorie. Dar Anne n-a avut niciodată aşa ceva. Conducea maşina, călărea, umbla prin pădure…

Mă bucura faptul că Scully îl categorisise de la prima vedere pe Taubelman drept un personaj dubios. Petrecusem împreună o seară neobişnuită, care-mi produsese un gust: amar, aproape o remuşcare pentru că mă lăsasem antrenat la joc. Chiar Scully îmi ceruse să-l duc la Dun
Moâran, iar Taubelman — deşi nu mă aşteptam — se grăbi să ne invite pe amândoi. Îl cunoştea din vedere pe micul doctor, pretindea chiar că au golit împreună câteva pahare, la „Pintenul” discutând, într-un mod pur ştiinţific, despre Treime şi Urcarea la ceruri a Fecioarei, lucru despre care Scully nu-şi amintea, însă pe care-l considera, cu modestie, foarte posibil, căci aceste lucruri îl preocupau în timpul său liber — care era foare puţin — şi căuta interlocutori capabili să-l contrazică la nesfârşit, doar pentru plăcerea de a-şi expune în public ipotezele.

Abia ajunşi la Dun Moâran, o luasem tare, cu un cocteil inventat de Taubelman. Cu mare greutate mă oprisem la vreme, iar Jerry, mai puţin prevăzător, sau mai puţin obişnuit, începuse să-şi clatine capul, semn că încerca să străpungă ceaţa deasă care-l înconjura. Anne ne turna în pahare, apoi se întorcea într-un fotoliu mare de lângă sobă, cufundată într-o carte, cu căţeaua Blondie la picioare. Era o imagine pe care ai fi izolat-o cu plăcere în cadrul ei de foc şi de linişte, dacă exclamaţiile, mârâielile şi strigătele vesele ale lui Taubelman n-ar fi stricat-o. Jerry, incapabil să se apere, zorit de gazda noastră, care nu suporta ca unul dintre jucători să se gândească, pierdu o sumă destul de

mare, pe care o plăti pentru el Moira, a doua zi. Nici mie nu mi-a mers mai bine, iar Scully, jucător pătimaş, rămase cu câte ceva. Taubelman înşfacă tot, cu o bucurie sălbatică, fară o vorbă de regret pentru oaspeţii săi. A doua zi, am aflat de la doamna Colleen că
Taubelman îşi plătise *în extremis,* cu bani gheaţă, datoria la un vânzător de băuturi din Ennis, care era hotărât să-i trimită portărelul chiar în ziua aceea.

Caroseria taxiului mov nu era jnchisă decât pentru pasagerii de pe bancheta din spate. În faţă, biciuiţi de aerul rece al nopţii, ne regăsisem în parte luciditatea, iar Seamus Scully adăugă la diagnosticul Annei o frază, al cărei sens nu l-am înţeles de îndată, ci mai târziu,. Prea târziu.

— În orice caz, data viito. Are când o să mai jucăm cu
Taubelman o s-o rugăm pe fata aceea frumoasă — ah! ce Deirdre ar putea fi, în piesa lui Synge — să stea liniştită lângă sobă, chiar dacă ne-ar rămâne paharele goale. Grija ei faţă de setea noastră — de ce avea vodca atâta piper?

— Mi-a distras atenţia. Nu suport să se ocupe cineva de mine, să treacă prin spatele meu când joc. Chiar şi o prezenţă discretă şi trecătoare îmi răpeşte senzaţia de vid absolut pe care am nevoie s-o simt în spinare, de n-ar fi decât pentru a-mi da curaj să forţez.

În seara de 6 ianuarie, ne-am aflat cu toţii la Great

Southern, la bar. Moâra ne-a anunţat că vom merge la cabana familiei Kean, unde ne aştepta o ceremonie. De cum am coborât, noaptea, din maşină, ne-au întâmpinat fulgere de magneziu. În cele două zile dinaintea evenimentului,
Moira găsise mijlocul de a conecta cabana la reţeaua electrică şi istalase un televizor. Aici voia. Să urmărească pe micul ecran isprava fratelui ei, Terenc’e, care, la bordul unei nave cosmice Apollo, aseleniza la miezul nopţii, ora
Pământului. Fusese convocată presa, ceea ce păru să nu-i fie deloc pe plac lui Taubelman, care petrecu mare parte din timp ascunzându-se de fotografi. Am cerut permisiunea să trimit după Billie şi Teddy, iar Moira oferi

Rolls-ul, care-i aduse pe cei doi artizani uimiţi, în culmea fericirii şi, din păcate, cam prea parfumaţi, ceea ce deranja într-o încăpere atât de mică. Un fum gros de tutun împrăştie însă repede izurile acelea ieftine. Reginald organizase bine seara şi am băut o şampanie excelentă, adusă în lăzi cu gheaţă, în aşteptarea imaginilor transmise prin satelit.

N-am să povestesc aselenizarea acelui Apollo. A urmărit-o, ca şi noi, toată lumea în noaptea aceea. După ce prima parte a programului cosmic luă sfârşit, spre satisfacţia centrului de la Houston, Terence Kean şi însoţitorul său se întoarseră în cabină ca să se odihnească. Afară se lumina de ziuă, o lucire galbenă sub dunga norilor cenuşii. Fotografii plecaseră să trimită filmele făcute la începutul reuniunii, la ziarele lor. Moira îşi aranjase admirabil lovitura: presa de seară din Europa şi din Statele Unite publică la fel de multe poze de-ale ei ca şi de-ale fratelui său. Cabana de unde pornise străbunicul Kean, în pantofi găuriţi, să cucerească America, dând naştere unei generaţii heteroclite, cu un cosmonaut, o prinţesă şi o vedetă de cinema, deveni tot atât de celebră ca şi nava Apollo. Intrigat totuşi de manevrele lui Taubelman, am observat a doua zi, în grămada de poze care-i fu adusă Moirei, că, acolo unde întâmplător figura şi prietenul nostru, era întotdeauna întors cu spatele, sau îşi ascundea în dosul mâinii jumătate de obraz. Ba chiar se părea că încercase s-o mascheze, pe cât posibil, şi pe Anne, deşi apărea uneori din profil, cu o expresie încordată, aproape dureroasă.
I-am atras atenţia asupra acestui lucru lui Seamus Scully, care, după obiceiul lui, ridică degetul arătător şi zise pe un ton diabolic:

— E bine de reţinut! Pe baza declaraţiilor unor martori

— Mai totdeauna false, dealtminteri — poliţia alcătuieşte portrete robot, care ajută la arestarea sadicilor şi asasinilor. Noi n-avem nevoie de portretul fizic, pentru că-l
avem aici, în carne şi oase — carne şi oase din belşug —
ci de acela psihic, ba chiar de raze X, pentru a vedea prin

el. În privinţa asta, nimic mai revelator ca atitudinea lui faţă de fotografi.

— Mai e un lucru pe care am uitat să vi-l spun, dragă doctore, şi anume, că nu-l putem judeca pe Taubelman ca pe un ins oarecare. Într-adevăr, Taubelman a murit acum trei ani, într-un accident de avion. Noi avem de-a face cu o fantomă.

— Închipuiţi-vă că pică bine: sunt specialist în fantome.
Există una chiar la mine acasă, la Corofin. O s-o cunoaşteţi. Un personaj absolut remarcabil, cu toate că nu-i o companie prea veselă, dintr-un motiv greu de lămurit, dar care pare să fie acela că propria lui nevastă l-a otrăvit.
Asta i-a pricinuit o durere cumplită, iar acum îşi petrece nopţile întrebându-se de ce i-a făcut ea aşa ceva, de vreme ce el era perfect fericit şi puţin îi păsa că tipa îl înşela cu măcelarul…

Un alai şovăielnic ieşea din vilă, buimăcit de frigul brusc şi de lumina tulbure, cu gurile cleioase de fumat şi de băutură, cu ochi înroşiţi după o noapte în care priviseră ţintă ecranul televizorului. Reginald o ţinea de talie pe Moira, în timp ce coborau poteca înclinată spre locul unde se aflau maşinile. Taubelman mă înghionti cu cotul.

— Vezi ce atent e cu ea! Adu-ţi aminte vorba mea, cu negrii!

— Dar n-ai spus-o în legătură cu Moira: vorbeai de
Sharon — şi asta nu-i adevărat.

Se făcu că n-a auzit şi-mi întoarse spatele, pentru a întinde mâna spre Anne. Era exact stilul lui de a se eschiva ori de câte ori se simţea încolţiţ. Noroc că nu m-a trimis la dracu’, pretinzând că „îmi filează o lampă”, expresie de care părea încântat şi pe care o repeta la tot pasul. În timp ce coboram mă gândeam la lumile diferite în care trăiau Terence Kean şi sora lui. Făcând primul pas pe

Lună, Terence rostise *Tatăl Nostru* şi invocase binecuvântarea papală pentru opera pe care o înfăptuia. Putuseră fi văzute marile braţe ale costumului său de scafandru schiţând semnul crucii. Chiar acolo, pe lună,

Terence rămăsese un om al universului nostru de idei şi de credinţă într-un Dumnezeu anume, în mult mai mare măsură decât
Moira, care nu părăsise pământul. Ea recunoştea făţiş că scopul vieţii sale era să smulgă de la instituţiile lumii occidentale, cu moravuri şi deprinderi inveterate, o toleranţă şi o libertate mereu crescânde, pentru a le putea distruge mai bine dinăuntru; pe când Terence, care ducea, la Cap
Canaveral, o viaţă de sfânt, se angajase într-o aventură la fel de extraordinară ca şi aceea a lui Columb, pentru a dărui civilizaţiei în care credea documentul de nobleţe al acesteia şi singurul sentiment care s-o justifice — acela al infinitului. Era totuşi neîndoielnic că Moira îşi iubea fratele şi-l admira, deşi îi era atât de străin, aşa cum îl iubea şi pe Jerry, sincer, şi cu mai multă luciditate decât Sharon.

Se înfundă în Rolls Royce împreună cu Reginald, umată de jeepul lui Anne, care începuse din nou să conducă. Jerry dormea acum la vilă întrucât Sean Coen îşi reluase serviciul la Dun Moâran. Îi luai cu mine pe Billie şi Teddy, iar Scully îmi aruncă o ochiadă plină de subînţelesuri. Peste puţin, i-am lăsat în faţa casei lor, boţiţi, palizi, dar fericiţi: Moira promisese «a o să le facă o vizită, şi ei se îngrijorau de pe acum, dorind să ştie dacă va aduce şi fotografi. Această naivă aviditate mi s-a părut mai curând înduioşătoare decât agasantă. Am căutat să-i liniştesc pe cât posibil şi m-am dus să mă culc. Aş fi dormit până la jumătatea după-amiezii, dacă doamna Colleen, alarmată de lipsa mea de la tradiţionalul mic dejun în bucătărie, n-ar fi intrat în cameră ca să se încredinţeze
Că încă mai respir. Am urmat-o în scurtă vreme şi am băut cel puţin două ceainice, pe când ea mă zăpăcea cu sporovăieli plicticoase. Sau, poate, nu chiar atât de plicticoase, pentru că de la ea am aflat că, în ajun, Taubelman vânduse cele două iepe ale Aţinei, una tânărului internist al spitalului din Ennis, cealaltă, unui geambaş în trecere prin partea locului. Se zice că ar fi izbutit să obţină

o. Mie cinci sute de livre, tocmai deajuns ca să-l calmeze pe antreprenorul care modernizase donjonul şi care dădea

\

semne zgomotoase de nerăbdare. Aşa se-ntâmplă totdeauna: când începi să-ţi plăteşti datoriile, haita creditorilor, resemnaţi până atunci, se dezlănţuie. Taubelman intra într-o perioadă dificilă şi, deşi încerca să mascheze, faptul începea să iasă tot mai evident la iveală. Am admirat cu toţii felul cum a redresat situaţia în zilele următoare, oferând Moirei o veritabilă serbare la el acasă, în genul focurilor de artificii pe care le lansează o navă pe cale să se scufunde. Ea veni însoţită de Reginald şi de un scenarist,

Stanley Kosslawski, cu care tocmai lucra la un nou proiect, cu atât mai urgent cu cât *Rasa,* în care investise sume considerabile, se dovedea a fi pretutindeni un eşec.

Grevat de tăieturi care îl făceau incomprehensibil, filmul rezistase cu chiu cu vai o săptămână — în exclusivitate —

la Londra şi la Parris, şi acum nu mai era proiectat decât în cine-cluburi şi în sălile specializate. În Statele Unite,

Moâra n-avea niciun distribuitor şi nicio şansă să găsească vreunul. Stanley Kosslawski pregătea adaptarea unei nuvele de Liam O'Flaherty, a cărei acţiune se desfăşură în Galway. Îi făcură lui Taubelman surpriza de a-i târî după ei pe Billie şi Teddy, de care Reginald nu se mai despărţea, după ce descoperise ascendenţa arisocratică a celui de-al doilea. Bineînţeles, eu l-am adus pe Scully.

Taubelman preparase personal nişte muşchi de vită împănat cu slănină şi ţinut la cuptor cu morcovi şi ceapă. Mi se păru deasemenea că Anne facea un efort supraomenesc pentru a-şi înfringe reţinerea. Nu se mulţumi doar să umple paharele care se goleau vertiginos, dar mai şi vorbi.

De fiecare dată, chipul ei grav dădea să se împurpureze, dar, printr-o extraordinară încordare de energie, izbutea să înlăture această reacţie. Moira reuşi s-o atragă într-un colţ al camerei şi, pe moment, Anne păru că intră în panică, apoi se îmblânzi, se destinse, zâmbi şi o auzii chiar rizând,

când Reginald spuse o nerozie. Sean Coen nu se arătă la faţă. Taubelman ne spuse că bietul Sean îşi înecase durerea despărţirii de cele două iepe într-un nenorocât de rom foarte parfumat.

— Cred că le iubea maimult decât pe noi, şi nu vrea. nicidecum să creadă că vom avea alţi cai: un pur-sânge şi un hunter englezesc. Nu ştiu cum să-l conving. Şi totuşi, ştie precis că Anne nu poate, să trăiască fără cai. S-a cul-

cat în finul din grajd şi acolo o să rămână până la sosirea noilor lui pensionari.

Kosslawski afirmă că-i o poveste grozavă, că o să găsească mijlocul s-o introducă în noul scenariu, fiind ceva tipic irlandez „de neinventat. M-am întrebat de unde poate şti ce va să zică „tipic irlandez", el, care se afla aici doar de două zile şi habar n-avea de ţara asta. Era însă un entuziast, obsedat de căutarea acelor mărunte fapte autentice din care se încheagă o povestire. Taubelman îl hipnotiza. Spre sfârşitul serii, i-am văzut dispărând împreună timp de o oră, apoi Kosslawski reveni cam plouat: pierduse o mie de dolari la joc. Puţin mai târziu fu rândul lui Reginald, care avu aceeaşi soartă. Cum rămăsese fără un ban în buzunar, Moâra semnă — deloc încântată — un cec. Taubelman, sesizând situaţia, făcu nazuri, simulând refuzul, puse cecul pe placa de marmoră a căminului, ca şi cum nici nu l-ar fi interesat, până când Anne, trecând prin preajmă, îl luă, îl îndoi şi-l strecură în buzunar.

— Ai văzut? îmi spuse Scully.

— Da.

— Asta e foarte semnificativ. În orice caz, dacă el s-a supărat într-adevăr, norocul îl ajută de minune… Mă întreb unde-o fi găsind şampania asta, vinurile astea roşii, coniacul ăsta. Te asigur că nu-i ceva obişnuit aici, în Irlanda, unde ţi se oferă diverse poşirci sub etichete îmbietoare. Individul are nişte resurse nebănuite…

în curând, Kosslawski nu se mai putu ţine pe picioare; se tot agăţa de umerii fiecăruia, încercând să povestească

cum pierduse la joc. Moira îi ordonă, pe un ton sec, să se culce urgent în Rolls şi, spre surprinderea noastră, el se execută, fată să mai zică măcar „la revedere”. Reginald nu se dezlipea de Teddy, fascinat, care-l sorbea din dehi.
Nimeni nu auzea spusele lui Reginald, nu puteai decât să ghiceşti pe acele buze groase, vineţii, care dezvăluiau nişte dinţi galbeni, un monolog menit să-l uluiască pe Teddy.
Disperarea mută a lui Billie îmi frângea inima, aşa că l-am dus către Moira; aceasta, tolănită în fotoliu, cu un pahar la picioare, primea omagiile cu o graţie princiară, pe care
Sharon ar fi invidiat-o. Într-adevăr, plină de bunătate în momentul de faţă, înţelese situaţia şi îl cuceri pe Billie care, treptat, se lăsă fermecat, ajungând chiar să nu-şi mai răsucească gâtul în fiecare minut pentru a vedea dacă
Teddy şi Reginald nu se sărută lacom pe gură. Partea cea mai nostimă este că, la un moment dat, Teddy îl observă pe prietenul său la picioarele Moirei, ceea ce începu să-l neliniştească şi-l făcu să devină din ce în ce mai nervos, cu atât mai mult cu cât Reginald nu voia să-l slăbească în ruptul capului.

Cât despre Jerry, era nedespărţit de Anne, aspirat parcă în dâra acesteia, de cum traversa încăperea, însoţind-o la bucătărie, de unde revenea în urma ei, încărcat de sticle, de pahare, de boluri cu gheaţă, de farfurii cu gustări. Deci, situaţia era clară. Nu simţeam vreo amărăciune, cu toate că era un mod dezagreabil de a-mi evoca vârsta şi postura în care mă găseam. O clipă, în spatele unui fotoliu, îşi strânseră degetele pe furiş. Întâlnindu-mi privirea, ’Anne îl trimise pe Jerry la buqătărie şi se apropie de mine:

— Vrei să ieşim, da?

Ne-am regăsit pe terasa luminată de un felinar ce se legăna în vânt, aruncând luciri pe caroseria lăcuită a maşinilor aliniate în curte. Picioarele descălţate ale lui Kosslawski — o, scenarişti americani, de ce purtaţi totdeauna şosete galbene? — ieşeau printr-una din portierele Rolls-ului. Îl auzeam sforăind.

— Nu ştiu cum să spun, zise Anne, cu vocea ei înăbuşită.

— Cum aş putea să te ajut?

— Cu neputinţă. Te rog să nu-mi porţi pică. Nu pot cere nimic altceva.

Obrazul ei mă atinse în treacăt, am avut impresia că i-am simţit buzele lângă ale mele, când se depărtă grabnic şi intră în donjon. Frigul uscat al minunatei nopţi înstelate îmi umplea plămânii. Am rămas locului, în picioare, fumând, cu ochii aţintiţi pe labele galbene ale picioarelor lui Kosslawski. Dreptul scărpina talpa celui stâng, apoi —
viceversa. Ai fi zis că-i dintr-un spectacol de marionete.
Apăru Jerry.

— Eşti singur? N-ai văzut-o pe Anne?

— Nu. Mă uitam la picioarele lui Kosslawski.

— Ce-i cu de?

— Se scarpină reciproc, cu multă amabilitate.

— Anne a dispărut!

— Nici vorbă!

Barba începea să se vadă. Avea o vagă porţiune zbârlită.

— Crezi că s-a dus la culcare?

— Sincer, Jerry, habar n-am. Dar cum îi fi reuşit s-o pierzi? Nu face un pas fără să te ştie pe urmele ei.

Atunci, el avu o vorbă atât de exactă, atât de revelatoare, încât mi-a mers drept la inimă.

— Aşa e, m-a copleşit.

— Foarte bine, Jerry. Nu trebuie să te aperi!

— Mă duc să-i bat la uşă!

— Las-o niţeluş. Poate are nevoie să se odihnească.
Vreau să zic: nevoie să’ fie singură!

— Crezi?

— Sunt sigur.

Ne-am întors înăuntru, unde l-am găsit pe Taubelman rezemat de şemineu, încălzindu-şi fesele barosane şi începând o poveste care se petrecea de astă dată la Paris, către
1938., Urmărise pe stradă o tinerică, având dosul mulat într-o fustă de pânză neagră, sinii strânşi să plesnească într-un corsaj de şaten alb, dar încălţată cu sandale de

ciclist şi şosete galbene...

A

— Pricepeţi — zise — şosetele scurte şi galbene mă excitau teribil. Mi-o imaginam pe puştoaică spălându-se seara la chiuvetă. De ce încălţăminte de ciclist? mă întrebam. O fi pedalând solo, ori în tandem? I-aş fi cerut să pedaleze sub ochii mei, inutil să vă desenez... Natural, ar fi fost mult mai inteligent să mă uit la părul ei şi la panglica roşie cu care era legat. Dar eram idiot, aveam douăzeci şi doi de ani, ceva bani în buzunar, iar şosetele mă atrăgeau ca pe o muscă. Dacă m-aş fi culcat cu ea în aceeaşi după-amiază, i-aş fi cerut să nu şi le scoată. Le-ar fi spălat seara. După. Ea observase precis că o urmăresc şi nu iuţise pasul. Se oprea în faţa magazinelor, îşi lipea nasul de vitrine. Am făcut la fel. Râdea. Eu încă nu. Am început să roşesc. Ştiţi cum e când doreşti grozav să faci dragoste cu cineva: parcă te-ar lovi apoplexia! în cele din urma, am râs şi eu, totuşi, iar ea a zis: „Aşadar, micul meu burghez, ne ţinem după proletari. Asta o să te ducă departe, vezi!“ M-a dus de la Bastilia la Nation. M-a târât printr-o liotă de sonaţi care cereau în acelaşi timp săptămâna de lucru de patruzeci de ore şi pielea naziştilor. Am cântat *Internaţionala.* Ne ţineam de mână — a ei era uşor umedă însă, oricum, era o frumoasă mânuţă de lucrătoare, care mă strângea zdravăn, nu cumva s-o mângâi pe funduleţ, fiindcă prietenilor ei nu le-ar fi plăcut chestia ăsta. La Nation, poliţia ne aştepta cu lovituri de ciomege şi bastoane de cauciuc. Cum sunt cam solid de felul meu, pe. Mine m-au respectat, dar mititica voia cu tot dinadinsul să muşte mâna unui poliţai. Ideea asta absurdă o obseda. A reuşit până la urmă, şi trei s-au năpustit spre ea.

Fiind un gentleman, am dat în ei, la grămadă. Am scos-o de acolo, am luat-o la subţioară şi am zhughit-o. Ea zbiera, voia să continue, îi ocăra, iar lumea râdea, văzându-i bluza de şaten sfâşiată şi sânii pe-afară. M-am dus cu ea într-o cafenea, unde o duzină de tipi îşi oblojeau cucuiele şi nasurile avariate. A aşteptat acolo, cuminte, până m-am

întors cu altă bluză, cumpărată de la un magazin, apoi am luat-o pe jos către piaţa Convenţiei, unde voia să-i informeze pe cei din celula de partid a cartierului.
M-a prezentat drept un tovarăş din străinătate, dar m-au primit cu destulă răceală. Ar fi trebuit să se lase arestată.
Humanite avea nevoie de titluri tari: 10 000 de arestări, cinci sute de răniţi, doi morţi. Degeaba tot refăceau ediţie după ediţie, — nu ieşeau la socoteală. Doar că n-au telefonat la poliţie, să vină s-o aresteze. A ieşit de-acolo cam scârbită şi ne-am dus să mâncăm cartofi prăjiţi în *rue de la*
Gaâte, Era un program foarte bun la Bobino, dar *music-hall*-ul nu mă interesa defel. N-aveam în minte decât şosetele galbene. O idee de maniac… Mai apoi, de-a lungul vieţii, am devenit mai puţin dificil. Cum fata locuia cu tăticu şi mămica, tatăl fiind metalurgist la Gnome et
Rhone, ne-am dus la un hotel. Abia mă întorsesem cu spatele să mă spăl niţeluş, că şi-a şi scos şosetele. Când i-am spus că aş vrea să le pună la loc, m-a făcut vicios, corupător al tineretului francez — un adevărat balamuc, drept care ne-au dat afară. Iată-ne din nou pe stradă. Din fericire se înnoptase, nu mai era aşa de cald, ceea ce a avut darul să mă calmeze. Am luat-o pe coarda sentimentală, i-am explicat că în ţara mea muncitorii erau prea săraci ca să-şi cumpere şosete galbene şi aş fi vrut să păstrez o amintire de neuitat din voiajul la Paris. A fost mişcată de atâta paupertate şi am intrat în alt hotel — numai hoteluri în cartierul ăsta, — un adevărat cartier al amorului, parcă torcând de plăcere, unde apa curge în valuri prin toate cămăruţele, unde băieţii de serviciu fac varice tot urcând la etaj cu săpun şi două prosoape pentru fiecare cuplu. Am rămas până la miezul nopţii, când a venit să ne spună că, dacă vrem să mai rămânem, trebuie să plătim încă o noapte. Dar Josee — adevărat, am uitat să vă spun că aşa o chema — trebuia să plece acasă. Papă era foarte sever şi probabil că o şi aştepta la intrare cu tigaia. Ce tigaie? Nu m-am lămurit, o fi o tradiţie în familiile

franceze, treaba s-ar cere examinată de etnologi şi psihiatri. În orice caz, era arma lui preferată şi-i spărgea câte una în cap de fiecare dată cân, d se întorcea prea târziu. Ceea ce tinde să dovedească ori că tigăile franţuzeşti sunt de proastă calitate, ori că tinerele franţuzoaice sunt foarte tari de capi J6see îşi lăsase bicicleta la o prietenă, şi mă întrebam cum să-i spun că eu am un automobil, un Mercedes, ca orice băiat de bani gata din vremea aceea, o minunăţie după care am plâns când a pierit într-un bombardament, Josee şi-a regăsit deci biticleta, a vrut să mă sărute de rămas-bun, dar eu am zis că nu ne putem despărţi
aşa, că trebuie s-o conduc măcar până-n poarta casei, la
Courbevoie, şi că ar fi deajuns să furăm o maşină. Am căutat puţin — adică, eu m-am făcut că — şi în boule vard Saint-Germain mi-am regăsit Mercedesul, care aştepta. Josee a bătut din palme de bucurie. Îi plăcea la nebunie să se suie în aşa ceva, şi încă furată de la un burghez. Am pus bicicleta în portbagaj şi am pornit-o în goană spre Courbevoie. Am sărutat-o într-adevăr în pragul uşii, iar ea mi-a dăruit şosetele galbene, pe care le-am păstrat lungă vreme în lada mea de campanie. Mi-au purtat noroc până la Kiev, unde am ajuns fără o zgârietură, dar la Kiev mi s-au furat o parte din lucruri, între care şi şosetele galbene. Atunci au început necazurile, şi am înţeles că de mă fascinaseră fiindcă erau purtătoare de noroc.
Cândva, mult după război, deschizând un ziar, am găsit o fotografie ai principalilor reprezentanţi ai P.C.F. Şi mi s-a părut că recunosc în una dintre conducătoarele organizaţiilor feminine pe micuţa mea Josee. Evident, nu. Mai era aceeaşi? sânii mici se aplatizaseră, nu-şi mai lega părul cu panglica roşie şi nu mai purta şosete galbene. Exista totuşi un indiciu tulburător: nota din ziar o prezenta drept o ciclistă pătimaşă…

în fine, toate astea ca să-ţi explic, dragă Moâra, de ce m-au emoţionat aşa de puternic şosetele galbene ale amicului tău, Kosslawski…

O spun încă o dată: ea nu am talentul scriitoricesc care mi-ar îngădui să reproduc (sau mai degrabă să reinventez) integral şi cu întreaga bogăţie de amănunte, o istorie de-a lui Taubelman. Aceasta a durat aproape o oră, cu incidente, reveniri şi un vocabular uluitor. Spre deosebire de alţii, care-l suspectau excesiv, eu am fost înclinat s-o cred autentică, mă rog, plauzibilă. Dealtminteri, îmi spunea mai mult mie, care sunt francez, care am cunoscut
Parisul din 1938, decât Moirei, sau lui Seamus, Jerry, Reginald, ori Billie şi Teddy. Ei însă nu gustaseră mai puţin povestirea, iar Taubelman înţelese că acei două mii de dolari şterpeliţi de la Kosslawski şi Reginald la jocul de cărţi, i se trecuseră cu vederea. Dar, pentru a-şi da drumul, el aşteptase ca Anne să meargă să se culce. Anne n-a reapărut, iar Jerry nu a mai fost acelaşi. Acum nu mai dorea decât să plece. I-am împrumutat maşina mea şi a plecat fără să ne spună măcar la revedere. Când mă ridicam, Moâra îmi făcu semn:

— Cei cu puştiul Jerry?

— Nu ghiceşti?

— Ah… pricep… dar cine-i ea?

— Aici e misterul.

— La urma urmelor… îi priveşte! în sfârşit, poate nu numai pe el… Aş vrea să stăm de vorbă.

— Acum?

— Nu. Mâine.

— Cum doreşti.

Sună adunarea micului grup şi am ieşit. Picioarele lui
Kosslawski continuau să iasă prin portiera întredeschisă.
Fără menajamente, Reginald le împinse pe podeaua
Rollsului şi trecu la volan. Billie şi Teddy, ciorovăindu-se, urcară în spate. Nu mai sunt sigur dacă-i fâceau bezele lui Taubelman, cum pretinse Seamus după aceea, dar pofta s-o facă nu le lipsea. M-am suit în taxiul mov şi

pornirăm încetişor, pe drumul desfundat de o aversă recentă, apoi cu toată viteza pe şosea până la Innishgate,

la vila doamnei Colleen.

— În orice caz — îmi spuse Scully în momentul când am coborât — astă-seară am aflat două lucruri: Taubelman a fost în armata germană şi a făcut campania din
Rusia...

— Că a fost în armata germană, nu mă îndoiam, fiindcă prinţul Frederic-Charles i-a spus asta lui Sharon, în seara când i-am telefonat.

— Important e, deci, că nu-i evreu!

— Heydrich, şeful S.S.ului, era!

— Doar pe sfert, dragul meu, doar un sfert... Ceea ce este sigur, e că are noroc la cărţi. Foarte mult noroc.

— Moâra n-a fost prea încântată.

— O, ea semnează cecuri de o mie de dolari aşa cum alţii îşi şterg nasul.

— Probabil că aşa e.

— Noapte bună.

*

— *

Mă opresc o clipă. Primăvara e aici şi îşi intră în drepturi. Valuri de narcise invadează peluzele. Gingăşia acestor clopoţei galbeni pe fondul verde. În jurul ruinelor calcinate de la Dun Moâran, val după val de narcise aleargă prin livezi. Doamna Colleen şi-a scos trandafirii din apărătoare. Grădiniţa ei -este încântătoare, cu acel firicel de prost-gust care-o face să merite calificativul „spilcuită”, în romanele lui Delly. Recitind paginile precedente, resimt aceeaşi surpriză ca în faţa unui text străin. Fireşte, întrucât eu l-am scris, recunosc o voce — a mea cu acea surdină dintotdeauna la început, la care se adaugă o resemnare ce mi-a semănat, poate, un moment, dar care acum mi se pare dejaxdepăşită. Lucrul cel mai curios este că nu încerc să relatez povestea mea, ci — cât mai obiectiv cu putinţă (ce absurd, nu există obiectivitate în acest domeniu!) — povestea pe care am zărit-o de la fereastră
’. i în care am fost amestecat, când ca un străin, când ca
"mii din actori. Însă e deajuns să-ţi concentrezi o bucată de

vreme atenţia asupra altora, pentru ca să se producă, datorită unui soi de revelator, acele metamorfoze al căror sediu inconştient suntem noi înşine. Chiar într-o perioadă mai aşezată a vieţii mele, când n-aveam alte griji decât propria activitate, mă miram că nu sunt acelaşi în Nepal sau în Africa. Cadrul geografic conta şi el întrucâtva, dar mai ales atitudinea celor cu care trebuia să lucrez. Aici, într-un mediu mai stabil, remarc schimbări care trec neobservate de alţii, în afară de mine. Temperatura mea — sau sentimentele — faţă de doamna Colleen s-a schimbat de mai multe ori în câteva luni. N-am avut la început impresia perfectei discreţii, care dădea persoanei sale un farx mec vetust, înduioşător? Ca să descopăr apoi că este rea de gură şi bârfitoare şi că, sub cele mai minunate aparenţe, ea încurajează clevetirea, cu o plăcere răutăcioasă.

Această bigotă, părăsită de „noul val“ al tinerilor preoţi, a demonstrat, în repetate rânduri, o ipocrizie în dezacord cu principiile sale religioase. Dacă n-am început s-o detest, e numai pentru că nu cred că merită osteneala şi aş fi avut senzaţia că scad în ochii mei acordind prea multă importanţă josniciei acestui comportament. Şi bine am făcut, pentru că doamna Colleen a dovedit ulterior reale calităţi, care au mai atenuat, cel puţin în ce mă priveşte, defectele sale de caracter. Aşadar, există mai multe doamne

Colleen, situate, fiecare, în etapele diferite ale acestei poveşti, şi care nu seamănă una cu alta.

De reţinut de asemenea că0până şi peisajele variază, în noi şi în afara noastră. Ieri, după recitirea capitolelor precedente, am simţit dorinţa să revăd Lahinch, unde o găsisem pe Anne leşinată pe plajă. Era duminică, în timpul mareei crescând sub un soare strălucitor. Pe crestele înspumate ale valurilor, alunecau, în costume negre de cauciuc, tineri voinici şi frumoşi, ţinându-se drept pe planşele de surf. Am căutat dârele de alge, lungile dale de piatră cenuşie pe care credeam că le-am văzut prima dată,

dar nici urmă de de. Nisipul, de un galben-stins sclipitor, are reflexe de oglindă. Vântul smulge din creasta valurilor petice de ceaţă care perdeluiesc lumina, estompând-o, ca într-un peisaj de Turner. Şi când voi f\ văzut eu curba plajei mergând din Lahinch spre Moher? în mijlocul ei se află
Liscannor. Ajungi acolo urmând drumul pe sub dunele golfului, a cărui sare marină a îngălbenit ierburile. Vuietul valurilor purtate de maree creşte la orizont, urcând şi revărsându-se la intrarea radei din Liscannor, aşezată pe ţărm ca o enormă potcoavă, în mijlocul căsuţelor cu acoperiş de paie, vărgate de plasele de pescuit multicolore. În, memoria mea, Liscannor s-a şters, iar nuanţele în care se scaldă Lahinch s-au schimbat până-ntr-atât, încât, realmente, n-am mai recunoscut locurile. În ce stare de spirit mă aflam de astă dată, în ce stare de spirit eram atunci?
Şi, mai ales, cum voi vedea zona Lahinch, dacă mă voi întoarce acolo peste şase luni? Variaţiile sunt aceleaşi ca în
Sonata în de major de Schubert, aşa cum o cântă Maria
Schmitt del Tasso. Mi-am dat seama, de asta în capitolul precedent sau, mai exact, la năstruşnica intrare în scenă, în această poveste, a lui Seamus Scully. El. M-a scos din acea desfătare mohorâtă. E interzis să visezi la moarte, să saluţi fiecare pas, fiecare act al existenţei noastre, ca şi cum ar fi cel din urmă; altminteri, nu mai are nicio raţiune să umpli pe de-a-ntregul durata ce ţi-a fost destinată. Sigur, ideea persistă, şi m-am îngrijit să rămână, pe urma mea, o oarecare ordine, chiar derizorie, dar, odată rezolvată această grijă, Seamus mi-a alungat obsesia chinuitoare. Scrisul a devenit un exerciţiu de menţinere a sănătăţii, care a înlocuit vânătoarea, după închiderea sezonului, la 31 ianuarie. Mai ieşim la plimbare, eu şi Grouse, dar fară tragere de inimă. Văd bine că ei nu-i mai pasă de pădurişuri, de mlaştini şi coline — de când i-am interzis să bântuie prin cuibarele de păsări.

...A doua zi după petrecerea de la Dun Moiran, am întâlnit-o pe Moira Kean la Galway. A coborât în hol, la

Great Southern, unde o aşteptau copii şi fete tinere cu carnete şi cu poze, pe care ea semna fără grabă, păstrând pe figură o mască de amabilitate şi interes — ştiam că e doar o mască — dar nu-i puteam contesta meritul gentileţii. Masca aceasta dispăru de cum se sui în Rolls.

— Am câteva ore libere, zise. Unde mergem?

De ce-oi fi propus Leenden? Cu atât mai ciudat, cu cât am regretat instantaneu, ca pe o slăbiciune, poate chiar ca pe o indiscreţie. Riscam ca Moâra să afle; printr-o vorbă spusă de barman sau de director, că trei săptămâni mai înainte locuisem acolo în tovărăşia lui Sharon. Prea târziu să mă răzgândesc: ideea i-a surâs Moirei, care spuse şoferului s-o ia pe şoseaua spre Connemara Habar n-am despre ce-am vorbit în timpul drumului. Îmi amintesc doar că eram cu gândul aiurea, de nişte semne pe care mi le-a făcut o colibă singuratică, de un pod*arcuit peste un torent unde se adăpau ponei tineri, vânăt-rotaţi, de Lough
Corrib, oglindă întunecată, în care se reflectau pilcurile de pini ale insuliţelor. De astă dată n-am fost nevoiţi să trecem printr-o cortină de ploaie care să ne blocheze la Leenden, cum se întâmplase în expediţia cu Sharon. Cerul, imobil şi apăsător, cu nori nemişcaţi, ascundea voioasa lumină care scaldă de obicei, acest ţinut, ultimul din vest, înainte de marele salt transatlantic. Moâra îmi spuse că, în aceeaşi dimineaţă, înregistrase la televiziunea irlandeză o violentă pledoarie în favoarea catolicilor din nord şi a reuniunii Ulsterului la Eire. Ea se întreba dacă se arătase destul de pornită împotriva Marii Britanii. Sângele ei de catolică irlandeză îşi spusese cuvântul… O ascultam deloc surprins, cu mai multă luciditate decât vădea ea, deprins de lungă vreme cu aceste luări de poziţie ale unor personalităţi care n-au nicio legătură cu politica şi aruncă în balanţă, pentru a o deregla, numele şi reputaţia lor. Oare îşi dădea măcar seama cât de lipsită de onestitate se dovedea cu această ocazie şi cum deserveşte rebeliunea aliniindu-se de partea ei? Am întrevăzut totodată o excelentă ocazie pentru Moâra
— inconştientă, în cel mai bun caz

— De a se răzbuna pe Londra pentru primirea sarcastică pe care o făcuse filmului său. Ar fi fost probabil mirată auzind asta, atât de convinsă era de caracterul ei dintr-o bucată, tipic irlandez.

Am luat prânzul la Leenden, în faţa peretului de sticlă care dă spre mare, şi ea mi-a vorbit despre Jerry:

— Mă îngrijorează… Ştii, a rămas un copil. L-am ocrotit întotdeauna, iar atunci când n-am făcut-o, s-a dus glonţ în prăpastie, ca în cazul cu Ashrami. Eu îi zic tot puştiul Jerry, cu toate că a început să-i crească barba…

— Când va creşte de-a binelea, n-o să poţi să-i mai spui aşa. Nu există puşti bărboşi.

— Barba n-o să-i modifice întru nimic caracterul.

— Te va influenţa în schimb pe tine, şi când vei fi influenţată, el va înceta să se poarte ca un inocent, aşa cum îl consideri…

— Şi crezi ză. Taubelman şi fiică-sa n-or să pună gheara pe el?

Intuia exact, şi mi,am dat seama atunci în ce măsură familia îl pusese pe Jerry în stare de dependenţă materială şi morală. Din păcate, singura dată când reuşise să se elibereze, el a ales plăcerile opiului, întărind astfel convingerea alor săi că va rămâne veşnic neputincios să-şi guverneze viaţa. Îngrijorându-se că Jerry o să cadă în mreaja lui

Taubelman, Moira presimţea un pericol la care nu rămîneam insensibil.

— S-a îndrăgostit de Anne, nu-i aşa? zise ea.

— Da, neîndoielnic.

Ce tristeţe s-o recunosc! Şi eu aş fi fost în aceeaşi postură, fără apariţia lui Sharon şi adierea de aer proaspăt pe care mi-o dăruise, ca unui condamnat. Totul îmi vorbea de Sharon, în timp ce luam masa, cu ochii îndreptaţi adesea spre plajă, spre pajiştea unde rumega un măgar cu păr lung, albicios, şi spre grădina cu tufişuri de vâsc lăcuit.

Ea fusese aici, băuse din aceste pahare, umblase prin vântul acesta şi prin visele mele, alături de strania doamnă

Li. De la telefonul din dimineaţa de Crăciun, nu mai ştiam nimic despre ea. Destrămată în văzduh, dispărută, ca şi cum n-ar fi existat niciodată, decât în imaginaţia mea. Nu-mi rămăsese nimic de la ea, nici măcar o fotografie, un batic, un obiect, un semn oarecare, dintre acelea pe care le păstrăm ani în şir, ca să ne convingem că n-am visat…

Moira îmi vorbea cu atâta sinceritate, încât fu cât pe-aci să-i mărturisesc motivul stării mele de absenţă atunci când m-a întrebat unde-mi erau gândurile. Am minţit puţin:

— De câte ori vin aici, revăd o întâlnire care m-a surprins, un fel de balet în doi, în care am reuşit să plutesc.

— Cu Sharon, nu-i aşa?

Aşadar, ştia. Am simţit pe loc o jenă amestecată cu un sentiment de uşurare, evident primejdios. Ceea ce spunem devine prezent, pe când tăcerea şi taina îl menţine ascuns în amintiri. Moira nu putuse să mă înşele lungă vreme: ea aflase — de la cine? — despre escapada lui Sharon, iar eu nu mai eram în ochii ei un necunoscut cu care vorbea, puţin prea liber, de soarta lui Jerry, ci unul dintre ai lor, un fel de cumnat, care făcea — sau făcuse parte — din viaţa zvăpăiată a familiei Kean.

— Sharon a avut întotdeauna cea mai rea influenţă asupra lui Jerry — zise. Ţi-ai putut da seama.

— Nu în mod special-, decât poate pentru că ea îl tratează ca pe un copil, lucru de care nici tu nu te fereşti.

— Jerry mi-a vorbit de o afacere pe care vrea s-o întreprindă împreună ca Taubelman, o herghelie, dacă nu mă înşel… Tata n-o să bage niciun dolar. El ştie perfect că Jerry nu se pricepe câtuşi de puţin la cai, şi-o să fie tras pe sfoară. Vrea să-l introducă pe Jerry în afaceri, alături de el…

— Eşti nedreaptă! Uiţi cum te-ai smuls din mediul familial, de ce ţi-ai câştigat independenţa. Terry vrea să devină propriul lui stăpân. Poate că are ac aşi caracter ca al tău, dar susţinut de mai puţină voin. Ajută-l…

— N-am încredere în Taubelman, I un escroc tipic!
Am cerut informaţii despre el.

— N-o să-ţi fie lesne să risipeşti ceaţa în care se

învăluie… Ca să nu-ţi ascund nimic, află că ştiu un lucru hotărâtor în privinţa lui: a murit acum trei ani, într-un accident de avion.

— Ah! făcu ea, fără să zâmbească. Iată că devine aproape poetic… Şi crezi că trişează la cărţi?

Seamus Scully lăsa să se-nţeleagă şi promisese să-l demaşte într-o seară. Eu totuşi mă mai îndoiam, întrucât asta mi se părea culmea infamiei. În ciuda cinismului şi neruşinării sale, Taubelman mă emoţiona uneori prea puternic pentru a-l crede capabil să ajungă atât de jos, chiar dacă împrejurările l-ar sili. Ori, era evident că, după o perioadă de euforie, se găsea acum cu spatele la zid, obligat să astupe o gaură după alta. Dacă norocul îl ajuta de cîteva zile, poate că tot el îl deservise anterior, şi deci nu era decât o justă compensaţie, o întoarcere a şansei. În sfârşit, Taubelman avea, la jocul de cărţi, o intuiţie, o exactitate şi o rapiditate trădând o lungă deprindere. Făcea parte din acea categorie de profesionişti care curăţă clienţii croazierelor şi pe ai marilor hoteluri din străinătate din staţiunile balneare. Reginald, Kosslawski, Jerry, eu însumi, nu eram decât nişte mazete în faţa acestui jucător ştiinţific. Şi ceea ce confirma acest sentiment'era fap-

tul că Seamus Scully aproape că reuşise să-i ţină piept.

Seamus, care se vânturase prin sălile de joc din Europa, putea să se fălească întrucâtva că este şi el un profesionist. Un poker între ei doi, ar fi fost un spectacol pasionant.

I-am spus asta Miorei, care scoase un carnet din poşetă şi notă, după ce îmi mărturisi, că se gândeşte demult la un film pe tema jocului de cărţi, al cărui scenariu voia să-l scrie chiar ea. Carnetul acela era doldora de idei, şi mi-am dat seama că Moâra lucra încontinuu, cercetând mentalitatea bărbaţilor şi femeilor, pasiunile lor, cu seriozitatea unui entomolog. De câtva timp, ambiţia ei era să depăşească postura de actriţă, să devină un factor creator şi să promoveze în cinematografie propriile invenţii, să o pună în slujba ideilor sale. Eşecul *Rasei,* în loc să o

descumpănească, o convinsese că, scandalizând, a pus degetul pe rană. Scandalul de azi va fi adevărul de mâine. Era însufleţită de o convingere sinceră, care contrasta cu şiretlicurile simţului său de publicitate.

— Nu ştiu dacă Taubelman trişează la joc, i-am spus, dar a reuşit să încarneze un personaj de roman, şi fals şi autentic în acelaşi timp, uimitor de prezent şi absolut absent. Nu mă neliniştesc pentru el, ci pentru Anne.

— Singurul lucru pe care ar fi interesant să-l ştim e dacă Anne este de acord cu el.

— Nădăjduiesc că nu. Semnificativ mi se pare faptul că atunci când ea este de faţă, el nu mai e acelaşi om.

N-ar fi relatat niciodată povestea micuţei Josee în prezenţa ei. Nu din pudoare, căci n-are aşa ceva. A fost în stare să mi se înfăţişeze stând pe closet. Dispreţ, sau nevoia de a stârni scârbă? încă nu m-am dumerit.

— Stând pe closet? făcu Moira, notând ceva la repezeală.

Am simţit dorinţa să mă joc cu ea:

— Ştii, desigur, că aluzia la rahat este tipic meditera-neană. Nu ca injurie supremă; injuria supremă vizează pe aceea ce ţi-a dat naştere şi, la modul extrem, pe sfinta Fecioară, simbolul perfect al Născătoarei. Dar rahatul ţine de insulta comună, care, dealtminteri, în anumite ţări, e foarte răspândită şi aproape că şi-a pierdut caracterul jignitor. Sunt convins că Taubelman, care, să nu uităm, are în vine sânge levantin, a vrut să-şi exprime astfel dispreţul la adresa mea, dispreţ la care trebuia să răspund prin cuvinte murdare, ceea ce nu l-ar fi ofensat. Am şi uitat. Nădăjduiesc doar că o să creadă că nu l-am înţeles şi o să mă considere un nerod, incapabil să sesizeze fineţea aluziei sale.

— Ce faci în Irlanda?

— Aştept.

— Ce anume?

— Propriul meu apocalips.

— Eşti un egoist.

— Am devenit. Te rog să mă crezi, nu-i chiar aşa uşor…

La întoarcere, pe drum, mă întrebă dacă aş accepta să precizez, în faţa unui magnetofon, ce înţeleg prin „propriul meu apocalips”. Ideile roiau prin mintea ei vertiginos, în timp ce tăcea, reapărând când le şi uitaseşi, dând întrebărilor sale un aer de naivitate întârziată. N-am acceptat magnetofonul. În definitiv, micul apocalips personal îmi aparţinea. De ce să-l împrumut sau să-l vând, cum îmi sugera Moira? Deja, mărturisirea în legătură cu Sharon mă dezgolise, îmi răpise umbra mea cea mai fidelă.
Trecusem printr-un moment de panică, depăşit destul de repede, din fericire, prin popasul la Leenden. Dar era greu să sper că toate femeile se vor arunca în braţele mele ori de câte ori voi mărturisi în ce situaţie mă aflu, în ciuda irezistibilei lor vocaţii de infirmiere...

Ajungând în Eyre Square, în centrul Galwayului,
Moira spuse şoferului să oprească în faţa unui cort, instalat lângă statuia lui Patrick O’Connor, micul poet care scria pe genunchi. Nişte tineri se aşezaseră acolo, în mijlocul oraşului, lungiţi pe sacii de dormit, sau aşezaţi în cerc. Pe o pancartă scria că ei începuseră greva foamei, până la eliberarea de către guvern a şase conducători ai
Armatei Republicane Irlandeze (I.R.A.) arestaţi în momentul în care treceau graniţa cu Ulsterul, cu o încărcătură de exploziv. Moira coborî şi stătu de vorbă cu ei. Se strânseră împrejur, iar ea semnă în carnetele pe care i le întindeau. Când reveni, fruntea uşor încruntată anunţa preocupări noi.

— Vreau să fac ceva pentru ei. Astă seară e prea târziu. Dar mâine — cu siguranţă...

— Nu-i foarte sigur că mâine vor mai fi aici.

— Cum poţi să spui asta? Sunt hotărâţi. Doamne, ce n-aş da ca Jerry să fie la fel, sau cel puţin să simtă imboldul să-i urmeze.

— Adevărul e că lui nu-i pasă nici cât negru sub unghie de istorii de acest gen.

— Este exact ceea ce mă mâhneşte.

Eram pe punctul să-mi iau rămas bun în holul de la
Great Southern, când îl văzurăm ieşind de la bar pe

Kosslawski, complet beat, cu faţa congestionată, bălăbănindu-se pe picioare. Moira împietri şi-l aşteptă, lividă, cu buzele crispate.

— *Hello,* dragă! zise. Kosslawsk-i. Te-ai distrat bine?

— Urmează-mă!

îl conduse până la recepţie, unde, cu o voce egală, în care nu se putea distinge nici urmă de iritare, ci doar o decizie rece, zise:

— Domnul Kosslawski ia mâine primul avion spre
New York. Vă rog să fiţi amabil să comandaţi o maşină care-l va duce la Shannon. Nota rămâne în contul meu.
Mulţumesc.

Şocul nu-l trezise pe Kosslawski, care bea de la prânz, cu acea înverşunare moştenită, probabil, de la un bunic polonez. Îşi luă sarcina să emită, printre sughiţuri, o frază care i s-o fi părut măreaţă:

— Aşadar, Moira, presupun că n-o să mai lucrăm împreună.

— Exact. La revedere, Stan.

îi întoarse spatele şi dispăru în ascensor. Kosslawski făcu un efort exagerat pentru a-şi întoarce spre mine privirea injectată.

— Am impresia că ne cunoaştem.

— Foarte adevărat. Ne-am întâlnit ultima oară în
1922, la Pekin. Tocmai soseai la palatul de vară în trăsurica trasă de un chinez, când eu ieşea cu Gloria Swanson.
Ne-am adresat un semn, în treacăt.

— Mi-amintesc perfect… Ce-ar fi să bem ceva în cinstea acestei aniversări?

— Nu-i o idee rea.

Avea locul lui, cald încă, lî bar, cu paharul încă negolit, un pachet de ţigări şi o brichetă asemănătoare cu a lui

Reginald, purtând iniţialele sale.

— Auzi… atenţie… e o putoare… o sclavagistă care ar vrea ca toţi să se târască la picioarele ei. Dacă n-ar fi putredă de biştari, nimeni n-ar lucra pentru Moira. Te stoarce ca pe-o lămâie… barman, n-ai o lămâie?… da, o

jumate ajunge… Mersi.

Luând o lămâie, încrucişă degetele şi o stoarse atent între palme, deasupra scrumierei.

— Stai, mai e ceva!

Rupse lămâia în două şi o puse din nou între palme, ca să mai smulgă câteva picături.

— Natural, eu nu sunt la fel de priceput ca ea, în chestia asta. Are tehnica ei. Ar trebui s-o întrebi pe Moira cum se lucrează. Dar — poate că o să mă înlocuieşti? în cazul ăsta, îţi las plăcerea surprizei…

Buzele îi tremurau, îşi sufiă zgomotos nasul într-o batistă de mătase.

— Bei ceva?

— Da, ce bei şi dumneata.

Părea să fi ajuns la capătul puterilor, căci rămase cam jumătate de oră în faţa paharului plin pe sfert şi nu comandă decât o bere, din care sorbi câteva înghiţituri.

— Unde ziceai că ne-am întâlnit? întrebă.

— La Roma, în 190, la Vittoriano. Ai încălecat pe calul lui de bronz şi încercai să cureţi figura de bronz a lui Victor-Emmanuel II cu o periuţă de dinţi, când ţi-am atras atenţia că vin poliţiştii. Mă aflam acolo…

— … din întâmplare…

— … absolut din întâmplare, cu Jean Harlow, ştii…
blonda aceea platinată, care a murit vrând să-şi micşoreze sânii…

— A, da, cum să nu! Mi-aduc aminte de sânii ei… Ia spune, cu ce te ocupi? Sper că n-ai nici în din nici în mînecă cu filmul. O meserie de fraier şi de rahat. Toţi sunt nişte lepre. Uite — Moira… de stânga, dar sclavagistă, o adevărată putoare. Află de la mine, eram acolo când se filma *Rasa.* A pus s-o dubleze, în cele două scene cu regulatul… Da, da, pe cuvântul meu… Nu ea se regula cu ăi doi tuciurii… o dublură a ei, o aşa-zisă prietenă, una, ştii, care i se fâlfâie, s-ar cordi şi cu un armăsar… Dealtfel,
Moira nu poate suferi negrii… uite, Reginald, e o slugă a ei. Însă eu, Stanley Kosslawski, eu nu sunt slugă… Nu i-aş

încheia nici sutienul, dacă m-ar ruga s-o fac.

Pe la opt seara, nu mai era în stare nici măcar să se agaţe de marginea barului. Doi chelneri l-au ajutat să urce în cameră, iar eu am plecat acasă. Doamna Colleen citea un almanah — distracţia ei favorită — ceea ce nu-mi displăcea nici mie, dar o făceam pe furiş, la capitolul cu proverbe reflectând o moralitate temeinică şi cu sfaturi pentru educaţia copiilor, asezonate cu nişte reţete culinare, mai toate inutilizabile, dar în stare să te facă să visezi, imagine a unei lumi călduţe, în care lumea se strânge seara la bucătărie, în jurul mesei, uitându-se la televizor.

— Domnul Taubelman a trecut de două ori pe-aici, ca să vă vadă, azi după amiază. Nu m-aş mira să revină,
deşi e cam târziu. Părea nerăbdător să vă întâlnească.

I-am mărturisit că nu-mi place deloc să fiu căutat în absenţă şi să nu mi se lase vorbă în ce problemă. Dacă
Taubelman nu se va întoarce, o să mă neliniştesc, o să fac tot felul de presupuneri, gândindu-mă şi răzgândindu-mă mereu să mă duc să-l caut, să-l aştept până-l întâlnesc şi, în cele din urmă, să nu închid ochii toată noaptea, imaginându-mi tot felul de lucruri în legătură cu Anne. Nu puteam adăuga, totuşi, că relaţiile mele cu Taubelman reclamau anumite clarificări, pe care nu eu ar fi trebuit să le solicit, ca să nu pierd avantajul esenţial, acela de a şti că omul acesta nu mai există, că pierise într-un groaznic accident, o catastrofă aviatică, din care nu supravieţuise absolut nimeni. Dar acesta ar fi fost ultimul meu argument, acela pe care i l-aş servi pentru a-l putea demonta definitiv pe acest individ vrednic de milă, care crede că-şi poate îngădui orice…

Aşa că, atunci când se înfăţişă, puţin mäi târziu —
doamna Colleen se culcase — şi i-am deschis poarta grădinii, atitudinea mea nu fu câtuşi de puţin firească. S-ar fi cuvenit să mă arăt nedumerit de insistenţa lui de a mă întâjni azi, totuşi l-am primit fără vreun semn de răceală, ca şi cum eu l-aş fi rugat să vină, de parcă mi-ar fi făcut chiar plăcere. Se zăreau în şosea farurile jeepului.

— Anne este cu dumneata? l-am întrebat. De ce n-a venit şi ea?

— Vreau să vorbim între patru ochi.

Abia se ţinea pe picioare, în uşă, şi a trebuit, ca să intre, să-şi împingă un umăr înaintea altuia, înclinându-şi capul. După faimoasa criză de paludism, îşi revenise rapid la normal, şi în uriaşa manta de cavalerist părea din nou o namilă.

— Te deranjez? zise.

întrebarea nu era în genul lui. Îl văzusem întotdeauna nepăsător faţă de ceilalţi, fără nicio grijă de convenienţe, într-atât era de convins că toată lumea abia aşteaptă să-l vadă.

— Cum o să mă deranjezi? Ştii că stau singur, mă culc târziu, citesc ori ascult muzică. Hai, intră! Mă tem că n-am ce să-ţi ofer de băut. Primesc foarte rar vizite —
doar Anne, o dată, şi Jerry, când am ratat o întâlnire —
iar eu nu beau de unul singur.

— Deci, aici locuieşti?

— Aici — şi într-o cameră învecinată.

Cercetă cu privirea oribilul salonaş în care făcusem puţină ordine înainte de venirea lui. Stând în picioare,
Taubelman umplea jumătate din cameră. Pe negândite, am întredeschis o fereastră, ca şi cum n-am fi avut suficient aer ca să respirăm. Cu un suspin de uşurare, se lăsă să cadă în fotoliu.

— Uite, zise el, am necazuri…

Mă aşteptam la asta şi calculasem deja cât puteam să-mi permit să pierd, împrumutându-i o sumă foarte modestă, ţinând seama de disponibilul meu şi de intervalul nedefinit până la ipotetica restituire. L-am lăsat să se exprime.

— În ce măsură aş putea să te ajut?

— Jerry Kean s-a amorezat de Anne. Vrea să se însoare cu ea. Asta cade prost: proiectasem să întreprind o afacere cu el. Nu trebuie să amestecăm banii şi dragostea…

Din păcate, n-am izbucnit în râs, singura atitudine care ar fi aranjat lucrurile, însă forţa lui Taubelman te obliga să intri

în jocul lui. Auzind o asemenea declaraţie din gura lui, aveai de ce să te tăvăleşti de râs, cu atât mai mult cu cât ea fusese făcută cu un vag tremur de nobleţe în voce. I-am răspuns că mai auzisem eu undeva această reflecţie despre dragoste şi parale, dar că nu eram de aceeaşi părere. Banii şi dragostea fac casă bună, şi existau serioase motive ca această stare de lucruri să dureze încă lungă vreme. Nu prea vedeam întrucât această afacere cu herghelia ar fi putut fi stânjenită de dragostea dintre Jerry şi Anne.

— Păi da, cum nu? zise el. Am nevoie de bani neîntârziat pentru ca să încep, şi acum nu pot să-i mai cer lui Jerry. Consimţământul meu ar părea interesat.

— Pentru el? Nu. Absolut precis. Dar cum el personal nu are un ban, totul depinde de tatăl său, care nu mi se pare prea lesne de convins.

— În fond, cel mai bine ar fi să mă adresez direct uneia din surori, Sharon sau Moira. Fără ca Jerry să ştie de asta…

— În ce-o priveşte pe Sharon, habar n-am. Cât despre Moira, te rog să mă crezi că ea, de pe acum, este destul de nemulţumită că a trebuit să achite datoriile la joc ale lui Jerry, Reginald şi Kosslawski. Ghinionul, fireşte…

— Joacă, zău, ca nişte cizme, făcu el, enervat.

— Eşti cam prea sigur. Nu crezi că în locul acestor mici „profituri” ar fi trebuit să te gândeşti la perspective?

— Pot să pierd foarte lesne tot ce-am câştigat de la Kosslawski.

— Nu. Kosslawski este ras, curăţat, expediat. Mâine pleacă în Statele Unite. O să-l înlocuiască un alt scenarist. E de presupus că Moira o să aleagă unul mai sobru şi mai puţin ahtiat după jocul de cărţi.

Taubelman se adânci într-un val de gânduri din care nu l-am deranjat, ca să-l pot observa mai atent. Pe acest chip buhăit, marcat de numeroase cicatrici, doar ochii, cu gene lungi, orientale, negri-catifelaţi, pe care cearcănele pungilor din jur îi scoteau în evidenţă, doar ochii trăiau, acum înceţoşaţi, acum sclipind de şiretenie, sau chiar umbriţi de un soi de timiditate, care se destrăma ca un nor trecător.

Mi-ar fi plăcut să ştiu în ce epocă a vieţii sale dobândise el acea ureche dreaptă în formă de conopidă, pecete inumană, specifică foştilor boxeuri şi luptători.
— Şi Sharon? zise Taubelman, în fine.
— Dumnezeu ştie pe unde-o fi! în castelul ei palatina! la Roma, sau la Miami… Crezi că s-ar putea interesa serios, măcar cinci minute, de ceva anume? Ai fi probabil singurul.
Se ridică în picioare brusc, uriaş, sumbru, mimând o demnă desnădejde:
— Atunci, această căsătorie e cu neputinţă! Biata Anne!
— De ce vorbeşti aşa? Ai relaţii pe tot globul. Cine ar refuza să-ţi dea un împrumut?
— Dumneata, de exemplu!
— Eu! Dar nu se pune problema, din alt motiv. N-am niciun ban. Exact atât cât îmi trebuie ca să nu depind de nimeni. N-aş renunţa la această marjă de siguranţă nici pentru cel mai bun prieten.
— Totuşi, trebuie să fac rost! Sunt un om bătrân, ştii. Mâine-poimâine am şaizeci de ani, şi tot ce am eu pe lumea asta — este Anne.
— Şi ea, ce zice?
— A, nimic… Ea vorbeşte puţin, şi pe urmă, n-o amestec în afacerile mele. Ai putea să explici situaţia lui Jerry?
I-am promis să încerc, şi s-a ridicat. Chipul lui pământiu avea acel aer jalnic pe care ştia să-l afişeze adesea şi care te făcea să-ţi înghiţi vorbele, în clipa când erai pe punctul să-i spui un adevăr, gen: eşti la ananghie, şi vrei să pui gheara pe familia Kean, ceea ce n-ar fi o idee rea, dar greu de realizat, pentru că sunt putred de bogaţi şi, ca toţi bogătaşii, dispreţuiesc amestecul în combinaţii mărunte…
Ne-am strâns mâna, cu o falsă sinceritate, iar el adăugă, aproape în şoaptă, ca şi cum cineva ne-ar fi putut auzi:
— Toate astea rămân între noi! Contez pe o discreţie totală.
L-am petrecut până la uşă; dându-mă la o parte, pentru

a-l lăsa să treacă, am avut prilejul să observ o umbră care sărea peste bariera grădinii, ca să se ascundă în spatele jeepului. Am aşteptat să iasă şi el din grădină. Motorul jeepului demară, farurile se aprinseră. S-au pierdut în noaptea răcoroasă şi înstelată. O răsuflare călduţă îmi mângie mâna. Am desmierdat-o pe Grouse şi am trimis-o la coteţ. Dacă Anne, pitulată lângă fereastra deschisă, ascultase convorbirea, curiozitatea putea fi explicabilă, dar

faptul nu era mai puţin straniu, caracterul ei rămânea insesizabil, cu acele mărturisiri repede anihilate de vălul de mister în care se ascundea, mai mult sau mai puţin conştient. Cum am vorbit despre că, până aici? Foarte puţin şi inexact, fără îndoală, încâlcind regulile în virtutea cărora ea ar fi trebuit să devină persoajul central al acestei povestiri. De vreo două-trei ori, am fost ispitit să născocesc, sau, mai exact, să dau drept adevăr ceea ce am imaginat în momentele când ea dispărea, dar n-am îndrăznit, ca şi cum m-ar fi împiedicat un vag sentiment superstiţios.
Ea apărea sporadic, şi părea că încetează să existe de îndată ce Sharon sau Moira se instalau în prim-plan, cu gesturile lor spectaculoase, şi acea cascadă de vorbe pe ca're o declanşau, ca un văl menit să le mascheze cât mai bine propria dezordine. S-ar mai putea ca Anne să fi existat doar ca o prezenţă fizică, desprinsă din sferele vagi prin câteva cuvinte dăruite celor vii, pentru a le îngădui să viseze. De asemenea, ar mai fi cu putinţă ca totul să reprezinte o comedie, o enormă farsă, sub protecţia şi cu complicitatea lui Taubelman. Nu sunt sigur. Asupra acestui punct voi fi mai puţin categoric decât Seamus Scully, care nu se lasă sedus de nuanţe şi-i pune pe amândoi în aceeaşi oală. Ne înşelăm neîncetat asupra fiinţelor celor mai apropiate, analizând la infinit meandrele caracterului lor, dacă nu cumva, totuşi, caracterele pot fi, altundeva decât la primitivi, într-o neîntreruptă formare, modificată necontenit de procesul vital, iar orice încercare de a le fixa ţine de pure presupuneri. Deci n-am mai spus nimic despre

Anne. O vom judeca — sau n-o vom judeca — pe baza unui anumit număr de indicii pe care nu le-am acuns. Ea nu depinde de Taubelman şi totuşi ea nu există independent de el, nu respiră un alt aer decât al lui, nu concepe să-l abandoneze pradă eşecului şi descumpănirii.
Jerry e liber să creadă că ea se va elibera într-o zi de Taubelman, în ziua când acesta va izbuti, printr-o manevră grozav de dibace, să dovedească veridicitatea uneia din minciunile sale. Într-un anumit sens, regret că am fost atât de puţin explicit, dar aceste ultime luni, cum veţi vedea n-au clarificat nimic, şi poate e mai bine că anumite fiinţe scapă explicaţiilor şi soluţiilor nete. Hotarul de umbră în care se mişcă acestea se cheamă poezie şi exercită o atracţie cu atât mai puternică, cu cât ne dă senzaţia că înaintăm într-o pâclă fermecătoare, în care anumite forme se mişcă fără ca noi să le putem capta, satisfăcându-ne setea de certitudine.

Şi totuşi, totuşi… Anne ţinuse să asculte în taină convorbirea mea cu Taubelman, curiozitate de natură să-i răpească ceva din demnitatea presupusă. I-am mărturisit toate acestea a doua zi lui Jerry, cu care m-am dus să vînăm porumbei la marginea unei păduri învecinate. Se stârnise un vânt năprasnic, şi hulubii treceau-săgeată la înălţimea frunzişurilor sau se roteau, aproape nemişcaţi, la prea mare înălţime ca să-i putem atinge, puncte cenuşii pe cerul cenuşiu, cu fulgerări fugare, albe şi roze. Am adunat câţiva, a căror pipotă pleznea în cădere, lăsând să ţâşneacă un ghem de bobiţe verzi, proaspăt culese. Jerry a doborât vreo duzină. Eu am fost mai puţin norocos. Revenise la puşca lui cea veche, aşteptând zadarnic să i se trimită de la Londra patul reparat al armei Purdey. De fiecare dată când ieşeam la vânătoare, îşi cerea scuze cu un aer de timidă stânjeneală, iar eu repetam că, personal, cu cât eram mai grijuliu faţă de ceea ce-mi aparţine, cu atât deveneam mai nepăsător faţă de cele de care mă despărţisem. Aş fi putut să-i dau exemplu relaţia cu Marthe, dar Jerry nu o cunoştea şi, cu generozitatea lui caracteristică, ar fi considerat

ofensator să compari o femeie cu o puşcă. Trebuie să precizez, orice comparaţie fiind eronată, că pe Marthe nu o dăruisem. Nu, noi ne despărţisem de comun acord…
dar Marthe era în afara discuţiei. Am să revin, fireşte.
Ceea ce mă interesează e zborul acestor porumbei, jucându-se cu palele de vânt, veşnic în alertă, dipreţuind truda câinilor care alergau prin pădure. Fâlfâirile de aripi foşnitoare răsunau prin frunzişuri de îndată ce ne apropiam, ca şi cum ar fi fost preveniţi de pândari nevăzuţi. Îi regăseam la lizieră, gata să se avânte spre un larg spaţiu liber, pardosit cu bolovani cenuşii, printre care răzbeau tufe rare, smocuri de grozamă. Vânţul venea de niciunde.
Se-nvârtejea deasupra noastră, învălmăşind norii întunecaţi cu cei alburii. De îndată ce ieşeam din pădure, te asurzea şi-ţi înţepa obrajii şi nasul, îţi ardea urechile. Cu buzunarele doldora, ne-am căutat adăpost la marginea unei bălţi. Nişte cocori îşi făcuseră cuib în vârful unui pâlc de fagi şi se învârteau în spirală pe deasupra stufărişului.
O pereche de călifari, apoi nişte lişiţe îşi luară zborul când Pack lipăi prin apă.

— Zău aşa, zise Jerry, trebuie să-mi construiesc o colibă şi să nu mă mai mişc de aici.

— Ca în „Walden“. Un vechi vis. Dar nu ne aflăm aici ca să visăm. Ieri m-a vizitat Taubelman. Trebuie să stăm de vorbă.

— — Aoleu! Sincer, n-am chef. Cu siguranţă că te-a pus să-mi spui cine ştie ce lucruri neplăcute, altminteri ar fi făcut-o singur. Nu îţi par prea curajos, nu-i aşa?

— Nu prea.

— Te dezamăgesc?

— În raport cu tine — nu. În raport cu ce mi-ar plăcea la un bărbat de vârsta ta — da. Dar, în sfârşit, te priveşte.

Scoase din buzuar o pungă de nailon, în care se aflau sandvişuri cu miez de pâine, un amestec jalnic de imitaţie de maioneză, salată, roşii şi ouă tari. Umblasem însă ceasuri în şir, ne era foame şi ne-ar fi făcut plăcere să mâncăm acolo, aşezaţi pe un pietroi, privind spre evantaiul

de trestii zbuciumat de rafalele vântului, pe care cocorii le foloseau pentru a se înălţa în largi spirale către coroanele arborilor.

— Ce sfat îmi dai? întrebă Jerry.

— Niciunul. Eu nu dau sfaturi — cel mult derizorii, cum ar fi acela să-ţi laşi barbă — şi nici n-o să dau vreodată. Ai stat de vorbă cu Anne?

— Da, puţin. Am impresia că vorbeşte în şarade, că trebuie să ghiceşti, sub puţinele vorbe pe care le foloseşte, lucruri care-ţi scapă. De fapt, o înţeleg mai bine când ne atingem mâinile, când ni le strângem, sau când pot.
s-o iau în braţe.

Până unde ajunseseră? Poate chiar mai departe decât credeam. În taină, străbătuseră repede un drum pe care l-aş fi bănuit mult mai lung, poate chiar imposibil. Ce ştia
Taubelman? Oare se făcea că nu vede, închidea ochii?

— Nu mi-ai spus ce-a vrut să-ţi povestească Taubelman — interveni Jerry, după un timp.

— Nu s-ar fi supărat să-i împrumut nişte bani, numai că nu mă aflu în situaţia să-l satisac. Atunci, s-ar fi bucurat să intervin pe lângă. Sharon şi Moira, dându-şi seama că tatăl tău are un simţ al afacerilor mult prea sigur pentru a te lăsa să te încurci cu unul ca el. Nici nu ştiu despre ce afacere este vorba.

— Vrea să alcătuiască o herghelie.

— Dar nu te pricepi câtuşi de puţin.

— Da, aşa e, dar herghelia va fi condusă de Anne.
Taubelman are prieteni în Franţa şi în Anglia.

— Şi crezi c-o să fie aşa de simplu?

— Ce-i drept, habar n-am, dar nu vreau să mă întorc în America, vreau să trăiesc lângă Anne şi în mijlocul naturii, în preajma animalelor care-mi sunt dragi. La Inglewood, în Viriginia, avem o mare proprietate, cu cai, poney, câini, printre ei mi-am petrecut vacanţele în copilărie, dar… cum. Să zic?… raporturile mele cu caii şi cu câinii aceia au rămas superficiale. Nu-i îngrijeam eu, aşa cum îl îngrijesc pe Pack. Când sfirşeam’să mă joc cu ei, treceau în seama unui

servitor — nici măcar nu-l cunoşteam —
acesta îi oblojea, îi spăla, le dădea să mănânce, dormea în preajma lor, chema veterinarul când se îmbolnăveau, sta de veghe lângă ei când trăgeau să moară. Noi, acasă, nu ştiam nimic. Bunica, mama, se jucau cu căţeluşii gătiţi cu panglici, pe care puteai să-i ţii în palmă. A trebuit să ajung în Irlanda, să-mi găsesc un prieten, pe Pack, să îngrijesc caii lui A'nne, ca să-mi dau seama că animalele sunt tot făpturile lui Dumnezeu. Fireşte, nu cred în Dumnezeu, dar zic „făpturi ale Domnului" ca să înţelegi că le socotesc alcătuite din aceeaşi plămadă ca şi noi. Acum…
odată ce am descoperit lucrul ăsta, vreau să mă ţin de el… Credcă ţi-ai dat seama… eu nu sunt prea deştept. Aşa că atunci când dau peste o idee care mi se pare adevărată, mă agăţ de ea, ca un înecat de un colac de salvare…

Avea dreptate: un om nu întâlneşte prea multe idei adevărate în viaţa lui, două-trei, cel mult, şi dacă nu se lipeşte de de, se-nvârte aiurea, ca un titirez năuc, rătăcit, respins de unul şi de altul, ridicol, cu aerul unui zăpăuc, chiar dacă-i inteligent.

— Să-mi duc viaţa cu Anne, e altă idee care mi-a venit. Cred că-i vorba de dragoste. Nu îmi găsesc locul fără ea. Mă gândesc la ea, zi şi noapte. Tremur când îi aud glasul, un fel de freamăt de nestăpânit, un amestec de teamă

— Căci mi-e frică de ea şi de. Tot ce nu înţelg — şi de plăcere, plăcerea pe care ţi-o dă o asemenea teamă… ştiu, mă exprim prost… cred că-ţi dai seama… dar nu sunt deprins, niciodată n-am spus atâtea cuiva…

Brusc, răsună o împuşcătură pe malul celălalt al iazului, un foc de armă tras de un vânător pe care nu-l zărisem, ascuns-de lungile trestii bătute de vânt. Un soi de linişte îşi luă zborul, schimbă direcţia când ne văzu, apoi se pierdu în văzduhul lăptos. Nişte cocori speriaţi îşi părăsiră cuiburile din vârful fagilor dezgoliţi şi, bătând greoi din aripi — ai fi zis că cineva trage palme pe nişte obraji moi şi umflaţi de salivă — dispăruseră îndărătul copacilor. Pack începu să latre: în faţa noastră, un câine sărise în iaz, ca să înşface

lişiţa doborâtă. Pe iazul îngălbenit se aşternu din nou liniştea, lin, în aerul proaspăt, răcoros. În prezenţa unui asemenea spectacol, măruntele patimi omeneşti se topesc, sau se amplifică. Îmi amintesc de momente în care n-am mai putut îndura singurătatea, îndeosebi la Toledo şi, altădată, în India, ca şi de alte momente când mă simţeam rege, desprins de grijile obişnuite — în
Anzi sau pe malurile lacului Trasimene. Să mai număr oare şi clipele în care, dimpotrivă, aş fi dorit ca, indiferent cum, să scap de prezenţa cuiva, prezenţă amicală sau chiar dragă, care, subit dintr-un motiv necunoscut, aproape inexplicabil, nu mai însemna nimic pentru mine?
Dar poate că natura nu-i decât reflexul sclipitor şi amăgeinic al sufletului nostru bolnav, rătăcind între speranţă şi deznădejde, şi, finalmente, atât de istovit încât se mulţumeşte cu bucuriile elementare, pe care altădată le dispreţuia. Nu venisem aici pentru ca să mor, cum mi s-a prezis, ci pentru ca să trăiesc cu mine însumi, ceea ce, într-o anumită măsură, izbutisem, cu excepţia câtorva piedici în calea unei tihne pe care, Iară voia mea, îi lăsasem totuşi pe alţii să mi-o tulbure. În fond, puteam fi mândru de mine: n-am nutrit gânduri negre, nu m-am cramponat de cele din urmă plăceri ale vieţii, şi până acum nu-mi fusese frică, exceptând dimineaţa în care era să mă împotmolesc în mlaştină, deoarece acest sfârşit nu-mi aparţinea, nu eu eram stăpân pe el.

— La ce te gândeşti? întrebă Jerry.

— La moarte.

— Pe mine nu mă înspăimântă.

— Fiindcă eşti tânăr. Dar oamenilor de vârsta mea li se întâmplă să le apară ca o încercare înfricoşătoare, pe care nu eşti sigur că vei avea curajul necesar s-o înfrunţi.

— Eşti în această situaţie?

— Nu, Jerry, nicidecum. Zânele care mi-au vegheat naşterea nu m-au înzestrat cu harul metafizicii şi nici cu al credinţei. Sunt un adept convins al lui „nimic după“, şi te asigur că-i un sentiment reconfortant, care-ţi dă, dacă-l

ai, o anumită demnitate.

— Cred că înţeleg ce vrei să spui. Ne întoarcem?

— Da. Cincisprezece porumbei e de ajuns, pentru noi doi. Am contribuit şi noi un pic la distrugerea lumii. Trebuie să o iei cu încetişorul şi mai laşi şi altor amatori cevade făcut.

în maşină, mă descusu din nou în privinţa lui Taubelman, dar n-am putut decât să repet ceea ce-i spusesem:
nu-l judec, este un om al surprizelor, care se ascunde sub diverse măşti, toate neaşteptate şi derutante. Jerry suţinea, cu o siguranţă care m-a mirat, că va şti să se apere
Gum se cuvine dacă Taubelman va încerca să-l înşele, dar asta era cu neputinţă, datorită lui Anne. Dealtminteri, le scrisese deja lui taică-său şi lui Sharon, pe care domnul
Kean o adora, şi care ar putea să-l influenţeze favorabil.

— Ştii, e foarte ciudat: s-ar zice că bătrânul nu-şi mai amiteşte că Sharon e fata lui. El crede că cineva, cândva, i-a prezentat o prinţesă germană şi se simte grozav de măgulit de afecţiunea acesteia faţă de el.

L-am lăsat la poalele vilei: în clipa când ne-am luat rămas bun, am simţit o vagă remuşcare pentru rezervele mele:

— Totuşi, nu te avânta cu prea mare uşurinţă. Într-o asociere de felul ăsta, trebuie să pui răul înainte.

*

— *

A urmat o perioadă în care nu l-am văzut deloc pe
Jerry. Îşi petrecea timpul la Dun Moâran, unde se alcătuiau proiecte al căror secret nu mai eram invitat să-l cunosc. Era acum la cheremul lui Taubelman şi, probabil, al

lui Anne, pe care o vedeam la volanul jeepului. Claxona şi-mi făcea semn cu mâna prin portieră, semne care, altădată, mă emoţionau şi-mi provocau o stare de reverie, şi pe care acum le interpretam altfel: şi ea începuse să mă evite. În definitv, nu era treaba mea; cât despre mine, nu mă mai despărţeam de uimitorul Seamus Scully. Cu taxiul mov, străbăteam distanţe neverosimile ca să mergem în
Mayo, Kerry sau Westmeath pentru a vedea un bolnav care,

sătul de aşteptare, se pusese singur pe picioare şi ne întâmpina cu un aer hazliu, ca şi cum ne-ar fi jucat un renghi.

— Timpul — zicea Scully — este cel mai bun medic!
Oricum, nu există altă medicină decât cea preventivă. Pe urmă, ai mai degrabă nevoie de preot. Mă rog… pentru aceia care ţin la asta… Eu… înţelegi…

De n-ar fi avut doi fraţi misionari şi o soră superioara unei mânăstiri din comitatul Cork, el ar fi înălţat cât mai sus steagul ateismului, ca majoritatea acelor intelectuali irlandezi care au scuturat jugul Bisericii după primul război mondial şi au intrat, cu arme şi bagaje, în tabăra anticlericalismului. Dar cei doi fraţi ai săi îi scriau, consolidând, după patruzeci de ani de absenţă, coeziunea familială şi, o dată pe an, Seamus poposea la Cork, să-şi vadă sora. Am descoperit aceste înrudiri clericale prin terţi, dornici să afle noutăţi despre ei. Seamus evită totdeauna să deschidă discuţia şi, când e întrebat îl bănuiesc că născoceşte, cu un mare lux de amănunte, informaţii care-i lasă interlocutorul cu gura căscată.

— Părintele Horace o duce foarte bine. Nu împărtăşeşte niciuna din ereziile contemporane. Nu-i nici măcar homosexual, dar este foarte interesat de arta culinară malaieză. A câştigat un concurs al ziarului *Daily Mail,* care i-a-publicat o reţetă. Dumnezeu ocupă în continuare un loc important în preocupările sale, iar părintele Horace mă încredinţează că ne vom regăsi cu toţii lângă El, când va veni timpul. Nu pare să creadă că aş fi foarte bucuros la gândul de a-l revedea într-o zi — sau într-o noapte — am o vagă temere că acest terţ omniprezent aruncă o umbră de timiditate între noi…

Sau despre părintele Liam:

— E sănătos tun. Pigmeii nu l-au devorat, şi cred că dacă acum le-ar veni această idee, ei ar ezita: gândiţi-vă, are şaptezeci de ani, şi malaria l-a epuizat. Nu vorbeşte niciodată depre soţia sa indigenă şi depre copii săi. Este un om sfârşit, pe de-a-ntregul devotat sălbaticilor printre care

trăieşte.

Cât despre Maica Maria, ea ar fi bântuită de anumite nelinişti:

— O, ea nu le destăinuie, dar eu le bănuiesc. De fiecare dată, îmi vorbeşte despre rugăciunile ei. Cine se roagă atrt trebuie să fie un suflet frământat… Şi se lipseşte de multe. Nu dulciuri, nu prăjiturele. Dă în ascetism…
Foarte primejdios!

Uneori, Seamus lua un aer misterios şi mă ducea într-o zonă de câmpie izolată, în care ieşeam brusc din şoseaua principală şi o luam pe un drum anevoios, trecând prin nişte peisaje de o melancolie deznădăjduită, până ce ajungeam la o fermă sau la o casă singuratică. Totdeauna se afla acolo un prieten al lui Scully, un prieten cu mâinile curate, care petrecea în acel loc câteva zile de odihnă, la adăpost de anemicele cercetări ale poliţiei. Seamus nu era un conspirator, dar era prieten cu conspiratorii care întreţineau războiul din Ulster. Îi îngrijea pe răniţi, ducea mesaje, dădea sfaturi bune unora, îi încuraja pe alţii. Nu plecam niciodată înainte să fi bătut câteva halbe de bere, îmbunătăţită cu o sticlă de *poteen,* această poşircă irlandeză distilată clandestin, amestec de rachiu de mere, de prune şi de Dumnezeu ştie mai ce. Săltăreţul meu tovarăş conducea ca un smintit, adică la extrema limită a posibilităţilor taxiului, poate vreo şaizeci la oră, încleştat de enormul volan de lemn, prevăzut cu manetă de alamă pentru aprindere, manetă de care trăgea necontenit, dar fără rezultat, întrucât bătrânul motor era la capătul puterilor. Biciuiţi de vânt, leoarcă de ploaie, zvântam rămăşiţele de băutură pe drumul înapoi şi, abia sosiţi la Innisghate, intram la „Pintenul”, să ne stingem setea. Reginald devenie un obişnuit al localului, căci, t îndată ce căpa de Moâra, alerga la noii săi prieteni, Teddy şi Billie, însoţit acum de Stan Kosslawski. Scenaristul nu luase avionul a doua zi după scena de la Great Southern, şi afirma, foarte mândru, că n-o să-l dea nimeni pe uşă afară ca pe o servitoare, pentru o simplă pileală, fiindcă, dacă ar

fi să-l conce-

diezi pe fiecare scenarist ce se îmbată, în curând s-ar termâna totalmente cu cea de-a şaptea artă. De fapt, aştepta ca Moâra să se răzgândească şi să-şi reia colaborarea cu ea, întrucât, probabil niciun alt scenarist nu va accepta să vină din Statele Unite. Kosslawski se bizuia pe Reginald, ca să reintre în graţiile Moirei, iar Reginald folosea din plin această dependenţă a lui Kosslawski de persoana sa.

În ceea ce-l priveşte pe Billie şi Teddy, ei intrară într-o perioadă sumbră, care, din nefericire, avea Să le aducă pieirea. Ar fi făcut mai bine să rămână în umbră, dispreţuiţi sau nebăgaţi în seamă, ducându-şi zilele din meseria lor. Dar cum puteau să-şi închipuie că reclama pe care le-o făcuse Moira, vizitându-le atelierul, însoţită de ziarişti şi fotografi, va atrage atenţia tainicei şi stupidei Nemesis, veşnic pornită împotriva celor slabi şi naivi? Acest ciudat cuartet — Kosslawski „nu exista”, părând doar un fel de muscă la arat în preajma celor trei invertiţi — însufleţea serile de la „Pintenul”, unde Willie Kox îi întâmpina fără entuziasm, ca şi cum ar fi fost nişte bolnavi contagioşi;
eroare psihologică a unei minţi reduse, căci Billie, Teddy şi Reginald, departe de a dori să contamineze pe ceilalţi, se simţeau bine doar între ei, admiţând doar prezenţa scenaristului, în calitatea — foarte vagă — de istoriograf sau, poate, de damă de companie. Admiram felul în care aceşti patru convivi întrebuinţau timpul ce le fusese hărăzit de viaţă. Se ghiftuiau cu vorbe, cu glume hazoase, lucruri îndoielnice, totul îmbibat de alcool, ca şi cum acest timp ar fi avut o elasticitate infinită, ca un balon pe care l-ai umfla până plesneşte, seară de seară, ca să-i schimbi învelişul flasc, amărât şi chircit în dimineaţa următoare, pe un balon nou, în culori vesele.

Seamus şi cu mine eram mult mai puţin generoşi, el, în virtutea vârstei — are aproape şaptezeci de ani — iar eu, din motive despre care am mai vorbit. Discutând cu

conspiratorii I.R.A., — aceştia nu făceau în prezenţa mea niciun secret din proiectele lor — dezvăluindu-mi-se pe de-a-ntregul cele puse la cale din Galway, Athlone şi Limerick, unde poposeam ca să ne tragem sufletul, această panoramă de caractere absurde, magnifice, pline de umor şi de ciudăţenii, specifice irlandezilor, — exploram un microcosmos care îmi redeştepta setea de spaţiu şi pofta de viaţă. Spaţiu mărunt, existenţe mărunte, dar pasiunile dezlănţuite, străvechiul vis al unirii cu Irlanda de Nord, reînsufleţit după o scurtă somnolenţă, toate acestea îmi trezeau un interes pe care îl socoteam — prosteşte —
mort de mult. Dacă, uneori, viaţa părea că se împotmoleşte într-un plictis cenuşiu, ştiam totuşi că o nimica toată, o mică scânteie putea încă să stârnească tunetul.
Ceea ce se şi întâmplase într-o seară, când eu şi Seamus am revenit, după o lungă escapadă în Mayo.

Cei patru şedeau la o masă din preajma tejghelei, de unde Willie Kox le arunca priviri grele de dispreţ. Mai-târziu, aveam să notez că toate astea se întâmplau într-o sâmbătă, pe o vreme care vestea furtuna. La miezul nopţii, norii ce se adunaseră peste zi se dezlănţuiră subit, revărsând potopul asupra coastei de vest. Am simţit o uşurare nespusă atunci când fulgere violete au început să ilumineze câmpia cu lungi sclipiri, scoţând din beznă arborii, colinele şi clopotniţa din Innishgate. Ar fi fost foarte plăcut să adormi, să uiţi scena ce se petrecuse la „Pintenul”, dar nu izbuteam, în ciuda pezenţei lui Seamus, aşezat lângă patul meu, într-un fotoliu. O veioză bătea dintr-o parte pe faţa lui cu trăsături obosite, cu privirea ageră. Din când în când, aplecându-se spre mine, îmi lua pulsul, după care, liniştindu-se, se ghemuia din nou în fotoliu. Mi-era aproape bine şi nu simţeam nici urmă de teamă. La ceasul acesta de noapte, mă năpădea o nesfirşită tandreţe pentru el şi chiar un sentimentde încredere totală, ceva ce aducea cu o speranţă firavă. În răstimpuri, doamna Colleen bătea la uşă, intra dar rămânea în penumbra în care ochii mei deprinşi puteau să distingă

capotul vătuit, de nailon, prea scurt pentru cămaşa de noapte albă, cu volane şi dantele.
Seamus făcea un semn discret către prietena sa, iar ea se retrăgea în vârful picioarelor. În zori adormi, cu bărbia rezemată în piept, ca o paiaţă dezmembrată, cu obrajii supţi, îmbătrânit brusc, golit de energia frenetică ce-l însufleţise. Am citit pe chipul său obosit, în care nu mai tresărea niciun freamăt viu, acea calitate esenţială care îl deosebea de ceilalţi: era un om bun. Mai mult — era un om drept, rătăcit aici, pe pământ, unde nu putea întâlni decât foarte rari semeni. Şi, în mod miraculos, această bunătate nu-i înceţoşase nici limpezimea vederii, nici luciditatea inteligenţei.

Da, când am intrat la „Pintenul”, cei patru erau deja bine băuţi. Stan Kosslawski clătina din cap, Billie şi
Teddy priveau cu ochi sticloşi zarurile de pocker rostogolindu-se pe masă din mâna roză şi neagră a lui Reginald.
Stăteau într-o superbă izolare, nu vorbeau cu nimeni, ignorând restul clienţior din cârciumă, doi englezi, morţi de plictiseală, băcanul poştaş din Innishgate şi câţiva fermieri, între care un uriaş slăbănog, cu o şepcuţă de piele impermeabilă, care golea halbele de bere ridicând hăt în sus cotul mâinii drepte, Endas O’Callihier. Într-un cuvânt, doar publicul obişnuit, un fel de familie ai cărei membri îşi vorbeau pe grupuri ridicând vocea doar ca să comande alt rând de bere, sau să-şi comunice scurte noutăţi, un rând din partea lui Willie Kox, a cărui conversaţie se învârtea doar în jurul curselor, al târgurilor de cai, al vremii de azi ori al vremii de ieri, tot ceea ce alcătuia universul lor, baricadat împotriva ambiţiilor sau temerilor de orice fel.

— E liniştitor să reintri în mediul ăsta, după ceea ce am văzut noi mai înainte, zise Seamus.

Lângă Westport, îi făcusem o vizită unui om de un curaj extraordinar, Paddy Fermor. În timp ce plasa o maşină infernală sub o masă dintr-un local din Belfast, explozia prematură i-a smuls amândouă mâinile. Operat de un

chirurg catolic din Londonderry, a trecut frontiera pe o targă, în plină noapte, şi s-a ascuns într-un mic castel, pe jumătate ruinat, vegheat de cei din familie o soră cu aer tragic, o Electră celtă, mamă şi tatăl său, încremeniţi în aceeaşi durere. Era pe moarte, o ştia, dar izbutea să păstreze în juru-i o atmosferă de veselie atât de firească, de spontană, încât făcea să se uite priveliştea oribilă a celor două cioturi aşezate pe cearceaf. Hrănit cu lingura de soră-sa, lupta clipă de clipă pentru a-şi ascunde suferinţa fizică şi revenirile dureroase ale fluxului vieţii, care-l pără-

— Sea în convisii. Pe drumul de întoarcere, nu izbuteam să-mi alung din minte imaginea chipului său de arhanghel, a ochilor de un verde întunecat, larg deschişi, dar deja înceţoşaţi, a frunţii îmbrobonite de sudoare, pe care părul blond cenuşiu cădea în şuviţe cârlionţate. Moartea pe care o pregătea altora îl secera pe el, şi o. Spunea fară regrete, ca şi cum Justiţia imanentă, în fine, nu se înşelase de astă dată, lovind mai întâi pe cel ce se pregătea să lovească.

După părerea lui Seamus, nu aveam să-l mai revedem vreodată pe Paddy, era doar o chestiune de ore, cel mult de zile, şi mi-l închipuiam, galben ca ceara, cu cioturile încrucişate pe crucifixul culcat pe măsuţa de-alături. În penumbra odăii, în care perdelele sărăcăcioase nu izbuteau să oprească lumina veselă, jucăuşă, care scălda în ziua acea ţinutul Mayo, Paddy asculta, ca pe un zvon de altundeva, susurul rugăciunilor care suiau pe buzele alor săi.

La „Pintenul”, am reuşit să alungăm imaginea fatalităţii, ceea ce Seamus îmi şi spuse îndată:

— Nu-i aşa că te mai linişteşte să întâlneşti oameni vii? E de ajuns atât de puţin ca să uiţi mizeriile lumii. Din fericire! Fără de asta, am crăpa de disperare, pe drept cuvânt, dealtmiteri, căci moartea lui Paddy e o asemenea blasfemie încât, pentru a o înlătura, ar trebui să murim toţi împreună cu el. Dar iată-i pe Reginald, Stan, Billie şi

Teddy, care sunt faţa vizibilă a lumii şi cărora puţin le pasă de toate. Nici ceilalţi nu valorează mai mult. Se îndoapă

împreună cu *stout*, 'ca să nu se mai gândească la nimic. Cum zic ei, în jargonul care le este propriu, Dumnezeu s-a gândit în locul lor.

Către orele nouă apăru Taubelman, însoţit de Sean, în costumul său de tweed verde, pentru ocazii speciale. Începând din acest moment, totul deveni altfel. Un soi de bănuială străbătu localul, aşteptare incoştientă a unui cuvânt, a unui gest nefericit, care ar putea să provoace explozia pulberii acumulate de săptămâni întregi prin batjocurile lui Taubelman. Willie Kox ne prevenise că nu va mai tolera nicio aluzie la istoria cu cravaşa zvârlită în picioarele principalului său concurent. Va lovi primul şi în aşa fel încât să nu mai existe replică. Ştiam şi obiectul cu pricina: un taburet de stejar. Dar, pentru întâia oară, Taubelman îl salută pe Willie cu un *„hello”* cordial, la care nu

i se răspunse. Sean se instală la bar şi văzurăm că e la fel de pilit ca Endas O'Callihier şi ca Joe Mitchell care îşi facu o intrare măreaţă, pe nişte schiuri invizibie. De la prima ochire, Taubelman observă masa jucătorilor şi, fără să-ntrebe ceva, trase un scaun şi se instală între Kosslawski şi Reginald. Nu-i trebui prea mult ca să se amestece în joc, iar Seamus mă împunse cu cotul:

— Priveşte-l atent!

N-am văzut altceva decât o mână puternică şi păroasă care scutura zarurile în palmă şi le zvârlea pe masă cu q îndemânare, o iuţeală de jongleur. Mâna cobora, strângea zarurile, făcându-le să dispară şi să reapară fulgerător, ca magnetizate de tăblia mesei. Recunoşteţi imediat jucătorul, după un fel de familiaritate profesională cu instrumentele hazardului, o aplicaţie fizică, alcătuită din ifose şi îndemânare autentică, scoţând mai dar în evidenţă naivitatea unor Billie Sau Teddy, nonşalanţa lui Reginald, sau dezinteresul lui Kosslawski. Taubelman îi domina prin statură, prin cinismul său grosolan. Umplea tot spaţiul mesei, conducea jocul, ironiza, zbiera, înscria într-un carnet punctele realizate de fiecare, cu aplombul, cu autoritatea

unui jucător de „uite popa, nu e popa“, care îşi regăseşte în fine vocaţia, pasiunea, şi îşi jupoaie muşteriul cu un fel de ferocitate voioasă.

— Fireşte, la început pierde! spuse Seamus. Vechile şmecherii sunt totdeauna cele mai bune. Mă întreb, cine va observa primul? Kosslawski ori negrul? Fiindcă, bineînţeles, îi chiorăşte pe cei doi ţesători, drăgălaşul menaj care, după ce l-au detestat, fiindcă îi ciupise de fund cu dezinvoltură şi îi bălăcărea în chip şi fel, acum îl găsesc grozav, întruchipare a unei lumi putrede şi false, cu care au visat dintotdeauna să aibă de-a face.

— Bine, dar cum se poate trişa la jocul ăsta?

— O, foarte simplu…

Seamus scoase trei zaruri de poker din’buzunar şi îmi oferi o demonstraţie strălucită. Unde oare învăţase aceste trucuri, de-a lungul vieţii sale aventuroase? Nu fni-l imaginasem frecventând bombele, ci mai degrabă elegantele săli de joc din Cannes, Monte-Cario sau Veneţia, care se potriveau mai bine cu silueta lui şi cu acel gust pentru ceea ce era considerat şic pe la 1910 — revere la vestă, ceas cu lanţ de aur, costume în carouri şi pălărioare ştrengăreşti.

Oricât era de absorbit de partidă, Taubelman observă totuşi lovitura lui Seamus şi vădi o ezitare neaşteptată, ca un prestidigitator care descoperă că numărul său a fost dezvăluit. Timp de un minut, două, lăsă ca jocul să se desfăşoare normal, apoi, după ce reflectă, reluă mânuirea zarurilor în stilul său. Am înţeles, văzând feţele speriate ale lui Billie şi Teddy, că pierdeau, şi că o sumă invizibilă, nişte cifre deocamdată pe o bucată de hârtie, trecea în alt buzunar. Ca un hoţ prins asupra faptului, Taubelman se străduia să înşface cât mai mult cu putinţă în cât mai scurt timp. De la tejghea, stând alături de Sean şi Endas, Joe

Mitchell supraveghea scena, iar ochii săi mititei sub pleoapele umflate fixau cu o intensitate prostească rostogolirea zarurilor pe masa de lemn, pe care cănile de bere lăsaseră nişte cercuri de neşters. În local se vorbea cel

mai adesea zgomotos, şi trebui să treacă o vreme până să remarc tăcerea care se aşternuse. Până şi „micul“ Willie spăla fără zgomot iar unchiul lui, aşezat pe un taburet îndărătul sertarului-cassă, morfolea o ţigară de foi, făcându-se că nici nu-l interesează partida, cu toate că nu-i scăpa niciun detaliu. La drept vorbind, viteza cu care Taubelman mânuia zarurile avea ceva atât de fascinant, încât nu puteai rămâne indiferent, iar tensiunea creştea din ce în ce, ca şi cum, deşi lipsiţi de experienţa lui Seamus, toţi îşi dădeau seama că asistă la o confruntare din care Taubelman o să iasă învingător, ţanţoş, scuturând largile mâneci ale mantalei sale de cavalerist pentru a dovedi că n-a trişat. M-am mirat totuşi că Reginald nu vedea nimic. Colindase mai pretutindeni, iar mâinile lungi, de pianist, cu unghii violete, striate cu alb, păreau să fie la fel de iscusite ca şi cele ale lui Taubelman, dar mai leneşe, indolente, parcă dezgustate de treaba asta vulgară, cu scuturatul zarurilor. Reginald dispreţuia — el dispreţuia mute lucruri şi mulţi oameni, după cum reieşea, când se hotăra să vorbea că — însuşi jocul la care participa, partenerii şi cârciuma fumegoasă a lui Willie, cu scaunele ei îmbrăcate în imitaţie de piele, cu lemnăria înnegrită şi podeaua de linoleum presărată cu mucuri de ţigară strivite sub tălpi. Cred că nici măcar nu se obosea să deosebeacă un chip de altul, şi poate că avea dreptate, într-atât de străină era această lume de aceea în care se născuse, ca şi mediul în care trăia acum. Toţi clienţii localului purtau aceleaşi stigmate:
ochi injectaţi, buze deformate de suptul paharelor, degete îngălbenite de tutun englezesc. La lumina chioară a lămpilor verzi, se desluşeau totuşi nişte detalii care vorbeau despre fiinţe vii, având existenţă proprie: faţa brăzdată de cicatrice a lui Sean şi costumul său de clown, nasul plin de negi al lui Joe Mitchell, ceafa rasă şi şapca de piele, toţi aparţineau unei comunităţi omogene, a cărei istorie data de veacuri şi a cărei tărie ieşea uneori la iveală cu o insolenţă şi un fel crud de a spune lucrurilor pe nume, pe care le-ai fi crezut disperate. Într-un anumit sens, Taubelman apărea în

ochii acestor celţi la fel de străin ca şi Reginald, şi, în ceaţa de tutun care prindea să ne învăluie, chipul negru lucios al fanaticului adept al Moirei se confunda cu obrazul oacheş, cu ochi încercănaţi, al castelanului de la Dun Moâran, facându-te chiar să te gândeşti la acele feţe groteşti, cu guri căscate, pe care lumea le ia la ţintă cu mingi umplute, cu paie, în bâlciurile de provincie.

Când Taubelman se ridică, declarând că ei câştigase partida, tăcerea se sparse şi simţirăm cu toţii un fel de uşurare, se aprinseră ţigările, „micul” Willie dădu drumul la robinetul de *stout.* Kosslawski se îndreptă, clătinându-se, spre ceea ce, printr-un eufemism, se chema toaletă:

afară, în aer liber, un zid gudronat, de-a lungul căruia curgea un firicel de apă. Billie şi Teddy, răsturnaţi în scaunele lor, surideau în extaz, ca şi cum ar fi trecut un examen greu, crescând astfel în stima publicului lor obişnuit. Surâsul le îngheţă într-o grimasă când Taubelman îi anunţă că ei doi pierdeau o sută’de livre.

— Dar e cu neputinţă, zise Teddy, menajera zgârcită a cuplului. N-avem banii ăştia!

— Hai, băieţaş, nu merge aşa! Dacă i-ai fi câştigat, i-ai fi băgat în buzunar fără să crâcneşti.

Atunci, vocea lui Willie Kox căzu ca oţelul unei ghilotine, şi am înţeles că începe…

— Nu-i plătiţi nimic! Individul ăsta e un trişor.

— Cum? strigă Billie, cu tonul său piţigăiat.

— Acest iris e un trişor, repetă Willie.

Taubelman, calm, îşi aprinse o ţigară, înainte să răspundă:

— Auzi, dragă Willie, vezi de treaba ta. Şi-apoi, nu prea îţi stă bine să-i faci trişori pe alţii. Eram acolo, la derby… când cu cravaşa…

Seamus mă înghionti din nou:

— În sfârşit, acu-i acu! Fii atent.

Taburetul de mult făgăduit ieşi dindărătul tejghelei şi zbură spre Taubelman, care se aplecă, ferindu-se în utlima clipă, cu o viteză neaşteptată pentru un tip de talia şi de

tonajul lui. Taburetul se izbi de un zid şi sări îndărăt, făcând praf paharele de pe o masă la care sta băcanul-poştaş, care duse mâna la obraz, pentru a extrage din el o aşchie ascuţită. Pete de sânge aproape roz i se iviră pe cămaşă. Deja Sean Coen, aplecat peste bar, îl înşfacase pe
Willie Kox de gât, îl ridicase de pe scaun şi probabil l-ar fi sugrumat dacă Joe Mitchell nu şi-ar fi doborât prietenul, cu un pumn zdravăn după ureche. Sean se prăbuşi, Willie căzu la loc pe scaun, iar Taubelman se îndreptă spre tejghea, izbucnind în râs: „Ho!“ facu el, în nasul lui Willie;
acesta puse până pe o sticlă de whisky, apucând-o de gât, o sparse de cassă şi dădu să-l izbească în mutră. Taubelman îi răsuci încheietura mâinii, şi sticla căzu. Dar el nu ţinuse seama de prezenţa lui Endas, care-şi zvârli şepcuţa de piele, se îndreptă pieziş spre Taubelman, îl bătu uşurel pe umăr, ca să-i atragă atenţia, şi-şi abătu din zbor, drept în gură, enormul său pumn de ţăran. Atunci îl văzurăm pe
Taubelman clătinându-se, cu buza ruptă, scuipându-şi cîţiva dinţi şi retrăgându-se de-a-ndaratelea până la o masă, pe care căzu pe spate, urmat de Endas, care-l apucă de guler cu o mână şi-l pocni din nou, drept în ochi. Endas l-ar fi omorât, fară-ndoială, dacă n-ar fi intervenit cel mai neaşteptat combatant: Billie, cu un taburet de lângă bar, îl facu pe fermier să se prăbuşească.

Ceea ce a urmat, nu mi-a rămas dar în memorie. Mi se pare că l-am văzut pe Kosslawski întorcându-se de la toaletă şi încheindu-se la pantaloni, foarte surprins, realmente uluit, aproape şocat, apoi Reginald, care curăţă calm berea ce-i stropise costumul de catifea maro, Teddy, care plângea, şi Seamus, revenind din taxiul mov, cu trusa lui medicală, în timp ce „micul“ Willie telefona la postul de poliţie, urmărind, cu o plivire înspăimântată, tresăririle celor trei trupuri culcate la pământ: Taubelman horcăia, băşicuţe de sânge îi musteau pe buza crăpată. Urmă încă un zgomot, urt geam se sparse, când unul din prietenii lui
Endas îl apucă pe Billie de turul pantalonilor şi-l proiectă în

fereastră. Însă nu mai vedeam limpede, mă simţeam rău, o gheară groaznică în piept, şi-mi ziceam că, dacă mă mişc, o să cad şi eu, alăturându-mă acestor trupuri lungite

pe podele, sleite de puteri şi de impulsuri brutale. Efortul de voinţă mă ajută să rămân pe scaun, ţeapăn, fără un gest, aşteptând ca Seamus să aranjeze cât de cât obrajii, buzele, nasurile şi urechile din care sângele, şiroind pe linoleumul murdar, desena băltoace întunecate; cei ce scăpaseră nevătămaţi evitau — din superstiţie, poate — să calce în de. Când poliţiştii au apărut — două namile în uniforme albastre, de pânză groasă, care prinseră să emane un abur în căldura încăperii, răspândind o duhoare acră de seu —

Willie Kox se lansă în nişte explicaţii zgomotoase, din care cei doi inşi, cu priviri năuce şi cam grei de cap, nu înţelegeau nimic. Şi cum ar fi putut ei să priceapă că tot acest sânge, aceste mutre stâlcite aveau la origine o nenorocită cravaşă căzută între picioarele unui cal, pe ultimele sute de metri ale derbyului? Lipseau, de asemenea, din această poveste confuză, chicotelile batjocoritoare ale lui

Taubelman. Lungit pe podea, cu spinarea rezemată de tejghea, acesta 11 lăsa pe Seamus să-i oblojească nasul, pe când Sean Coen şi Endas O'Callihier, revenindu-şi după respectivele *knock-outuri,* incapabili încă să se ridice în picioare, contemplau scena cu o expresie stupidă. Billie, ca prin minune, nu păţise nimic, afară de faptul că haina lui se sfişiase la spate. Ghemuit în braţele lui Teddy, plângea cu sughiţuri, încă uluit de actul său de curaj, el, care n-ar fi fost în stare să dea cu piciorul într-un câine pus pe rele.

îmi mai amintesc, de asemenea, de un personaj straniu, pe care nu ştiu să-l fi zărit cineva înainte, deşi fusese acolo, neîndoielnic, şi care a dispărut atunci când calmul şi ordinea reveniseră în local, fără ca nimeni să ştie nici cum se numeşte, nici de unde vine, un omuleţ cu cizme de piele şi pantaloni de călărie, cu un ac de aur înfipt în cămaşa

sport şi o geacă de piele pe umeri. După ce îl interpelase zadarnic pe „micul” Willie, şi-a turnat singur un pahar de Porto şi l-a băut, vădit încântat, cu înghiţituri mici, cu, ochii sclipind de plăcere, de parcă fiecare sorbitură i-ar fi evocat nişte călătorii, poate o excursie la

Duro, în Portugalia, un popas la Madera, sau vreo femeie elegantă, cu pălărie cloş, stând picior peste picior, cu ciorapii ei violeţi, pe un taburet înalt din barul „Ritz“, *rue*

Cambon. Nu dăduse nicio atenţie scenei ce se desfăşura, ca şi cum ar fi fost firesc ca intrând într-o cârciumă să găseşti mese răsturnate, bălţi de sânge pe jos şi trei inşi aproape leşinaţi, pe care un doctoraş în costum de tweed încearcă să-i pună pe linia de plutire. Poliţiştii i-au transportat pe Taubelman şi pe băcanul-poştaş la spitalul din

Ennis şi, în timp ce tipul cu paharul de Porto se făcu nevăzut, văzui apropiindu-se de mine chipul lui Seamus, care, cu ajutorul lui Willie, mă auscultă, culcându-mă pe două mese puse alături. Mă pregăteam să-mi dau duhul, regretând într-o clipă mii de lucruri încântătoare, care defilau lent prin faţa mea şi pe care memoria le savura o ultimă oară, unele opresante, altele derizorii: gustul pâinii proaspete şi al fructelor de mare mâncate de-a-n picioarele pe o stâncă din Sardinia, — trezirea, după o operaţie, la doisprezece ani, şi chipul mamei ce se apleca asupră-mi, mărgelele ei de chihlimbar umed, care-mi atinseră buzele când mă săruta pe frunte, — un pahar de apă proaspătă, rece, aromată cu o foaie de izmă, într-o oază pe drumul spre Hassi-Messaoud, unde aveam să lucrez timp de un an, — prima noapte cu Marthe, la Carnac, trupurile noastre înlănţuite, nemişcate, ascultând zgomotul valurilor care suia până la noi prin fereastra larg deschisă spre plajă, — mireasma iasomiei, într-o ulicioră din Capri, unde rătăceam singur şi fericit — emoţia, de nespus în cuvinte, pe care mi-a stârnit-o descoperirea cărţii lui Turgheniev, *Prima iubire,* — o fetiţă cu o cunună de flori, fardată şi îmbrăcată într-o cămaşă de noapte pătată, stând pe un scaun pe strada aceea din Beja, şi puşculiţa de carton de lângă ea, în care

trecătorii lăsau să cadă un bănuţ, fără ca o singură fibră să tresară pe chipul grav, cu obraji bucălaţi, — ziua în care, luându-mi licenţa în ştiinţe, m-am rupt de banda veselă care alcătuia un monom şi am hoinărit toată noaptea prin Cartierul Latin, pentru ca apoi, solitar, să iau un autobuz ce m-a dus pe malurile
Marnei, într-o cârciumioară unde aveam un randevu, neprevăzut de niciunul dintre noi, cu o fată ce se chema
Lucienne, un nume pe care, pentru o seară, l-am găsit fermecător şi care se potrivea cu faţa ei drăgălaşă, cu accentul parizian, cu năsucul obraznic, cu buzele schiţând mereu o mică strâmbătură, ca să pară încă mai copilăroasă, şi sărutările noastre din trenul ce ne readucea în zori la
Paris, — strângerea de inimă din noaptea când plecam din

New York, unde am trăit aproape un an pradă unui soi de febră de a învăţa şi de a cunoaşte, — cana de lapte întinsă spre mine de o fată din Bourbonnais, unde mă împotmolisem cu unitatea, în 1940, sleit după trei zile şi trei nopţi de marş, ca să scăpăm de încercuirea nemţilor, gustul acelui lapte, cald încă, mirosind a iarbă proaspătă, — caporalul cu cască metalică, pe care l-am avut în bătaia puştii până a ajuns la vreo douăzeci de paşi, dar pe care nu l-am ucis, pentru că era tânăr, ca mine, pentru că zâmbea, pentru că tot îi era scris să moară într-o zi, de glonţul altcuiva, — fără îndoială, eu nu eram făcut să ucid, —
primul zăcământ de petrol pe care l-am descoperit în Irak, bucuria mea în faţa acestyi gheizer de o violenţă neobişnuită, împroşcându-ne cu noroi şi cu pietre; — versurile lui Rimbaud, citite la cincisprezece ani, şi şocul care a urmai, atât de puternic, încât a măturat dintr-o lovitură ceea ce iubisem pâna atunci, călduţul Musset, sobrul Vigny,
Hugo cel eroic… — „Cum coboram la vale pe fluvii indolente. Nu mai simţeam matrozi, nici cârmaci pe bordul meu. Sălbatice Piei-Roşii, cu strigăte stridente, îi răstigniră-n zare, pe stâlpi de curcubeu”…; şi din nou Marthe, sărutul ei de adio, la Orly, silueta ei, pentru ultimă oară, în timp ce

mă îndreptam spre poarta 36, zborul Paris-Dublin, — Sharon, mâna ei rece pe obraz şi pe frunte, după ce i-im spus povestea cu Dorothy Templer, — Anne, cu braţul legat pe după gât, sosind la casa doamnei Colleen…

Intrarea lui Seamus curmă această reverie. Patru oameni mă transportară în taxiul său, unde am fost culcat, de bine-de rău, pe perna din spate. De câteva clipe, trecusem de stadiul suferinţei, ’durerea s-a stins de la sine.

Mi-era aproape bine, fără nelinişte, curios să văd cum o să fie trecerea peste pragul interzis, de unde nu te mai întorci, satisfăcut aproape că nu mă încearcă nici urmă de spaimă, desigur, datorită lui Seamus, al cărui spate, curbat peste volan, îl zăream acolo, în faţă. Din ce-a urmat nu mai ştiu nimic, datorită, se pare, unei injecţii pe care mi-o făcuse la cârciumă, fără să-mi fi dat seama. Către miezul nopţii, m-au trezit tunetele. Tolănit în fotoliu, Seamus citea o revistă. În fotoliul celălalt, doamna Colleen broda. Între ei, un lampadar răspândea o corolă de lumână galbenă, care scăzu, în câteva rânduri, la începutul furtunii. I-am observat câtva timp, fără să vadă că deschid ochii: o pereche de bătrâni liniştiţi, cufundaţi în preocupările lor. I-am făcut să tresară:

— Deci, n-a fost nici de data asta!

— Nu, drăguţule, zise Seamus, eşti solid, dar trebuie să eviţi anumite scene…

— Am văzut eu şi altele.

— Asta provoacă în tine, la vârsta ta, un şoc care nu se împacă defel cu personalitatea respectivă. O să-ţi explic situaţia într-o zi, dacă o să accepţi să mă asculţi, în loc să te laşi consultat de şarlatani care cred că Pireu e numele unei maladii.

— Nu-l obosi cu paradoxurile tale! zise doamna Colleen, pentru care orice evadare din locurile comune era un paradox.

Rafale de ploaie biciuiră ferestrele, apoi se auzi răpăitul grindinei. Doamna Colleen ieşi să vadă dacă Grouse era la adăpost, în cuşcă. Seamus se aplecă spre mine.

— Pot să te pun pe picioare. Nu sunt decât nişte ameţeli. Vorba e, dacă vrei? Sunt şi bolnavi care nu ţin să se vindece. Faci parte dintre ei?

— Eşti nebun.

— Bine. Atunci, mai vorbim. Deocamdată, odihneşte-te. Dormi.

Doamna Colleen veni să spună că Grouse era la locul ei, îşi strânse sculele de brodat şi plecă. De două sau de trei ori ne trezi inutil, peste noapte, iar la ora nouă, gătită, aranjată, bătu la uşă şi intră. Seamus tresări, ca un om mirat că se pomeneşte într-o odaie străină. Noaptea petrecută în fotoliu îl cocoşase. Se întinse, ca un motan mare şi cărunt, cu braţele în V, cu pântecele scos în afară, trăg'Jnd din buzunar lanţul ceasornicului şi îmi luă pulsul, cu dezinvoltură.

— Hai să luăm gustarea în bucătărie.

— Dar am pregătit platoul, zise doamna Colleen, pe un ton întristat.

— Dragă Violette, prietenul nostru se simte ca Dumnezeu Tatăl în persoană, ba chiar mai bine decât Dumnezeu Tatăl, ale cărui zile sunt numărate…

— Iar păcătuieşti, ţi-am mai spus, Seamus…

Cu un gest, doctorul alungă obiecţia

— Mai las-o cu blasfemiile mele. Îmi aparţin. Vreau să zic că n-ar fi bine ca prietenul nostru — sper, cel puţin, că acest om remarcabil este atât prietenul dumitale, cât şi al meu — deci, n-ar fi deloc bine să capete nişte deprinderi de bolnav, când el este absolut sănătos… Sper că n-ai îndrăznit să prepari ouăle fierte pentru mine, înainte să fiu aici, nu-i aşa?

— Ba da, Seamus, dar de ce? Exact două minute, aşa cum îţi plac!

— Tâcăloaso! Ele continuă să fiarbă în propria coajă.
O să mănânc ouă tari. Şi şuncă?

— Am luat-o de la Mecambridge.

— Bun. Să sperăm că nu te-a înşelat.

— Nu-i alt băcan mai bun.

— Fraieră cum eşti, toţi te trag pe sfoară. Ei, în fine, la război ca la război, om vedea…

Se ridică. Costumul îi era şifonat, şi îşi trase în sus pantalonii, care făceau creţuri la genunchi. Am remarcat pentru prima dată că purta ghetre bej, foarte elegante.
Sau poate nu le punea în fiecare zi. Îşi dădu cu apă pe faţă, făcu câteva mişcări de înviorare, întâi încheieturile îi trozniră zgomotos, apoi se întoarse spre minV:

— Ei, ce aştepţi? Nu te scoli?

— Eşti sigur că pot s-o fac fără niciun risc?

— Dacă-ţi spun!

M-am dat jos din pat cam îngrijorat, ştiind că a doua şi după asemenea crize totul era ceţos, respingător. Nu se întâmplă nicio minune. M-am îngălbenit şi am rămas aşezat, cu capul plecat spre genunchi, cu pâclă pe ochi, nemaizărind decât o siluetă vineţie, un Seamus deformat, ca într-o oglindă de bâlci.

— Hai, lasă, nu-i nimic. Ţî-e foame, asta e. Pune-ţi halatul. Micul dejun o să fie infect, dar n-o să ne plân’gem, doar suntem bărbaţi.

Adevărul este că, după un sfert de oră, devoram ouăle, şunca, cârnăciorii şi roşiile coapte ale doamnei Colleen, care ne urmărea cu o tandreţe reînnoită, ca şi cum starea de slăbiciune din această noapte m-ar fi ajutat să fac un pas hotărâtor în inima ei de bătrână egoistă. Seamus încunună ouăle şi ceaiul cu o duşcă din whisky-ul său personal; era, de pe acum, atât de plin de viaţă, de

fantezie şi de siguranţă de sine, încât mă aşteptam să-l văd, ca şi întâia oară, schiţând un pas de dans, pe ritmul cazaciocului rusesc, sau chiar „Moartea lebedei”.

— Vezi tu, Violette dragă, omul acesta, prietenul nos-
. Tru, este convins că suferă de o boală de inimă…

— M-a convins propria experienţă…

— Taratata, taratata… eşti unul dintre acei inşi care merg la doctor cu un diagnostic gata făcut, elaborat nu se ştie cum, citind revistele de vulgarizare a ştiinţei sau niscai

dicţionare medicale. Dacă doctorul nu este de acord, vor căuta un altul, mai inteligent, mai maleabil, mai diplomat, care să le confirme ideea şi să le prescrie medicamentele pe care ei înşişi le doresc... Suferă doar de tahicardie, ca mai toată lumea, şi nimeni n-a murit din asta. De asemenea, probabil că ai esofagul iritat, hipersensibilizat de prfea multă băutură, de mâncăruri sărate şi antiigienice, de trai petrecut în zone cu o climă nenorocită. De astea — te vindec în câteva săptămâni... Dacă treaba te interesează...
Exceptând cazul că ideea atât de simpatică a morţii, în care te complaci de luni de zile, nu ţi s-o fi părând chiar mai interesantă... Dar, te previn: rişti să aştepţi cam multă vreme...

Grouse lătra din cuşcă, şi o siluetă înaltă se profilî îndărătul geamului mai al bucătăriei. Doamna Colleen îi deschise lui Joe Mitchell. Nu avea o mână prea odihnită, întrucât băuse mai toată noaptea cu Sean, pentru a şterge amintirea acelui pumn distrugător după ureche, a nu ştiu câta încăierare şi a nu ştiu câta reconciliere între cei doi, căci, deşi se băteau cumplit, băutura îi împăca repede, şi ei rămâneau cei mai buni prieteni din lume. Îmi place Joe, e un tip deschis, sincer, având totuşi o licărire maliţioasă în ochii săi cenuşii; un fulger scurt, pe care nu strică să-l bagi în seamă, dacă vrei să nu te înşeli asupra intenţiilor lui. Joe este mesagerul nostru, purtătorul nostru de noutăţi. Tot ce nu se scrie în ziare, tot ce se vorbeşte într-un
. Grup de maximum două-trei persoane, este proprietatea sa. Nu se pot numi indiscreţii. Nu din plăcere o face, mai degrabă, dintr-o obscură nevoie să ţină la curent societatea cu ceea ce o interesează, cu cele ce alcătuiesc între membrii acesteia nişte legături nevăzute. Într-o tragedie greacă, el ar vesti întoarcerea lui Agamemnon, fatala întâi-

*

s

nire dintre Oedip şi tatăl său, accidentul mortal al lui Hippolyt. Din păcate, viaţa din Innishgate e prea banală pentru misiunea pe care şi-a asumat-o, fiind lipsită şi de zei

răzbunători şi de eroi mitici. Aici nu funcţionează decât zvonurile mărunte. Totuşi, în această dimineaţă, Joe era în posesia unui fapt divers care ne-a emoţionat, având o notă tragică: peste noapte, atelierul şi căsuţa lui Billie şi
Teddy luase foc. Trezindu-se îngroziţi, sufocaţi de fum, abia au avut vreme să deschidă o fereastă şi să se refugieze în grădină, în cămaşă de noapte, sub o ploaie torenţială. Sosiţi prea târziu, pompierii din Ennis n-au putut face altceva, decât să stropească ruinele şi cenuşa. Umbla vorba că ar fi opera trăsnetului, dar, de la opt dimineaţa, poliţiştii îl interogau pe Endas O'Callihier. Cei doi ţesători s-au adăpostit la Jerry Kean. Băcanul-poştaş se întorsese acasă cu un ditamai pansament pe obraz. În drum spre noi, Joe se întâlnise cu Anne, care. Gonea în jeep spre spitalul din Ennis.

— *

Bineînţeles, Joe Mitchell nu adusese decât noutăţi lăturalnice, pe măsura preocupărilor sale, a intereselor doamnei Colleen, sau ale clienţilor „Pintenului". Desigur, dezastrul lui Billie şi Teddy, speranţele lor năruite, în finalul unei vieţi calme, închinate muncii artizanale, era jalnic şi întristător. Endas O'Callihier n-a fost arestat, însă ştiam că există niscai vinovaţi şi că ura împotriva englezilor creştea. Prin vizita ei, Moira aţâţase spiritele împotriva acestor făpturi inofensive. Ei trebuiseră să plătească pentru nişte crime pe care nu le făptuiseră. Anne şi Jerry —
el locuia din nou la Dun Mo'iran, împreună cu ea — i-au adăpostit câteva zile, apoi Taubelman, întors de la spital, cu plăgile cusute şi prevăzut cu o proteză, îi dădu brutal afară. Pentru el, recunoştinţa nu era un sentiment necontrolat. Cuplul rătăci câtva timp prin regiune, înainte să înţeleagă că nimeni nu-i mai dorea, că nu erau făcuţi nici pentru o lume sângeroasă, nici pentru una bucolică. Billie şi Teddy îşi pierdură urma pe drumul noii lor evadări —
în Maroc, unde aveau de gând să trăiască oricât de sărăcăcios şi să cumpere la preţuri de ocazie amulete care să-i consoleze de nereuşitele lor — şi de unde ne trimiteau

cărţi poştale, cu înscripţii lirice. Dacă Joe Mitchell ar fi fost un adevărat mesager al veştilor bune sau rele, ne-ar fi anunţat mai întâi moartea lui Paddy, eroul cu, mâinile amputate, Paddy Fermor. Când Seamus, contactat nu se ştie cum, ne informă, întorcându-se de la Limerick, vestea încă nu se răspândise în toată Irlanda. Se află în ziua următoare, care deveni zi de doliu. Întreaga ţară se cufundă în tăcere şi în rugăciuni; dacă eu nu m-am rugat, e pentru că de mult nu mai eram în stare s-o fac, puterile mă părăseau, şi trebuia să mă mulţumesc să visez la acest chip, acum fărî viaţă, la acea încăpere în care-l vegheau o mamă şi o soră, minunat de demne şi de curajoase. De ce oare cei mai frumoşi şi mai puri trebuiau să moară ei, cei dintâi, ca şi cum i-ar fi indignat opinia atroce pe care Dumnezeu — iarăşi acest termen facil, cu atât mai rău! — şi-o formează despre lumea noastră? M-a bântuit, în ziua aceea, o amărăciune de negrăit, şi amintirea atâtor drame la care am fost martor în India, sau în Africa de Nord, unde omul nu valorează mai nimic. Această mâhnire, în faţa unei atari risipe de existenţe eroice, izbuti să anihileze până şi diagnosticul optimist al lui Seamus Scully. Era secerată o viaţă care făcea cât o mie, cât o sută de mii, şi era cruţată a mea, care nu făcea doi bani, fiindcă eu însumi o golisem de conţinut. Micul doctor văzuse exact: ezitam, ca şi cum aş fi avut de ales între supravieţuire şi o condamnare ipotetică, şi chiar astăzi, când scriu aceste rânduri, nu încetez să mă întreb dacă Seamus nu mi-a făcut prin asta un dar la fel de otrăvit ca şi acela al primului medic care m-a consultat. Dar asta-i o altă poveste, asupra căreia o să revin, dacă va fi cazul, pentru că, în fond, ea nu mă priveşte decât pe mine, sau, dacă vreţi, decât pe un om singur, care nu datorează nimic nimănui, un om în faţa vieţii şi a morţii, cel mai banal caz cu putinţă. Altă noutate pe care ar fi putut să mi-o anunţe Joe Mitchell este sosirea lui Sharon. Ea a venit pe neaşteptate, a aflat de la Jerry că Moira locuieşte la Great Southern şi a debarcat acolo, împreună cu inevitabila doamnă Li. Am întâlnit-o pe Sharon a doua zi, la

barul hotelului, unde sta la un pahar cu
Stan Kosslawski şi Reginald. M-a recunoscut, lucru pentru care m-am simţit îndatorat, pentru că, de fapt, mă aşteptam la o primire absolut indiferentă, la acea admirabilă privire mioapă, pe care ştie s-o îndrepte spre ceilalţi, pentru a-i intimida din capul locului. Ai fi zis că avea, destul instinct pentru a ghici diagnosticul lui Seamus, care mă punea în rândul muritorilor obişnuiţi. Emoţia pe care o încercasem şi eu şi ea în camera lui Dorothy Templer, sau în cele trei zile de la Leenden — dispăruse. Mi-a oferit totuşi un loc lângă ea, pe un taburet, şi a trebuit să ascult din nou văicărelile amare ale lui Kosslawski, pe care
Moira refuza şi acum să-l revadă, deşi nu reuşise să convingă niciun alt scenarist să-i ia locul. Situaţia părea s-o pasioneze pe Sharon, ca şi cum, dincolo de asprimea intransigentă a surorii sale, ea descoperea un caracter nou, neaşteptat chiar pentru cei apropiaţi.

— Ţi-a spus, într-adevăr, asta? întrebă. Kosslawski nu mai ştia excat pe ce lume este. Povestea lui, repetată de atâtea ori, se împodobea cu amănunte, cu replici ţanţoşe, de care habar nu aveam. Cât despre Reginald, el plutea undeva, nepăsător la mizeriile debitate de Stan despre
Moâra, atent doar la sclipirile de aur pe care le azvârlea bricheta cu care se juca, la brăţara metalică sau la ciudatul pandanţiv, prins chiar de jerseul de lână, un lanţ cu verigi mari „ia capătul căruia se legăna un ochi de sticlă rotund, aproape viu. În două rânduri, pe când mă aflam acolo, Moâra puse să-l cheme la ea în cameră pentru nimica toată — un papuc rătăcit, un telefon, o scrisoare pe care nu mai ştia unde o pusese, — subliniind astfel dependenţa în care-l ţinea, ca pe un slujitor. Reveni de fiecare dată, schimbat de sus până jos, cu acea superbă nonşalanţă animalică, fiindcă adora metamorfozele, costumele roz sau verde-pal, pantofii astuţiţi şi lâna de Caşmir. Am încetat să urmăresc spusele lui Kosslawski, pentru a nu mai fi silit să contemplu ceafa lui Sharon, văzută dintr-o parte, o porţiune de piele fină, de o delicată paloare, pe care o dezvăluia privirii într-un fel ce

mi se păru, deodată, aproape impudic. Chiar dedesubt, puţin îndărătul urechii, se desena un spaţiu gol, un loc sacru, pe care trebuia să te fereşti să-l atingi cu degetul, să-l mângâi cu buzele. Mi-am zis că asta voi păstra din ea, şi că era ceva nespus de frumos.

Aşadar, eu nu mai existam pentru Sharon. Simplu, fără teatru, nici măcar o dezamăgire. Voia să-l revadă pe Taubelman şi chiar în aceeaşi seară, Jerry îmi spuse că Sharon îi va ajuta, că telefonase în câteva rânduri la New York, pentru a-l convinge pe tatăl ior că afacerea cu herghelia merită să fie spriijinită. Jerry nu era atât de viclean ca să se folosească de Sharon contra Moirei, sau viceversa. De fapt, era suficient să le lase pe cele două surori să se înfrunte, cum se înfruntaseră încă din copilărie şi să se strecoare printre de, ca să obţină fie liniştea, fie ceea ce-ar fi dorit. Aflând că Stan era acum nedespărţit de Sharon, nu avu altă soluţie decât să-l ia din nou în slujba ei şi să-l închidă într-o cameră, de unde îi îngăduia să iasă doar după terminarea unui anumit ruimăr de pagini.

L-am găsit într-o seară la taverna din Galway, bând apă, vesel, lucid, ba chiar fericit. Mi-a făcut o cu totul altă impresie. Amdiscutat despre Chaucer, pe care-l iubea şi din care ştia pe dinafară un mare număr de poeme. El şi Moira intraseră într-o veritabilă lună de miere, şi am cinat împreună de mai multe ori, nişte seri scurte, căci Stan se aşeza la maşina de scris de la şase dimineaţa. Cum nu eram atent la generice, nu ştiam că el era autorul scenariului şi dialogurilor unui film de John Putman, *The Landiady*[8], care-mi plăcuse enorm şi pe care l-am văzut la un cinematograf din Ranelagh, cândva, într-o seară, împreună cu Marthe. Când i-am spus, a afirmat că fusese cea mai dezastruoasă cădere din cariera lui, un eşec financiar total, de care s-a consolat însă, aflând că, în clasamentul cinematecilor, figurează printre cele zece capodopere de după război. Încurajat de admiraţia mea,

8 Proprietăreasa

Stan mi-a strecurat o culegere de nuvele publicate la New York, cU cinci ani înainte, şi am descoperit că avea într-adevăr un mare talent, prăpădit prin propria-i slăbiciune, din setea de bani şi disperarea de a nu fi Henry James sau Dos Passos, ambiţie care l-a înălţat atât de sus în
ochii mei, încât am început să-l văd în cu totul altă lumână. Şi Stan avea două Chipuri, şi, fară o brumă de atenţie, aş fi trecut pe lângă el, luându-l drept un simplu beţivan, ieşit din zoo-ul cinematografiei şi al literaturii de consum. Viaţa ar fi trebuit să mă înveţe ceva mai devreme că oamenii pot să aibă profiluri diferite; fără îndoială, am fost prea leneş, sau prea repede satisfăcut de propriile mele judecăţi, scăpându-mi astfel esenţialul, adică esenţa fiinţelor. Dar de ce s-or fi ascunzând aşa? Seamus Scully nu-i înşela pe cei din preajmă. El păşea deschis pe drumul vieţii, cu faţa lui autentică, având o singură ţăcăneală: taxiul mov, căruia îi smucea ca un apucat volanul din lemh şi maneta de aprindere.

I-am telefonat Marthei.

— M-am gândit mereu la tine zilele astea, îmi spuse, de îndată ce-mi recunoscu vocea. Dar nu eram îngrijorată. Mi se părea că suntem foarte aproape unul de altul.
Totuşi, mi-ar fi plăcut să te ating… Ai făcut bine că m-ai sunat, eu n-aş fi îndrăznit. Ştii… e ciudat, de la plecarea ta, timpul s-a oprit. Am impresia că totul este imobil.
Trăiesc, lucrez şi cred că suntem tot în ziua plecării tale, că o să fii aici deseară, mâine în zori, la orele tale preferate.

— S-ar putea să ne revedem curând.

— Vii la Paris?

— Nu, dar ai putea şi vii tu aici.

N-a mai zis nimic, şi câteva clipe am avut senzaţia că legătura s-a întrerupt. Am strigat din adâncul inimii:

— Marthe, Marthe…

— Da.

Plângea, ştiam, şi lacrimile ei tăcute, pe care le stârnisem uneori, cu sau fară voie, lunecau pe obrazul meu. Aş fi putut să le simt gustul, să culeg cu buzele mele savoarea

lor depărtată, care facea să renască problemele noastre, acea greutate, încercată de noi prea adesea, de a ne înţelege fără să ne rănim.

— Îmi pare nespus de rău.

— O, nu-i nimic… Ce se mai aude cu Taubelman?

— A încasat o bătaie zdravănă, acum câteva zile, dar îşi revine. Ai mai aflat ceva despre el?

— Da, puţin. Există doi Taubelman.

— Mă gândeam eu că-i imposibil ca al meu să fi murit într-un accident de avion.

— Chatto îl cunoaşte vag. Cei doi fraţi nu se iubeau.
Cred că al tău i-a luat nevasta celuilalt. Au avut o fiică în comun… în fine, ceva foarte complicat…

— Anne?

— Nu mi-a precizat cum o cheamă… O întâlneşti?

Acest „o întâlneşti” a venit după o pauză. Marthe aştepta răspunsul cu oarecare teamă. Am liniştit-o:

— O zăresc din când în când. Mi s-a părut foarte frumoasă şi, precis, cam trăsnită.

— O să-ncerc să aflu mai multe.

— Dacă o să poţi.

— Ai să mă cauţi când o să ai nevoie de mine?

— Bineînţeles.

Am închis şi am ieşit din băcănia-poştă din Innishgate, în momentul în care taxiul mov năvălea’ pe strada principală. Seamus frână din răsputeri şi se opri în faţa „Pintenului”, unde ne-am întâlnit. Nu mai călcasem pe-acolo din seara încăierării.

— Willie o să creadă că am trecut de partea lui Taubelman, zise Seamus. Trebuie să ne sacrificăm pe altarul prieteniei.

M-am sacrificat bucuros. Nu erau înăuntru decât trei obişnuiţi ai localului, stând cam plouaţi în faţa paharelor de *stout,* şi Willie Kox în spatele tejghelei, cufundat în lectura unei gazete de curse. Ne aruncă o privire amorfă, care nu anunţa nimic, nici de bine, nici de rău.

— Bună, Willie! — făcu Seamus, pe un ton ce încerca să

aducă o notă veselă în ambianţa aceea posomorită.

— Bună, doctore!

— Nu prea e lume.

— Nu.

— Adesea, e mai bine.

— Da, e mai bine.

Ne aşezarăm la o masă, singuri, şi privind prin sală am încercat nu numai să retrăiesc scena de alaltăseară, -
dar să evoc totodată simptomele răului care mă copleşise, până în clipa când injecţia lui Seamus îmi redase starea de indiferenţă. De când luam de patru ori pe zi pilulele date de el — o cutie plină — nu mă mai încercase nici oboseală, nici angoasă. De aici, până la a-mi spune că sunt salvat, era totuşi cale lungă. Seamus o străbătuse fără mine, care continuam să mă îndoiesc. Mi-ar fi plăcut să-i vorbesc despre asta, dar el părea că socoteşte subiectul depăşit, şi, dacă aş fi încercat să-l iau pe ocolite, mi-ar fi aruncat o privire ofensată, ca un om care nu admite să proferezi obscenităţi în prezenţa lui. Îmi trebuiau zile-n şir ca să-mi refac provizia de viaţă, să mă apropii din nou de oameni şi de lucruri. Nu era ceva lipsit de primejdii.
De pildă, obstacolul Sharon. Dar, nu: îl depăşisem, iar gustul Marthei îmi revenea, mie, care crezusem totdeauna

că un bărbat demn de a fi numit aşa trebuie să fie în stare să trăiască fără compania constantă a femeilor, împăcat cu el însuşi.

— Vrei să vorbim despre Taubelman? zise Seamus.

— De ce nu?

— E încolţit, ameninţat de sechestru. De astă dată e serios. Creditorii se năpustesc asupra vânatului. Din câştigul la joc, astupă şi el câteva găuri. Restul însă, esenţialul, devine dramatic. Nu poţi zvârli praf în ochi la infinit. Ce mă miră, e ca n-a prevăzut situaţia. Trebuia să urzească o şmecherie altugdeva decât în Irlanda, însă nu i-a mers. De unde, expedientele cu pricina: trişează la poker, trişează la zaruri… Aminteşte-ţi partida de la-l de-acasă:

Anne trecea mereu prin spatele nostru, trucul e vechi. O anumită mimică e de ajuns ca să indici culoarea; cu ajutorul degetelor, precizezi cifrele. Nimeni nu ştie nimic. Pentru partida de zaruri, nu-i nevoie să-ţi fac un desen. Erai acolo.

Anne, amestecată în aşa ceva! Nici nu mă gândeam, dar Seamus bănuise din capul locului. Mi-a deschis ochii, iar eu i-am luat-o în nume de rău la început, pe de o parte, pentru că mi-a dezvăluit propria-mi orbire, iar pe de alta, pentru că năruia o imagine. După cele trei zile cu
Sharon, la Leenden, Anne încetase să mă emoţioneze, dar nu puteam uita acea sensibilitate pe care o trezise în mine într-un moment foarte precis, în care credeam că nu mai am de ce să mă tem, un sentiment care ar fi putut să distrugă echilibrul surâzător al existenţei mele şi pe care nu l-aş fi reprimat. Într-un univers închis cu grijă, în care dialogam doar cu Jerry, cu doamna Colleen sau cu
Grouse, Anne aducea frumuseţea şi tulburarea. În prezenţa ei, în faţa apariţiilor şi a gesturilor sale, totdeauna surprinzătoare, te aflai ca la marginea unei păduri, gata să părăseşti lumina pentru vălurile de umbră şi ’boschetele tremurătoare, pentru ispite neclare şi tăceri adânci, pentru mireasma vag putregăită a farmecelor neştiute. Seamus a înlăturat această iluzie în favoarea unei realităţi mult mai temeinice, în care privirile şi cuvintele Annei făceau parte dintr-o conspiraţie în care este ruşinos pentru un bărbat să se lase prins. Bietul Jerry! Lovitura, rana primită de mine, rămânea superficială. Ea nu afecta sfârşitul existenţei mele, nu făcea decât să confirme acel soi de neîncredere pe care mi-o inspirau semenii. Cu Jerry, era altceva. El arbora încă, pe calea întâlnirilor primejdioase, un chip inocent, iar barba tânără, care îi inunda treptat obrazul, nu-l putea feri de esenţial. I-am mărturisit aceasta lui Seamus..

— Fireşte, a zis, prietenia te obligă şă-i deschizi ochii.
Totuşi… Totuşi… există remedii’radicale care omoară pacientul pe care ai vrea să-l îngrijeşti. Înţelepciunea neamurilor propovăduieşte o filosofie cam din topor, părând adesea cinică, dar având meritul de a se bizui pe empirism

şi de a pretinde fiecăruia dintre noi o experienţă personală. Ferindu-l pe Jerry de o dezamăgire prea puternică, îl tratăm ca pe un copil. Să-l lăsăm să dea buzna în braţele pierzării. Când va ieşi la suprafaţă, va fi de bronz. În ce priveşte banii lui papa, nu-i un element într-adevăr important. Aceşti Kean din America au spinarea zdravănă…
şi pe urmă, asta nu ne priveşte…

Lucrurile au mers repede, graţie imboldului dat de Sharon. Jerry şi Taubelman s-au dus la Dublin să corr--
sulte un avocat specializat în afaceri.. Am aflat vestea de la Anne, care îşi opri jeepul pe marginea şoselei, în clipa în care ieşeam din pădure după o lungă promenadă cu
Grouse. Coborî şi ne-am aşezat împreună pe un mic zid,
Tde-a lungul unui câmp de grozamă. O dimineaţă splendidă, irizată de o lumină aurie, strălucind pe crupa unei iepedupă care umbla un mânzoc de zece zile. Joe Mit-
. Chell, ’ pe bicicleta lui antediluviană, trecu prin faţa noastră, deci era dar că la Innishgate se va afla foarte curând că stăm de vorbă pe câmp, între patru ochi. Ca să ne spunem — ce? Ei, fleacuri, dar dincolo de fleacurile astea era mai tot ce se ţesea, se urzea, se complota la Dun Moâran.

Cu o mişcare, Anne îşi desfăcu părul bogat, care i se revărsă pe umeri, şi timp de o clipă îmi păru de o frumuseţe aproape copleşitoare, prea aspră însă, până ce chipul i se. Întunecă, pierzându-şi calmul, când i-am pus întrebarea ce-mi ardea buzele:

— Care Taubelman a murit în avion?

— De unde ştii?

— Întâmplarea.

— Nu vreau să răspund.

— Şi cine este Maria Schmitt del Tasso, în raport cu tine?

— E mama mea.

— Am mai multe înregistrări cu ea, îndeosebi o *Sonată în la major* de Schubert, pe care o ascult adesea. E
legată de tine. Imposibil să aud primele măsuri, fară să-mi apară figura ta.

— O!

Vorbea tot timpul-cu greutate, cu o voce stăpânită, ca şi cum trebuia să înăbuşe sunetele, pentru ca acestea să nu-i trădeze nervozitatea sau teama.

— Dumneata nu înţelegi! zise.

— Ce e de înţeles?

— Totul.

Grouse ne privea lung, cu limba atârnând, pentru că se făcuse cald şi acum pornisem la drum prin pădure. Anne se aplecă s-o mângâie pe cap şi să-i netezească frumoasa blană, roşie ca focul.

— Te iubeşte tare mult, spuse ea.-

— Nu, mai degrabă vânătoarea.

— Iubeşte vânătoarea. Prin dumneata. Nimeni nu iubeşte cu adevărat, vreau să zic, ochi în ochi.

— Jerry te iubeşte aşa, ochi în ochi.

— Da, poate, e adevărat… e o excepţie.

— O excepţie vrednică de stimă.

Se întoarse brusc spre mine, cu o expresie de vădită iritare pe faţa ei mată.,

Ce vrei să spui?

— Ştii prea bine.

— Asta-i viaţa.

— Nu-i nevoie să-mi anunţi sfârşitul, pe care-l prevăd.

— Dumneata n-ai cum să dovedeşti nimic. O să mă căsătoresc cu Jerry, şi vom fi fericiţi — aici.

— Aş dori-o.

Se încireptă spre jeep, şi m-am gândit că n-o să ne mai revedem niciodată, că, în ciuda prudenţei, ne spusesem totuşi prea mult, că încă o dată mă amestecasem în ceva ce nu mă privea, dar. În sufletul meu stăruia privirea lui
Jerry, ca şi frumuseţea Annei, aşa cum îmi apăruse prima oară, şi n-am putut răbda să mă simt exilat dintre ei.

— Mai rămâi!

— Nu, zise ea. Dar ne vom reîntâlni. Simt ca şi dumneata… până la un anumit punct. Şi nu sufăr, nu sufăr să…

Nu-şi încheie fraza şi urcă în jeep, pornind motorul.
Un zâmbet îi alungă de pe chip expresia iritată, care-l înăsprise.
— Ce păcat! exclamă. Ce păcat! Vom mai vorbi…
Cui ai mai spus că Taubelman a murit într-un accident de avion?; ».
— Lui Seamus Scully. Şi lui Sharon Kean… Asta-i tot.
— Şi lui Jerry?
— Nu.
— Mulţumesc. Pe curând.
Jeepul străbătu vreo cincizeci de metri, se opri, dar n-am făcut niciun pas într-acolo; ea reveni în marşarier, până ajunse în dreptul meu.
— De ce te-ai dus cu Sharon la Leenden? Aş fi plecat cu dumneata şi toate astea nu ar fi existat.
N-ar fi putut să spună nimic mai frumos şi mai cald, ca să mă facă s-o regret. Am rămas locului, mult după plecarea jeepului. Apăru Endas O'Callihier, în vechiul său
Austin, căruia îi lipsea o aripă. Se vedea de departe roata din dreapta, din faţă, care-i fula uşor pe asfalt. Se opri şi-mi propuse să mă lase la doamna Colleen. M-ar fi tentat să merg cu el, căci nu-l prea cunoşteam şi, în plus, era aureolat de gloria de a-J fi făcut K.-O. Pe Taubelman, la
„Pintenul”. Cu un singur pumn, îl răzbunase pe Willie
Kox de batjocurile pe care acesta le îndurase aproape un \
an de zile. Un miros puternic de fân şi de baligă venea din maşină şi un purceluş roz se tolănea pe bancheta din spate. Privindu-l din profil, pe când conducea, mă făcu la început să mă gândesc la un cocor. Mărul lui Adam ieşea peste cămaşa descheiată, pe gâtul său descărnat. Puteai să ţi-l imaginezi foarte uşor, în anumite momente, scoţând un ţipăt de bibilică. Da… semăna mai mult cu o bibilică, decât cu un cocor, cu gâtul gol, jumulit, cu ţeasta rasă, sub şapca de piele, atât de bine înfundată pe cap, încât pesemne că dormea cu ea, sau, în orice caz, şi-o punea de cum se trezea, talismanul, port-bonheurul său.
— L-ai atins bine pe Taubelman, i-am spus.

— Hei, a avut noroc. Puteam să-l curăţ de-a binelea, fără englezelul ăla nenorocit. În fine, e caraghios… nimeni n-ar fi bănuit că Billie ştie să se folosească de un. Taburet… îţi iau maul totdeauna puştii ăştia… o mişcare şi p’ormă… poc! Mi-a făcut-o… îl ştiai pe Taubelman?

— L-am cunoscut aici, dar, la drept vorbind, nu ştiu mare lucru despre el.

— Un pungaş afurisit!

— De ce-i spui aşa?

— De la mine a cumpărat cele două iepe. Nu mi le-a plătit decât după un an, când le-a vândut, la rândul lui.
M-am distrat, nu glumă: era una nărăvaşă. Tipul la care le-a pasat a cerut banii înapoi. Taubelman a făcut-o pe surdul, dar a venit la mine să-mi ceară cele două sute de livre, pe care abia mi le dăduse. Să aştepte mult şi bine.
Numai din astea două operaţii s-a făcut cu peste o mie de livre. Cum poate cineva să fie în halul ăsta de pezevenghi?

— Deă n-ai bani…

— Uite, eu n-am.

Prin partea locului se spunea contrariul şi nu prea mi-a venit să-i plâng de milă. Vânzându-i lui Taubelman o iapă nărăvaşă, s-a purtat ca un adevărat geambaş.

— Ştii că-şi face o herghelie?

— Aşa Umblă vorba.

— Ar fi totuşi folositor să te ai bine cu el.

— Aici, nimeni n-are ochi să-l vadă. Dacă fermierii se hotărăsc’ să nu-i vândă un fir de fân, animalele lui o să crape de foame. Încă nu ne cunoşti bine.

— Nu, ce-i drept.

Ajunserăm în faţa casei doamnei Colleen. Ea era în grădină, în şorţ, plivind bălăriile.

— Endas, strigă, om fără cuvânt! Unde-i bălegarul?

— Mâine, doamnă Colleen. Mâine, zău, vorba-i vorbă.

Plecă, iar ea începu să râdă.

— E noul dumitale prieten? mă întrebă.

— Eu n-am prieteni, doamnă Colleen. Afară, poate, de doctorul Scully, care mă face să mă mir, mă uluieşte şi apoi

mă lasă baltă. El e prea generos cu toţi. Prietenia e mai pretenţioasă decât s-ar crede şi implică o doză de gelozie.

— Seamus e un fluture. Dar, în sfârşit, rămâne Jerry Kean…

Perfida doamnă Colleen! Jerry dispăruse, înghiţit de Dun Mo'iran. Nu mai hoinăream împreună pe câmp şi prin păduri, cu câinii noştri.

— E îndrăgostit de Anne Taubelman. La vârsta lui, pasiunile de acest soi nu suportă nicio pauză, zisei.

— Bietul băiat, mi-e milă de el.

— Anne e foarte frumoasă, chiar patetică, uneori.

— Eu, una, nu prea m-aş încrede în aerele ei.

— S-ar putea să fie aşa cum zici, dar dacă Jerry -va fi purtat în lesă toată viaţa, n-o să ajungă niciodată un bărbat adevărat.

— Sunt destui bărbaţi pe lumea asta. Nu văd de ce trebuie neapărat unul în plus.

Se pare că relaţiile ei cu bărbaţii nu fuseseră chiar perfecte. O fotografie a domnului Colleen, aflată în salon, înfăţişează un colos cu faţa pătrată, cu părul ca o perie. Nu se întrezăreşte în acest om dintr-o bucată nici umbră din rafinamentele care pot face o femeie să viseze. Amorul n-a trecut nicicând prin preajma doamnei Colleen. Ea îl consideră mai degrabă o grosolănie, o excrescenţă pornografică, incompatibilă cu viaţa socială, şi care tulbură relaţiile convenite dintre fiinţele omeneşti. Şi ce au aceste relaţii mai minunat decât acea politeţe, adesea excesivă, care aşterne un văl de gingăşie asupra pornirilor înflăcărate, şi chiar, eventual, asupra pasiunilor noastre? Ca şi doamna Colleen, apreciam şi eu, nu fără o urmă de regret, uneori, atitudinea lui Sharon. Ea simplifica reîntâlnirile noastre, salva ceea ce fusese perfect între noi, ceea ce nu aparţinea personal nici unuia, nici celuilalt, ci amândurora, în adâncul unui trecut păstrat parcă într-un muzeu interzis publicului. Ne revedeam când şi când, iar eu evitam orice gest, orice cuvânt care ar fi putut să reînvie acel trecut. Fără îndoială, Sharon a simţit asta, căci venind

la
Innishgate într-o după-masă, mi-a trimis un mesager, pe
Joe Mitchell, bineînţeles, şi am regăsit-o, cu doamna Li lângă ea, în acel loc pe care îl numeam în sinea mea „secretul Annei“, fiindcă acolo îmi destăinuise ceva din misterul şi neliniştea ei, ceea ce conferea o unitate în spaţiu scurtei poveşti ale cărei ultime secvenţe le trăisem. Sharon purta cizme, un pantalon de catifea şi un jerseu strâns pe bustul ei subţire şi neted.

— Grozav mi-ar plăcea să mă plimb, zise. Doamna Li nu vrea să mă însoţească. M-am gândit la dumneata.

— Eşti prea bună.

Nu acuză nota ironică, nu-i păsa — nu-i păsa de nimic, dealtfel — fire netedă, pe care viaţa trecea lunecând.
Mergeam în urma ei, cu privirea atrasă irezistibil de ceafa netedă şi de acel spaţiu delicat mai jos de ureche, care mă emoţionase şi mă făcuse să zăbovesc într-o seară, la barul de la Great Southern, şi care, acum, că eram singuri, îmi provoca aproape o senzaţie de foame sau, oricum, o asemenea dorinţă de a uita, încât m-aş fi cufundat nebuneşte în această claie de păr blond, ca să adorm acolo, cu buzele lipite de un petic de. Carne trandafirie, locul geometric, poate, al voluptăţii fizice a lui Sharon şi a mea. Da, să adorm pentru totdeauna.

— Am impreia că n-auzi ce-ţi spun! zise Sharon, după câteva clipe. Niciun bărbat nu şi-a permis asta, nicicând.
Ţi-am mai spus-o doar.

— Eu nu sunt toţi ceilalţi bărbaţi. Şi apoi, mi se pare că propria neatenţie înseamnă cel mai frumos omagiu adus unei femei. E o dovadă că ea te tulbură.

— O, nu, n-o să ne întoarcem la asta!

— Am spus ceva în acest sens?

— Nu, nimic, e adevărat.

Păru adâncită într-un vis, până ce am ajuns lângă
Lough Roerg, ale cărui maluri deveneau parcă altele, odată cu primăvara. În locul copacilor dezgoliţi, înţesaţi de tragice stoluri de corbi şi stăncuţe, aveam sub ochi un lac cu ape

visătoare, în care se oglindeau pâlcuri dese de fagi, cu frunzare de un verde sclipitor, scânteind în lumina amiezii. În mijlocul lacului, pe insula neumblată, se înălţa un vălmăşag de arbuşti şi de stejari. Părea cu neputinţă să debarci; vegetaţia aceasta nebună, care pornea din apă, printre trestii, urca la asaltul insulei, înăbuşind-o în braţele sale. Acolo, cu câteva luni în urmă, stătusem amândoi în iarba umedă, în timp ce Jerry vâslea pe lac, iar ea îmi povestise în ce împrejurări căpătase el arsura aceea gravă, sărind apoi pe fereastră din camera cuprinsă de flăcări.
Când Sharon recunoscu locul, tresări şi îşi puse palma cu degete crispate pe braţul meu:

— Noi am mai fost aici! Atunci nu era atâta apă, dar era întunecată, aproape neagră.

— A plouat mult în ultimele zile.

— Nu pot să sufăr locul ăsta. Simţi ce miros de putreziciune?

— Ce fel de loc ţi-ar plăcea?

— Insulele Bahamas, nimic altceva.

— Trăiască afişele din birourile de turism! Ele alcătuiesc o lume ideală pentru fiinţe ca tine, lumea plăjilor de nisip cu cocotieri şi cer albastru. Să rupi inima dactilografelor, nu alta!

— Eşti răutăcios.

— Mă dezamăgeşti.

— N-am avut niciodată intenţia să te fascinez.

— Aici îţi dau dreptate.

— Hai să plecăm, te rog… Să mergem în altă parte, zise, cu o voce obosită, ca şi cum ştia precis că-i iluzoriu să schimbi doar decorul, că pe o plajă din Nassau ca şi pe malurile lui Lough Roerg, ea va reîntâlni mereu imaginea reflectată a aceluiaşi suflet uşuratic şi zbuciumat.

— N-o să-ţi găseşti niciodată liniştea! spusei.

— Dar tu, de ce rătăceşti aşa? Nu iubeşti pe nimeni.

— Aş putea să-ţi spun acelaşi lucru.

— Nu suntem prea veseli.

— Nici originali.

— Sunt de aceeaşi părere.

Era foarte aproape: am luat-o în braţe, i-am dezvelit urechea şi am sărutat-o pe acea fişie sacră, roz-trandafirie. Freamătul ei prelung a fost o fericire. Ne-am întors prin câmp, escaladând micile ziduri de bolovan, speriind turmele de oi care păşteau îngenuncheate. În marginea şoselei, am regăsit cele două maşini. În maşina lui Sharon, doamna Li tricota o chestie respingătoare.

— E nemaipomenită, zise Sharon. Crede în micuţii chinezi. Nu în cei pentru care păstrăm poleiala de la ciocolată; în alţii, care tremură de frig şi se încălzesc sub cuverturi de plastic, ultimul răcnet al modei londoneze…
Ce-ar fi să mergem la Leenden?

i

Nu am mers la Leenden. Nu iei asemenea lucruri de la capăt, deşi ar fi trebuit să-mi facă plăcere s-o regăsesc pe doamna Li tronând în visele mele, torturându-l pe Taubelman şi apărând sub diverse deghizări. Sharon nu crezuse nici ea în această uşă deschisă spre trecut. Ne-am fi întors la Leenden şi unul şi celălalt, dar fară convingere, pentru a reînnoda copilăreşte firul acelei perioade fericite.
Chiar dacă nu ştiu mare lucru despre viaţă, ştiu măcar că nu trebuie să te imiţi, nici să spui de două ori aceeaşi poveste. O ştia şi Sharon şi se aştepta, desigur, să zic nu.
Păru dezamăgită, însă nu atât pe cât ar fi fost dacă aş fi acceptat. Am rămas deci la „nu“, dar ne-am petrecut acea zi împreună şi am dus-o la Moher, pe faleze. Bătea un vânt puternic, şi o pulbere de spumă irizată urc până-n cărarea ce duce la turnul în ruină. Mergeam aplecaţi, la adăpostul lespezilor care protejează traseul; acolo, sus, erau tunete, vuietul valurilor ce se sparg de pereţii înnegriţi ai falezei, ţipetele stridente, dureroase ale goelanzilor, gâfâitul întretăiat al unui cargo cipriot care înainta de-a lungul coastei, zguduit de hulă. Departe de priveliştile mărunte, înconjurate de coline, de pâlcuri de arbori, marcate prin clopotniţe şi acoperişuri de paie, am regăsit dimensiunea pământului, din creasta falezelor în faţa oceanului, sub

cerul pe care goneau nori de un alb mătăsos. Ce sănătos era aerul aici, la Moher, cum regăseai proporţiile a tot ce există! Patimile, regretele, plăcerile noastre se topeau în nemărginire’, Sharon avu acelaşi gând — şi zise:

— Ar trebui să venim aici în fiecare zi, nu-i aşa? Zece, cinci minute, cât să-ţi umpli sufletul şi să te deprinzi să trăieşti mai puţin stupid.

Credea în ce spune, şi am sărutat-o pe amândoi obrajii. Începeam să ne împrietenim şi i-am făgăduit ca ori de câte ori s-ar ivi o umbră între noi, un dezacord, o sâcâială,

— Să-i amintesc plimbarea aceasta la Moher, ca un talisman împotriva mizeriilor existenţei. Jos, în maşină, doamna Li îşi vedea mai departe de tricotat. Era uimitoare puterea acestei femei de a se izola de tot ce-o înconjoară. Ar fi fost în stare să tricoteze în vârful unei piramide, fără să dea nicio atenţie năvalei turiştilor. Niciun zgomot nu ajungea până la ea, în afară de vocea stăpânei.
La întoarcere, când ajunserăm în dreptul drumului ce ducea la Dun Mo’iran, Sharon îmi spuse să opresc.

— Trebuie să fi revenit azi de la Dublin, zise ea. Aş vrea să-i văd.

— Atunci, eu te las.

— Nu, vino, cu mine!

— Riscăm să umbrim favoarea deosebită pecare ne-a făcut-o Moherul…

— N-o să zăbovim!

Bineînţeles, am cedat. Jeepul era tras în faţa terasei, în grajd, Sean Coen tăia lemne cu fierăstrăul. Ridică privirea şi ne onoră cu un surâs al gurii sale ştirbe.

— Patronul e acasă! strigă. Totul e-n regulă.

Am bătut la uşă. Taubelman ne-a deschis. Era în cămaşă, cu mânecile suflecate şi se vedea limpede că-l deranjăm. Când o recunoscu însă pe Sharon, chipul său, care mai purta urmele conflictului de la Willie — o cicatrice roz pe ambele buze, o sprinceană crăpată — se lumină instantaneu şi luă acea expresie încântată care îmi displăcea la el mai mult decât orice. V

— Vă aşteptam!

Sharon îmi aruncă o privire. Taubelman îi săruta lacom mâna, şi cred că am auzit de câteva ori cuvântul „prinţesă”. Ea dădu din umeri.

— Jerry e aici?

— Da, intraţi. Tocmai pregăteam bugetul.

— Vreau să-l văd.

Ne invită în salon, unde Jerry şedea la o masă, având în faţă un maldăr de hârtii şi nişte cărţi deschise. De mai multe" săptămâni, se documenta în materie de crescătorie cu o asiduitate naivă, pe marginea căreia n-aş fi îndrăznit să discut. Apropiindu-se de cai, credea că se apropie de Anne, care-i iubea instinctiv, profund, singurele fiinţe vii cu care comunica. Scriu anume „vii”, într-atât mi se pare acum, după ce am reflectat, că adevăratul domeniu al Annei este cel al morţilor, în sânul cărora s-a nutrit viaţa ei lăuntrică. Jerry nu înţelegea, nu avea cum să înţeleagă şi, printr-o favoare pe care numai dragostea o dăruieşte, se înverşuna să se apropie de o femeie care n-o să-i aparţină niciodată, fără să-şi dea seama de orbirea lui.

Urcă s-o cheme pe Anne şi se întoarse împreună cu ea, probabil după o lungă discuţie, ale cărei urme se puteau citi încă pe feţele lor. În fine, era acolo, şi, pentru prima oară, după scena de la spital, am putut să o compar cu Sharon — o notă sumbră, o notă luminoasă, pe un portativ în care zadarnic ai fi căutat armonia. Nu se

detestau — ar fi fost prea mult; nu se iubeau — un punct mort — rămâneau două străine, care se prefăceau că n-au pic de curiozitate una pentru cealaltă. Jerry ştia şi, fiindcă eram prezent, martor lucid, el suferea, cu atât mai mult cu cât cea mai măruntă îndoială îl rănea în dragostea lui pentru Anne. Şi, de asemenea, îi datora totul lui Sharon, poziţie stânjenitoare, pe care acum o suporta cu dezgust.
M-am mirat că Sharon nu se folosea de armele ei obişnuite: miopie şi neatenţie, un anumit fel de a nu asculta ceea ce i se spune. în ochii ei, Anne merita ceva mai bun. Aşadar,

Sharon se arătă mieroasă, amabilă, simulând ignoranţa în lucrurile cele mai simple, pentru a o face pe Anne mai sigură de sine:

— Cum reuşeşti să-ţi păstrezi părul atât de strălucitor, în clima aceasta jilavă?… A, da… Am să-mi notez numele acestui produs… Va trebui să te imit… Rezultatul este extraordinar.

Numai Taubelman se putea lăsa înşelat de această atitudine. Chiar mă întrebam, cum se face’că el, de obicei atât de sensibil la asemenea situaţii, nu sesiza ceea ce, în falsa amabilitate a lui Sharon, nu era decât o vagă condescendenţă. Însă el avea o dragoste fără de margini pentru Anne, şi, de îndată ce era vorba despre ea, intra într-o sferă extatică din care nimic nu-l putea scoate. Anne reprezenta unica justificare a vieţii sale de trişor. Ea îl salva, într-un anumit sens, îl făcea mai puţin condamnabil, căci minciunile, escrocheriile, vicleşugurile lui — toate se petreceau în numele fericirii Annei. Mi-a devenit încă mai dar după fuga lor, dar eu surprinsesem această complicitate între ei în seara în care i-am găsit în salon, ea în faţa oglinzii, în chimonou, lăsându-şi frumosul păr de amazoană în voia periei şi pieptenului mânuite de Taubelman. Atunci, după ce ea s-a retras, a existat un moment liric care l-a trădat, lirism repede corectat prin reflecţii cinice, pe care nu cred că o să le uit.

Însă în seara aceea, încântat de vizita lui Sharon, pe care o copleşea cu priviri tandre, pline de subînţelesuri, Taubelman era incapabil să priceapă cu câtă fineţe o domâna ea pe Anne, fără să aibă deloc aerul. E posibil, de I asemenea, ca acel acord, semnat în faţa unui avocat din Dublin, pentru constituirea unei societăţi de crescătorie, să fi pus capăt atmosferei opresante din ultimele săptămâni, situaţiei nesigure în care se zbătea. Furat de entuziasm, el nu întrezărea ceea ce era fragil şi fantezist în sprijinul acordat de Sharon scopurilor sale. În fond, nu ştiu, nu pot să afirm nimic cu certitudine, întrucât, pentru noi toţi,

Taubelman a rămas un fel de necunoscută matematică şi n-o să aflăm niciodată până la ce punct şi-a bătut joc de toată lumea sau dacă nu cumva lumea şi-a bătut joc de el, singura variantă care ar putea să-l scuze.

Doamna Li intrase împreună cu noi. Stând lângă căminul stins, pe un scaun prea înalt pentru ca picioarele ei să ajungă până la podea, continua să tricoteze, şi a făcut-o tot timpul cât am stat acolo. În câteva rânduri a trebuit să mă mişc, să-mi golesc paharul, să fac doi-trei paşi prin cameră, ca să mă conving că nu visez, că ea nu şi-a reluat locul în visele mele, spunându-mi că Taubelman e un ticălos, iar Anne o iluzie, după care aş putea să alerg la infinit, că personajele măruntei lumi în care trăim dispun de o sumedenie de măşti pe care şi le scot, sau le schimbă cu o uşurinţă dezarmantă, în funcţie de necesităţi şi de intenţiile lor încâlcite.

Apoi, la fel de brusc cum îi venise ideea de a intra la Dun Moâran, Sharon nu se mai gândea decât la plecare. Doamna Li îşi strânse ceea ce avea de tricotat şi se ghemui în maşină, pe când Taubelman, descumpănit „ca şi cum s-ar fi temut că a comis, o gafa, încerca să ne reţină, deloc ajutat în acest sens de Jerry şi Anne. Jerry îmi facu chiar un semn, pentru a-mi da de înţeles că plecarea surorii sale era o adevărată uştirare, că el nu mai putea s-o suporte. Anne nu rostise mai mult de zece cuvinte. Vizita noastră fusese un eşec. Sharon era singura ce părea să nu-şi fi dat seama. În maşină, la întoarcere, îmi spuse că va pleca.

’ — Ce să fac eu aici? Nimic. Am început să mă plictisesc. Simpla apariţie a Moirei în barul de la Great Southern îmi provoacă somn. Ai mai văzut vreodată o închipuită ca ea? Şi Jerry! Puştiul şi-a găsit o familie; iată-l cocoloşit cu grijă, părând absolut fericit cu Anne. Crezi că se culcă cu ea?

— . La drept vorbind, habar n-am!

— Ei bine, eu ştiu. Răspunsul e da. Tristă dezamăgire

pentru el: nu-i cel dintâi. În puşti se ascunde un romantic, un Shelley bărbos. Aş fi preferat un cinic Byron bărbierit.

Dar îmi fac visuri. Jerry este ce este. Se pare că-i bun la pat, O, să nu-ţi închipui că s-a dovedit, prea vorbăreţ asup'ra acestui subiect. A fost nevoie să-i scot vorbele cu cleştele din gură, cuvânt cu cuvânt, ca pe vremea când era copil. Are o sexualitate destul de dezvoltată. Asta, datorită acelei iraniene, o adevărată campioană, pare-se. Şi totuşi, s-ar putea lipsi săptămâni, uni, un an, fară să simtă necesitatea actului. Dar nu ca mine, înţelegi? Iar Moira e la fel ca Jerry. Ea o face cum ţi-ai sufla nasul, pentru igienă…
Ai putea să crezi că o detest: nu e cazul. Regret doar că-mi este soră. Fără această rudenie, poate chiar m-ar interesa… Taubelman trebuie să fie grozav la pat. Am avut chef să-l încerc, de curiozitate, şi, fără tine, poate aş fi făcut-o. M-ai ferit de prostia asta. Ce mutră aş fi avut a doua zi! Trebuie s-o iau din loc, înainte să mă tâmpesc.
Dacă plec mâine, o să rămân în inima lor. Acum sunt… ca zâna pentru Cenuşăreasă: un gest cu bagheta magică — un telefon lui papa — şi viaţa lor s-a schimbat. E de speriat cât de bună sunt în fond! Hai să nu ne despărţim astă-seară — nu în noaptea asta, vrei? Nu-ţi propun să te culci cu mine, ar fi prea vulgar, şi apoi am un amant în
Bahamas, un băiat fin, mai tânăr ca mine, foarte gelos, pe care îl las mereu nesatisfăcut. Mă~ duc să-l regăsesc… Tare-aş vrea să-l cunoşti! Nu, nu, să nu râzi… ţi-ar plăcea din prima clipă.

Mi-am petrecut noaptea la ea, năucit, copleşit, saturat de monologul ei, care se depăna ca o viaţă la infinit. Ni s-a adus un vas cu gheaţă, diverse alcooluri, în camera de la Great Southern, şi tot ce am reuşit să fac a fost să schimb fotoliul, ca s-o ascult pe Sharon din faţă sau din profil, preferind profilul, cu un contur atât de delicat, încât părea ireal în ceaţa albăstruie a ţigărilor. La un moment dat, lungit de-a curmezişul patului, de la dreapta spre stânga, iar Sharon alungită de la stânga spre dreapta, vorbind cu privirea în tavan, am moţăit, legănat de glasul ei, semi-conştient de ceea ce spunea, stârnind în mine fantasme uşoare, vedenii înfiripate din apă şi soare când vorbea

despre Bahamas, amintiri dintr-o călătorie prin castelele din Bavaria când povestea despre viaţa ei, totdeauna pe fugă, cu Frederic-Charles, plăcerea de a simţi, atunci când se ridica, străbătând camera, o undă din parfumul ei care ajungea până la mine, amintindu-mi acele zile fericite, departe de lume, de la Leenden. Sharon făcea parte, prin nebunia, prin absurditatea şi prin farmecul ei irezistibil, dintre acele puţine femei de care mă apropiasem rareori în viaţă, care nu mă interesaseră şi a căror infinită complexitate o descopeream brusc, datorită ei, ca şi, într-o anumită măsură, o poezie neaşteptată, o desăvârşită izolare, pe care o luau drept plictis şi o nimiceau, n-are a face cum, nici cu cine. Cât de departe era ea de celelalte, chiar de încântătoarea Marion, care străbătea Sahara singură, în Land Rover, ce departe mai ales de Marthe, a cărei viaţă interioară, atât de discretă, era reflexul alei mele!

Şi ce şansă am avut, fiind cruţat să iubesc o asemenea femeie, să cad în mrejele ei! Exista în ea o abundenţă verbală, un delir organizat, al cărui fir nu-l pierdea niciodată şi care o readucea mereu la trei sau patru din temele ei obsesive: anticipaţia faţă de Moâra, tandreţea autentică pentru Jerry, nobleţea morală a lui Frederic-Charles şi, o treaptă mai jos, curiozitatea sexuală care o mistuia, nu-i lăsa o clipă de linişte, cu toate că era destul de stăpână pe sine ca să nu cedeze indiferent cum, nici indiferent cui.,

Mijeau zorii. Fumasem şi băusem prea mult, şi eram mort de somn în timp ce ea vorbea înainte, cu o voce puţin mai răguşită. Sfârşi prin a comanda un dublu mic-dejun, se dezbrăcă şi intră într-o baie fierbinte. O auzii bălăcindu-se, frecându-se cu buretele, fără să înceteze să vorbească, şi-mi imaginam frumosul ei corp de lungană, care te ducea cu gândul la o sălbăticiune a deşertului, bustul ei neted, punctat de două flori roşii, strivite, gesturile ei bruşte, acea bruscheţe care descumpănea, alunga plăcerea care mocnea şi în voia căreia erai ispitit să te laşi. Atunci, în clipa aceea, ca un orb întrezărind în sfârşit prima mijire a

vindecării sale, mi-a devenit mai dar ceea ce fusese atât de important cu Marthe, tăcerea complice a actului de dragoste, acel descrescendo al undelor emise de trupurile noastre, respectul pentru minutele trăite dincolo de lume.

M-am ridicat cu greu din fotoliu, mi se părea că am o sută de tone, că n-o să ajung niciodată să ies din această cameră, plină până la refuz de confidenţele lui Sharon.

Prin perdelele întredeschise, am zărit Eyre Square, pustiu, lucind sub ploaia măruntă, aproape invizibilă, cu faţadele sale cenuşii, neluminate de nicio fereastră şi coloanele peristilului băncii. Doi băieţi tineri, în tenişi, şorturi şi maiouri, cu capul protejat de pungi de nailon, alergau cu paşi mici, cot la cot, împrejurul scuarului. Au fost ajunşi la un moment dat de Stan Kosslawski, în impermeabil, care fugi pe urmele lor. Neputând să reziste, se opri, se aşeză pe o bancă şi îşi aprinse o ţigară. Avea un aer absolut jalnic. După câteva clipe, se întoarse în hotel. Cei doi tineri continuau să alerge, singuri în scuarul pe care-l traversă o şaretă trasă de un ponei alb-negru.

— E într-adevăr un amărât! zise Sharon, peste umărul meu. Moira îl place aşa, la picioarele ei.

Mirosea bine, a săpun proaspăt şi i-am sărutat umărul dezgolit de prosopul de baie cu care se înfăşurase. Cineva bătu la uşă. Un garson cu ochii încă somnoroşi împinse înăuntru o măsuţă pe rotile, pe care o lăsă în mijlocul camerei. La vederea patului nedesfăcut, păru intrigat şi surise timid, voind parcă să spună că puteam conta pe discreţia lui. Ceaiul risipi ceaţa nopţii. Sharon înfulecă ouăle prăjite, cârnăciorii, roşiile la grătar, mai multe felii de pâine. Nu, nu era un elf, o fiinţă de vis. Ţinea cu dinţii de cele pământeşti, avea o poftă de mâncare zdravănă şi un simţ foarte dezvoltat al realităţii financiare. O sărutai pe amândoi obrajii. În uşă, adăugă:

— Să nu crezi că sunt chiar nebună! Banii pe care Kean i-a învestit în afacerea cu herghelia se află în mâinile unui avocat care nu va ceda nici la presiunile lui Taubelman, nici la ale lui Jerry. Dacă Taubelman, despre

care ştiu* ca şi tine, că e pândit de punerea sub sechestru pentru datorii mai vechi, îşi închipuie că mai întâi se va înfrupta personal, se. Înşală amarnic. Sper că Jerry n-o să fie dezamăgit, dar nu puteam să fac mai mult... La revedere, dragule, am fost fericită în noaptea asta! Aşa ceva îţi face bine. Ai observat că nu există prietenie posibilă între o femeie şi un bărbat decât dacă, iubindu-se, au renunţat, o dată pentru totdeauna, la plăcerile vulgare? E

cazul nostru, nu?

— O dată pentru totdeauna?

— Nu exclud accidentele. Dar riscurile sunt limitate.

Nu ştiu când o să ne mai vedem...

— Pleci?

— Azi.

în coridor am întâlnit-o pe doamna Li, care îşi plecă pleoapele oblice, ca să nu mă zărească. Jos, în piaţă, nu i-am văzut pe cei doi băieţi care se antrenau, dar taxiul mov era acolo, oprit în faţa intrării hotelului. La volan,
Seamus Scully citea un articol din *Irish Times.*

— A, în sfârşit, iată-te! Te-am căutat azi-noapte şi tocmai ţi-am zărit maşina. Urcă. Avem de discutat.

*

Puţin înainte de miezul nopţii, în momentul în care
Willie îi scotea pe uşă pe întârziaţii de la „Pintenul11, Jerry dădu buzna în local, întrebând cu o voce gâtuită unde-l
poate găsi pe doctorul Scully. Joe Mitchell pornise pe bicicleta lui mare să-l caute, urmat de jeep, sub ploaia dezlănţuită. Anne înghiţise două tuburi de somnifere, şi horcăia, în stare de comă. Seamus, care dormea, se sculă în grabă ca să meargă la Dun Moâran. Cu taxiul mov, o transportaseră pe Anne la centrul anti-otrăviri de la Calvary Hospital, din Galway. Spre şase dimineaţa, după mai multe spălături stomacale, ea îşi recăpătase cunoştinţa. Acum, voia să mă vadă. —

— — A scăpat, dar ca prin urechile acului, îmi spuse
Scully. Foarte curios: lucrurile se precipită. Asistăm la deznodământ.

— Şi Taubelman?

— Prăbuşit, o zdreanţă, îşi smulgea părul din cap!
Când a aflat că e salvată, i-a venit inima la loc, a început să dea ordine, să ameninţe medicii, infirmierele... în fine, bâlciul obişnuit, doar îl ştii, doar l-ai văzut la spitalul din
Ennis, când Anne a căzut de pe cal. Nu se schimbă el cu una-cu două. E un personaj monoton, urăşte totul, pe toţi. I-au făcut o injecţie, acum doarme pe o canapea, în sala de aşteptare. O canapea oribilă, cu tapiserie falsă, trandafiri stacojii şi o groază de papagali. Cum poate ci-’

ne va să se culce pe aşa ceva?

— Trebuie să-l întrebăm. Şi Jerry?

— E în sala de aşteptare, cu’ Taubelman, lucid şi calm. A luat chiar şi nişte iniţiative.

Trecurăm de-a lungul docurilor, unde începuse activitatea", sub ploaie. Cargoul cipriot pe care îl zărisem ieri în larg, la Moher, era tras la chei, descărcând cherestea, cu ajutorul unui palan galben, care aducea cu un cleşte de langustă. O pereche de lebede pluteau şi pescuiau în mijlocul radei, unde tocmai se pregătea să acosteze un vas de pescuit. Echipajul său, în costume ceruite, de un ocru lucitor, zvârli pe chei o funie de amarare, pe care o ridică un ciclist. La Great Southern începea viaţa de fiecare zi, mirosea a pâine prăjită, a ceai şi a marmeladă de portocale. Aici mirosea a gudron, a petrol şi a sărătură oceanică. Din profil, faţa lui Seamus mărturisea oboseala nopţii, şi pe marginile obrajilor albea barba aspră, nerasă.
Am simţit că mă copleşeşte o milă mai profundă decât pentru Jerry şi Anne. Chiar dacă ea fusese cât pe-aci să moară, chiar dacă n-avea să-i mai rămână, după această experienţă, decât un gust foarte limitat de a mai trăi, avea să rămână totuşi, înintea ei, un larg spaţiu pentru iubiri, secrete, cai, alte fiinţe capabile s-o emoţioneze, pe care ea le va domina, sau altele, mai puternice, care s-o domine

— Pe când Seamus îşi irosea cei din urmă ani ai vieţii într-o goanăA nebunească spre un abis unde nu exista
Dumnezeu. Într-o zi, el se va prăbuşi pe un volan de lemn,

cu mâna încleştată pe maneta de aramă a sistemului de aprindere, iar sângele va pieri din obrajii săi, rumeniţi îndeobşte de alcool, părul său zburlit, încreţit pe grumaz, va deveni încă mai alb. O să fie deplâns câtva timp, înainte să fie uitat pentru totdeauna. El dăruia fără rezervă comori care nu lasă nicio urmă: generozitate, bunătate, curaj, veselie, înţelegere a vieţii. Iar dacă eu puteam să-i reproşez ceva, era că, atunci când mă instalasem îri ideea comodă de a muri subit, sec, fără greş, atunci când eram pregătit de apropiata eternitate, aici, la îndemână, la o răsuflare, el îmi anulase această veşnicie, pentru ca să-mi înapoieze o efemeră realitate, plină de pericole şi de incertitudini. Ajunserăm în faţa spitalului Calvary, dar Seamus ocoli clădirea, ca să intre pe poarta de serviciu.

— Nu trebuie să te vadă nici Jerry, nici Taubelman.

I-am promis fetei. E un gen de promisiune pe care se cuvine să o respecţi, cu toate că mie îmi repugnă secretele.

Anne era culcată într-o cameră de tin alb-lăptos, cu cearşaful tras până sub bărbie, din care ieşea un braţ liber pentru perfuzie. Ploapele ei se ridicară lent, dezvăluind o privire înceţoşată, ieşind parcă din adâncul unei ape; cu părul desfăcut, risipit pe pernă, părea o sirenă prinsă, nefericită prizonieră a unei lumi crude, în care avea să fie expusă şi torturată.

— Doctore, zise, de ce mi-aţi făcut asta? îmi era aşa de bine… acolo.

— Nu erai „acolo“, te rog să reţii, altminteri nu te-aimai fi întors. Acestea fiind zise, află că medicii sunt nişte călăi. Sunt şi eu unul dintre ei. Noi toţi am jurat să apărăm viaţa. De ce — nu se ştie, căci viaţa e afurisită…

Cum spuneţi voi, francezii, dragul meu? A, da… o vale a plângerii.i. O adevărată vale a lacrimilor… Să sprijini viaţa asta amărâtă este datoria medicilor. Ceea ce este, dealtminteri, trebuie să-ţi spun, dorinţa mai tuturor oamenilor.

Acei puţini, care s-au săturat, nu au dreptul la înţelegere.

Trăim într-un sistem majoritar, în care cel, mai puternic îşi

impune voinţa în faţa celui slab. Civilizaţia noastră proclamă legi ale mulţimii. Dacă încerci să te strecori prin ochiurile plasei, eşti silit să cazi în ilegalitate. În calitate df “iedic, n-am dreptul să te urmez pe această cale...

Aceste cuvinte au făcut să se ivească pe figura Annei un surâs palid, pe care n-a izbutit să şi-l reprime, şi care lumină brusc camera, făcându-mă să-mi recapăt curajul.
Da, se întorcea la viaţă şi totul îşi relua gustul, pofta de a trăi, mult mai pregnant decât pentru mine. Minciunile, înşelăciunile îşi pierdeau realitatea şi aburii lor se risipeau.
Din păcate, nu ţineam seama de natura Annei, de strania ei calitate de a înainta cu un pas, pentru a putea mai lesne să facă doi îndărăt, de teama cercului strâmt în care era silită să trăiască, precum şi de lipsa ei de voinţă de a evada.

— De ce ai făcut-o, Anne?

— Nu mă întreba de ce! S-a întâmplat îndată după ce ai plecat cu Sharon. Trebuia să mai rămâi.

— Nici n-am vrut să vin. Sharon m-a silit. Am picat prost. Îl irita pe Jerry. Am însoţit-o când a vrut să plece.,

— Înseamnă mult pentru tine?

— Nu e cazul să pui asemenea întrebări. Totuşi, aş putea să spun „nu“, dar nu ar fi absolut adevărat. Nu ca să-mi pui această întrebare ai vrut să mă vezi azi-dimjneaţă, nu-i aşa?

— Nu. E în legătură cu Jerry.

închise ochii, ca şi cum ar fi dorit să adoarmă la loc, să uite totul, să reintre în sine însăşi, ca atunci, în perioada de muţenie. Am sărutat-o pe frunte.

— Te dezgustă chiar atât de mult că eşti amestecată într-o maşinaţie? am spus. *F*

— Da.

— N-ai decât să-l previi.

— Nu pot. Fă-o singur.

— N-o să mă creadă. Te iubeşte. Ar fi în stare să-mi ardă un pumn în gură dacă i-aş spune cum îl ajuţi pe
Taubelman să trişeze la poker.

— Ţi-ai dat seama?

— Ca şi doctorul Scully. N-am un simţ moral foarte dezvoltat, dar trebuie să-ţi mărturisesc că a trişa la joc îmi provoacă o imensă repulsie. Tatăl tău e un escroc.

— Să nu spui asta! încearcă să trăiască pentru mine.
Nici măcar nu sunt sigură că e tatăl meu.

— Bănuiam.

— Ai ghicit tot.

— Nu am încercat doar.

închise pleoapele şi parcă s-ar fi destrămat din camera asta, în care rămăsei singur, cu chipul său livid, cu cearcăne vinete sub ochi.

— Ştii, spuse ea după un timp, are anumite scuze…

— Cine?

— Taubelman. Poate sunt fiica lui, poate a fratelui său. N-au ştiut precis, niciunul, nici celălalt.

— Şi mama?

— Mama a fost soţia unuia şi iubita celuilalt. Artistă… Nu-i păsa prea mult de asemenea detalii.

— De asta n-ai mai vrut să vorbeşti, fiindcă ai descoperit toate astea?

— Nu că n-am mai vrut: nu mai *puteam…* Ce frig e aici, în spital. De ce nu dau căldură?

Mie, dimpotrivă, mi se părea că mă înăbuş, dar frigul pe care îl simţea Anne era acela al morţii pe lângă care trecuse razant. Îi mai trebuia o vreme până să se încălzească.

— Ce e adevărat în poveştile lui Taubelman?

— Ţi-a spus multe?

— Destule.

— Unele sunt ale lui, altele — de la tatăl meu.

— Ai zis, „tatăl meu“.

— Din punct de vedere legal, sunt fiica aceluia. Dar şi
Taubelman e tot tatăl meu. N-am să uit ce a însemnat pentru mine. Foarte greu de explicat… E un iad pentru noi, iar el dorea tare mult să fie chiar paradisul. Nu-i atât de rău pe cât pare… Te-am rugat să vii, pentru ca totul între noi să fie dar.

— Şi Jerry?

— Mi-ar plăcea să-l păstrez... în fine, deocamdată.

Părea atât de istovită, încât o lăsai puţin să aţipească.

Seamus se afla pe culoar, lângă o soră cu bonetă albastră.

— Ei? făcu.

— Spovedania o să fie lungă.

— Trebuie să mă culc. Nu te supăra, trebuie să ai grijă de Jerry.

— O să-ncerc.

Probabil că Anne a sunat în curând, căci sora trecu prin faţa mea, intră în cameră şi reveni ca să mă cheme.

— Să nu încerci să afli totul, zise Anne. Ar fi absurd şi de neînţeles. Cu *noi* nu poate exista niciun fel de adevăr.

Acest „noi“, era cheia întregii lor atitudini. Erau inseparabili unul de altul. Cel mult, în anumite momente, ea se refugia în mutism, sau, la capătul puterilor, în speranţa morţii, dar apoi acest „noi“ reapărea, ca simbolul unei alianţe dincolo de orice raţiune.

— Să nu te mai întorci aici! mă rugă. De acum, ceea ce se mai întâmplă — e treaba mea. Poate o să accept sau o să refuz din nou. Nu sunt de compătimit.

Am sărutat-o pe fruntea asudată.

— Simt parfumul lui Sharon. Nu-mi place.

O oră mai târziu, eram la Innishgate, la fel de istovit ca Seamus. Ca şi el, petrecusem o noapte albă, dar nu

mi-am amintit cu adevărat decât când am intrat în cameră, ca să mă prăbuşesc pe pat. Vizita la spital ştersese amjntirea delirului verbal al lui Sharon, care mi-a revenit brusc atunci „când, punându-mi lucrurile pe scaun, o undă de parfum mi-a năvălit drept în inimă. I-am auzit din nou glasul, agitaţia continuă, am regăsit acel gust al alcoolului cu care ne umplea paharele, şi trecerea lentă a orelor, acel timp ce se târa în noaptea neînsufleţită. Am adormit, şi doamna Li a venit din nou în vizită. Visul mi-a rămas în amintire cu o precizie neobişnuită, fără îndoială deoarece,

trezit de o uşă ce scârţâia închizându-se — doamna Colleen controla dacă sunt încă în viaţă — m-am străduit să realipesc bucăţile, fără să pierd firul încordat şi absurd care le îmbina unele cu altele în protuberanţele memoriei.
Doamna Li m-a întâlnit pe culoarul hotelului, dar, în loc de a-şi pleca pleoapele oblice, mi-a aruncat o privire ucigaşă, care m-a îngheţat în aşa măsură, încât n-am putut să suport lipsa unei explicaţii. Am prins-o de mână. Ea s-a ’
desprins şi a fugit pe coridor, care se prelungea în faţa ei, apoi a cotit-o brusc, devenind un labirint în care mi s-a părut că o pierd în repetate rânduri. Numai hazardul m-a pus pe urmele ei, îngăduindu-mr s-o dibuiesc de fiecare dată când credea că a scăpat. În sfârşit, se izbr de mine, sări ca o minge şi căzu îndărăt, pe fundul ei gras, foarte furioasă şi plină de vehemenţă, adresându-mi-se într-o franceză ireproşabilă:

— Nerodule, fug de tine ca să nu mori.

— Dar n-o să mor, sunt etern.

— Nu! Numai eu sunt eternă. Eterna doamnă Li.
Toată lumea îmi zice aşa. Afară de dumneta, care nu pricepi nimic şi n-o să afli niciodată adevărul.

— Ce adevăr?

Cu o vioiciune de necrezut la o persoană atât de solidă, se săltă pe picioarele scurte, schiţă o tiflă şi o luă la fugă pe culoar. Cel mai nimerit era să nu mă mişc din loc, să aştept ca în goana ei nebună să reapară la aceeaşi răspântie la care ne despărţisem. Nu a reapărut, şi atunci m-am gândit să găsesc ieşirea, ceea ce părea la început simplu, urmând numerele camerelor înscrise pe uşi, însă erau atât de multe, încât am simţit că mă cuprinde dispe-
i .1 rea, încercând să dau de numărul 1, cel mai apropiat de ascensor, când uşa 213 se redeschise, şi o faţă lividă se ivi în penumbră:

— Căutaţi ceva? şopti o voce abia auzită.

— Ieşirea!

Femeia râse:

— Nu există!

Uşa se închise la loc, luminile de pe culoar clipiră şi un difuzor anunţă cu o voce cam acră că sunt chemat la telefon. Un aparat ţârâi într-o nişă de plastic. Am ridicat receptorul şi am auzit glasul Marthei:

— Eşti bine, dragul meu?

— Nu.

— Ce-ţi trebuie?

— Vreau să găsesc ieşirea.

— E foarte simplu: faci o dată la stânga, apoi de două ori la dreapta. Ascensorul o să te aştepte.

Urmându-i indicaţiile, m-am regăsit pe un palier slab luminat. Cabina urca uşor, scăldată de raze de neon.
Când s-a oprit, în locul liftierului am văzut-o pe Marthe.
Am coborât din ce în ce mai repede, atât de repede, încât m-am trezit. Lângă pat, Grouse mă privea cu limba atârnând printre dinţi. Am chemat-o, iar ea s-a îndreptat spre uşă, adulmecând impermeabilul pe care-l îmbrac de câte ori vreau să ieşim.

Era ora patru, la ceasul meu.. Soarele se furişa prin perdelele de catifea uzată. Afară se auzea orăcăind trompeta de cauciuc a unui automobil antic. Doamna Colleen strigă din uşă:

— Intră, Seamus. Mă tem că nu-i e prea bine.

A fost lângă mine într-o clipă şi mă scutură uşurel:

— Ei, hai, nu-ţi irosi viaţa dormind. Doar nu eşti un trântor.

— N-am dormit azi-noapte.

— Nu ţi-am cerut explicaţii fără perdea. Ne aflăm sub acoperişul unei femei onorabile. Lasă-mă să-ţi iau pulsul.

Scoase din buzunarul vestei o ditamai ceapă strămoşească, în aur cizelat, deschise capacul ceasului şi urmări minutarul cu atenţie, în vreme ce degetul său arătător îmi apăsă pulsul, delicat.

— Eşti tare ca un stejar. Hai, sus! Mergi cu mine, urgent!

— Ceva noutăţi de la Anne?

— Excelente! Nimic mai utildecât o sinucidere ratată ca să-ţi revină pofta de viaţă. Însă Taubelman stă mai prost.

Doi infirmieri l-au azvârlit pur şi simplu pe uşă-afară. S-a întors val-vârtej. Geamuri sparte, un stol de surori zburând speriate, care-ncotro. Bref, a apărut poliţia.
L-au arestat. Şi l-au liniştit, îndeajuns de energic, pesemne, ca să aibă nevoie de nişte copci, pe ici, pe colo…

— Mă tem pentru" Jerry.

Chipul lui Seamus exprimă o vagă nelinişte.

— N-o duce prea bine. Din păcate „nu-l putem ajuta cu cine ştie ce. Criză de pubertate, dragul meu. N-ai ce-i face, asta-i viaţa! zise, cu o intonaţie de un comic exagerat.

Treaba foarte urgentă la care mă luase cu el, era o cursă de ogari, la chinodromul din Limerick. Seamus câştigă o sumă scandaloasă la ghişeul unui parior cu pălărie tare şi cu un nas de un roşu fericit.

— Îmi e dator pentru nişte consultaţii. Cum între noi nu poate fi vorba de bani, înu vinde şi el nişte ponturi.
Asta-i o formă de rambursare. În felul ăsta, rămân cu mâinile curate şi mai am din ce trăi. Te invit la masă. O să vorbim despre Jerry.

Am vorbit de toate, afară de Jerry, ceea ce era un alt mod de a vorbi despre el, de a ne face griji pentru soarta lui, pentru singurătatea în care trăieşte. Noaptea, târziu,
Seamus mă lăsă la doamna Colleen, unde am găsit o scrisoare de la Jerry. Mă ruga să trec cât mai curând posibil pe la Great Southern, unde locuia cu Moira, aşteptând ca
Anne să iasă din. Spital. Nu m-am dus în aceeaşi noapte.
Fantoma parfumată a lui Sharon dăinuia încă într-o cameră a hotelului, şi riscam să zăresc profilându-se pe pereţii lăptoşi umbra furişată a neîndurătoarei doamne Li.
Neputinţa în care mă găseam de a-l ajuta pe Jerry nu mă copleşea. Ar fi putut să fie de vârsta fiului meu, era frumos, n-avea griji materiale şi, cinstit, nu puteam să-l compătimesc, după cele de care mă lovisem eu la începutul existenţei. Şi apoi, exista în continuare o şansă, şansa ca
Anne, fespectându-l pe acest om simplu şi bun, să-l salveze de la cea mai dureroasă dintre dezamăgiri. Era oare în stare? Da, ’o credeam, datorită unui fel de laşitate care,

2,1ft liniştindu-ţi conştiinţa, te îndeamnă să crezi că fiinţa umană simte mai degrabă imboldul de a fi bună, decât rea. Dacă Anne nu era pe de-a întregul înrobită de Taubelman, ea avea să-l cruţe pe Jerry. Am adormit şi m-am deşteptat de nenumărate ori, până ce m-am aşezat pe pat, am aprins veioza şi am notat hotărârile pe care, la recitire, dimineaţa, le-am găsit reci, incomprehensibile sau lipsite de sens. „A o reîntâlni pe Sharon în Bahamas”. „A interzice doamnei Colleen să intre în camera mea pentru a se convinge că n-am murit“. „Cu ajutorul lui Seamus să trişez la joc şi să-l jupoi pe Taubelman. Dar o mai avea de ce să-l jupoi?“ „Să împerechez pe Grouse cu Pack, ca să obţin un bastard în stare să stârnească vânatul şi să-l şi aducă”. „Să cumpăr un teren cu vedere spre intrarea în golful Galway şi să clădesc o casă cu un observator, spre a urmări zborul păsărilor, pe coastă”. „Să-l întreb pe Seamus dacă a iubit vreodată”, apoi un leitmotiv care revenea cu o scriere schimbată, diferită de a mea: „S-o întâmpin pe Marthe la avionul de la ora *14“,* „Să-i interzic
Marthei să-mi telefoneze", „S-o duc pe Marthe la Moher".

Tocmai luam gustarea în bucătărie cu doamna Colleen, când Reginald bătu la uşă. Fireşte, gazda mea văzuse deja oameni de culoare, de bronz, în India, de şofran, în
Birmania, şi putea să-şi imagineze că dincolo de graniţele
Irlandei orice era posibil, inclusiv să te întâlneşti cu eretici. Aici, în această ţară de câmpii înverzite, de coline blânde, îmbrăcate în grozamă, oricine nu era alb, şi mai ales roşcovan, nu putea să fie decât o apariţie infernală, vestitor mefistofelic al cine ştie cărei catastrofe. Doamna
Colleen scoase deci un strigăt slab, se ridică pe picioarele-i firave, şi fugi să se refugieze în camera ei. Reginald şovăi între iritare şi râs, optă pentru haz şi se aşeză la masa acoperită cu o pânză ceruită, într-una din acele atitudini nonşalante, care scoteau în evidenţă cuta impecabilă a pantalonului, culparea şosetelor şi eleganţa încălţămintei sale.

— Prinţesa a plecat! zise.

— Da, tiu.

Nu se deplasase el până aici ca să aducă această veste, dar l-am dezamăgit, văzând că eram la curent înaintea lui cu plecările şi sosirile neaşteptate ale lui Sharon.

— Sunt cam ţăcănite fetele astea, din familia Kean, complet aiurea. Moira a dat peste Stan la bar ieri seară, tocmai când sorbea un whisky, şi l-a concediat, l-a şters din agenda ei. Omul s-a îmbătat până la ziuă.

Dacă Sharon virte înapoi şi se interesează de el,
Moâra jl recuperează imediat.

— În foqd, e un amărât! zise Reginald. Şi crede că ştie să joace poker. Lumea e plină de tipi ca el, care trăiesc peste posibilităţile lor, nu zic financiare, dar intelectuale.

— Regie, eşti nedrept… Când e treaz, Kosslawski este un băiat remarcabil, cult, plin de calităţi. Am văzut unul din filmele lui, foarte bun, şi i-am citit o culegere de povestiri care m-au încântat.

— Toate astea au fost odată… Acum, *e* un burduf de vin. Şi când e plin-ochi, dă pe dinafară…

— Crezi că are cineva vreo scuză în faţa ta?

Păru că chibzuieşte, reacţie de sinceritate care, autentică sau nu, ieşea din tiparul obişnuit.

— Nu! zise, în sfârşit. Cu atât mai rău! N-am nicio altă soluţie. Sunt nevoit să trăiesc pe lângă cine mă plăteşte.

— De ce ai vrut să mă vezi?

— Moira mi-a cerut să virf. Ar dori să te ocupi de
Jerry.

— Doar nu sunt dădaca lui.

— Susţine că eşti singurul care are oarecare influenţă asupra lui.

— Refuz. De ce n-o face ea?

— Noi o să plecăm. Renunţă la film. O să luăm parte la o manifestaţie împotriva războiului din Vietnam, sâmbătă, la Washington.

Cele două surori mi-l lăsau în spinare; niciuna, nici alta nu-l iubeau pe Jerry. Poate că ar fi trebuit să-şi radă barba. Aşa cum arăta acum, şi îndrăgostit de o făptură stranie,

complicată, învăluită în mister, nu le interesa. Era ca oricare tânăr de vârsta lui, trebuia să-şi taie singur calea prin junglă şi apelau la mine să văd de el, dacă ar fr rănit sau deznădăjduit, misiune ingrată, lăsată pe mâna unui străin. L-am însoţit deci pe Reginald la Galway, tolănit pe pernele Rolls-Royceului, deloc încântat, străduindu-mă să mă conving că legăturile înfiripate între Jerry şi mine, în lungile zile de hoinăreală prin pădure şi prin crânguri, îmi impuneau această obligaţie, într-un moment în care aş fi vrut din tot sufletul să fiu singur cu mine, ca să regăsesc firul unei vieţi pierdute, fir care acum îmi apărea întins la maximum, gata să plesnească. Mă surprindeam temându-mă de vreun accident de automobil pe drumurile prea înguste, ferindu-mă să abuzez de sentimente şi de emoţii, în timp ce, cu ideea morţii prezentă în suflet, mi-am irosit puterile, trăind cu o nepăsare care acum mi se părea vinovată. În fond, ceea ce e frumos, e dăunător: femeile, copiii, răsăritul sau asfinţitul de soare, mireasma caprifoiului şi dragostea, dragostea care, armonioasă, înseamnă fericire. Totul devine nociv, într-atât fiecare lucru este unic

• şi de neschimbat, fatal, în timp ce în preajma morţii şi a iminentei sale certitudini, viziunea noastră, despodobită de dorinţa absurdă a posesiunii, gustă frumuseţea ca pe ceva nesperat, un dar al zeilor, ai cărui singur neajuns este de a stârni în noi o dulce şi ireparabilă melancolie.

îndărătul geamurilor zgâriate de ploaie, pălmuite de şiroaiele de apă murdară pe care le stârneam, străbătând nepăsători bălţile şoselei, se perindau copaci, tufe de mure, garduri de bolovani îngrămădiţi, iazuri întunecate şi, uneori, fiinţe întrezărite fulgerător, neclare, diforme: nomazi, în căruţele lor multicolore, trase de poney bălţaţi, conducători de cvadrige, cu şepci pe cap, cocoţaţi pe tractoarele lor portocalii, Joe Mitchelli pe biciclete, ţepeni, pedalând cu picioarele crăcănate, surori de caritate încleştându-se de volanul vreunei camionete, vedete ale unor afişe aurite, sclipind pe vreo marcă de *stout,* ca şi cum, în interiorul unui

acvarium, un submarin silenţios — maşina noastră climatizată şi şoferul său — înainta invizibil, printre vietăţi refractate diform. Şi cum am fi putut să apărem noi în ochii lor, noi înşine, în Rolls-ul nostru lucios, lustruit şi nichelat ca un dric, chipuri întrezărite în fugă,
Reginald sumbru-sclipitor, eu palid în comparaţie cu el, iar şoferul, în uniformă şi cu şapcă cenuşie, ca un cioclu?
Da, această maşină semăna aievea cu un dric, tăcută, căptuşită, prevăzută cu acel confort luxos’, care nu se, oferă aici decât morţilor. Cu ani în urmă era simbolul eleganţei, iar acum, când nu mai era de închiriat, vedeai răsfăţân-

du-se în ea golani îmbogăţiţi nebuneşte din şlagăre de muzică uşoară. Imaginea noastră despre lume era falsă, ca printr-o lupă ţinută la o distanţă nepotrivită, iar lumea ne judeca în funcţie de aparenţe înşelătoare, fiindcă nici’ eu, nici Reginald nu eram oamenii Rollsului cu şofer, cu.
toate că Reginald căpătase, în rolul său de împrumut, o dezinvoltură care-l făcea credibil. Puţin înainte să ajungem ta Galway, vecinul meu de drum începu să-şi pilească unghiile, cu migala şi expresia unei femei frumoase la măsuţa de toaletă. Nu-i ajungeam nici la degetul mic. Iarnă sau vară, invariabil, purtam un pantalon de catifea, un jerseu de lână şi un bluzon. În această ţinută am intrat la
Great Southern, sub privirea dispreţuitoare a portarului.
Moira era în camera ei, în mijlocul valizelor desfăcute, în care o cameristă buimacă încerca să-îndese rufărie, pantofi şi rochii de seară.

— Ah, Reginald, în sfârşitL Idioata nu ştie nici să facă o valiză. Ajut-o... adică, nu... mai bine desfă-Je şi aranjează totul, de la început. Nu înţeleg cum am putut să-mi închipui că bleaga asta o să se descurce.

Reginald se aplecă peste valize şi, în ora următoare, în timp ce Moira vorbea, lungile lui mâini negre cu degete încărcate de inele, cu palmele roz, strânseră artistic rufăria, atât de artistic, încât erai îndemnat să te întrebi în ce grad

de intimitate se aflau, el şi Moira. Era oare cu putinţă ca relaţia dintre aceste două fiinţe să se limiteze doar la lenjerie?

în mai multe rânduri, atenţia mi-a fost distrasă de Reginald, care nici măcar nu se obosea să ne asculte, preocupat de aranjarea valizelor de piele cu monograme aurite. N-au rămas pe dinafară decât două rochii de lame şi o pijama de tafta roşie, pe care Moira se hotărî să le lase cameristei, uluită de acest dar somptuos, pe care nu va avea probabil niciodată prilejul să-l folosească. Jerry dormea în camera alăturată. În ajun, soră-sa îi administrase două somnifere, jumătate din doza pe care ea o lua în fiecare seară, după spusele ei, lucru ce nu mi s-a părut tocmai verosimil, deoarce mi-a făcut impresia unei persoane echilibrate, cu mintea limpede, înzestrată cu un evident simţ practic, care nu bea alcool şi detesta drogul, deşi reputaţia unei actriţe din ziua de azi ţine de pilule, de crizele de nervi şi de depresiunile nervoase, care constituie calul de bătaie al presei de senzaţie. Ştiam că în acest domeniu, Moira nu neglijează nimic din ceea ce ar putea să coloreze mai viu imaginea publicului despre ea.

S-ar zice că nu-mi place Moira. Nu-i adevărat. Mai simplu, e vorba, cred, de unul din puţinele personaje din această poveste, pe care l-am văzut aşa cum e, neîndoielnic din cauză că, dincolo de teatru şi de poză, transpare o singură figură, angrenată pe de-a-ntregul în ambiţiile propriei sale vieţi. E frumoasă şi, ca pentru multe alte fiinţe care au primit prin naştere acest dar înşelător, frumuseţea este, totodată, propria-i scuză şi viciul său. Apropo de
Moira, se poate de asemenea vorbi despre farmecul neamului Kean, şi trebuie să admiri această determinare sălbatecă, prea puţin preocupată de scrupule, ca şi energia pe care o cheltuieşte pentru a ieşi din mediul ei închis şi a-şi afirma personalitatea. Cu siguranţă că, dacă. S-ar fi născut într-o familie în care banii şi snobismul n-ar fi reprezentat valorile supreme, Moira n-ar fi ceea ce este, din spirit de împotrivire, din plictiseală sau dezgust. Da, ea mi l-

a încredinţat pe Jerry cu o uşurinţă care nu mi-a plăcut defel, care aproape că mă umilea şi-mi stârnea dorinţa s-o trimit la toţi dracii.

— E foarte nefericit, mi-a spus. El n-a înţeles de ce a vrut Anne să se sinucidă. N-am intenţia să mă amestec, dar te rog, în numele prieteniei noastre, să veghezi asupra lui.

Unde o fi dibuit ea prietenia asta? Poţi numi un prânz la Leenden — o prietenie? Sau considera ea un soi de înrudire ceea ce se petrecuse între mine şi Sharon? Interpolarea mi se părea excesivă. După episodul de la Leenden, nu mai avusesem nici* o întâlnire cu Moira, şi nu mă puteam împiedica să mă gândesc la ceea ce debita Stan Kosslawski pe seama ei, când era băut. Da, mai era şi asta, şi nu era defel agreabil. Cum, necum, făgăduisem să am grijă de Jerry. Dealtfel, problema era urgentă. Moira a cerut nota şi a plecat în aceeaşi dimineaţă. Fotografii o aşteptaseră în hol, iar la Shannon, o echipă de la televiziune se pregătea să-i înregistreze declaraţia asupra războiului din Vietnam,

Am intrat în camera vecină, unde domnea o căldură

sufocantă, de rezervă de spital, şi am dechis fereastra, ca să pătrundă aerul proaspăt al dimineţii. După ploaie, un soare vesel scălda Eyre Square, în care maşinile se răsuceau în cerc. L-am căutat pe Stan Kosslawski pe banca pe care-l văzusem zăcând jalnic, cu două zile înainte. Nu mai era ’acolo, dacă nu cumva se deghizase într-o bătrânicî şi dădea pâine la porumbei. Jerry se întinse, sub cuvertura răvăşită.

— A, tu eşti! zise. Ce se-ntâmplă?

— Nimic. Moira a plecat. Scoală-te, e douăsprezece.

— Dar Anne?

— Habar n-am.

— Trebuie să mă duc la spital.

Intrând în pat, zvârlise veşmintele pe jos, apucătură de copil răsfăţat, ocrotit de servante. Le strânse în silă şi apoi, după ce-şi făcu duşul, se îmbrăcă.

— De ce-a plecat Moira?

— Pentru o manifestaţie la Washington, împotriva războiului din Vietanm.

— Nu-i zdravănă.

— Nu-i chiar aşa! Dacă o arestează, îţi dai seama ce publicitate!

Nici nu mi-am închipuit cum o nimerisem. Trei zile după asta, a fost arestată cu pancarta în mână, eliberată aproape instantaneu, pe cauţiune şi, în aceeaşi seară, a dat un interviu la televiziune. În ziua următoare, semna un contract cu o mare casă de filme, pentru o realizare după romanul lui Calberson: *Ai mei sunt norii.*

L-am silit pe Jerry să-şi ia masa de prânz, ceea ce a şi lăcut, în scârbă. Oricum; vizitele nu erau permise decât după ora două. L-am găsit pe Taubelman în faţa spitalului, plimbându-se şi gesticulând. Diferendul cu paznicii îl pricopsise cu un ochi vânăt şi câteva coaste rupte. Vorbea cu dificultate şi se întrerupea să tragă aer în piept, ca şi cum, brusc, nu mai putea să respire. Mă aşteptam să-l văd într-un hal fără hal, dar s-ar fi zis că bătaia încasată la poliţie i-ar fi ridicat moralul, mai degrabă. Avea o pasiune bolnăvicioasă pentru cotonogeală şi ştia să rămână *fair-play,* chiar când pierdea.

— Ah, iată-te, bătrâne! exclamă. Pici totdeauna la timp! Ce chestii! Dar n-au scăpat ei de mine: o să-i fac zob!

Simulă că sugrumă, în labele sale enorme, un vrăjmaş imagirar, pe infirmierele de la Calvary Hospital, pe paznicii de la Galway, poate chiar întreaga republică Irlandeză, sau alte câteva personaje care atentau la liniştea şi la buna sa credinţă.

— Ai dracului mardeiaşi, irlandezii ăştia! exclamă.
Dau ca nişte apucaţi, cu garda deschisă. N-ai decât să-i pocneşti direct în bărbie, nici nu clipesc. Am doborât trei, înainte să-mi vină de hac. După care am făcut rost de nişte *stout,* plus o sticlă de whisky — şi adio… în doi timpi şi trei mişcării. Dar, mă rog, Domnul nu suportă să vadă cum îţi dă borşul. Eşti un tip prea sensibil, de!

îmi arse o palmă pe spinare, care-l făcu să se strâmbe

"de durere.

— Au! Aoleu! Mi-au rupt câteva costiţe, nu mai pot să-nchid ochii... Cât o fi ceasul?

— Două fără un sfert.

— Încremenisem în sala de aşteptare. O afurisită de surioară m-a rugat să-mi iau tălpăşiţa. N-au suflet nici de doi bani, muierile astea...

Jerry. N-a fost lăsat să urce, şi am rămas cu el, pe o bancă, la marginea peluzei.

— Mă întreb dacă ea nu vrea să mă vadă împreună cu Taubelman, sau medicii nu admit decât o singură persoană la o vizită. Totul a fost atât de straniu, atât de neînţeles, după plecarea voastră, aseară! Se culcase, iar eu adormisem, când am auzit că horcăie. De câteva zile, nu mai era aceeaşi, dar n-am putut s-o fac să-mi spună ce are. Anne este o enigmă pentru mine.

— Pentru toţi, Jerry.

— Dar el, Taubelman, el cine o fi?

— Nici el singur nu ştie... Atâtea minciuni, mistificări, talent pentru mitomanie, toate astea i-au încâlcit propriile urme. Nu mai ştie cum stă. Ca şi noi cu el, dealtminteri...

Taubelman reveni, şi Jerry putu să urce la rândul său.
Am rămas pe bancă. Un pescăruş drăgălaş se plimba prin iarbă.

— Ce ştii despre mine? întrebă Taubelman, aprinzându-şi o ţigară.

întrebarea m-a surprins. Mai întâi, pentru că, în principiu, el ştia totul, nu se interesa niciodată de ceilalţi.

— Două sau trei lucruri, am zis.

— Ah!

Trase un fum, apoi se scărpină în cap, stingherit.

— Aş putea să aflu şi eu unul dintre de?

— De ce te-ar interesa?

— Trebuie să recunosc că n-ai stat nici o singură dată în calea mea. Mă rog, până acum... Dar pe viitor?

— Nu cred.

Oftă. Orice urmă de zeflemea dispăruse din vocea lui.

Am adăugat, fără să precizez nimic.

— Am cunoscut la Paris pe un anume Chatto.

— Hm! înţeleg.

— De ce ţi-aş spune mai mult?

— Lumea e mică, zic imbecilii.

— A fost foarte mică pentru dumneata, Taubelman. Cum ai fi putut să-i întâlneşti pe toţi cei pe care te lauzi că îi cunoşti?

— Adesea confund viaţa fratelui meu cu a mea.

— Mi-am dat seama. Şi Anne?

— N-o amesteca în asta! zise, iritat, aruncând ţigara abia aprinsă pe peluză. I-ai spus ceva lui Jerry?

— Nu, dar va trebui. Îmi închipui că o va face Anne.

— Ai de ce înnebuni! Nu ţi-e sete?

— Localurile sunt închise.

— Aveam poftă de-o bere. Tâmpită ţară!

— Să-l aşteptăm pe Jerry.

— Eşti o figură.

— Mersi, am zis.

— Stai, stai… nu e un compliment. Nu fac aşa ceva niciodată!

— Greşeşti!

Jerry se întorcea. Nu se îngăduise decât o vizită scurtă, fiecăruia. Lui Anne îi mergea mai bine, dar se simţea slăbită. Urma să iasă din spital a doua zi. Cine ştia adevărul despre tentativa de sinucidere? Aparent, nimeni, deşi fiecare îl suspecta pe altul că deţine o parte din secret. M-aş

, fi bucurat să mă aflu la o sută de leghe de aici, departe de aceste istorii care-mi tulburau liniştea şi sentimentul nedar că o cotitură în viaţa mea se deschidea către alt drum, la capătul căruia se profila un chip calm, încadrat de bucle negre, Marthe, ca să spun totul. Dar unii şi alţii

— Anne, Jerry, Taubelman — se amestecaseră prea mult cu viaţa mea ca să mă desprind de ei dintr-o dată, fără niciun regret. M-au condus până la Innishgate, unde Taubelman a vrut, din bravadă, să intre la „Pintenul1*. L-

am convins cu greu să renunţe, dar am nimerit-o bine, pentru că, în fond, el nu dorea deloc să intre, vrând doar să-l oprească altul, ca de la o nebunie. A trebuit să ocolim prin Ennis, un loc care-mi place, cu acel râu mâlos, frumoasele lui case de piatră cenuşie şi în mijlocul oraşului, o fâneaţă inundată, prin care ciugulesc pescăruşii. Jerry ne însoţea, dar a spune că era aici, de faţă, ar fi fost exagerat. Gândurile lui zburau spre Anne, sau, poate, la ceea ce conveniseră cu' prilejul ultimei vizite. Ceva se urzea contra lui Taubelman, care avea să cadă din nori, cu un vuiet enorm. O să-l auzim de astă dată, ca pe o fiară rănită de moarte. Lui Jerry îi venea grozav de greu să-şi mascheze planul şi să-l trădeze pe un ins care-l uluia în permanenţă, îl năucea, nu-i lăsa un respiro. Uitat era până şi focul de armă din noaptea aceea, pe malul bălţii, la vânat de raţe.
Da, Jerry uita totul. Nu şi eu.

Abia ne aşezasem la barul marelui hotel din Ennis, că un om scund, slab, cu o figură atât de ascuţită, încât părea doar un profil, intră ca o furtună şi se îndreptă spre masa noastră, fluturând un cec înţesat de înscripţii. Cine îl informase de prezenţa lui Taubelman, în acest loc şi la această oră, nimeni n-o să ştie vreodată, dar în Irlanda funcţionează, ca şi în ţările arabe, un telefon ocult, de o eficacitate extraordinară. James O'Brien era meşter de acoperişuri. Îl cunoşteam din ziua când venise să înlocuiască nişte plăci din acoperişul casei doamnei Colleen. El era acela care făcuse învelişul, la Dun Moâran şi, după luni de zile de somaţii şi vizita unui portărel, fusese plătit cu un cec fără acoperire. În fine, Taubelman risca să fie demascat chiar în prezenţa lui Jerry, ceea ce părea lucrul cel mai grav. Surescitat, într-o stare vecină cu isteria,
O'Brien începu prin a ne copleşi cu o revărsare de vorbe, pe care Taubelman le întâmpină calm, întrerupându-l doar.
ca să spună:

— Ce-ar fi să luaţi loc, domnule O'Brien? Nu credeţi că ar fi mai comod să stăm de vorbă şi să descoperim un-

de-i greşeala?

Prima eroare a lui O'Brien a fost că s-a aşezat, şi şi-a muiat buzele în paharul de *stout* care i se pusese în faţă.
Firul se rupsese. Încerca el să-l reînnoade, dar Taubelman îşi puse ochelarii de presbit, luă cecul şi îl studie cu un aer excedat.

— Dobitocii! Iar s-au înşelat asupra contului. O să schimb banca.

O'Brien căscă, atât cât putu, ochii săi îngropaţi în slănină, încercă să recupereze cecul de pe masă, dar Taubelman îl acoperi cu palma, zicând, majestuos:

— Lăsaţi, domnule O'Brien… Asta e treaba mea. Din păcate, e trecut de patru şi banca e închisă. Mâine dimineaţă, când deschid, o să aibă ce auzi de la mine, fiţi sigur!

— Nu-i nicio greşeală la mijloc, mă duci cu vorba!

zise meşterul. De şase luni.

— Nu vă duc cu vorba, sunt neglijent şi vă cer scuze.

Sentimente diverse îl încercară pe O'Brien, apoi furia puse din nou stăpânire pe el. Refuza să înghită îne-o dată găluşca. În local, conversaţiile încetară. Privirile se îndreptară spre noi, apoi spre O'Brien, şi acesta avu sentimentul că este încurajat. Izbi cu pumnul în masă, care se zgudui.
Paharul său de *stout* se răsturnă, iar conţinutul se revărsă asupra cecului, care, în câteva clipe, nu mai era decât o zeamă murdară. Taubelman îşi şterse pantalonii şi se prefăcu a crede că O'Brien îşi cere scuze:

— Lasă, nu face nimic, dragul meu! Se poate întâmpla oricui. Şi eu sunt de o stângăcie teribilă. Cât despre cecul cu pricina, cred că a căpătat ceea ce i se cuvenea.

II făcu ghem şi-l azvârli în scrumieră.

— Cecul meu! strigă O'Brien.

— Singur ai spus că nu face doi bani…

— Cu hârtia asta, puteam să te bag la puşcărie.

— La puşcărie! Casierul care ţi-a spus că acest petic de hârtie n-are acoperire, iată cine ar fi meritat… dacă mai

există totuşi o Justiţie.

— Dă-mi-l îndărăt!

— N-ai decât să-l iei, dar te previn că şi răbdarea mea are limite. Dacă ai bani de pierdut cu portăreii şi avocaţii, nu te jena… Jerry, prietenuul nostru O'Brien şi-a vărsat paharul de *stout.* Te rog să-i aduci altul.

Jerry se ridică, dezamăgit. Se arătase mult mai interesat decât ar fi crezut, el, pe care problemele băneşti îl făceau să caşte. O'Brien pierdea teren. Arma lui cea mai sigură, acest cec murat în alcool, făcut ghem în scrumul de ţigări, era inutilizabil. Era dar că totul trebuia luat de la capăt. Totodată, o îndoială i se strecura în suflet. Taubelman se arăta prea liniştit, prea sigur de sine. În locul lui
O'Brien ar fi încercat cu disperare să se apere. Jerry veni cu o cană plină cu *stout.*

— Îl cunoşti pe domnul Kean, nu-i aşa? Jerry Kean,.
familia Keân, din Innishgate. Întreab-o pe mrs. O'Brien dacă n-a văzut-o niciodată la cinema pe sora lui Jerry,
Moira Kean.'O mare actriţă… Jurnalele din Irlanda au vorbit foarte mult despre ea în ultimul timp. Şi de asemenea de sora sa, Prinţesa…

— Atfeţi o soră prinţesă? întrebă O'Brien.

Taubelman îşi stăpâni un zâmbet de satisfacţie. Câştigase destul dd repede, la urma urmei; meşterul o să-şi mai arate întrucâtva nemulţumirea, dar fără să treacă de la ameninţare la înfăptuirea imediată.

— Da, am o soră prinţesă, zise Jerry, dar puţin îmi pasă. Dealtfel, e o pisăloagă, iar Moira o zănatică.

O'Brien păru descumpănit de nepăsarea cu care erau făcute aceste aprecieri, dar auzise şi el câte ceva despre familia Kean.

— Asta nu-i totul, dragă O'Brien! făcu Taubelman.
Ai dreptate să te plângi de proasta funcţionare a băncilor, dar eu vreau să-ţi propun o afacere în care băncile n-au niciun amestec

— O afacere, cu dumneata, ? Prefer să-mi tai imediat amândouă mâinile decât să mai lucrăm vreodată împreună!

Taubelman chicoti:

— Nu, să nu le tai! Doamna O'Brien m-ar trage la răspundere. Dar să nu mai vorbim…

Apoi, întorcându-se spre Jerry:

— Reaua-voinţă a domnului O'Brien este tipică pentru irlandezi. Un fir de păr în supă — şi aruncă toată farfuria. Păcat, căci lucrează foarte bine, dar, în fine, nu e

'singurul constructor de acoperişuri din Irlanda şi vom găsi pe altcineva pentru acoperişurile noastre…

*

— Ce acoperişuri? facu O'Brien.

— Domnul Kean, aici de faţă, se stabileşte în Irlanda, înfiinţează o herghelie. Planurile sunt gata, avem un antrepenor…

— Jonathan Pike?

— Exact. I-am vorbit de dumneata şi a fost de acord să ne întâlnim toţi, peste câteva seri, la Dun Moiran. Ce-ar fi miercuri?

— Nu vreau să lucrez pentru dumneata.

— Cum doreşti, dragă O'Brien… Ai vreun concurent

săr-mi recomanzi? \

— Unul căruia aş vrea să-i fac o glumă proastă?

— Ai umor… în regulă, să nu mai vorbim.

— Şi cecul meu?

— Crezi că eu mă plimb cu carnetul de cecuri în buzunar? Mă confunzi cu un geambaş? Mâine dimineaţă, am spus, la deschiderea băncii. Până atunci, tot ce ne rămâne de făcut este să golim un ultim pahar împreună şi să rămânem buni prieteni.

— Prieteni buni? Dumneata îţi baţi joc de mine! Eşti dator la toată lumea!

— Şi toţi au datorii la mine, Aşa-i în afaceri. Dacă unul se apucă să plătească în dreapta şi în stânga, echilibrul s-a rupt. Sper că înţelegi, domnule O'Brien?

— Mă iei drept un tâmpit?

— Nu. Iar dovada este că-ţi vorbesc în felul ăsta.

împrejurul nostru atenţia scăzuse, chiar dacă

imperceptibil, şi O'Brien îşi dădu seama că nu se mai bucură de acelaşi sprijin ca înainte, că Taubelman reuşise să-i convingă pe cei ce ascultaseră conversaţia. A fost un moment oarecum patetic, când bietul om se simţi abandonat, bău un whisky sec după *stout,* apoi încă unul — şi începu să i se împleticească limba. O pânză fumurie i se aşternu pe ochi şi îşi şterse buzele uscate cu dosul mânecii. Taubelman continua să-l răsucească pe jăratic.

— Tot nu mi-ai spus pe cine-mi recomanzi.

— Aş avea chef să te dau dracului!

— Bună idee, chiar foarte bună, domnule O'Brien. Dă-mi voie însă să-ţi spun că nu te găsesc nici prea prietenos, nici prea priceput în afaceri. Crescătoria pe care o înfiinţez împreună cu'domnul Kean, aici de faţă, reprezintă şase luni de muncă pentru dumneata. Nu că aş fi un susţinător pătimaş al muncii, dar omul trebuie să aibă din ce trăi. Măcar pentru plăcerea de a bea…

Taubelman era mieros, superior, de o ipocrizie dezgustătoare. Jerry nu-l scăpa din ochi, şi, la sfârşit, scoase un cec din buzunar.

— Cât aveţi de primit, domnule O'Brien?

— Şase sute de livre.

— Iată un cec pentru jumătate din sumă. Veţi primi restul mâine.

O'Brien ridică braţele în lături, parcă s-ar fi sufocat, gestul unui înotător care e gata să se înece şi încearcă să-şi recapete suflul. Jerry scrise cecul, iar el interveni:

— Nu!

— Adică, de ce nu?

— Nu vreau. Om vedea mâine, sau poimâme, n-are a face.

— Mr. O'Brien este un om rezonabil, care-şi cunoaşte interesul, zise Taubelman.

— Iar ultimul rând îl ofer eu, zise meşterul, ridicându-se ca să dea comanda la bar.

Se clătina. Jerry băgă carnetul de cecuri în buzunar.

— Fără generozităţi exagerate, zise Taubelman. Să

înfiripăm mai întâi o atmosferă prietenească.

L-am lăsat pe O'Brien în local. Se înnopta. Scena a durat vreo două ore. Am scurtat-o cât am putut, dar esenţialul e aici: siguranţa plină de şiretenie a lui Taubelman, dezgustul lui Jerry şi naivitatea lui O'Brien.Nu le povestesc decât pentru că de au avut o influenţă hotărâtoare asupra lui Jerry şs i-au deschis ochii într-un moment în care el poate că încă mai ezita. Cel puţin, aşa îmi închipui, deoarece evenimentele ce au urmat ar putea să pară prea surprinzătoare, prin lipsa lor de logică, dacă nu ai atribui fiecăruia un rost.

Am revenit ia Dun Moiran, unde Taubelman, într-o formă de zile mari, ne-a preparat un gulaş pe care ni l-a servit în farfurii de porţelan chinezesc, alături de o sticlă de Tokay. Da, ştia să trăiască. Frământa văzduhul, vindea blana vântului, dar existau în el nişte rafinamente, o'pricepere într-ale vieţii care distona cu acea „enormitate ' naturală. Şi cum, îşi arăta colţii, când soarta lovea în ceea ce

avea mai scump pe lume: Anne! încercarea ei de sinucidere putuse să năruiască o parte din încrederea de sine, ' şi totuşi acum, că ea scăpase, că acea clipă de rătăcire aparţinea trecutului, el o dăduse uitării; mânca, bea, trişa din nou, îşi făurea un castel în Spania, acea crescătorie, în care Jerry nu mai credea. Resursele sale fizice, morale, de energie — păreau inepuizabile. Nimic nu-l putea copleşi multă vreme. Pe drept cuvânt, Taubelman ar fi meritat nemurirea, atât de greu de îndurat pentru un caracter obişnuit, De-a lungul acestei seri, care se prelungi până la miezul nopţii, în care n-am fost decât noi trei — unde mai pui că Jerry dacă a scos zece vorbe — el a făcut o adevărată risipă de geniu verbal, ca şi cum faptul că l-a aiurit pe O'Brien l-ar fi euforizăt pe el însuşi. Ca şi în alte dăţi, nu mai ţin minte tot ce a spus. Mi-a rămas doar o singură poveste, neverosimilă şi reală, tipic a la Taubelman, iscată din câteva cuvinte ale mele, apropo de o călătorie în Grecia şi de un prieten, Oswald Prince, prospectorul englez

pe care un grup de armatori şi de comercianţi, îmbogăţiţi din afaceri la bursa neagră în timpul războiului, îl angajaseră ca să descopere zăcăminte de petrol în apropiere de
Heraklion. Venisem să petrec trei zile în tabăra aceea, convingându-mă repede că-i o pistă falsă şi că Oswald îşi iroseşte tinereţea acolo, în ciuda îndârjirâi sale.

— Deci, îl ştii pe Atanasiadis? — zise Taubelman.

— Nu l-am cunoscut, dar ştiu despre cine-i vorba. El l-a angajat pe Prince, şi când, la sfârşitul celor şase luni, acesta a renunţat, Atanasiadis a hotărât să continue. A
trecut ştafeta altuia, care a reuşit să menţină formaţia în aceeaşi barcă,timp de. Luni de zile.

— Era fratele meu, zise Taubelman, cu aer nepăsător, parcă vrând să mă împiedice să spun mai multe despre un subiect pe care, în fond, îl cunoşteam foarte vag.

Am făcut pe prostui, dată fiind prezenţa lui Jerry.

— Ai un frate?

— Am avut unul. A murit într-un accident de avion.

Deci, divulga fragmente de adevăr. Acest frşte, a cărui viaţă se împletea cu a sa până la a fi avut aceeaşi femeie, şi o fiică, de sorginte paternă discutabilă, fără a putea să clarifice niciodată dilema, acest frate existase într-adevăr, iar viaţa aventuroasă a lui Taubelman nu era o legendă.

Drumurile lor se încrucişează chiar, în mod straniu, cu ale mele, o dată în Maroc, altădată în Creta, şi poate că într-adevăr o cunoscuseră, şi unul şi altul, pe bunica celor din neamul Kean, miss Pennyhurst, aceea cu douăzeci şi opt de câini în rezidenţa personală din Park Avenue, unul sau altul fusese pe front cu soţul lui Sharon şi operase o păstoriţă din Abruzzi într-o cabană din creierii munţilor.

— Fratele meu călătorea prin Creta cu rucsacul ’ân spinare — reîncepu el — e vorba de perioada exact de după război, când insula era locuită încă de adevăraţii băştinaşi, nu de către turişti, când prin satele insulei nu puteai să te uiţi mai lung la o femeie fără să rişti să îţi spintece burta un tip cu mustăţi lungi, vânăt de furie, iar la Knossos, sirArthur

Evans isprăvise din fantezia unui fabricant de bretele. La Tangalia, fratele meu dădu peste un straniu vălmăşag de indivizi veniţi de la Atena, în haine cu’fir de mătase neagră la revere şi pantaloni în dungi, care se vânzoleau pe un şantier în paragină...

— Oswald Prince lucrase acolo şase luni de pomană!

— Bietul, de tine, prietenul. Tău, Oswald Prince, era complet lipsit de simţul reahtaţu. A ratat lovitura. Acei atenieni erau bucşiţi de parale şi visau să le cheltuiască.
Fratele meu a strâns nişte pietre şi i-a încredinţat pe’fraierii ăştia că-i vorba de un teren lignitos, sub care trebuie să existe uriaşe zăcăminte de gaz, şi că pe baza acestora poţi încălzi tot Orientul Apropiat, cât şi pe cel Mijlociu. Nu era el arătos, era jegos, neras, vorbea o engleză cu accent nemţesc şi o franceză cu accent englezesc, dar l-a convins pe Atanasiadis, povestindu-i că e un iginer estonian, alungat din ţările baltice de sovietici, şi vânat în Germania de americani. Au văzut în el pe omul providenţial şi l-au instalat la cârma şantierului, cu un echipaj de cretani hotărâţi să nu irosească nicio bătaie de vâslă. Două luni mai târziu, izbutiseră să sape o frumuseţe de gaură de patru metri pe patru, în care îngropau sticle de bere, uzo şi whisky de contrabandă, pentru nevoile şantierului. Am debarcat acolo, în epoca respectivă, şi era cât pe-aci să crăp eu, Tuabelman „din pricina acestor creaturi cu ficaţi de oţel, care beau ca nişte nebuni şi dansau toată noaptea împrejurul focurilor încinse cu schelele şantierului, acompaniindu-se la chitară. Am trimis după fete din Atena,

două blonde platinate, cu nişte blănuri negre de toată mândreţea, pe care ni le tot arătau ridicându-şi fusta. Le chema Olga şi Kula — n-am văzut târfe mai târfe în viaţa mea — dar debordau de vitalitate, acceptau orice şi toţi cretanii din şantier erau morţi după de. Le puneau jos unde îi apuca, pe pământul gol, de faţă cu ceilalţi, le regulau şi aveau senzaţia că sunt nişte zei, fiindcă de învăţaseră de la gagicii lor să urle de plăcere când le făceau felul, pe-acolo

sau pe dincolo. Chestia s-a aflat, fireşte, iar flăcăii din sat au dat buzna ca să se înfrupte şi ei din zaharicale. S-au încăierat până la urmă, cu bolovani şi cu răngi.
Un mort, patru răniţi, poliţia a telefonat domnului Atanasiadis, care a venit pe iahtul său, purtând o şapcă aurie, de catifea. Lângă el, un omuleţ în costum negru, avocatul său, care ne-a dat afară pe toţi când a văzut că din tot şantierul nu mai rămăsese o scândură şi că pusesem pe foc până şi birourile, ba chiar şi dosarele cu actele societăţii, ca să ne încălzim…

Scurtez din nou. Mai erau o groază de amănunte asupra vieţii din tabără, a dansurilor războinice ale cretanilor, a nebuniilor erotice ale blondelor platinate, ale sexului lor, mărit în mod monstruos de virilitatea bărbaţilor din Creta. Nimic din toate acestea nu corespundea cu amintirile celor trei zile petrecute în tovărăşia lui Oswald la Tangalia, a echipei adunate în sat, a vlăjganilor cu cizme şi pantaloni de pânză, bufanţi, cu mijlocul strâns în curea roşie. Ei ne însoţeau în camion până la plajă, unde acum se înalţă un hotel, şi ne priveau, pe Oswald şi pe mine, scăldându-ne, ca nişte demenţi, îndeajyns de capii ca să ne lăsăm în voia valurilor mării din Creta. Dar o fi fost adevărat că după eşecul lui Oswald, un prospector, venit nu se ştie de unde, a reuşit să câştige încrederea lui
Atanasiadis? Să fi fost acesta într-adevăr un Taubelman?
Cu neputinţă de verificat, doar dacă te-ai întoarce în Grecia, dacă l-ai regăsi pe Atanasiadis sau i-ai interoga pe sătenii din Tangalia, deoarece Oswald murise anul următor, în Irak, în explozia unui puţ de foraj. Legendele taubelmaniene, verificabile în principiu, nu puteau fi verificate şi în practică.

Fără Marthe şi fără întâlnirea ei norocoasă cu Chatto, nici măcar n-aş fi ştiut de existenţa acelui frate, de accidentul de avion. Fără telefonul lui Sharon dat lui Frederic-Charles, noi n-am fi aflat că Maria Schmitt del Tasso era mama lui Anne. De fapt, ar fi trebuit să te încrezi în spusele lui Taubelman, să te laşi purtat de el într-o lume iluzorie şi aievea, totodată, în care el opera ca un magician, cu o

siguranţă şi o argumentaţie irezistibile, care disimulau una din cele mai elementare dintre escrocheriile sale.

Jerry începu să caşte. L-am rugat să mă întovărăşească, ceea ce şi făcu, fără să scoată o vorbă, până în momentul în care i-am spus rămas bun, când să intru în grădina doamnei Colleen. Atunci scoase capul pe fereastra portierei, şi mă strigă, ca să spună:

— De ce nu povesteşte el toate astea când e Anne de faţă?

— Dacă ai pus întrebarea, ştii şi răspunsul, la fel de bine ca mine.

— Poate nu chiar la fel de bine, dar încep să-l ghicesc.

— Cu atât mai bine!

— Sărmanul O’Brien n-o să-şi mai vadă banii.

— Vor exista nişte vase comunicante între crescătoria voastră şi datoriile vechi ale lui Taubelman.

— Nu, să nu-ţi închipui una ca asta! mă încredinţă
Jerry. Tata nu-i nebun. A încredinţat administrarea afacerii unui avocat din Dublin.

— Taubelman e la curent?

— Nu încă.

— Atunci, atenţie la reacţia lui!

Jerry făcu un gest vag, ca şi cum ar fi zis că puţin îi pasă, apăsă pe accelerator şi plecă.

*

— *

în seara următoare eram la „Pintenul”, cu Seamus, când am fost chemat la telefon. În larma localului, abia am recunoscut vocea lui Jerry şi a trebuit să-l fac să repete de câteva ori ceea ce-mi spusese din capul locului:

— Suntem la Londra.

— Sunteţi? Cine?

— Eu şi Anne. Am vrut să ştii, numai tu.

Apoi, după o pauză:

— Cum a reacţionat?

— Habar n-am. Nu l-am văzut astăzi. O să aflăm îndată.

— Ţi-o dau pe Anne.

O nouă pauză, apoi:

— E prea obosită. Te sun mâine, la aceeaşi oră, la „Pintenul”.

— În regulă.

A închis şi m-am întors la masă, unde Seamus mă întâmpină, cu ochii arzând de curiozitate.

— Ei?

— Jerry e la Londrş, cu Anne.

— Mă aşteptam.

Exulta de bucurie, ca şi cum previziunile lui se confirmau, şi sună îndată la Calvary Hospital. Miss Taubelman plecase azi dimineaţă. Păreau foarte neliniştiţi, deoarece către unu după prânz, tatăl său făcuse un scandal monstru, aflând despre plecarea ei. Nu, nu chemase nimeni poliţia. Taubelman ameninţase că va veni el însuşi, ceea ce n-avea niciun rost, întrucât Anne depăşise cu câţiva ani vârsta majoratului. Se descotoriseră de el, împingându-l
într-un taxi care l-a dus la Dun Moiran.

— Minunat! zise Seamus. Cercul se strânge, acum vom şti adevărul, dacă poate să existe vreun adevăr când e vorba de inşi de teapa lui şi de femei atât de ambigue.
După părerea mea, Anne şi Taubelman sunt pure fantasme. Dacă încerci să-i pipăi, ca să te convingi de materialitatea lor, dai de ceva flasc, un fel de ectoplasmă. Sunt mult prea iscusiţi ca să-i prinzi.

— Nu-i chiar aşa! Am realizat abia nişte aproximaţii.
Peste câtva timp, o să aflăm mai mult!

— De unde timp? strigă Seamus ridicând braţele spre cer, ca să şi cum cerea imposibilul. Eu îmbătrânesc, tu pleci.

— Iată prima noutate! 1

— Hai, hai! N-am spus nimic nou. Sau, mai degrabă, ai de gând să-ţi sfârşeşti zilele lângă doamna Colleen. Nu.
Toate astea sunt o absurditate. Pe măsură ce înţeleg că ai râvnit această solitudine şi această tihnă, fiind convins că nu mai au mult de trăit, i se pare mai limpede că un bărbat care abia a trecut de cincizeci de ani nu are dreptul

— Nu-l are, înţelegi — să se îngroape singur. Întinde-o, valea! Lasă-ne cu belele noastre.

— Nu mă bag!

— Faci aceeaşi greşeală.

— Aş greşi dacă m-aş băga.

— Vezi că n-ai pe unde scoate cămaşa! Nu vrei să mă crezi! Hai să vedem dacă mai e vreo urmă de Taubelman, la Dun Mo’iran...

Ardeau deja grajdurile şi şură când am ajuns. Din şosea, zăreai limbile de flăcări roş-galbene ce se înălţau în zvâcniri intermitente peste copacii din rarişte, iluminând o ciupercă de fum, în noaptea fară lună. Două maşini urcau drumul către Dun Moiran şi intrarăm în curte în urma lor. A trebuit să ne retragem, punându-n la adăpost. Umbre goneau în flăcările tremurătoare ale neendiului, purtând lopeţi, căldări, o scară-. Peste o jumătate de oră sosiră pompierii din Ennis, care fixară f rtunurile lor la priza de apă. Era prea târziu. Flăcările atinseseră donjonul şi, trecând printr-o fereastră, pătrunseseră înăuntru. O
vipie lumină brusc celelalte ferestre şi, în câteva clipe, focul, parcă aspirat printr-un horn, atinse acoperişul, refăcut cu atâta migală de James O’Brien. Dun Moiran arse între zidurie sale, torţă imensă, agitată de un pumn nevăzut. Nu era nimic de făcut, iar pompierii, pe care i-am zărit înverşunându-se să dărâme porţile cu lovituri de toporişcă, au fost siliţi să dea înapoi în faţa violenţei limbilor de flacără ce se înteţeau. Au izbutit totuşi să inunde o parte din grajd şi să scoată de acolo cadavrul calcinat al îui Sean, care probabil, adormise după ultima bere, în paie. Pe Taubelman îl găsirăm aşezat pe o piatră, doborât, cu capul în mâini, îndreptând spre noi o privire năucă.
Trăsnea a băutură. Paznicii încercară să-l ducă de-acolo, pe când el căută să se împotrivească, L-au culcat pe o fargă. Faţa lui, neagră de fum, nu mai trăia decât prin ochii rătăciţi, iar mâna dreaptă şiroia de sânge. Nu mai puturăm decât să contemplăm spectacolul donjonului în flăcări, un rug superb, în violenţa şi măreţia lui. Lumea venea

fascinată pe jos, în maşini, peste câmp, în tractoare, înconjurând scena, fascinată de acest sacrificiu, ale cărui cauze eu şi Seamus eram singurii care le cunoşteam şi le puteam bănui profunzimea. Seamus se străduia zadarnic

să îngrijească braţul lui Taubelman, care îl respingea, proferând ameninţări confuze. Către miezul nopţii, pompierii reuşiră să stăpânească pălălăile din donjon, iar cum vântul se opri, cenuşa începu să curgă peste noi, fulgii grei de cenuşă, răspândind un miros care se împletea suav cu acela al copacilor şi al ierbii, al finului ars. Din Dun Moiran nu mai rămăsese nimic, nimic din colecţiile de cărţi, de jurnale din mobilier. Falsă sau adevărată, viaţa lui Taubelman fusese devorată într-o singură noapte. Mi-a revenit în gând camera Annei, descoperită prin efracţie acum câteva luni, patul acela romantic, cadrele cu imagini din trecutul său, mama, tatăl — indiferent care dintre cei doi fraţi.
Focul ştersese -tot. Puteau să reînceapă, şi unul şi altul, viaţa de la zero.

— Destul de bine lucrat, zise Seamus, la plecare. Cred că e asigurat şi a ştiut ce face.

— Nici eu nu cred că a fost o întâmplare. Ce mi se pare absolut oribil este moartea lui Sean, beţivul ăsta.
amărât.

— Da, aici e doar blestemăţia, gestul în plus. Se ştia că-i de ajuns să apropii un chibrit aprins de gura amărâtului ăstuia, ca să izbucnească flăcări… şi totuşi, de aici, până la… orişicât… Sunt partizanul incendiilor. E o tradiţie, un ritual irlandez. Suntem toţi piromani. Billie şi
Teddy au încercat-o pe pielea lor. Oricum, li s-a lăsat o şansă de a se salva, fie şi în cămaşă de noapte, pe câmp, ceea ce n-a fost chiar de lepădat — mai ales că le-a oferit o ocazie unică să-şi arate bucile! Acum, să aşteptăm noutăţi de la Anne Şi Jerry, e tot ce mai putem să facem. Şi

— Mucles!

în seara următoare Jerry n-a sunat de la Londra.

Unde s-o fi ascunzând el cu Anne? Londra, desigur, era doar o etapă. Joe Mitchell ne-a adus veşti de la Taubelman. Petrecuse noaptea în spital. Arsurile şi rana de la mâna dreaptă erau fără consecinţe, drept care a fost externat în dimineaţa Următoare. Poliţia l-a interogat, "dar el părea să riu-şi amintească de nimic, în afară de faptul că-l
deşteptase mirosul de fum.

Seamus dispăru opt zile, în stilul său caracteristic, în acea lume” subterană, din care se întorcea revigorat de un succes, sau dărâmat de un eşec. Dărâmat provizoriu, dealtfel, într-atât de neclintită era credinţa lui într-o lume mai bună, în care scopurile nobile vor triumfa, chiar dacă vor trebui plătite cu cadavre superbe. Am fost nevoit deci să mă limitez la conversaţia cu doamna Colleen, atunci când nu ieşeam la plimbare cu Grouse şi Pack, cu care ajungeam până la Lough Roerg. Lacul înflorea spre sfârşitul primăverii. Am rămas aşezaţi în iarbă, în locul acela, pe care Sharon îl sacralizase, urmărind zborul păsărilor, pândând ştiucile care înghiţeau păienjeni cu picioare lungi pe oglinda apei, desenând, pe suprafaţa verzuie, tainice unde ce1 se pierdeau între trestii. M-am întors la casa Templer, al cărei parc, odată cu înfrunzirea fagilor, a sălciilor şi cu înflorirea unui tufiş de rododendroni, îşi pierdea melancolia tragică. Cum fereastra pe care o forţasem, ca să pătrundem înăuntru, era încă deschisă, am urcat până la camera lui Dorothy, şovăind pe parchetul şubred. Soarele pătrundea prin oberlihtul năpădit de pânze de păianjen.

Mi se părea că revăd ochii mari, neliniştiţi şi miopi ai lui
Sharon, că-i aud glasul: „Dar ce ai?“ întrebarea dăinuia încă, dar răspunsul nu mai era acelaşi. Ceea ce mă răscolea avea culorile tandre şi formatul unui triunghi: Anne,
Sharon, Marthe, o senzaţie de o gingăşie reconfortantă.

Nu hotărâm nimic, niciun regret nu mă încerca. Curând, într-o zi, Marthe avea să sosească, acum eram sigur, iar viaţa nu trebuie violentată. Să ai încredere. Plimbările mele mă atrăgeau irezistibil spre locurile în care fusesem cu

Anne, sau cu Sharon. Mă duceam să revăd pajiştea unde Anne căzuse de pe cal, pe când eu şi Jerry cercetam liziera pădurii, — marginea şoselei şi zidul scund, de bolovani, unde se petrecuse întâlnirea noastră. Nu mă du’
ceam acolo, cum aş fi făcut-o cu câteva luni mai înainte, pentru a-mi lua rămas bun de la aceste pietre sau de la aceşti copaci din amintire, ci, dimpotrivă, pentru a le confirma prezenta în adâncurile unui alt viitor, pentru ca să nu existe hiatusuri în existenţa mea, pentru ca Irlanda să mi se fixeze la fel de intens în memorie ca şi restul trecutului. Am reînceput să citesc mult, ceea ce dovedea un bun echilibru moral. La naiba reveriile găunoase! Retrăiam cu ceilalţi în lumi adevărate sau imaginare. Ascultam, de asemenea, muzică, adesea *Sonata în la major,* ca şi cum finalul ei exaltant putea să ajungă până la Anne, undeva, acolo unde se ascundea împreună cu Jerry. Într-o dimineaţă veni Joe Mitchell, urmat de Blondie, labradorul lui. Taubelman, întrebându-mă dacă aş putea să păstrez o vreme căţeaua, de care el n-avea cum să mai răspundă.
Zadarnic încerca s-o închidă, ea fugea în fiecare seară şi se tot întorcea să rătăcească în preajma ruinelor calcinate de la Dun Moiran. Despre Taubelman, ştiam doar “că se află la Dublin, ca să discute cu o companie de asigurări şi să ia parte la înmormântarea lui Sean, căreia I.R.A. Dorise să-i dea o oarecare strălucire. Doamna Colleen vădi o bunătate deplină faţă de Pack şi Blondie. Încă de mai multă vreme, ea îşi îndreptase iubirea de semeni asupra câinilor, care o dezamăgeau mai puţin. Sâamus reapăru într-o dimineaţă, cu chipul tras şi cu vocea răguşită. Bău ceai, huli, ca să o şocheze pe prietena sa, se plânse că ouăle sunt prea fierte, se învioră cu o duşcă de whisky şi mă trase până la taxiul mov, la plecare, ca să-mi spună că ancheta asupra incendiului de la Dun Moiran nu dăduse încă niciun rezultat. Cu o zi înainte, la Dublin, în Dawson Street, îl întâlnise pe Taubelman, în carne şi oase; slăbit, cu genele şi sprâncenele arse, arăta groaznic, părea în pragul
. Nebuniei, totuşi îndeajuns de lucid ca să afirme că

asigurărije vor plăti.

— Mi-a stârnit milă, zise Seamus. Un sentiment pe care, cu excepţia lui, nimeni n-ar dori să-l provoace.

După câteva minute, mi-a vorbit despre Anne, ca şi cum ar şti unde se află.’ Nu l-am crezut. Minte tot timpul.

Apoi, mi s-a făcut scârbă: am făcut aluzie la înmormântarea lui Sean. A jucat teatru. Şi doar nu era vorba de un servitor, ci de un prieten… în orice caz, n-am surprins nicio urmă de regret, dacă-i adevărat — cum bănuim —

că Taubelman e vinovat de moartea lui. El încă nu ştie că s-a alcătuit un consorţiu de creditori ai săi, în comitatul

Clare. Vor încerca să recupereze câte ceva, din mers. L-au pus în fruntea lor pe James O’Brien. Din păcate, Cred că irlandezul ăsta greoi o să rămână de căruţă, în cursa pentru primă, cu Taubelman. Om vedea… începe să devină interesant. Să ştii că arăţi bine… Fii atent! Aşa se-ntâmplă când omul pare în formă, o scrânteşte pe negândite…

în sfârşit, am primit o scrisoare de la Jerry, de la Parâs. Fugiseră tocmai acolo, de teamă ca Taubelman să nu-i găsească la Londra. Urma să se căsătorească, dar

Jerry trebuia să se ducă mai întâi în Statele Unite, pentru a-şi aranja situaţia, şi nu voia s-o lase pe Anne singură.

Ştiam eu pe cineva care ar putea s-o găzduiască vreo săptămână şi să aibă grijă de ea? îmi dădea numărul lui de telefon. După ce am vorbit cu Marthe, care acceptase s-o ia pe Anne la ea, l-am sunat în aceeaşi seară. Jerry mi-a mulţumit din suflet. Părea fericit, îşi făcea tot felul de planuri. Anne, lângă el, a luat receptorul, şi i-am auzit vocea caldă, liniştită, mereu puţin şovăielnică, spunând nişte banalităţi. Peste trei zile, am chemat-o din nou pe Marthe, care a zis:

— E în camera ei. Vrei să ţi-o dau?

— Nu. Nu imediat. Cum e?

— Cu neputinţă de aflat. În acelaşi timp foarte prezentă, dar asta s-ar putea să fie doar politeţe, şi foarte ab"

sentă, ceea ce poate fi autentic. Ieri dimineaţă am ieşit împreună, am umblat prin cartier, după cumpărături

mărunte, ne-am întâlnit cu Chatto…

— A! Nu m-am gândit la asta!

— Bineînţeles, o cunoaşte de mult. Şi ea şi l-a amintit.

A intrat în panică. Am crezut că o s-o ia la fugă, apoi s-a stăpânit şi au discutat normal. El a întrebat ce mai face amicul Taubelman, iar ea a zis că face foarte bine.

— Totuşi, ea n-are de unde a ştie ceva despre el.

— Presupun că inventa.

— Te chem peste două sau trei zile. Dă-mi-o pe Anne, dacă se poate.

Veni aproape într-o clipă şi spuse:

— Multe mulţumiri. Mă simt foarte bine la prietena dumneavoastră. Pot să vă rog să-mi faceţi un serviciu?

— Da.

— Am plecat cam în fugă. M-aş bucura dacă aş putea să-mi recapăt trusa de toaletă, care se află pe masa de la oglindă din camera mea. Dacă nu-i nimeni… Sean o să vă permită, desigur, să o luaţi…

Era cazul să-i spun adevărul, sau să i-l mai ascund câtva timp? Era aproape imposibil să iei o decizie pe loc. Instinctiv, am optat pentru adevăr.

— Dun Moâran nu mai există. În seara plecării voastre, a ars până-n temelii. Şi Sean, împreună cu el.

A închis, iar eu am rămas un timp cu urechea lipită de receptor. Nu se mai auzea decât un bâzâit, apoi sunetul apelului internaţional. Eram la poşta de la băcănie şi nişte clienţi mă priveau. Am mai spus câteva cuvinte în gol, pentru a masca faptul că interlocutorul nu mai vorbea, apoi am ieşit din prăvălie, unde Joe Mitchell îşi cumpăra ziare şi câteva felii de slănină. M-am întors pe jos, urmat de trei câini.

Doamna Colleen curăţa, plivea, săpa, împrăştia îngrăşăminte, stropea cu frenezie. Într-o haină de pânză veche, care cunoscuse climatul de la tropice şi o făcea să semene cu o sperietoare de ciori, cu foarfeca de tăiat curpeni şi vrejuri în mână, îmi evoca o bătrână Parcă, la pensie.

— La radio au anunţat vreme rea pentru mâine, îmi spuse. Mă întreb dacă n-ar trebui să acoperim cuştile clinilor cu o pânză gudronată. Paiele sunt deja ude. Grouse nu e o atletă, ca aceşti labradori, cărora le place apa ca gheaţa.

— Nu mă încearcă o dorinţă nespusă s-o iau cu mine în aşternut.

— Timp de cincisprezece ani am avut un pechinez care dormea la picioarele mele. Peste noapte, îi pipăiam părul de pe lăbuţe, să văd dacă-i bine.

— Da, e practic.

— Foarte practic.

Aşa, din prudenţă, nu intrasem niciodată în subiectul-cheie, cel despre care se discuta pretutindeni: incendiul de la Dun Moiran şi absenţa lui Taubelman şi a Annei.
Conversaţia noastră era înţesată de trandafiri, pilule pentru câini, nori, ploaie sau veşti mărunte din comună. De exemplu, Willie Kox fusese la Dublin, la funeraliile solemne ale lui Sean Coen. Endas O'Callihier căzuse de pe tractor şi îşi făcuse un cucui cât toate zilele deasupra urechii, care-l împiedica să-şi pună şapca aceea slinoasă, de piele. Taxiul mov al lui Seamus s-a împotmolit pe un drum de ţară şi abia l-au scos de-acolo, în zori, cu doi cai aparţinând lui Joe Mitchell. Acesta din urmă îşi mărită fata săptămâna viitoare cu un institutor, iar după ceremonie va avea loc o masă şi, fireşte, o seară de dans. Sunt invitat şi eu. În fine, mare noutate: doamna Campbell renunţă să mai cânte la harmonium, pe care părintele Martin îl încredinţează doamnei Colleen. În optica de la Innishgate, asta înseamnă avansare, nu glumă! Am felicitat-o, cum se cuvine, fără ca prin asta să-i făgăduiesc că voi şi lua parte la slujbă, ceea ce a avut darul s-o dezamăgească, dar nu prea mult, întrucât se deprinsese de ani de zile cu ideea că în afara Irlandei trăiesc mai ales necredincioşi. În fine, Taubelman apăru într-o seară, venind de la
Galway cu un taxi. Doamna Colleen îi deschise, conducându-l în camera mea, nu fără să-mi arunce însă, în

urma lui, o privire cu înţeles, care putea să însemne tot ce voiai:
fie „sunt aici, dacă aveţi nevoie de mine“, fie „băgaţi de seamă, e o lepădătură”, fie „ce v-am spus eu“. Mi se păru la fel de răvăşit ca după febră, slăbit, cu ochii injectaţi, dar se ţinea ţanţoş şi primele lui cuvinte fură de dezgust:

— Mă-ntreb cum poţi să stai într-o asemenea hardughie, cu broasca asta bisericoasă. Trăsneşte a evlavie de la o poştă.

— Cred că te înşeli. O fi, mai degrabă, mirosul de îngrăşăminte, cu care roboteşte toată ziua prin grădină.

— A, da! Oricum, nu-i mare deosebire. Între un miros şi altul... Dar, nu ţi-am mulţumit!

— Pentru ce, Doamne sfinte?

— Ai fost printre primii la Dun Moiran.

— N-am mai putut să fiu de vreun folos.

— Nimeni nu mai putea.

Se lăsă să cadă în fotoliu şi i-am oferit un whisky sec, pe care-l bău dintr-o sorbitură.

— Plec din Irlanda, zise. Nu mai am ce face aici. Nu-i lesne s-o iei de la zero, la anii mei. Ai veşti de la Jerry
Kean?

— Nimic.

în clipa aceea, am auzit zgârieturi şi gemete la fereastră. Am deschis. Blondie sări în odaie şi veni să se culce la picioarele lui Taubelman. O mângâie cu palma, iar ea se întoarse cu labele în sus, arătându-şi pântecul obez.

— Dumneata o găzduieşti? O lăsasem lui Joe Mitchell.,

— Fugea tot timpul la Dun Mo’iran.

— Şi aici?

— Nu. Aici stă, cu Pack şi Grouse.

— Ţi-o dăruiesc.

— De ce nu o iei cu dumneata?

— Să-ţi reîncepi viaţa cu un câine? Nu: cu mâinile goale... Unde s-o fi dus Jerry?

De Anne nu vorbea, despre ea — nimic.

— E major, am spus.

— Ei, pe hârtie! Atâta tot. Un caraghios, deşi şi-a lăsat barbă.

— Ţi l-ai făcut asociat.

— Are toate calităţile pe care le poţi pretinde unui asociat.

— Îl cam desconsideri pe Taubelman.

El dădu din umeri.

— Ce poţi să faci? Dumneata, rămâi aici?

— Habar n-am. Probabil, nu. Aştept să vină o prietenă, ca să mă hotărăsc.

Ochii îisclipiră, o clipă, apoi se stinseră. Era prea obosit pentru a risca o înţepătură.

— Dacă ai noutăţi de ia Jerry, indiferent ce, o adresă, unde l-aş putea găsi, anunţă-mă.

— Unde?

— La Paris.

Scoase un carnet, scrise o adresă şi un număr de telefon, pe care le-am citit, îngrijorat. Dar Marthe locuia în

Passy, iar adresa dată de Taubelman era în Auteuil. Parisul e mare, ca şi puterea hazardului,de altminteri.

— ’Unde a dispărut îndrăcitul de Seamus? mă întrebă.

— Nimeni nu ştie niciodată sigur.

— Aş fi vrut să-i mulţumesc, înainte de plecare. Poate ştie el ceva despre Jerry…

— Aş fi aflat şi eu, dacă ştia.,

— Casa familiei Kean, nici măcar nu-i închisă. Cheia e în poartă.

— Jerry e neglijent, ca toţi copiii răsfăţaţi. Dealtfel, nu e mai nimic înăuntru. Am să trec totuşi să iau cheia.

Taubelman se ridică. Aşa, slăbit, mi se păru imens.

— Pun la cale o afacere cu voiajuri, zise. Ai colindat ceva. Dacă te interesează…

— Nu, mulţumesc. După cele ce-ai spus despre asociaţi…

Râse zgomotos, văzându-se înfundat cu propria-i ironie.

— Oricum, am adăugat, mă descurc, modest, ce-i drept, şi nu sunt silit să reintru în cercul blestemat.

— E un gând care mă frământă de mult… Poate că n-o să

mă mai bag în nimic. Ar fi aşa de bine să crăpi odată, să zici ducă-se dracului, totul!

Acum nu mai juca teatru, şi îmi stârnea un fel de compătimire. Rămas fără Anne, continua să fabuleze, dar ca un om dus de curent. Mi-ar fi plăcut să-i vorbesc deschis. Ar accepta?

— Taubelman, ar trebui să-ţi bizui viaţa pe o brumă de adevăr.

— Dumneata cunoşti adevărul, domnule iscusit?

Tonul repezit arăta că n-o să ajungem mai departe.

— Da, uneori! am răspuns.

— Ei, bine, atunci eşti norocos.

îmi întinse mâna mare, cu palma rănită în cursul incendiului.

— La revedere, sau adio.

în pragul uşii, se întoarse spre mine:

— Aminteşte-ţi să-ianunţi pe Jerry că *vreau* să-l văd.

Avem nişte afaceri de pus la punct. Nu laşi omul baltă, orice s-ar zice!

— Când soseşti la Paris?

— Mâine.

îşi îndrepta umerii şi străbătu grădina. Cum şedeam în prag, Blondie mă îmbrânci, cu un salt, fugi după ei şi începu să sară împrejur.

— Culcat! strigă el.

Ea se supuse, iar Taubelman se aplecă s-o mângâie pe creştet. Căţeaua gemu încetişor.

— Ţine-o aici, dacă vrei, zise.

— Va fi cam greu..

— Nu, ea ştie deja.’

îi vorbi în engleză, cu biândeţe; ea încetă să geamă, dar rămase iocului, până ce el urcă în taxiul care îl aştepta în marginea şoselei. Atunci, Blondie dispăru în noapte, alergând după maşină.

Nu era timp de pierdut, dar pierdut a fost, nu din vina mea: a doua zi, sindicatele au declarat grevă generală, nelimitată. Doar telefonul automat funcţiona, iar telegraful

nu putea fi folosit decât în caz de deces sau de maladie gravă. Singura mea speranţă era că Taubelman n-o să găsească un avion, dar am afist mai târziu că izbutise să se îmbarce la bordul unui aparat al lui Icelandic Airlines, care poposea câteva minute la Shannon. Trei zile după plecarea lui, Blondie' a» revenit, jigărită, plină de noroi şi de sânge închegat.S-a culcat în coteţ şi nu s-a mai mişcat, refuzând mâncarea. Când a început să tremure, cu limba atârnând printre dinţi, am chemat un veterinar, dar ea n-a mai vrut să trăiască. Atunci, doamna Colleen mi-a spus:

— Poate că omul acesta nu-i atât de rău cum se zice.

Animalele îl iubesc.

Greva a durat mai puţin decât ne temeam şi, după cinci zile, am putut să o sun pe Marthe, ca s-o previn asupra pericolului, însă Anne plecase în ajun, fără; o vorbă, lără vreo explicaţie. Hazardul, de care mă temeam, nu avusese nicio contribuţie. Ajuns la Paris, Taubelman îi telefonase lui Chatto, iar acesta i-a dat adresa. Unicul hazard fusese întâlnirea dintre Anne şi Chatto, opt zile mai devreme; Marthe şi Chatto se întâlneau adesea, deci n-a fost vorba decât de un simplu ghinion. Distrus, ruinat,
Taubelman a dus-o cu el, lucru de care nu se îndoia nicio clipă, fie*chiar cu preţul incendierii propriei case. E
drept că înşfăcase prima de asigurare, iar creditorii de la
Dun Moiran n-aveau să vadă un sfanţ, dar pierderea preţioaselor colecţii de cărţi, de dicţionare şi reviste-magazin, din care îşi extrăgea elementele de decor pentru înscenările sale mistificatoare, era o pierdere ireparabilă. În ce direcţie avea s-o apuce? Ce lovitură va mai pune la cale? Şi, de asemenea — întrebare încă mai tulburătoare — care erau raporturile dintre aceste două fiinţe? Fără îndoială, n-o să ştim niciodată. Ceva indisolubil şi fatal, o putere invizibilă, le unea mai strâns în nenorocire decât în reuşită.
Dincolo de explicabil. Asta era, pur şi simplu. Ar fi trebuit să ştii totul despre trecut, iar Anne nu ştia, şi chiar
Taubelman nu mai putea să fie absolut sigurîn această privinţă, după ce se furişase, de atâtea ori, în spatele unor

perdele de fum. Îţi puteai imagina tot ce e mai rău, adică totala complicitate a Annei cu tatăl — sau unchiul —, un târg odios între ei, după cum puteai să imaginezi şi ceva mai bun, adică rolul de victimă. Pentru amatorii de lucruri clare, această dublă dispariţie este exasperantă, dar poate că nu există nimic absolut dar decât în personajele imaginare. Anne şi Taubelman nu ţin de imaginar, ei doi rătăcesc în pură ilogică a realităţii, neavând să dea socoteală nimănui, formă supremă a libertăţii, de care se folosesc atât. În bine, cât şi în rău. Au părăsit Parisul fără sălase nicio urmă; totuşi, o lună mai târziu, am primit o ilustrată din Palermo, pe care scria doar'atât: „îmi pare rău" — semnat: Anne. Pe ştampila poştei se distingea data. Ilustrata făcuse trei săptămâni ca să ajuhgă la mine, din cauza grevelor. Şi dacă lra fi pus pe Jerry pe pista spre Palermo, ar fi ajun» acolo multă vreme după plecarea lor din Italia. Nu i-am spus un cuvânt. N-a zăbovit la
Paris, a sărit în avionul de Dublin, unde eu mă dusesem în aceeaşi zi, în ideea unui ultim examen medical. Ajun-

gând la uşa medicului, cu care fixasem o întâlnire, un reflex sănătos m-a împins să fac cale întoarsă. Intre două diagnostice, acela al lui Seamus îmi pică mai bine şi face să devină din nou atractiv ceea ce credeam că pot să părăsesc fară urmă de regret. E mult mai fireşc să trăieşti cu sentimentul că moartea e pentru ceilalţi, nu pentru tine.
Am rămas deci două zile împreună cu Jerry. Şi-a ras barba; chipul său s-a schimbat, ca şi cum masca pe care
— Şi-a impus s-o poarte, timp de câteva luni, a îngăduit trăsăturilor lui să se afirme, să se însăprească. Profilul juvenil, uşor buhăit, îngreunat de moliciunea obrajilor, făcea loc unor linii mai ferme, în care nasul începea să capete curbura acvilină a neamului Kean. Jerry mi s-a părut calm, rece, deşi disperat, dar hotărât să n-o arate. O anumită revelaţie îi făcuse, în mod special, cel mai mare bine, cel puţin aşa mi s-a părut, pe moment. Consultându-se cu avocatul care îl ajutase să înfiinţeze societatea

anonimă, pentru crescătoria de cai, a descoperit că, înainte să plece din Irlanda, Taubelman, ticluind un fals, reuşise să deblocheze o bună parte din fondurile alocate de domnul Kean, vreo douăzeci de mii de livre. Jerry a primit vestea cu un surâs. Nu era un preţ prea mare, pentru a căpăta, în schimb, certitudinea că Taubelman se dovedise un escroc.

Seamus, cu care am luat masa la Ennis, îmi spuse:

— Acum e dar: nu mai e puştiul Jerry… Da, ştiu, acest gen de înăsprire costă scump, dar face! Ideea creştinească de mântuire prin suferinţă poate că nu-i aşa de absurdă, cum s-ar părea. Aplicaţia ei laică e chiar interesantă.

Casa Kean nu este închisă. Într-o dimineaţă, l-am întâlnit, ieşind dintr-una din cele mai sordide cârciumi din cartierul Gladdagh, din Galway, pe Stan Kosslawski, beat, cu un mers de somnambul. După plecarea Moirei, aluneca spre vagabondaj. Îşi vânduse biletul de avion, pentru întoarcere, lăsase costumele amanet la un hotel, unde nu-şi putea achita nota, şi cred că nu-i rămâneau în buzunar mai mult de câteva livre, cât să-i ajungă de băut vreo săptămână.

Se agăţă de noi, de parcă n-ar mai fi întâlnit o făptură omenească de cine ştie când, iar Jerry îi propuse să-l găzduiască. Kosslawski, care caută veşnic un motiv serios ca să se lase de băutură, acceptă imediat, şi, regăsindu-şi luciditatea, începu să ne povestească debutul romanului pe care voia să-l scrie. Acum e vecin cu mine. Ne plimbăm două-trei ore, în fiecare dimineaţă, prin pădure. Acceptă aceste ieşiri, ca pe un ritual, dar s-ar plimba cu aceeaşi plăcere — sau cu aceeaşi indiferenţă — prin magaziile unei gări. Natura e lipsită de farmec pentru el, iar umbletul nostru e un monolog, în cursul căruia experimentează asupră-mi viitoarele capitole ale cărţii sale.

Jerry n-a suportat să mai rămână în Irlanda. A plecat în Statele Unite, luându-l pe Pack cu dânsul. La aeroport mi-a spus, zdrobindu-mi mâna:

— O să vezi… într-o zi, EA se va elibera…

Aşadar, resemnarea lui se întemeiază mai ales pe speranţa că Anne, prizoniera lui Taubelman, va evada

„într-o bună zi“. Nu i-am răspuns nimic lui Jerry, fiind convins că Anne este una cu tatăl ei, în cădere, ca şi în reuşită. A izbutit să scape vreodată din mâinile lui, fie aici, fie la Paris? Mă tem că Jerry a trăit o iluzie, aceea a oricărui bărbat care vede o femeie prin ochii sufletului, iar dacă Taubelman s-a temut o clipă că va pierde singura fiinţă pe care o respectă, el nu s-a îndoit nicicând că Anne va redeveni a lui.

Se apropie vara. Irlanda e năpădită de pescari de păstrăvi şi de somoni, dar pescuitul mi se pare o treabă plicticoasă. De la Sharon — nimic, cum e de aşteptat. Conform ziarelor, Moira filmează *Ai mei sini norii,* un „anti-western“, formulă care rămâne un mister. Marthe e de acord să vină. În ziua în care am aflat că va veni, am distrus discul Mariei Schmitt del Tasso. Nu voi mai asculta niciodată *Sonata în la major.* I-am spus rămas bun doamnei Colleen, care a primit lovitura fără să clipească şi a cerut în taină explicaţii de la Seamus. Seamus i-a spus că aştet o femeie cu care nu sunt căsătorit. Doamna Colleen şi-a încreţit sprâncenele, după care l-a încredinţat pe prietenul său că soiul ăsta de lucruri n-o interesează. Dar n-am revenit asupra deciziei. O să merg cu Marthe în Kerry, care-i atât de frumos, şi, pe urmă, altundeva, încă nu ştiu unde, pentru a reîncepe o viaţă. Seamus e mâhnit din pricina asta, însă cred că i-am stârnit mai multă îngrijorare spunându-i că sunt pe punctul să termin un manuscris, care istoriseşte povestea acestor ultime luni. A zis, cu acea nuanţă de dispreţ a celor ce trăiesc, faţă de cei care îi privesc trăind:

— Aşa, dragul meu, deci ai scris o carte! Ca o poştăriţă isterică!

— Vai, Jerry, cum poţi spune una ca asta? Şi, oricum,